

ĀORIN KAUPUNGIN TILINPĀĀTÖS 2023

Sisällysluettelo

1.	Toimintakertomus	1
1.1	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	1
1.1.1	Kaupunginjohtajan katsaus.....	1
1.1.2	Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	2
1.1.3	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	3
1.1.4	Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa.....	4
1.1.5	Kaupungin henkilöstö.....	5
1.1.6	Ympäristöasiat	5
1.1.7	Muut ei-taloudelliset asiat	7
1.1.8	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	9
1.1.9	Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittymiseen vaikuttavat asiat	10
1.2	Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.....	12
1.3	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	16
1.3.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	16
1.3.2	Toiminnan rahoitus	18
1.4	Rahoitusasema ja sen muutokset.....	19
1.5	Kokonaistulot ja –menot	21
1.6	Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	22
1.6.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä.....	22
1.6.2	Konsernin toiminnan ohjaus	22
1.6.3	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	31
1.6.4	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	33
1.7	Tilikauden tuloksen käsittely	37
2.	Talousarvion toteutuminen	38
2.1	Tavoitteiden ja käyttötalouden toteutuminen	38
Tarkastustoimi		38
Konsernipalvelut.....		38
Energian välitys		39
Muut toimialoille kohdistamattomat käyttötalouserät		40
Sivistystoimiala – Opetus ja varhaiskasvatus		41
Sivistystoimiala – Kulttuuri, liikunta ja nuoriso		49
Elinvoima- ja ympäristötoimiala.....		55
Tekninen toimiala		65
Liikelaitosten tavoitteiden toteutuminen		70
2.2	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	72
2.3	Investointiosan toteutuminen	76
2.4	Rahoitusosan toteutuminen	80
3.	Tilinpäätöslaskelmat	81
Porin kaupungin tuloslaskelma		81
Porin kaupungin rahoituslaskelma		82
Porin kaupungin tase		83
Konsernilaskelmat.....		85
4.	Tilinpäätöksen liitetiedot	89
4.1	Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot.....	89
4.2	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	89
4.3	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	91
4.4	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	94
4.5	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	97
4.6	Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	99
4.7	Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot	105
5.	Eriytetyt tilinpäätökset.....	107
5.1	Liikelaitosten tilinpäätökset	107
Porin Palveluliikelaitos		107
Porin Vesi.....		117
5.2	Muut eriytetyt laskelmat	133
6.	Allekirjoitukset ja merkinnät.....	0

1. Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Tulos antaa kaupungille vähän happea ennen sukellusta

Porin kaupungin vuoden 2023 tilinpäätöstä voimme tervehtiä kohtuullisen hyvillä mielin. Taloudellinen tulos toteutui hieman ennakoitua parempana.

Hyvästä tuloksesta on syytä kiittää sekä henkilöstöä että kaupungin luottamusjohtoa. Toimintaa on ohjattu hyvässä yhteistyössä työntekijöiden, viranhaltijajohdon sekä kaikkien kaupungin toimielinten välillä. Taloudellinen onnistuminen ei ikinä ole itsestäänselvyys, vaan se vaatii kaikkien toimialojen hyvää johtamista sekä henkilöstön sitoutumista ja vastuullisuutta.

Viime vuosi oli ensimmäinen hyvinvointialueiden toiminnan käynnistymisen jälkeen. Perusturvan, pelastuslaitoksen ja noin puolen palveluliikelaitoksen henkilöstön siirtyminen hyvinvointialueelle on toteutettu varsin onnistuneesti. Tämän siirtymän myötä kaupungin rooli on myös uudistunut. Tehtävämme onkin aiempaa korostuneemmin luoda ennakoivalla otteella kaupunkilaisten hyvinvointia ja edistää sitä monialaisesti. Tämä tarkoittaa myös entistä useammin erilaisia yhteistyömuotoja ja verkostomaista toimintaa useiden tärkeiden sidosryhmien kanssa.

Elinkeinoelämän toimintaedellytysten kehittämisen rinnalla sivistyspalvelut sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnista huolehtiminen on noussut kaupungin tehtävien keskiöön. Hieno ja uudistunut kouluverkko sekä kouluissa ja varhaiskasvatuksessa tehtävä laadukas työ on Porin erityinen vahvuus tällä hetkellä. Myös kaupungin laajempaa kehittämistä, kuten elinvoiman, aluetalouden ja työllisyyden edistämistä tarkastellaan yhä enemmän hyvinvoinnin luomisen näkökulmasta.

Vuodesta 2023 osattiin jo ennalta odottaa melko epätavallista ja rahoituksen osalta tavallista helpompaa kuntatalousvuotta. Tähän vaikutti vuoden ensimmäisinä kuukausina kunnille tilitetyt tavallista isommat verotulot sekä valtionosuuksien säilyminen siedettävällä tasolla. Tosin nämä molemmat tekijät kohtelevat vuonna 2024 Porin kaupunkia katalammin luoden alkaneen vuoden talousnäkyymiin isoja haasteita. Valtionosuuksia leikattiin kaupungilta yli 10 M euroa ja ennusteisiin perustuen verotulot laskevat viime vuodesta yli 9 M euroa. Käytännössä tämä merkitsee pelkillä rahoituksen tekijöillä mitattuna kaupungin tuloksen noin 20 M euron heikkenemistä.

Rakenteellisista haasteista huolimatta kaupungin tulevaisuutta tarkastellaan myönteisellä tavalla ja Porilla on edessään paljon mahdollisuuksia, kuten keväällä 2024 käynnistetty laaja keskustelu kaupungin kasvusuunnitelmasta kertoo. Unohtamatta sitä satakuntalaista sitkeyttä, jonka avulla myös tulevaisuuden kantokyvystä rakennetaan vahva ja kestävä.

Suomi liittyi puolustusliitto Naton täysjäseneksi keväällä 2023. Samalla Suomen länsi-integraatio on merkinnyt maan länsirannikon kiinnostavuuden kasvua, mikä on lisännyt Porin sekä koko Satakunnan kehitykseen ja tavoitettavuuteen liittyvää kiinnostusta. Porin poikkeuksellisen hyvä merellinen saavutettavuus merkitsee kaupungille monipuolisia mahdollisuuksia ja niiden täysimääräinen hyödynnettävyys on seuraavien vuosien tärkeimpiä tehtäviä. Meri-Porissa vuonna 2023 vahvasti käynnistyneet teolliset kaavahankkeet sekä vihreään siirtymään liittyvä länsirannikon uudelleenteollistuminen ovat ensimmäisiä konkreettisia askelia tällä saralla.

Vuoden 2023 aikana Pori nousi ehkä yllättävästikin monilla eri osa-alueilla valtakunnan julkisuuteen hienojen onnistumisten myötä. Markkinoinnillinen imago sai useita palkintoja strategian mukaisesta rohkeasta tavasta tuoda kaupunkia ja porilaista kulttuuria esille. Pori profiloitui voittajana myös kunta-alan halutuinpana työnantajana. Porin tapahtumat keräsivät jälleen valtavan määrän kiinnostusta ja osallistujia vahvistaen kaupungin roolia elävänä tapahtumakaupunkina. Urheilun saralla saavutettiin paljon onnistumisia sekä menestystä, ja kruununa tälle kaupunki valittiin valtakunnallisessa Urheilugaalassa Suomen liikkuvimmaksi kunnaksi.

Myös kaupungin profiiliin vahvistamisessa sekä edunvalvonnan kehittämisessä on saatu isoja voittoja vuonna 2023. Saavutettavuuden, elinkeinoelämän ja turvallisuusnäkymien kehityksen, koulutusmahdollisuuksien edistämisen sekä käsillä olevan valtionosuusuudistuksen merkitykset Porille ovat isoja.

Vuosien 2024 ja 2025 tärkeimmäksi tehtäväksi tulee väistämättä kaupungin taloudellisen pitkän ajan suunnitelman laatiminen ja toteuttaminen. Tämä tulee vaatimaan sekä kaupungin hallinnoilta että päätöksentekijöiltä vahvaa vastuunkantoa ja kykyä nähdä tulevaisuuteen. Yhteistyön sekä avoimen osallisuuden edistäminen ovat avainasioita tulevien haasteiden selättämisessä. Näin meneillään oleva talouden sukellus saadaan jäämään mahdollisimman lyhyeksi.

Lauri Inna

1.1.2 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kaupunginvaltuusto ja kaupunginhallitus

Kaupunginvaltuuston poliittiset voimasuhteet		1.1.2023		31.12.2023
Keskustan valtuustoryhmä		4		4
Kokoomuksen valtuustoryhmä	(pj.)	13		13
Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä		3		3
Perussuomalaisten valtuustoryhmä	(II vpj.)	9		9
Sosiaalidemokraattinen valtuustoryhmä	(I vpj.)	13		13
Vasemmistoliiton valtuustoryhmä	(III vpj.)	8		8
Vihreä valtuustoryhmä		7		7
Liike Nyt valtuustoryhmä		2		2
Valtuutettuja yhteensä		59		59

Kaupunginhallituksen poliittiset voimasuhteet		1.1.2023		31.12.2023
Keskusta		1		1
Kokoomus	(I vpj.)	2	+1	3
Perussuomalaiset	(II vpj.)	2		2
SDP	(pj.)	3	-1	2
Vasemmistoliitto		1	+1	2
Vihreät		2	-1	1
Jäseniä yhteensä		11		11

Kaupunginvaltuuston päätös 16.8.2021 § 158 koskien kaupunginhallitusta 2021-2025 sisälsi kaksivuotiskausia. Valtuustosopimukseen 2021-2025 perustuen kaupunginhallituksen kaksivuotiskausien siirtymäpäivämäärä oli 1.8.2023.

Hallinnollinen organisaatio 31.12.2023

Tilivelvolliset johtavat viranhaltijat

Vs. kaupunginjohtaja Lauri Kilku (1.1.-28.2.2023), Kaupunginjohtaja Lauri Inna (1.3.2023 alkaen), Elinvoima- ja ympäristötoimialan vs. toimialajohtaja Jouko Hautamäki, Sivistystoimialan toimialajohtaja Esa Kohtamäki, Teknisen toimialan toimialajohtaja Markku Koppelomäki, Palveluliikelaitoksen johtaja Jani Sundell, Porin Vesi liikelaitoksen johtaja Ismo Lindfors.

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Porin talous- ja työssäkäyntialue on kompakti. Puolen tunnin säteellä Porin keskustasta asuu n. 112000 asukasta, joista työkäisiä on yli puolet. Alueella on noin 7000 yritystä. Yksityisen sektorin osuus alueen työpaikoista on merkittävä. Elinkeinorakenne on monipuolinen, mikä parantaa alueen muutosjoustavuutta suhdannevaihteluita vastaan. Poriin on lisäksi keskittynyt kaikkien koulutusasteiden koulutustarjontaa, millä on merkitystä tulevan kasvun ja kilpailukyvyyn sekä vetovoiman ja houkuttelevuuden kannalta.

Vuonna 2023 Suomen BKT kääntyi laskuun ja Suomi taantumaan. Porin alueella erityisesti rakentamisen toimialalla on muun Suomen tavoin vaikeuksia. Uusimman vuoden 2024 alussa julkistetun PK-yritysbarometrin mukaan yritysten luottamus tulevaan on laskenut. Kuluttajien luottamus tulevaan on edelleen heikolla tasolla. Palkkasumma oli kuitenkin viime vuonna kasvanut. Porin alueella ollaan riippuvaisia viennin kehittymisestä, ja päämarkkina-alueiden heikentävä taloustilanne voi näkyä yrityksissämme nopeastikin. Suhdannevaihteluja kuitenkin tasaa tuotanto- ja elinkeinorakenteemme monipuolisuus.

Työllisyys

Porissa ja Satakunnassa koronan aikana jatkunut työllisyyden myönteinen kehitys päättyi vuonna 2023. Joulukuussa 2023 Porin työttömyysaste oli 13,4 % (12/22: 12,2 %). Tilanne on sama myös koko maakunnan osalta: 12/23 työttömyysaste oli 10,7 % (12/22: 10,0 %). Kuitenkin työllisyysaste on kehittynyt myönteisesti: työllisyysaste 6/23 oli 74,2 %, kun se vuotta aiemmin oli 73,5 %

Valtio teki keväällä 2023 päätöksen TE-toimistojen työvoimaviranomaistehtävien siirrosta kuntien vastuulla oleville työllisyysalueille. Satakunnassa päädyttiin kahteen alueeseen, joista Porin vastuulla on Satakunnan työllisyysalue ja Rauman vastuulla Etelä-Satakunnan työllisyysalue. Satakunnan työllisyysalueeseen kuuluvat Porin lisäksi Kokemäki, Harjavalta, Nakkila, Ulvila, Merikarvia, Siikainen, Pomarkku, Kankaanpää, Karvia ja Jämijärvi. Uudistuksessa painotetaan kuntien oman alueen yritysten ja koulutustarjonnan tuntemusta ja tuomista työllisyyspalvelujen piiriin. Työllisyysalue aloittaa toimintansa 1.1.2025.

Tapahtumat ja matkailu

Porin tapahtumakesä oli menestys, kun säät suosivat ja kävijäennätyksiä rikottiin monissa tapahtumissa. Pori Jazzin pääkonserttipäivien kävijämäärä (61500) lähes kaksinkertaistui vuoteen 2022 verrattuna. Porispere sisartapahtumineen kirjasi sekin ennätysvuoden 21500 kävijällä. Porin Päivän juhlallisuuksissa torin alueella vieraili kolmen päivän aikana 47000 kävijää, joista lauantaina reilu puolet. Porissa 2023 pidetyt valtakunnalliset yrittäjäpäivät saivat erityisen hyvää palautetta. Porin tapahtuma sai kävijöiltä yleisarvosanan 8,8 - paras arvostana vertailujaksolla 2009–2023.

Kirjurinluodossa rekisteröitiin kesä-elokuussa yhteensä hieman yli 600 000 kävijää. Koko vuoden 2023 kävijämäärä oli noin 1,2 miljoonaa. Yyterissä kesä-elokuussa 2023 mitattiin noin 182000 kävijää. Koko vuoden osalta Yyterissä kävijöitä oli noin 285000, kun vuonna 2022 vastaava luku oli noin 257000.

Porin matkailuvuosi 2023 sujui hyvin, ja yöpymismäärät pysyivät lähes samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Majoitusmyynnissä nähtiin hienoista nousua viime vuoteen verrattuna, kun Porissa päästiin 17,1 miljoonan euron myyntiin. Viime vuonna Porissa yövyttiin kaikkiaan 301000 yöpymisvuorokautta. Näistä 79 % eli 237000 yötä tapahtui rekisteröidyissä majoituspaikoissa ja 21 % eli 64200 yötä rekisteröimättömissä majoituspaikoissa. Erityisesti rekisteröimättömät yöpymiset (esim. AirBnB ja Vrbo) ovat kasvaneet viime vuosina. Myös ulkomaanmatkailijoiden yöpymiset lisääntyivät viime vuonna (+10 % 2022 verrattuna).

Väestönkehitys

Seutumme ja koko maakunnan yhteisenä heikkoutena on negatiivinen väestökehitys. Pori saa muuttovoittoa erityisesti maahanmuutosta, mutta luonnollinen väestönkehitys on negatiivinen ja kääntää asukasluvun kehityksen negatiiviseksi. Nettomuutto Poriin vuonna 2023 oli +537, jossa ulkomailta muuton osuus +715 ja maan sisäisen osuus –178. Luonnollinen (syntyneet – kuolleet) väestönkasvu –616. Joulukuun lopussa 2023 Porin väkiluku oli 83117, jossa vuoden takaiseen laskua 79 henkeä.

Haasteenamme on edelleen työvoimapula, joka voi heikentää yritysten kasvumahdollisuuksia ja siten taloudellista yleiskuvaa. Tampereen yliopiston ja Satakunnan ammattikorkeakoulun muuntokoulutuksilla sekä kohdennetuilla rekrytointikampanjoilla on etsitty helpotusta tilanteeseen, mutta tarjonta ei vielä riittävästi kohtaa kysyntää. Rekrytointikampanjoita jatketaan yhteistyössä Lounais-Suomen alueen kuntien ja TE-toimiston kanssa. Erityistä huomiota kiinnitetään työperäiseen maahanmuuttoon ja maahanmuuttajien kotouttamiseen ja asettumisen helpottamiseen sekä yritysten valmiuteen palkata ulkomaalaistaustaisia työntekijöitä. Satakunnan työllisyysalueen uskotaan parantavan tilannetta 2025 alkaen. Ulkomaisten työntekijöiden ja opiskelijoiden asettumista helpottamaan käynnistyy International House of Pori 2024 alussa.

Liikenne-, infra- ja teollisuusinvestoinnit

Porin alueella on käynnissä ja suunnitteilla suuria infrainvestointihankkeita. NATO-jäsenyyden myötä Suomen länsirannikon merkitys on kasvanut, ja tämä on näkynyt mm. Porin sataman investointeina ja Pori-Parkano-Haapamäkiradan mahdollisena elpymisenä puolustusvoimien ja Sisä-Suomen teollisuuden tarpeeseen. Pori-Tampere-radan tasoristeysten poisto jatkuu. ELY-keskuksen ja kaupungin yhteisrahoittamana Mäntyluodon-Reposaaren välisen jalan- kulkua- ja polkupyöräyhteyden, Länsitien ja Vanhan Vaasantien risteysjärjestelyjen ja Tiiliruukin eritasoliittymän tie- suunnitelmatyöt käynnistyivät. Lisäksi käynnistyi valtatie 2 ja 8 yhdistävän yhdystien eli ns. Valtatie 11 jatkeen yleis- suunnittelutyö.

Porin ja Helsingin välinen säännöllinen lentoliikenne Porista Helsinkiin nähdään edelleen tarpeelliseksi erityisesti Porin ja Satakunnan vientipainottelisen elinkeinoelämän kannalta. Vuonna 2023 saatiin varmuus valtion osallistumi- sesta 2025 alkaen Porin-lentojen rahoitukseen muiden maakuntakenttien tavoin. 2024 lennot jatkuvat pääasiassa paikallisen rahoituksen turvin. Säännöllinen lentoliikenne on lisäksi välttämätön edellytys Porin lentokentän, Suomen Ilmailuopiston, Länsi-Suomen pelastusharjoitusalueen ja Länsirannikon Koulutus Oy WinNovan lentokoneasentaja- koulutuksen tulevaisuudelle.

Myös alueen teollisuuden investointisuunnitelmat ovat merkittäviä. Merkittävimmät sijoittumispäätökset, Novanan ja BioEnergon yhteensä n. 600 Me:n hankkeet eivät kuitenkaan vielä ole saaneet investointipäätöstä, ja Suomen Hyö- tytuulen merituulivoimapuiston arvoltaan yli miljardin euron laajennus tulee toteutumaan suunniteltua hitaammin. Sa- maan aikaan on kuitenkin vahvaa sijoittumiskiinnostusta Porin alueelle ja erityisesti Kirrinsantaan, jonne on valmis- tumassa T/kem-kaavamuuos. Selkämeren talousvyöhykkeelle Porin edustalle ovat sekä ruotsalainen Eolus ja suo- malainen Ilmatar saaneet tutkimusluvut. Näistä Eolus on edennyt ympäristövaikutusten arviointivaiheeseen.

Tuulivoimarakentaminen Pohjanlahdella vaikuttaa kasvavan nopeasti; muun muassa Porin lähistöllä Suomessa ja Ruotsissa on vireillä n. 20 hankesuunnitelmaa. Näiden tarpeeseen Porin kaupungin tytäryhtiö Suisto Kiinteistöt suun- nittelee eteläistä Pohjanlahtea palvelevaa merituulivoimaloiden logistiikka- ja esiasennuskeskusta. Mäntyluodon sa- taman ja telakan alueella on käynnissä tarpeeseen soveltuva kaavamuuos, jonka arvellaan valmistuvan 2024 ke- sällä.

TKI ja koulutus

Kesällä 2021 valmistuneessa Satakunnan korkeakoulutus ja sen kehittämismahdollisuudet -raportissa esitettyjen toimenpiteiden täytäntöönpano käynnistettiin laajalla maakunnallisella yhteistyöllä. Erityisesti raportissa kiinnitettiin huomiota yliopistollisen koulutuksen laajentamiseen. Porin kaupungin ja valtion välillä solmittiin innovaatio toiminnan ekosysteemisopimus 2021–2027, jonka toinen rahoitushaku käynnistyi 2023. Porin yliopistokeskuksen tekniikan kan- didaatin ylioppilaspohjaisen sisäänotto saatiin käyntiin, joskin kiinnostus oli valitettavan pientä. Kansainvälisten opis- kelijoiden määrä on kasvussa: Satakunnan Ammattikorkeakoulussa on yli tuhat ulkomaista opiskelijaa sadasta maasta ja WinNovassa eri opintomuodoissa yli 700 ulkomaista opiskelijaa.

Näkymät

Jokaisen alueen menestyminen perustuu kasvuun. Tärkeimmät kasvun osatekijät liittyvät yritysten kasvuun, yritys- perustantaan, työssäkäyntialueen yrityskannan kasvuun, alueelle kohdistuviin investointeihin ja pääomaan, työpaik- kakehitykseen, asukasluvun kehitykseen, tapahtuma- ja matkailukävijöiden määrään jne. Ilman kasvua ja siitä ver- sovaa taloudellista toimeliaisuutta ei ole mahdollista kehittää alueen elinvoimaa.

Porin kaupunkiseudun lähitulevaisuuden haasteet liittyvät edelleen kasvudynamiikan kiihdyttämiseen, sujuvien ja nopeiden liikenneyhteyksien kehittämiseen, osaavan työvoiman ja opiskelijoiden saatavuuteen myös ulkomailta, yri- tysten valmiuteen palkata ulkomaalaistaustaisia työntekijöitä, alueen T&K-panostusten lisäämiseen, korkeakoulujen toimintaedellytysten turvaamiseen ja alueen vetovoiman lisäämiseen asukkaiden, yritysten ja investointien näkökul- masta. Haaste on myös vihreän siirtymän teollisuudelle sopivien pinta-alaltaan suurten sijoittumisalueiden vähäinen määrä, mutta muuten Porin edellytykset vihreän siirtymän teollisuuden sijoittumiselle ovat hyvät. Kasvusta onkin lupaavia merkkejä vihreän siirtymän teollisuuden sijoittumiskysynnän ja sijoittumispäätösten kautta.

1.1.4 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Tilikausi oli ensimmäinen sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoiminnan hyvinvointialueelle siirtymisen jälkeen. Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston lausunnon 128/2022 mukaisesti hyvinvointialueelle siirtynyt omaisuus (40,5 miljoonaa euroa) ja pääomaerät (20,7 miljoonaa euroa) kirjattiin kaupunginvaltuuston 22.5.2023 § 71 hyväksymässä avaavassa taseessa peruspääomaa vastaan, eikä erien siirtymistä ole esitetty tilikau- den 2023 liiketapahtumina. Porin kaupungilta poistuneiden toimintojen siirtyvät nettokustannukset olivat kaupungin ilmoittamiin palveluluokittaisiin tilinpäätöstietoihin perustuvassa valtiovarainministeriön lopullisessa laskelmassa (23.11.2023) yhteensä 362,3 miljoonaa euroa. Vastaavasti verotulot ja valtionosuudet laskivat merkittävästi, kun kaupungin veroprosentti leikattiin 21 prosentista 8,36 prosenttiin ja peruspalvelujen valtionosuuksia siirrettiin hyvin- vointialueiden rahoitukseen. Tilikaudelle kuitenkin kohdistui vanhan järjestelmän perusteella tilitettyjä verotuloja, jo- ten verotulojen tasopudotus realisoituu kokonaisuudessaan vasta tilikaudella 2024. Muutoksen johdosta kaupungin henkilöstömäärä puolittui yli 6000 työntekijästä noin 3000:n työntekijään.

Tilikausi 2023 oli myös ensimmäinen covid-19 epidemian puhkeamisen jälkeen, kun valtio ei maksanut poikkeusoloista aiheutuvia merkittäviä valtionosuuksia tai -avustuksia kunnille. Tilikausilla 2020-2022 tukea epidemian hoitoon saatiin yhteensä noin 39 miljoonaa euroa (ei sisällä erikoissairaanhoidon palautuksia sairaanhoitopiirille maksetusta tuesta tai yhteisöveron määräaikaisen korotuksen vaikutuksia).

Porin Jätehuolto siirtyi liiketoimintakaupassa Keräämö Oy:lle 1.4.2023 alkaen (KH 6.3.2023 § 109). Kaupunki sijoitti perustettuun yhtiöön Porin Jätehuollon taseeseen kertyneen ylijäämän ja kaatopaikan jälkihoitovarausta vastaavat kassavarat, yhteensä 8,7 miljoonaa euroa (KH 6.3.2023 § 108). Kauppakirjan ehtojen mukaisesti kaupunki on las-kuttanut Keräämö Oy:ltä 1.1.-1.4.2023 kertyneet jätehuoltotoiminnasta aiheutuneet nettokustannukset. Näin ollen jätehuoltotoiminnasta ei ole muodostunut kaupungille nettokustannuksia enää tilikaudella 2023.

1.1.5 Kaupungin henkilöstö

Vuoden 2023 lopun henkilöstön kokonaismäärä on noin puolet edeltävään vuoteen nähden. Porin kaupungin palveluksessa oli 31.12.2023 yhteensä 3 031 henkilöä. Luku sisältää vakinaiset, määräaikaiset, työllistetyt ja oppisopimussuhteiset sekä sivuvirkaiset ja sivutoimiset. 1.1.2023 voimaantulleen hyvinvointialueuudistuksen myötä Porin perusturvatoimialan ja Satakunnan pelastuslaitoksen henkilöstö kokonaisuudessaan ja noin puolet Porin palveluliikelaitoksen henkilöstöstä siirtyi Satakunnan hyvinvointialueelle.

Vuonna 2023 henkilöstökulut olivat 148,0 M€ sisältäen palkat ja palkkiot, eläkemaksut ja muut henkilöstösivukulut (294,5 M€ vuonna 2022). Palkkamenot olivat 118,3 M€ (231,9 M€ vuonna 2022) ja palkkojen sivukulut 29,7 M€ (62,6 M€ vuonna 2022). Myös henkilöstökulut pienenivät merkittävästi henkilöstömäärän vähennyttyä puoleen.

Terveysperusteiset poissaolot kääntyivät laskuun ja vähenivät 23,7 prosenttia vuoden 2022 organisaatioon vertailukelpoiseksi muutettuna. Poissaoloprosentti laski yhden prosenttiyksikön ja oli 5,1. Vuoden alussa poissaoloja oli vähän vuoteen 2022 verrattuna, jonka jälkeen poissaolot tasaantuivat edeltävän vuoden tasolle.

Vuoden aikana vanhuuseläkkeelle jäi 64 henkilöä (149; 2022) ja työkyvyttömyyseläkkeelle 11 henkilöä (17; 2022). Pääsääntöisesti suurimmat eläkkeelle siirtyneiden ryhmät kuuluivat puhtaus-, teknisen- ja sivistysalan henkilöstöön. Esitetyt luvut vuoden 2022 osalta sisältävät myös perusturvatoimialan ja Satakunnan pelastuslaitoksen henkilöstön.

	31.12.2021	31.12.2022	Muutos	31.12.2023	Muutos
	Henkilömäärä	Henkilömäärä	2021 – 2022	Henkilömäärä	2022 – 2023
Vakinaiset	4 941	5 087	146	2 377	-2 710
Määräaikaiset	1 162	988	-174	529	-459
Työllistetyt	153	132	-21	109	-23
Oppisopimussuhteiset	8	48	40	16	-32
Henkilöstö yhteensä	6 264	6 255	-9	3 031	-3 224

Henkilöstöraportissa esitetään tarkemmat tiedot henkilöstöä koskevien tunnuslukujen kehityksestä sekä sosiaalisista asioista kuten tasa-arvo, työolot, työntekijöiden kuuleminen, työterveys ja -turvallisuus, palkitseminen ja henkilöstöjohtaminen.

1.1.6 Ympäristöasiat

Tulvasuojelu ja hulevesien hallinnan kehittäminen

Kokemäenjoen laajaa ja monimuotoista vesistöaluetta voi kutsua Suomen merkittävimäksi tulvariskivesistöksi. Pori onkin maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä nimetty valtakunnallisesti merkittäväksi tulvariskialueeksi. Kokemäenjoelle on laadittu tulvariskien hallintasuunnitelma vuosille 2016–2021. Suunnitelma on päivitetty ja uusi suunnitelma on vuosille 2022–2027.

Porin tulvasuojelun kehittämiseksi tehdään hallintasuunnitelman mukaisia toimenpiteitä vuosittain. Toimenpiteet toteutetaan Porin tulvasuojeluhankkeessa, joka on Porin kaupungin ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen yhteistyöhanke. Tärkeimmät tulvasuojelutoimenpiteet ovat vesistön säännöstelyn kehittäminen, patojen rakentaminen- ja peruskorjaukset, sekä joen aukipitäminen ruoppauksilla.

Vuoden 2023 aikana jatkettiin Isojoenrannan patojen peruskorjauksia. Alueen peruskorjauksen on suunniteltu valmistuvan vuoden 2025 aikana. Tikkulan padon viimeisen osuus on saanut vesilain mukaisen luvan ja osuus on suunniteltu rakennettavaksi vuonna 2025. Lisäksi Sunniemen ja Harjunpäänjoen alaosan vesitaloushanke on saanut lainvoimaisen vesilain mukaisen luvan marraskuussa 2023 ja Sunniemen asemakaava on ehdotusvaiheessa. Tulvasuojelutoimenpiteet alueelle voidaan toteuttaa, kun myös asemakaava on saanut lainvoiman.

Perusparannusten lisäksi vuoden 2023 aikana kehitettiin tulvariskeihin varautumista valmiusharjoituksilla ja yhteistyöllä muiden tulvasuojelun toimijoiden kanssa.

Ilmastomuutoksen vaikutusten lisääntyessä on tärkeää lisätä luonnonmukaisten hulevesien hallinnan keinoja hulevesitulvienriskien vähentämiseksi ja hulevesien laadun parantamiseksi. Erityisesti näihin asioihin kiinnitetään huomiota Porin kaupungin hulevesiohjelmassa, jonka laadinta aloitettiin vuonna 2020. Hulevesiohjelma valmistuu vuoden 2024 aikana. Ohjelmassa on tarkoitus selkeyttää hulevesien hallintaan liittyviä vastuita ja vastuutahoja.

Porin kaupungin alueella on happamia sulfaattimaita, jotka vaikuttavat alueiden rakennettavuuteen ja voivat aiheuttaa vesistön pilaantumista. Tekninen toimiala on mukana usean kaupungin ja tutkimuslaitoksen yhteisessä HaKaKo-hankkeessa, jossa selvitetään toimivia keinoja sulfaattimaiden aiheuttamien haasteiden ratkaisemiseksi.

Pohjaveden suojelu

Porin alueen pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien päivitys valmistui osana alueellista hanketta. Hankkeessa mukana olivat Harjavalta, Kokemäki, Nakkila, Pomarkku, ja Ulvila, ja työn toteutuksesta vastasi Afry Oy. Suojelusuunnitelmaa varten selvitettiin pohjavesialueilla olevat toiminnot ja arvioitiin niiden vaikutuksia pohjaveteen. Suunnitelmassa esitetään toimenpiteitä, joilla voidaan pienentää tai poistaa eri toimintojen pohjavedelle aiheuttamaa riskiä. Suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteutumista seuraa jatkossa seurantaryhmä, johon kuuluvat alueen vesihuoltolaitokset sekä ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaiset.

Ilmanlaatu ja ilmapäästöjen vaikutukset

Porin alueella vallitsee yleensä vähintään tyydyttävä ilmanlaatu. Suurimmat Porin kaupungin keskustan ilmanlaatuun vaikuttavat tekijät ovat liikenteen päästöt, katupöly pääasiassa alkukeväisin sekä kiinteistöjen puunpolto. Teollisuuden ilmapäästöjen edelleen vähentyessä liikenteen ja asumisen vaikutukset ilmanlaatuun korostuvat entisestään ja lisää tutkimustietoa tarvitaan nykyisten mittausten lisäksi. Puun pienpolton ilmanlaatuvaikutusten osalta Porin kaupunki päätti, että vuonna 2024 aloitetaan kaupungin keskustan läheisyydessä sijaitsevalla pientalovaltaisella asuinalueella määräaikaiset mittaukset ulkoilman PAH-pitoisuuksien selvittämiseksi. Mittaukset toteuttaa Aeri Oy.

Porin seudulla ja Etelä-Satakunnassa tehtiin vuosina 2022–2023 bioindikaattoritutkimus, joita on alueella toteutettu säännöllisesti jo noin 30 vuoden ajan. Uusimman tutkimuksen toteutti alueen kuntien ja teollisuuslaitosten kustantamana Ramboll Finland Oy. Tutkimuksen tulosten kokonaiskuva oli se, että jäkälälajisto oli keskimäärin köyhtyneen ja lievästi köyhtyneen välillä. Teollisuuden ja liikenteen päästöjen lähellä lajisto oli köyhtynyt ja jäkälien vauriot selviä. Selvimät lajistoltaan luonnontilaiset tai vain lievästi köyhtyneet alueet sijaitsivat Porissa kaupungin pohjois- ja itäosissa.

Tutkimusalueen typen oksidien, rikkidioksidin ja hiukkasten teollisuuden ja liikenteen päästöt ovat vähentyneet noin neljäsosaan 20 vuodessa. Päästöjen vähenemisestä huolimatta puukohtainen lajilukumäärä ei ollut kasvanut uusimassa tutkimuksessa verrattuna edelliseen vuosina 2014–2015 Porin–Harjavallan alueella tehtyyn selvitykseen. Jäkälälajiston köyhtymiseen ja jäkälien vaurioiden ennallaan säilymiseen teollisuuden investoinneista huolimatta saatavat vaikuttaa myös ilmastomuutoksen myötä lisääntyvät sään ääri-ilmiöt.

Porin Vesi, liikelaitoksen veden hankinta ja jakelu sekä viemäröinti ja jätevesien puhdistus

Porin Vesi alueen jätevesien käsittelystä vastavana tahona hoitaa merkittävä ympäristönsuojelukokonaisuutta. Porin Vesi solmi uudet pitkäaikaiset alueellista keskitettyä jätevedenpuhdistusta Luotsinmäen puhdistamolla koskevat sopimukset Jokilaakson Ympäristö Oy:n ja Eurajoen kunnan kanssa. Sopimukset korvaavat aiemmat ja astuvat voimaan 1.1.2024. Porin jätevedenpuhdistamot toimivat tehokkaasti vuonna 2023.

Jätevedenpuhdistamoiden puhdistamolietteen käsittelystä ja loppusijoituksesta vastaa sopimusperusteisesti Nevel Pori Oy, joka on rakentanut Luotsinmäen keskuspuhdistamon läheisyyteen biokaasulaitoksen ja hoitaa siellä keskuspuhdistamolla syntyvän puhdistamolietteen käsittelyn sekä toimittaa biokaasulaitoksella syntyvän mädätejännöksen hyötykäyttöön. Biokaasua hyödynnetään liikenteen ja teollisuuden energianlähteenä.

Luotsinmäen keskuspuhdistamon rakennukset lämmitettiin jätevedessä olevaa hukkalämpöä hyödyntäen. Lukkarin-sannan varavesilaitoksella tuotettiin aurinkosähköä laitokseen omaan käyttöön.

Vesi- ja viemäriverkoston sekä laitosten saneerausta jatkettiin. Lähes 90 % kaikista investoinneista oli saneerausinvestointeja. Investointien kokonaismäärä oli 5,1 M€.

Porin paikallisliikenne Porin Linjat Oy:n operoimana

Porin Linjojen vuoden 2023 kaikki liikenteen kilometrisuoritteet on ajettu täysin uusiutuvalla polttoaineella (HVO). Vuoden 2019 lopulla Porin Linjat Oy liittyi Satakunnan Ilmastokumppanuusohjelmaan, jossa määriteltiin niitä käytännön toimenpiteitä, joilla päästään Hinku- eli hiilineutraali kunta -tavoitteisiin (uusiutuvan polttoaineen käyttö, kaluston uusinvestoinneissa ympäristötehokkaimman teknologian käyttö, kaluston sijoittelun optimointi siten että isommat suoritteet ajetaan puhtaalla kalustolla sekä toimiltojen asteittaiset energiatehokkaat saneeraukset). Hinku-tavoitteisiin liittyviä toimenpiteitä on toteutettu käytännössä sekä yhtiön kalustostrategiassa että toimiltojen energiatehokkuuden osalta.

Viimevuoden käytännön toimenpiteitä olivat kahden uuden linja-auton hankinta paikallisliikenteen tarpeisiin, linja-automäärän optimointi vanhaa kalustoa poistamalla ja varikon led-valaistuksen lisääminen. Uudet hankitut autot ovat EURO6 -päästöluokan ajoneuvoja. Vanhaa EURO3 -päästöluokan linja-autokalustoa myytiin Kiertonet.fi -palvelun kautta. Yhtiö päätti kahden uuden citybussin hankinnasta vuodelle 2024.

Hinku-työ

Kaupunki on mukana hiilineutraalit kunnat-verkostossa. Tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 80 % vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Suomen ympäristökeskuksen päästölaskelmien mukaan Porin kasvihuonekaasujen kokonaispäästöt ovat vähentyneet 55 % vuoden 2022 ennakkotietojen mukaan. Hinku-työ etenee monitoimialaisella työryhmällä. Kaupunki on näyttänyt esimerkkiä lisäämällä muun muassa aurinkoenergiaa ja energiatehokkuutta kiinteistöissään. Katuvalojen led-uusinnat jatkuvat ja Kiinteistöjen öljynkäyttö on vähentynyt merkittävästi. Kaupunkilaisten ja pk-yritysten päästövähennystoimia on edistetty informaatiolla, tilaisuuksilla ja Porin Hinku-sivuilla olevalla tiedolla ja vinkeillä.

Resurssiviisas kiertotalouden tiekartta

Kaupunginhallitus hyväksyi lokakuussa 2023 Porin kaupungille resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan ja siinä esitetyt toimenpiteet ohjaamaan kaupunkiorganisaation resurssiviisautta edistävää toimintaa Pori 2030-strategian toteutuksessa ja toimeenpanossa. Tiekartta tuotettiin CIRCWASTE – kohti kiertotaloutta -hankkeessa ja se sisältää 89 eri toimenpidettä, joiden toteutuksen aikajänne on vuoteen 2030. Toimenpiteet on jaettu kolmeen teemaan ja 11 tavoitetilaa, ja kullekin toimenpiteelle on määritelty vastuutaho, kytkös kaupunkistrategiaan YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden kautta, sekä aikataulu ja mittarit.

Tiekartan toteuttaminen kytketään vuosittaisiin talousarvioprosesseihin. Elinvoima- ja ympäristötoimiala on veloitettu seuraamaan tiekartan toteutuksen etenemistä ja raporttoimaan siitä vuosittain kaupunkistrategiassa esitetyllä tavalla kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle tilinpäätöksen yhteydessä kaupunkikonsernin muiden toimijoiden antamien tietojen pohjalta. Raportointi toimii samalla kaupunkistrategian edellyttämänä raportointina kestävän kehityksen toteutumisesta yhdessä hyvinvointiraportin kanssa. Elinvoima- ja ympäristötoimiala kokoaa vuosittain talousarviossa esitettävän toimintasuunnitelman tiekartan toimenpiteiden toteuttamisesta ja rahoittamisesta.

Toteuttamissuunnitelmat tulee käsitellä asianomaisissa toimielimissä ja huomioida taloussuunnittelussa. Edellä mainitun työn koostamiseen kaupunginhallitus velvoittaa kaupunkikonsernin kaikkien osien antavan tarvittavan työpanoksen ja tuen. Tiekartan toteuttamista tehdään ensisijaisesti annetun talousarviokehityksen sisällä tai ulkopuolista rahoitusta hankkimalla.

Koska tiekarttatyön kytkeminen talousarvioprosessiin on vasta alussa, tässä tilinpäätöksessä tiekartan raportointi on ainoastaan lähtötilanteen kuvaus:

Toimenpiteen tila	Kpl
Ei aloitettu	26
Suunnitteluvaihe	41
Toteutuksessa	13
Valmis	0
Toimintatapa	9
Yhteensä	89

1.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Osana talousarvion 2024 täytäntöönpano-ohjeita kaupunginhallitus on hyväksynyt ohjeistuksen vaikutusten ennakoarviointiin päätöksentekoa varten. Päätösten vaikutusten ennakoarviointi (EVA) on kunnan lakisääteinen tehtävä ja se kytketään osaksi kunnan talouden ja toiminnan suunnittelun ja toteutuksen arviointia. Se on tapa arvioida etukäteen, miten valmistelussa oleva päätös vaikuttaisi kuntalaisten tai eri ihmisryhmien elämään.

Ennakoarvioinnin tavoitteina ovat valmistelu- ja päätöksentekotilanteen jäsenyys ja selvennys, moniarvoisen ja läpinäkyvän päätöksentekokulttuurin tukeminen, lyhyellä ja pitkällä aikavälillä vaikutusten tarkasteleminen, ratkaisuvaihtoehtojen etujen ja haittojen osoittaminen, erilaisten ja eri aikoina tapahtuvien vaikutusten samanaikainen ja riskiin tarkasteleminen sekä vaikutusten arvioiminen sillä tarkkuustasolla kuin se on mahdollista. Yleisinä hyötyinä ovat aikaisempaa avoimemman päätöksentekokulttuurin kehittyminen mahdollistamalla eri intressien, tavoitteiden ja näkökulmien käsittelyn, yhteistyön tiivistyminen valmisteluvaiheesta alkaen varmistaen valmistelun ja päätöksenteon laatua sekä resurssien suuntaaminen oikeaan paikkaan auttamalla parhaan ratkaisun valinnassa.

Ennakoarvioinnin hyödyt eri tahoille

Valmistelijat	Päätöksentekijät	Kuntalaiset
<ul style="list-style-type: none"> • valmistelu avoimempaa ja järjestelmällisempää • yhteistyön vahvistaminen ja vastuun jakaantuminen • toimialojen välisen dialogin kehittyminen • yhteyden terästyminen kuntastrategiaan 	<ul style="list-style-type: none"> • eri päätösvaihtoehtojen avoin esiin tuominen • vaihtoehtojen helpompi verrattavuus • valmisteluyhteistyön ja osallisuuden vahvistaminen • päätökset vahvemmin punnittuja ja perusteltuja • päätökset kestävämpiä ja vaikuttavampia 	<ul style="list-style-type: none"> • päätösten vaikutukset kuntalaisiin ja heidän hyvinvointiinsa pohdittu kokonaisvaltaisesti eri näkökulmista • päätösten vaikuttavuuden lisääntyminen • päätösten avoimuuden kasvaminen • osallisuuden vahvistaminen luoden luottamusta

Kaupunginhallitus on vuonna 2017 hyväksynyt Kuntaliiton valmisteleman ohjeen vieraanvaraisuudesta, eduista ja lahjoista noudatettavaksi Porin kaupungin organisaatiossa. Luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden sidonnaisuusilmoitukset on ilmoitettu avoimessa tietoverkossa kuntalain edellyttämällä tavalla. Lisäksi kaupunki on edistänyt päätöksenteon avoimuutta ja läpinäkyvyyttä julkaisemalla toimialojen ja liikelaitosten ostolaskutiedot avoimena datana kaikkien saataville. Kaupunki myös julkaisee nettisivuillaan reaaliaikaista kilpailutuskalenteria, jonka avulla halutaan antaa yrityksille ennakkotietoa Porin kaupungin kilpailutukseen tulevista hankinnoista ja lisätä hankintatoimen avoimuutta sekä suunnitelmallisuutta.

Kaupunginhallituksen hyväksymien hankintaohjeiden mukaan hankinnat suoritetaan taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti huomioiden seuraavat asiat:

- **tasapuolisuus ja syrjimättömyys** ehdokkaiden ja tarjoajien kesken hankinnan eri vaiheissa
- **kilpailuolosuhteiden hyödyntäminen** eli olemassa olevien kilpailuttamismahdollisuuksien käyttäminen
- **avoimuus ja läpinäkyvyys** eli tiedottaminen hankinnoista riittävän laajasti
- **suhteellisuus** hankinnoissa ja hankintamenettelyissä eli vaatimusten suhteuttaminen tavoiteltavaan määrään
- **ympäristövaikutukset**, jotka liittyvät tuotteiden ja palvelujen koko elinkaaren aikaisiin vaikutuksiin sekä energiatehokkuuteen, ja erityistä huomiota kiinnitetään tuotteiden kuljetusketjujen pituuteen ja hiilijalanjälkeen
- **sosiaali- ja työläinsäädäntöön liittyvät vaatimukset**, kuten työllisyysmahdollisuuksien luomiseen, palveluiden tai tavaroiden saavutettavuuteen ja esteettömään käyttöön sekä eettiseen kauppaan.

Hankinnoissa tulee myös huomioida seuraavat velvoitteet:

- kaikkien hankintojen osalta ohjeistetaan, että kaupunki ei allekirjoita hankintasopimuksia ennen kuin tilaaja-vastuulain (1233/2006) mukaiset luotettavat selvitykset on saatu tilaajalta ja että poikkeuksellisen alhaisia hintoja koskee hankintalain mukainen selvitysvelvollisuus
- EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa käytetään ESPD-lomaketta (yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja) tarjoajan alustavana näyttönä siitä, että poissulkemisperusteet eivät rasita ehdokasta tai tarjoajaa sekä siitä, että ehdokas tai tarjoaja täyttää hankintayksikön asettamat soveltuvuusvaatimukset sekä pyydetään valitulta tarjoajalta rikostaustan tarkastamiseksi otteet rikosrekisteristä ennen hankintasopimuksen tekemistä
- Euroopan unioni ja Yhdistyneet kansakunnat ovat asettaneet pakotteita lainsäädännössään tai toimielintensä päätöksillä. Pakotteiden erityiseksi huomioimiseksi tulee hankintamenettelyissä lisätä omaksi soveltuvuusehdokseen ehto ”Tarjoajaan ei kohdistu Euroopan unionin, Yhdistyneiden kansakuntien (YK) kohdistama tai Suomen viranomaisten asettamia pakotteita tai varojen jäädyttämispäätöksiä”. Pakotteet koskevat täysmääräisesti vain EU-kynnysarvot ylittäviä hankintasopimuksia. Hankintasopimukset, jotka allittavat EU-kynnysarvot, eivät ole pakotteiden piirissä, mutta yhteisö- ja henkilöpakotteet koskevat kaikkea toimintaa kyseisellä pakotelistalla olevien tahojen kanssa

Lisäksi tarjouspyyntöihin ja hankintaohjeisiin kirjataan seuraavat ehdot:

- tarjoaja sitoutuu kaikilta osin toimittamaan palvelun voimassa olevan tietosuojalain (1050/2018) ja EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen sekä henkilötietojen käsittelystä määriteltyjen ehtojen mukaisena.
- kartelliehto: Palveluntuottaja vahvistaa palvelusopimuksen allekirjoituksella, ettei se ole tarjouskilpailun aikana tai sopimuksen laatimishetkellä syyllistynyt kilpailulain tarkoittamaan keskenään kilpailevien elinkeinonharjoittajien väliseen kiellettyyn kilpailunrajoitukseen (kartelliin) tätä hankintaa koskevilla markkinoilla tilaajan toiminta-alueella.

1.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Viime vuosina tilinpäätöskien yhteydessä esitetyt arviot kaupungin talouden tulevasta kehityksestä ovat toistaneet itseään. Koronavuosien huomattavasti tavanomaista suuremmat valtionosuudet ja vuoden 2023 verotuloja nostaneet "vuoden 2022 verohännät" ovat pitäneet kaupungin talouden kehityksen siedettävänä, mutta tästä huolimatta kaupungin taloudellinen kehitys ei ole ollut toivotun suuntaista. Se on ollut heikkoa varsinkin verrattuna Poria suurempiin kaupunkeihin. Kaupungin taloutta painava rakenteellinen alijäämä on vaikuttanut taustalla koko ajan ja kun vuonna 2024 on nyt palattu "normaaliin" taloustilanteeseen, talouden tilan todellisuus on paljastunut konkreettisesti taas huonon tuloksentekevyyden kautta.

Vuoden 2024 talousarviossa tilikauden tulostavoite on -16,9 M€. Vielä vaikeammaksi tilanteen tekee se, että suunnitelmavuosien osalta tilanne näyttää tätäkin huonommalta. Mikäli yleisessä talouskehityksessä ei tapahdu merkittävää muutosta, kaupunki joutuu kiristämään verotusta huomattavasti seuraavina vuosina ja samanaikaisesti etsimään merkittäviä keinoja toimintamenojen kasvun hillitsemiseksi ja muiden tulojen lisäämiseksi.

Alkuvuoden 2024 aikana osana kaupungin talouden tasapainottamisohjelman suunnittelua, kaupungin talouden tulevaisuudesta on laskettu erilaisia malleja/arvioita. Laskennallisten mallien taustalla on ajatus kaupunginjohtajan ideoimasta kaupungin kasvusuunnitelmasta, jonka valmistelulle myös valtuustoryhmien enemmistö on antanut tukensa valtuuston talusseminaarien yhteydessä maaliskuussa 2024. Taloudelliset mallit päätyvät johtopäätökseen, jonka mukaan kaupungin taloutta on vaikea saada pitkäaikaisesti tasapainoon ainoastaan veroja lievästi nostamalla tai toimintamenoja vähentämällä. Myöskään investointitason alentaminen ja velanoton hidastaminen tätä kautta ei ole riittävä keino ja se samalla tuo mukanaan muita ongelmia mm korjausvelan liian suuren kasvun. Näiden lisäksi tarvitaan siis myös muita keinoja, joista kasvusuunnitelman kautta on nyt valmisteluun noussut kaupungin tytäryhtiö Pori Energian mahdollinen vähemmistöosuuden myynti sellaiselle kumppanille, joka tukisi yhtiön kasvustrategian toteuttamisessa ja tätä kautta yhtiön tulouttamiskyvyn parantamisessa samalla, kun yhtiöön sitoutuneita pääomia myynnin kautta vapautettaisiin kaupungin muuhun, lähinnä rahoitustuottoja lisäävään käyttöön.

Talouden tasapainottamisohjelman askelmerkit on sovittu vuoden 2024 talousarvion yhteydessä. Kaikki sovitut toimenpiteet ovat valmistelussa ja niiden vaikutuksia huomioidaan jo vuoden 2025 talousarvion laadinnan yhteydessä siinä määrin kuin se on mahdollista. Monet seikat tuovat kuitenkin epävarmuutta kaupungin talouden tulevaisuudella. Esimerkiksi valtakunnallisen TE- uudistuksen vaikutukset lyhyellä aikavälillä, puhumattakaan pitkästä aikavälistä, ovat vielä hyvin epäselvät. Tämän tyyppiset asiat ovat kuitenkin pieniä verrattuna siihen, mitä globaalit tekijät voivat aiheuttaa kuntien talouskehitykselle ja miten Suomen ja Euroopan julkinen talous tulee kehittymään vallitsevilla hyvin epävarmoilla ja vaikeasti ennakoitavilla olosuhteilla.

1.1.9 Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittämiseen vaikuttavat asiat

Suomen turvallisuusympäristö on muutoksessa, johtuen lähinnä Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainaan ja Suomen liittymisestä Natoon. Yhteistoiminta on käynnistynyt Satakunnan hyvinvointialueen kanssa. Porin kaupunki osallistui Satakunnan alueellisen riskiarvion ja hyvinvointialueen riskiarvion päivittämiseen. Lisäksi on jatkettu riskien analysointia siihen sopivalla työkalulla. Sitä on käytetty muun muassa arvioidessa mahdolliseen sähköpulaan, polttoaineen jakeluhäiriöihin liittyviä riskejä.

Porin kaupungin tehtävien toteuttamisen merkittävimmät riskit liittyvät edelleen sähkön saannin ja lakisääteisten palveluiden turvaamiseen, tulvansuojeluvaihtoehtojen kehittämiseen sekä ylläpitämiseen ja kunnan johtamisen varmistamiseen eri häiriötilanteissa. Toimialat ovat huomioineet suunnitelmissaan varautumiseen ja sisäiseen turvallisuuteen liittyviä uhkatekijöitä, kuten tartuntataudit, syrjäytymisen ja terrorismin.

Vuoden aikana Porissa koettiin seuraavia häiriötilanteita: tulvauhka (1/2023), sään ääri-ilmiö eli rankkasade Suomi-Areenan aikana (6/2024), lintuinfluenssatapauksia Ahlaisissa (7/2023), legionella tapauksia (alkaen 8/2024), veden jakeluun liittyvä putkirikkojen sarja (9/2023) ja pitkäkestoinen sähkökatko Pohjois-Porissa (11/2023). Häiriötilanteet pystyttiin hoitamaan käytettävissä olevilla resursseilla.

Suomen kypertoimintaympäristön on edelleen huolestuttavalla uhkatasolla ja valmiuden sekä vastatoimenpiteiden merkitys korostuu. Kyberrikollisuuden määrä jatkaa kasvuaan sekä kohdennetuissa, että satunnaisissa hyökkäyksissä. Huijausviestien ja tietojenkalasteluviestien tilanne on huolestuttava. Lisääntyneen haitallisen liikenteen ja kohonneen uhkatason vuoksi organisaatioiden varautumisen merkitys korostuu. Tietoturvaloukkauksien määrät ja niiden vaikutukset ovat kasvussa maailmanlaajuisesti. Nämä riskit koskevat erityisesti kaupungin ICT-palveluja ja välillisesti kaikkia kaupungin toimijoita.

Elinvoima- ja ympäristötoimialalla merkittävät riskit liittyvät henkilöstön jaksamisen ja uusien henkilöiden rekrytoimiseen lisäksi sähkön saannin turvaamiseen sekä tietojärjestelmien, tietoturvan sekä tietosuojan varmistamiseen.

Sivistystoimialalla merkittävät riskit liittyvät ammattitaitoisen henkilöstön, asiakkaiden ja henkilökunnan turvallisuuden sekä kiinteistöjen kuntoon ja toiminnan taloudellisten resurssien varmistamiseen. Haasteena on henkilöstön saataavuuteen, osaamisen varmistamiseen, jaksamiseen ja hyvinvointiin liittyvät riskit. Henkilöstövajeen takia joudutaan tekemään ylitoita ja tämä lisää henkilöstövoimavarojen käytöstä johtuvia kustannuksia. Henkilöstön saatavuutta varmistamiseksi on käynnissä jatkuva rekrytointikampana. Havaintojen perusteella on tehty korjaustoimenpiteitä ja toiminnan kehittäminen on jatkuvaa yhteistoiminnassa muiden toimijoiden kanssa.

Teknisellä toimialalla suurimmat riskit liittyvät sähkön hintaan ja saatavuuteen, lämmönjakelun varmistamiseen sekä sisäilman puhtauden varmistamiseen. Sähkön hintaan ja saatavuuteen liittyen on tehty sähkön säästöön liittyviä toimenpiteitä muun muassa laskemalla rakennuksien sisälämpötilaa ja optimoimalla rakennusten ilmanvaihtoa. Lisäksi toimialalla on varauduttu laajemmin sähkön ja lämmönjakelun varmistamiseen eri häiriötilanteissa. Tekninen toimiala on päivittänyt Porin kaupungin merkittävimmän riskin eli tulviin liittyvän Patoturvallisuussuunnitelmaa (2022) ja ylläpitänyt siihen liittyviä valmius- sekä varautumistoimenpiteitä.

Palveluliikelaitoksen merkittävimmät toiminnalliset riskit liittyivät toimialojen toiminnan merkittäviin muutoksiin. Lisäksi riskeinä on ollut riittävän ammattitaitoisen henkilöstön määrän turvaaminen. Varautumisen näkökulmasta palveluliikelaitoksen toiminta on suuresti riippuvaista tietoliikenteen, sähkön ja vedenjakelusta. Näihin kohdistuvat riskit on tunnistettu. Riskien todennäköisyyttä ja vaikuttavuutta pienennetään prosesseja kehittämällä, selkeillä tehtävien ja vastuiden määrittelyllä, riittävillä resursseilla sekä käytettävissä olevien tietojen hyödyntämisellä.

Porin Veden merkittävimmät riskit liittyvät puhtaan veden tuotannon ja jakelun turvaamiseen sekä mahdolliseen viemäritulvimiseen. Pori Vesi käyttää ennaltaehkäiseviä menetelmiä tunnistamaan talousvedeen ja vedentuotannon toimintaympäristöön sekä vedentuotantoketjun riskit. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on osoittanut, että kriittinen infrastruktuuri on hyökkäyksen kohteena. Pori Vedellä on varautumissuunnitelmat, se uusii verkostojaan sekä ylläpitää valmiutta reagoida mahdollisiin tuotannon häiriötilanteisiin. Panostus Porin vesihuollon kyberturvallisuuden hallintaan on selvässä kasvussa.

Konsernin rahoitusriskejä, joita ovat korkoriski, likviditeettiriski ja luottoriski, hallitaan kaupunginvaltuuston hyväksymien hallintosäännön, konsernihallinnon toimintasäännön, konserniohjeen sekä kaupungin ja konserniyhtiöiden sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti. Kaupungin riskienhallintaa toteutetaan hajauttamalla lainat toteuttamishetken markkinatilanteen mukaan sekä olemassa oleva lainasalkku huomioon ottaen, ottamalla kantaa lainan korkoperustaan, erääntymisajankohtaan ja muuttamalla lainasalkkujen korkojakaamaa johdannaissopimusten avulla. Korkoriskin hallitsemiseksi kaupunki on tehnyt korkojohdannaissopimuksia, joista merkittävin osa muuttaa vaihtuvia korkoja kiinteiksi koroiksi. Johdannaissopimuksia on laadittu vain suojaustarkoituksessa. Korkoriskien hallinnalla pyritään pienentämään kaupungin korkomenojen vaihtelua ja parantamaan niiden ennustettavuutta. 31.12.2023 lainasalkun keskikorko oli 2,27 % (viimeiset 12 kk ja mukaan lukien suojaukset) sekä avoinna olevien johdannaisten nimellismäärä suhteessa avoinna olevaan lainasaldoon oli 58,83 %. Näissä luvuissa on huomioitu rahoituslaitoksilta otetut lainat eikä luvuissa näy konsernin sisäisillä lainatut varat.

Inflaatiopiikki oli voimakkaimmillaan vuoden 2022 lopussa, minkä jälkeen inflaatio on kääntynyt vähitellen laskevalle uralle. Suomessa tilastokeskuksen laskema kuluttajahintojen vuosimuutos oli joulukuussa 2023 3,6 % ja vuoden 2023 keskimääräinen inflaation odotetaan olevan 5,4 %. Euroalueen inflaatiovauhdin arvioidaan olleen keskimäärin myös 5,4 % vuonna 2023. Vuoden 2024 osalta euroalueen inflaatiovauhdin odotetaan hidastuvan edelleen 2,7 %:iin. Eurojärjestelmän asiantuntija-arvioiden mukaan ilman energian ja elintarvikkeiden hintoja laskettu inflaatio on keskimäärin 5,0 % vuonna 2023 ja 2,7 % vuonna 2024 sekä 2,3 % vuonna 2025 ja 2,1 % vuonna 2026. Ennakoidusta laskusuunnasta huolimatta, olennaista on huomata, että inflaatio on näinkin toteutuessaan ylittää EKP:n inflaatiotavoitteen (2 %). Korkealla olleet inflaatioluvut johtivat markkinakorkojen nopeaan nousuun vuoden 2023 aikana. Vuoden lopulla markkinakorot olivat 4 % pinnassa. Nyt odotuksissa on inflaation tasaantuminen ja odotuksissa on keskuspankkien rahapolitiikan höllentäminen. EKP:n odotetaan laskevan korkoja vuoden 2024 aikana neljä kertaa ja korkotason olevan jopa alle 3 % vuoden 2024 lopulla. EKP seuraa tarkasti inflaatiokehityksiä ja ne varmasti määrittävät tulevia koronlaskuja.

Porin kaupungin tulee jatkossa huomioida oma toiminta konsernitasolla ja miettiä tarkkaan, miten haluaa toimia lainasalkun ja suojausten suhteen. Porin kaupunginvaltuuston antama valmistelu-oikeus virkamiehille tärkeimmän tytäryhtiön osamyyntistä voi toteutuessaan vaikuttaa merkittävästi tulevien suojausten tarpeeseen ja lainasalkun rakenteeseen. Jos kaupungille ei ole tulossa soteikiinteistöjen myyntituottoja tai muita suuria myyntituottoja niin jatkosakin on äärimmäisen tärkeää suojata kaupungin lainasalkkua pitämällä lainasalkun suojausaste edelleen vähintään kohtuullisella tasolla ja tarvittaessa kasvattaa lainasalkun suojausastetta lähivuosien aikana.

Tilinpäätöshetkellä ei rahavaroihin, sijoituksiin eikä johdannaisopimuksiin liity tunnistettua vastapuolen luottoriskiä. Kaupungin maksuvalmiutta ennakoidaan maksuvalmiussuunnittelulla ja kassaennusteilla. Likviditeettireservinä ovat rahat ja pankkisaamiset, konsernitiilin luottolimiitit sekä muut luottolimiitit, kuten kuntatodistusohjelmat. Tilikauden lopussa kaupungin yhteensä 100 miljoonan euron kuntatodistusohjelmasta oli käytössä 40 miljoonaa euroa ja konsernitiilin kautta tytäryhtiöiden varoja oli käytössämme noin 31 miljoonaa euroa ja henkilöstökassan kautta noin 27,2 miljoonaa euroa.

Kaupungin omaisuuden asianmukaisella hoidolla ja käytöllä sekä tarkoituksenmukaisella uushankinnalla voidaan pienentää rahoitusallijäämiin liittyvää riskiä. Kaupunki on varautunut likviditeetin riittämiseen kaikissa olosuhteissa mm. pitämällä kuntatodistuslimiittiä 100 M€:ssa.

Kaupungin kassavarojen sijoittamisessa on kyse kaupungin tilivarojen lisäksi myös tytäryhtiöiden konsernitiileillä olevista varoista. Kassavarojen ensisijainen tarkoitus on maksuvalmiuden turvaaminen. Maksuliikenteen hoitoon tarvittavat varat tulee sijoittaa pääasiallisesti pankkien talletustileille.

Saamisiin liittyviä merkittäviä luottotappioriskejä ei ole tiedossa. Lisäksi kaupunki on taannut huomattavilla summilla lähinnä konserniyhteisöjen lainoja. Näihinkään liittyviä merkittäviä luottotappioriskejä ei ole tunnistettu.

1.2 Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla toimielimet, johtavat viranhaltijat ja muut esihenkilöt pyrkivät varmistamaan toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, resurssien ja omaisuuden turvaamisen sekä raportoinnin ja tietojen luotettavuuden. Riskienhallinta puolestaan tarkoittaa järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida ja hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia.

Kaupunginvaltuusto on 10.2.2014 hyväksynyt Porin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Päätöksellä valtuusto on ohjannut koko kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja edellyttänyt, että kaupungin ja sen tytäryhteisöjen kaikissa toiminnoissa on oltava riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Kaupunginvaltuuston hyväksymässä hallintosäännössä (luku 11) on määritelty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä sisäisen tarkastuksen tehtävät ja vastuut.

Sisäisen valvonnan järjestäminen

Hallinto- ja johtamistapa (eettiset periaatteet, säännöt, ohjeet, toimivallan jako)

Päätöksentekoprosessien on tuettava kaupungin toiminnan laadukasta johtamista. Myös päätösten perusteena olevan tiedon on oltava riittävää ja luotettavaa. Hallinnon tulee noudattaa hyvää hallintotapaa, jonka laki määrittelee huolehtimiseksi asiakirjakirjojen ja tietojärjestelmien sekä niihin sisältyvien tietojen asianmukaisesta saatavuudesta, käytettävyydestä ja suojaamisesta sekä eheydestä ja muista tietojen laatuun vaikuttavista tekijöistä. Kaupungilla on käytössä kaupunginhallituksen hyväksymä asiakirjahallinnon laatukäsikirja.

Kaupungin hallintosääntöä ja eri toimintasääntöjä on päivitetty vuonna 2023, ja niiden päivittäminen jatkuu vuonna 2024. Porin kaupunki tulee 1.1.2025 alkaen toimimaan Satakunnan työllisyysalueen vastuukuntana. Työllisyysalueen valmistelu ja sen toiminnan käynnistäminen edellyttää hallintosääntöön tehtäviä muutoksia.

Kaupungin eettisen ohjeen / eettisten periaatteiden tarve on tunnistettu, ja niiden valmistelu on käynnistynyt vuonna 2024.

Riskienhallinta (tunnistus, analysointi, hallinta, dokumentointi)

Asiakirjahallinnon tärkein riskienhallinnan ja tietosuojan työkalu on tiedonohjaussuunnitelma, joka toimii asianhallinnan taustalla. Tiedonohjaussuunnitelmassa asiakirjallinen prosessi kuvataan ja asiakirjoille määritetään oletusmetatiedot.

Valvontatoimenpiteet (mm. erilaiset kontrollit, suojaukset, sopimusten hallinta)

Hallintopalvelut on yhteistyössä ICT-yksikön kanssa käynnistänyt hankkeen asiakirjallisen aineiston metatietojen validoimiseksi arkistosiirtymässä. Metatiedotuksen oikeellisuus on merkittävä tietosuoja ja -turvatekijä.

Terveystalon Sirius HR-järjestelmä toimii esimiesten työkaluna sairauspoissaolojen hallinnassa lähettämällä esimiehelle sähköpostitse esimieshälytyksen, kun sairauspoissaoloja on kertynyt hälytysrajan ylittävä määrä. HR ja toimialajohto seuraavat säännöllisesti käsittelytilannetta.

Ostolaskuissa kaikilla toimialoilla on käytössä hyväksyjäkohtainen euromääräinen hyväksyjäraja. Tällä rajataan niiden käyttäjien määrää, jotka voivat hyväksyä minkä suuruisia laskuja tahansa ja pienennetään valtuuksien ylittämisen riskiä. Kullakin hyväksyjällä on määritellyt kustannuspaikat, joiden laskuja hänellä on oikeus hyväksyä. Sama henkilö ei voi tarkastaa ja hyväksyä laskua.

Hansel Oy on tehnyt tilannekuva-analyysin kaupungin hankintatoimesta ja sen kehittämistarpeista. Siinä on todettu, että Porin kaupungin hankintatoimen osalta itse kilpailutukset ovat sujuneet hallitusti ja pääosin ohjeistuksen mukaan pienhankintoja lukuun ottamatta. Analyysi esittää toimenpidesuosituksia, joiden avulla voidaan kehittää hankintatoimea ja siihen liittyviä prosesseja mahdollistamaan hallitut ja paremmin koordinoitua hankinnat. Kehittämistoimenpiteet on käynnistetty kriittisimmäksi todetusta tarpeesta kehittää sopimushallintaprosessia.

Porin kaupungin eettinen ilmoituskanava on otettu käyttöön (kaupunginhallitus 2.5.2023 § 235).

Tieto ja tiedonvälitys (avoimuus ja hyvä tiedonhallintatapa, raportointi, viestintä, esim. merkittävät riskit)

Porin kaupungin viestintä on luotettavaa ja avointa. Viestintä on osa kaikkea kaupungin toimintaa, päätöksentekoa ja strategiaa tukien siten vahvasti myös kaupungin strategisten tavoitteiden toteuttamista.

Sisäisen viestinnän tavoitteena on antaa tietoa ajankohtaisista ja henkilöä koskevista asioista sekä niiden kehityksestä. Lisäksi sisäinen viestintä tarjoaa henkilöstölle tietoa työskentelyn tueksi. Esimiehiä ohjeistetaan tiedottamiseen liittyvistä asioista, koska viime kädessä vastuu henkilöstöön liittyvistä asioista on esimiehellä.

Jokainen toimiala ja konsernipalvelujen yksiköt vastaavat vastuullaan olevien kokonaisuuksiensa päivittämisestä internet- ja intranetsivuille. Myös jokaisella työntekijällä on vastuu viestinnästä. Onnistuneen ulkoisen viestinnän edellytys on hyvä sisäinen viestintä. Viestintäyksiköllä on kokonaisvastuu mediasuhteiden hoitamisesta ja viestinnän linjauksista neuvoen ja auttaen muita toimialoja viestintään liittyvissä asioissa. Kaupungilla on määritelty Porin kaupungin konserniviestinnän ohje, jota tukee valmisteilla oleva häiriö- ja kriisiviestinnän ohje.

Toimielinten suljetuista kokouksista julkaistaan Porin kaupungin verkkosivuilla toimielimen kokouksen päätyttyä päätöslista, joka toimitetaan myös median edustajille. Päätöslistan julkaisemisesta ja viestinnästä medialla vastaa kunkin toimielimen sihteeri. Yleisöllä on mahdollisuus seurata kaupunginvaltuuston kokousten julkisten asioiden käsittelyä sekä paikan päältä että suoratoistona verkosta. Tallenne on katsottavissa myös kaupungin Youtube-kanavalla kokouksen päätyttyä.

Kuntalaisaloitteiden käsittely raportoidaan vuosittain kaupunginvaltuustolle. Valtuustoaloitteiden käsittely raportoidaan kaksi kertaa vuodessa kaupunginvaltuustolle.

Seuranta (ml. arviointi, kehittämistoimenpiteiden tuloksellisuus)

Asiakirjallinen prosessi nojaa vahvasti vastuuvastuunvalmistelijoihin, joiden tehtävänä on huolehtia asian valmistelusta ja päätöksenteon jälkeisestä täytäntöönpanosta sekä asioiden sulkemisesta.

HR-yksikön palvelussuhdettiimi tarjoaa tasavertaisen ja yhdenmukaisen palvelun keskitetyn HR:n piirissä oleville toimialoille ja laitoksille. Palvelujen keskittämisen myötä on pystytty nopeammin havaitsemaan ja korjaamaan palkanmaksussa tapahtuvat virheet. HR-yksikkö seuraa yhdessä Sarastian kanssa palkanmaksussa tapahtuvia poikkeamia säännöllisesti. Esille tulleisiin virheisiin on reagoitu tarvittaessa kouluttamalla ja ohjeistamalla.

Keskitetyissä HR-palveluissa henkilöstöasioista, kuten työsopimusten ja viranhoitomääräysten laadinnasta tai niihin liittyvästä ohjeistuksesta vastaa tiimi, jolla on ajantasainen osaaminen ja riittävä resurssi tehtävän hoitamiseen. Siisjärjestelyillä varmistetaan, että palkanmaksuun liittyvät tehtävät tulevat loma-aikoinakin hoidettua viiveettä. Palvelussuhdettiimi on ottanut 1.1.2024 lukien käyttöön Elisadesk-asiointipalvelujärjestelmän, jonka avulla varmistetaan, että palvelussuhdettiimille tulleet toimeksiannot pystytään organisoimaan ja hoitamaan järjestelmällisesti sekä kohdullisessa ajassa.

HR on ottanut käyttöön kaupungin omasta toiminnasta syntyvien, palkanlaskentaan vaikuttavien virheiden systemaattisen analyysin. Poikkeamaraportit läpikäydään kaksi kertaa kuukaudessa ja kunkin virheen osalta sovitaan jatkotoimenpiteistä, joilla vastaavan virheen syntyminen jatkossa pyritään estämään. Poikkeamamäärien laskulle on asetettu tavoitteet ja tätä seurataan kvartaaleittain.

Talous- ja hallintoyksikköön keskitetty controller-toiminto tukee toimintakatteeltaan suurimpia prosesseja talousarvion seurannassa. Prosessien osalta tavoitellaan pitkäjänteistä ja kestävästä tuottavuuden kehittymistä.

Tietosuojaraportti 2023

Vuosi 2023 sujui Porin kaupungin organisaatiossa edellisvuoden tapaan ilman isoja tietosuojapoikkeamia.

Tietosuojakoulutusten pääasiallinen keino Porin kaupungissa on koko henkilökunnalle pakollinen joka toinen vuosi verkossa suoritettava tietosuojakoulutus. Vuoden 2023 suoritusaineisto sisältää vielä Satakunnan hyvinvointialueelle siirtyneen henkilöstön suoritukset, jolloin se ei ole täysin vertailukelpoinen tuleviin vuosiin nähden. Vuoden 2023 lopulla koulutusten tietosuojaosuudet oli hyväksytysti suorittanut noin 3920 henkilöä (vuonna 2022 3800 henkilöä, 120:n suorituskerran lisäys koskee Porin kaupungin nykyistä henkilöstöä). Vuoden 2024 alussa alkoi jälleen uusi koulutuskierron, jolloin aiemmat suoritukset nollattiin.

Verkkokoulutusten lisäksi tietosuojakoulutuksia tarjottiin jälleen myös luentomuodossa sekä erikseen varattavina, että kaupungin koulutustarjontaan sisältyvinä kursseina. Erilliset koulutukset järjestettiin mm. hankintapalveluille, sosiaalista mediaa työssään hyödyntäville sekä kaupungin lukiolaisille.

Rekisteröityjen informoinnin ensisijaisena tapana Porin kaupungissa ovat Porin verkkosivuilta löytyvät tietosuojaselosteet. Tietosuojaselosteita oli julkaistu vuoden 2023 lopulla 84 kpl (vuoden 2022 lopulla 78 kpl).

Tietosuojaloukkauksia havaittiin vuonna 2023 21 kpl (vuonna 2022 17 kpl). Näistä 16:n nähtiin voivan aiheuttaa riskin luonnollisten henkilöiden oikeuksille ja vapauksille, jolloin tapauksista tehtiin ilmoitukset tietosuojaviranomaisille (vuonna 2022 11 ilmoitettua tapausta). 12 tapauksessa rekisteröidyille mahdollisesti aiheutuva riski arvioitiin korkeaksi, jolloin ilmoitukset tehtiin myös asianosaisille (vuonna 2022 6 tapausta). Kokonaisuudessaan havaitut loukkaukset koskivat jälleen vain pientä joukkoa rekisteröityjä. Havaittujen loukkausmäärien kasvun voi nähdä johtuvan sekä tietojenkalastelutapausten lisääntymisestä, että kohonneesta valvutuneisuudesta – pienistäkin poikkeustapahtumista osataan ilmoittaa matalalla kynnyksellä.

Valmiutta reagoida tietoturva- ja tietosuojaloukkaustilanteisiin kehitettiin jälleen osallistumalla kansalliseen Taisto 2023 -harjoitukseen.

Rekisteritietojen tarkastus- tai oikaisupyyntöjä tuli kaupungin kirjaamoon 0 kappaletta (vuonna 2021 0). Hyvinvointialueelle tarkoitettuja ja Porin kaupungille erehdyksessä tulleita oikaisupyyntöjä saapui 1 kpl.

Myös vuonna 2024 tulee kiinnittää erityistä huomiota tietosuojan vaikutustenarviointien laadintaan ja tietosuojavaihtimusten läpikäyntiin aina muutos- tai hankintaprosessien yhteydessä.

Toimialojen ja liikelaitosten sisäinen valvonta

Toimialat ja liikelaitokset ovat antaneet omat selvityksensä sisäisen valvonnan järjestämisestä ja sen toteutumisesta tilinpäätösmateriaalin käsittelyn yhteydessä kullekin lautakunnalle ja johtokunnalle.

Riskienhallinnan järjestäminen

Kaupungin riskienhallinnan johtaminen ja koordinointi oli vuonna 2023 organisoitu konsernipalveluiden omistajaohjaus- ja rahoitusyksikköön. Turvallisuuspäällikkö ohjaa ja koordinoi toimialojen, tytäryhtiöiden ja liikelaitosten kokonaisturvallisuuteen ja organisaatioturvallisuuteen liittyviä kokonaisuuksia (ml. riskienhallinta) laajan turvallisuuskäsitteksen mukaisesti. Toimialojen, tytäryhtiöiden ja liikelaitosten riskienhallinta on järjestetty toimialoittain (vast.) riski- ja johtoryhmien avulla. Tytäryhtiöt ja liikelaitokset vastaavat omasta riskienhallinnastaan.

Porin kaupungin riskienhallinnan osatekijät tarkastettiin vuoden 2022 tilinpäätökseen ja kokonaisuudessa ei havaittu huomaautettavaa. Kuitenkin riskienhallintakokonaisuuden osa-alueiden, ohjeiden ja toimintamallien tarkastaminen, päivittäminen sekä jalkauttaminen vaativat edelleen toimenpiteitä. Toimintamallissa pyritään yhteensovittamaan havaitut poikkeamat ja niihin liittyvät toimenpiteet kaupungin strategisten tavoitteiden varmistamiseksi.

Kaupunki on jatkanut toimenpiteitä turvallisemman Porin kehittämiseksi. Toiminnan painopisteenä on ollut nuorten pahoinvoinnin ja väkivallan vähentämiseen liittyvät toimenpiteet. Yhtenä ratkaisukeinoa päätettiin perustaa uusi nuorisoyksikkö. Se aloittaa toiminnan 1.1.2024. Nuorisoyksikön perustamisella mahdollistetaan muun muassa tilannekuvan luominen nuorten tilanteesta sekä keskitetään voimavaroja ilmiöpohjaisen toimintatavan edistämiseksi. Lisäksi kaupunkilaisille suunnattiin muun muassa keväällä turvallisuuskysely ja turvallisuusteemat nousivat esille myös asukasilloissa.

Toimialakohtaisten riskiryhmien tehtävänä on tukea toimialansa kokonaisvaltaista riskienhallintaa, huolehtia organisaatioturvallisuuden osa-alueista ja kehittää varautumista sekä jatkuvuudenhallintaa.

Porin kaupunki teki riskiarvion mahdolliseen sähkö- ja polttoainepulaan, internetin, sähköisten palveluiden ja matkapuhelinverkkojen häiriöihin liittyvien riskien todennäköisyydestä ja vaikuttavuudesta konsernitasolle.

Toimintavuosi oli riskienhallinnan näkökulmasta ns. uuden normaalin mukainen. Riskienhallinnan toimintaympäristöön vaikuttivat Venäjän hyökkäyssota, Suomen liittyminen Natoon, ukrainalaisten pakolaiset Porissa, koronatilanne, hyvinvointialueen perustaminen, tulvavaara sekä mahdolliseen sähköpulaan varautuminen. Toiminnassa ei havaittu kriittisiä poikkeamia ja tapahtuneista häiriötilanteista selvittiin käytössä olevilla resursseilla.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilasta

Kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta tuottaa kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain- ja hyvän hallintotavan mukaisuudesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaation riittävydestä.

Sisäisen valvonnan kehittämiskohteet ja kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Kaupunginhallituksen antamissa vuoden 2024 talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa on painotettu, että sisäisen valvonnan tulee olla osa toimialojen jokapäiväistä ohjausta ja johtamista ja sen tulee kattaa oman toiminnan lisäksi myös toiminta, josta kaupunki vastaa lainsäädännön, omistuksen, ohjaus- ja valvontavastuun sekä muiden velvoitteiden tai sopimusten nojalla.

Talous- ja hallintoyksikössä syyskaudella 2022 pidetyssä päätöksenteon prosessin kehityshankkeessa on tunnistettu toimintatapojen hajanaisuus. Päätöksenteon- ja asiakirjallisten prosessien kehittäminen on jatkunut vuoden 2023 aikana mm. koulutuksen lisäämisellä. Kehittämistä jatketaan edelleen vuonna 2024. Ohjeistuksen ja koulutuksen lisäksi tarkastellaan mahdollisuutta prosessin ja siinä syntyvän aineiston laadun massaluonteiseen tarkasteluun.

Asiakirjahallinnon metatietojen massatarkastelua voisi käyttää valvontatoimenpiteenä jo tietojen aktiivikäytön aikana. Lisäksi asiakirjahallinto lisää pistokokein suoritettavaa säännönmukaista valvontaa asiakirjahallinnon laatukäsikirjan mukaisen toimintatavan toteutumisesta.

Sarastia Oy tuottaa Porin kaupungille palkanlaskennan palvelut. Palkanmaksuprosesseissa on havaittu kuluneella kaudella jonkin verran sekä laatu- että prosessipoikkeamia, joista osa on näkynyt myös palkansaajalle. Näiden virheiden minimoimiseksi on yhteistyössä kaupungin HR:n ja Sarastian kanssa sovittu toimintamalleista, joilla poikkeamia saadaan ehkäistyä ennalta. Ensimmäisenä keinona on kaikkien palkanlaskentaan vaikuttavien prosessien läpikäynti ja dokumentointi.

Henkilöstöriskin minimoimiseksi on keskeistä, että henkilöstösuunnitelmia tarkistetaan ja arvioidaan toimialoilla vuoden aikana. Edelleen tulee kiinnittää huomiota siihen, että henkilöstösuunnitelma laaditaan yhdessä talousarvion kanssa ja henkilöstösuunnitelma täsmää talousarvion henkilöstöbudjetin kanssa.

Teknisellä toimialalla on vakiintuneena käytäntönä yksikkökohtainen kuukausiraportti, jonka laatimiseen osallistuvat budjettivastuulliset toimintayksiköiden esimiehet. Raportin koostamisesta vastaa kunkin yksikön päällikkö. Kuukausiraportissa tulee erityisesti nostaa esiin yksikön toiminnassa ja taloudessa olevat riskit ja epävarmuustekijät niin käyttötalouden kuin investointiprojektien osalta sekä korjaavat toimenpiteet. Vastaavaa raportointimallia ollaan vuonna 2024 laajentamassa vapaa-ajan lautakunnan alaiseen toimintaan.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelmassa esitetään tilikaudelle kuuluvat tuotot ja kulut. Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, miten tilikaudella syntyneet tuotot riittävät palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Virallisessa tuloslaskelmassa esitetään kaupungin (ml. liikelaitokset) tuotot, jotka on saatu kaupungin ulkopuolelta ja kulut, jotka ovat syntyneet hankinnoista kaupungin ulkopuolelta.

Tuloslaskelma

1 000 euroa	2023	2022	
Toimintatuotot	111 790	205 641	
Valmistus omaan käyttöön	3 132	3 081	
Toimintakulut	-292 509	-736 373	Vertailutietoa korjattu. Tarkempi erittely liitetiedoissa.
Toimintakate	-177 586	-527 651	
Verotulot	200 703	360 422	
Valtionosuudet	24 575	184 313	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	5 695	6 204	
Muut rahoitustuotot	2 920	3 238	
Korkokulut	-8 903	-2 755	
Muut rahoituskulut	-1 296	-1 677	
Vuosikate	46 107	22 096	
Poistot ja arvonalentumiset	-31 610	-30 971	
Tilikauden tulos	14 496	-8 875	
Tilinpäätössiirrot	201	-116	
Tilikauden yli-/alijäämä	14 698	-8 991	

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot toimintakuluista %	38,6	28,0 =100*Toimintatuotot/(Toimintakulut-Valmistus omaan käyttöön)
Vuosikate % poistoista	145,9	71,3 =100*Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset
Vuosikate, euroa/asukas	555	266
Asukasmäärä	83 117	83 205 (Vertailuvuoden tunnusluvut muuttuneet korjauksen johdosta)

Hyvinvointialueille siirtyneiden toimintojen poistuminen vaikuttaa merkittävästi tuloslaskelman vertailukelpoisuuteen. Siirtyneiden toimintojen tilikauden 2022 ulkoiset toimintatuotot olivat noin 107,2 M€ ja ulkoiset toimintakulut 449,5 M€ eli niiden suora vaikutus kaupungin toimintakatteeseen oli noin -342,3 M€. Poistot sekä muut laskennalliset kustannukset huomioiden Porin kaupungilta Satakunnan hyvinvointialueelle siirtyneet nettokustannukset olivat valtiovarainministeriön 23.11.2023 päivätyn lopullisen sote-rahoituslaskelman mukaan 362,3 M€.

Tuloslaskelman erä	Muutos tilikausien välillä		Siirtyneet erät eliminoitu vertailutiedosta	
	Muutos 1 000 €	Muutos %	Muutos 1 000 €	Muutos %
Toimintatuotot	-93 851	-45,6 %	13 336	13,5 %
Toimintakulut	442 827	-60,2 %	-6 654	2,3 %
Toimintakate	349 027	-66,3 %	6 733	-3,7 %

Vertailu korjaamattomaan tilikauden 2022 tulokseen.

Eliminoinnin jälkeen vertailtavat toimintatuotot ovat kasvaneet 13,3 M€ ja toimintakulut 6,7 M€, toimintakateen muutoksen ollessa 6,7 M€ positiivinen. Kun tilikauden 2023 toimintakatteesta edelleen eliminoidaan hyvinvointialueelle vuokrattujen toimitilojen vuokratulot ja verotuskustannusten lasku sekä muiden tukipalveluerien vaikutus, saadaan jäljelle jääneen toiminnan toimintakateen kasvuksi tilikausien välillä noin 2 %.

Pori Energia Oy:lle puitesopimuksen perusteella myytyjen Länsi-Suomen Voima Oy:n osakkeiden myyntihinta vuonna 2023 oli noin 2,6 M€ vuotta 2022 korkeampi. Lisäksi Energian välitys-tehtäväkohdalle kirjattiin noin 1,2 M€ enemmän myyntituottoja kuin vuonna 2022. Muut toimintatuotot laskivat tai kasvoivat korkeintaan maltillisesti.

Toimintakuluissa henkilöstökulujen vertailukelpoinen kasvu oli noin 2,6 %. Palvelujen ostot laskivat 3,9 %, mutta erän vertailukelpoisuutta heikentää mm. pelastustoimen ylijäämän palautus. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot kasvoivat 6,1 %, mihin sisältyy Energian välitys-tehtäväkohdan vaikutus (vastaava toimintatulojen kasvu huomioiden ei nettovaikutusta tulokseen). Avustusten määrässä ei tapahtunut olennaista muutosta, mutta muut toimintakulut kasvoivat johtuen vuokratustannusten noususta.

Verotulot yhteensä pienenevät -44,3 % (159,7 M€). Verotulojen pienentyminen johtui hyvinvointialueiden rahoitukseen liittyvästä verojärjestelmän muutoksesta. Kunnallisverosta leikattiin kaikilta kunnilta 12,64 prosenttiyksikköä. Yhteisöverosta leikattiin samasta syystä noin kolmannes. Kiinteistövero pysyi järjestelmänä ennallaan.

Kunnallisverotulot pienenevät 153,5 M€:lla (-49,8 %). Yhteisöverot pienenevät 7,3 M€ (-28,0 %). Kiinteistöverotulot kasvoivat 1,1 M€ (+4,1 %), mihin syynä on ollut rakennuskustannusindeksin noususta seurannut rakennusten jälleenmyyntiarvojen korotus. Valtionosuudet pienenevät 159,7 M€ (-86,7 %). Verotuloja ja valtionosuuksia on käsitelty tarkemmin talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailussa.

Rahoitustuottojen ja -kulujen netto jäi merkittävästi edellistä tilikautta heikommaksi. Porin Satama Oy ei kyennyt heikon tuloksen vuoksi tulouttamaan 1,5 M€ korkotuottoa, mutta muuten korko- ja muiden rahoitustuottojen tasossa ei tapahtunut olennaista muutosta. Korkokulut kasvoivat voimakkaasti yleisen korkotason vuoksi. Rahoituslaitoksille maksetut korkokulut kasvoivat yli 7 M€. Korkosuojauksista saatiin nettohyötyä noin 1,7 M€. Kaupunki maksoi tytäryhtiöiden konsernipankkitileille sekä henkilöstökassatileille huomattavasti enemmän korkoja kuin aiempina vuosina.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate parani merkittävästi edellisestä tilikaudesta. Edellä mainittujen toimintakatetta parantavien vaikutusten lisäksi vuosikatetta paransivat kunnallisveron ja yhteisöveron tilitykset vanhoilla eli korkeammilla veroperusteilla aikaisemmilta verovuosilta (arvioitu vaikutus noin 16 M€). Poikkeuksellisesta muutosvuodesta huolimatta kaupungin tulorahoituksen voidaan todeta olevan edelleen riittämättömällä tasolla nykyiseen kulurakenteeseen suhteutettuna.

Hyvinvointialueelle siirretty omaisuus laskee jonkin verran poistotasoa, mutta isojen kouluinvestointien vaikutuksesta suunnitelman mukaiset poistot olivat kuitenkin noin edellistilikauden tasolla. Lisäksi kirjattiin 2,2 miljoonalla eurolla arvonalennuksia. Tilikausi oli 14,7 M€ ylijäämäinen.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulo-rahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kaupungin rahavarojen muutoksen tilikaudella.

Rahoituslaskelma

1 000 euroa

Toiminnan rahavirta

	2023	2022	
Vuosikate	46 107	22 096	Vertailutietoa korjattu.
Tulo-rahoituksen korjauserät	-9 726	-6 025	

Investointien rahavirta

Investointimenot	-70 402	-54 995	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 778	727	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	11 786	6 821	
Sairaanhoitopiiriin peruspääoman palautus		7 108	

Toiminnan ja investointien rahavirta

-19 456   **-24 268**

Rahoituksen rahavirta

Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	-122	-28	
Antolainasaamisten vähennykset	3 000	3 002	
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	60 500	70 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-42 885	-40 067	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-49 134	12 695	
Muut maksuvalmiuden muutokset	14 660	-11 447	Vertailutietoa korjattu.
Rahoituksen rahavirta	-13 980	34 156	

Rahavarojen muutos

-33 437   **9 888**

Rahavarat 31.12.

9 138   42 575

Rahavarat 1.1.

42 575   32 687

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, M€	-93	-96
Investointien tulo-rahoitus, %	68,2	40,7
Laskennallinen lainanhoitokate	1,1	0,5
Kassan riittävyys, pv	8	19
Asukasmäärä	83 117	83 205

Vertailuvuoden tunnuslukuja oikaistu vertailutiedon korjausten mukaan.

Kaupunki muutti tilikauden aikana toimintatapaansa konsernipankkitilin osalta, mikä on mahdollistanut konsernipankkitilin alitilien varojen hyödyntämisen. Tämän seurauksena kuntatodistusten käyttöä voitiin merkittävästi supistaa ja samalla vähennettiin rahalaitoksille lyhytaikaisista lainoista maksettavia korkokuluja.

Toiminnan ja investointien rahavirta parani investointimenojen lisääntymisestä huolimatta muutosvuoden vahvan vuosikatteen seurauksena. Investointien omarahoituksen riittävydestä pitkällä aikavälillä kertova tunnusluku rahavirran kertymä viimeiseltä viideltä vuodelta pysyi lähes 100 miljoonaa euroa negatiivisena.

Investointien tulo-rahoitusprosentti ($=100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$) kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulo-rahoituksella. Kun tunnusluku vähennetään luvusta 100, saadaan prosenttiosuus, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella. Vuonna 2023 kaupunki rahoitti 31,8 % investoinneistaan lainarahalla ja rahavaroja käyttämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$ ja se kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulo-rahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset. Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys päivinä ($=365 \text{pv} \cdot \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$) on maksuvalmiutta kuvaava tunnusluku, mikä ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kaupungin rahavaroilla eli rahoitusarvopereilla ja rahoilla sekä pankkisaamisilla.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

VASTAAVAA 1 000 €	2023	2022	VASTATTAVAA 1 000 €	2023	2022
A Pysyvät vastaavat	864 633	875 769	A Oma pääoma	489 199	495 766
I Aineettomat hyödykkeet	5 870	6 847	I Peruspääoma	415 844	432 080
1. Aineettomat oikeudet	934	2 027	II Arvonkorotusrahasasto	2 554	7 414
2. Muut pitkävaikutteiset menot	4 935	4 798	III Muut omat rahastot	21 169	21 338
3. Ennakkomaksut	0	22	IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	34 934	43 925
			V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	14 698	*-8 991
II Aineelliset hyödykkeet	462 360	443 406	B Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	633	667
1. Maa- ja vesialueet	91 539	91 077	1. Poistoero	633	667
2. Rakennukset	178 099	160 993	C Pakolliset varaukset	1 064	1 475
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	156 463	157 981	1. Eläkevaraukset	64	64
4. Koneet ja kalusto	8 218	11 686	2. Muut pakolliset varaukset	1 000	1 411
5. Muut aineelliset hyödykkeet	12	29	D Toimeksiantojen pääomat	31 351	28 702
6. Ennakkomaksut ja kesk.er. hank.	28 029	21 639	1. Valtion toimeksiannot	126	126
III Sijoitukset	396 403	425 516	2. Lahjoitusrahastojen pääomat	3 972	3 841
1. Osakkeet ja osuudet	276 079	302 313	3. Muut toimeksiantojen pääomat	27 253	24 735
3. Muut lainasaamiset	120 085	123 085	E Vieras pääoma	387 559	487 716
4. Muut saamiset	239	117	I Pitkäaikainen	218 015	201 518
B Toimeksiantojen varat	4 240	4 063	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	210 112	193 615
1. Valtion toimeksiannot	268	268	7. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	7 903	7 903
2. Lahjoitusrahastojen varat	3 972	3 791	II Lyhytaikainen	169 544	286 198
3. Muut toimeksiantojen varat	0	4	1. Joukkovelkakirjalainat	40 000	85 000
C Vaihtuvat vastaavat	40 935	134 494	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	41 853	40 735
I Vaihto-omaisuus	2 315	2 068	4. Lainat muilta luotonantajilta	36 087	40 221
1. Aineet ja tarvikkeet	2 315	2 068	5. Saadut ennakot	30	56
II Saamiset	29 482	90 823	6. Ostovelat	18 846	55 909
Lyhytaikaiset saamiset	29 482	90 823	7. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	4 331	9 246
1. Myyntisaamiset	10 420	16 127	8. Siirtovelat	28 396	*55 025
2. Lainasaamiset	9 746	49 741	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	909 807	1 014 326
3. Muut saamiset	1 349	10 501			
4. Siirtosaamiset	7 966	*13 482	TASEEN TUNNUSLUVUT	2023	2022
III Rahoitusarvopaperit	945	864	Omavaraisuusaste, %	53,8	48,9
2. Sijoitukset rahamarkkinainstr.	945	864	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	115,0	65,0
IV Rahat ja pankkisaamiset	8 193	41 711	Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	49 632	34 934
VASTAAVAA YHTEENSÄ	909 807	1 014 326	Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	597	420
			Lainakanta 31.12., 1 000 €	328 052	359 571
			Lainakanta 31.12., €/asukas	3 947	4 322
			Lainat ja vastuut, 31.12., 1 000 €	474 364	506 168
			Lainat ja vastuut, €/asukas	5 707	6 083
			Lainasaamiset, 1 000 €	120 085	123 085
			Asukasmäärä	83 117	83 205

*Muuttunut vertailutieto
& vertailuvuoden tunnuslukuja oikaistu

Kaavalla $100 \cdot (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$ laskettava omavaraisuusaste mittaa kaupungin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Hyvänä tavoitetasona pidetään 70 %:n omavaraisuutta ja alle 50 % omavaraisuusasteella voidaan puhua kuntataloudessa merkittävän suuresta velkarasitteesta.

Suhteellinen velkaantuneisuus lasketaan kaavalla $100 \cdot (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$ ja se kertoo, paljonko kaupungin käyttötuloista eli toimintatuotoista, verotuloista ja valtionosuuksista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Lainakanta eli korollinen vieras pääoma lasketaan kaavalla $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$. Kaupungin 328,1 miljoonan euron lainakannasta 36,1 M€ oli konsernin sisäistä lainaa eli tytäryhteisöjen talletuksia konsernitilille. Konsernin ulkopuolinen lainakanta on näin ollen 292,0 M€ (3 513 euroa/asukas).

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan liitetiedoissa ilmoitetut vuokravastuut.

Lainasaamiset muodostuvat pysyviin vastaaviin merkityistä antolainoista kaupungin omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Taseeseen kertynyt ylijäämä

Porin kaupungin energialaitoksen yhtiöittämisen seurauksena vuoden 2006 tilinpäätökseen muodostui 73,7 M€ satunnainen tuotto, joka kirjattiin tilinpäätöksessä yli-/alijäämätilille. Vuoden 2007 tilinpäätöksessä edellisten tilikausien yli-/alijäämätilin saldo 69,5 M€ yhdisteltiin kokonaisuudessaan peruspääomaan. Tilikaudesta 2007 lähtien yli-/alijäämään vaikuttaneita olennaisia kirjanpidon ratkaisuja ja kertaluonteisia tekijöitä ovat olleet seuraavat:

Asia	Tilikausi	Vaikutus
Noormarkun kunnan liittäminen Porin kaupunkiin	2010	-5 M€
Pääomavastikkeiden kirjauskäytännön muutos	2011	18,6 M€
Kiinteistö Oy Porin Ammattiopiston perustamisen yhteydessä tehdyt rakennusten apporttiluovutukset	2011	17 M€
Kiinteistö Oy SAMK Porin perustamisen yhteydessä tehdyt rakennusten apporttiluovutukset	2012	14,4 M€
Kiinteistö Oy Porin Ammattiopiston ja Kiinteistö Oy SAMK Porin osakkeiden arvonmääritykseen perustuvat arvonalennukset	2012	-10,1 M€
Ammattikorkeakoulun rahaston purku, pääoman siirto Satakunnan Ammattikorkeakoulu Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon	2012	12,4 M€
Oppisopimusrahaston purku, pääoman siirto Länsirannikon Koulutus Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon	2013	2,5 M€
Hallinto- ja laitosrakennusten poistoajan muutos 40 vuodesta 25 vuoteen, kertaluonteiset poistot	2013	-11,5 M€
Porin Sataman yhtiöittäminen, omaisuuden luovutus apporttina ja liiketoimintakauppana	2014	20,4 M€
Lavian kunnan liittäminen Porin kaupunkiin	2015	-4,9 M€
Opetus- ja kulttuuriministeriön päätösten mukainen valtionosuuden palautus vuosilta 2012-2017	2018	-3,6 M€
Peruspalvelujen valtionosuuksien kertaluonteiset lisäykset koronavirustilanteen johdosta	2020	22,5 M€
Yhteisöveron jako-osuuden määräaikainen 10%-yksikön korotus koronavirustilanteen johdosta	2020 -2021	8,0 M€
Nettovaikutus yhteensä:		80,7 M€.

Taseen kumulatiivinen ylijäämä tilinpäätöksessä 2023 on 49,6 M€. Kun ylijäämän arvioinnissa otetaan Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnon 118/2018 mukaisesti huomioon tuloksenkäsittelyerät, voidaan ylijäämään lisätä kaupungin muiden omien rahastojen pääomat 21,2 M€ sekä kertynyt poistoero 0,6 M€. Näin ollen kertynyt ylijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä ovat **71,4 M€**.

1.5 Kokonaistulot ja –menot

TULOT	1 000 €	MENOT	1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	111 790	Toimintakulut	292 509
Verotulot	200 703	–Valmistus omaan käyttöön	-3 132
Valtionosuudet	24 575	Korkokulut	8 903
Korkotuotot	5 695	Muut rahoituskulut	1 296
Muut rahoitustuotot	2 920	Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät		–Pakollisten varausten muutos	411
–Pysyvien vastaavien		–Pysyvien vastaavien	
hyödykkeiden luovutusvoitot	-9 317	hyödykkeiden luovutustappiot	2
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 778	Investointimenot	70 402
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	11 786		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	3 000	Antolainasaamisten lisäykset	122
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	60 500	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	42 885
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	49 134
Kokonaistulot yhteensä	414 430	Kokonaismenot yhteensä	462 527

Kokonaistulot ja -menot -laskelmassa on koottu yhteen kaikki kunnan tulot ja menot tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta. Siten se kuvaa rahanlähteitä ja rahankäyttöä. Kokonaistulojen 414,4 M€ ja kokonaismenojen 462,5 M€ erotus 48,1 M€ on täsmäytettävissä rahoituslaskelmaan siten, että se on muiden maksuvalmiuden muutosten ja rahavarojen muutoksen erotus.

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	29	
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	5	
Muut yhtiöt	10	
Säätiöt	5	
Kuntayhtymät	2	
Osakkuusyhteisöt	1	3
<i>Yhteensä</i>	52	3

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kuntalain (410/2015) mukaan valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista (14 §), minkä lisäksi kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon omistajapolitiikka (37 §). Porin kaupunkikonsernin omistajaohjauksen lähtökohtana ovat kaupunginvaltuuston määrittelemät tavoitteet ja niiden mukaiset kaupungin omistajapolitiikan linjaukset.

Konserniohjeella luodaan puitteet Porin kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle. Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, Porin kaupungin yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen.

Konserniohje on osa kaupungin johtamisjärjestelmää ja siinä noudatetaan ns. hyvää hallintotapaa (corporate governance). Hyvän hallintotavan tarkoituksena on yhdessä konserniohjausta ja -johtamista koskevien ohjeiden kanssa yhtenäistää konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen johtamis- ja hallintokäytännöt ja siten varmistaa riittävä avoimuus, tulostietojen oikeellisuus, sisäinen ja ulkoinen valvonta, riskienhallinta sekä hyvä laskenta- ja kirjanpitokäytäntö. Tehokas johtamis- ja hallintojärjestelmä edellyttää yhteisön johdon, tilintarkastajien ja omistajien välistä kiinteää vuorovaikutusta.

Kaupunginvaltuuston hyväksymiin omistajapolitiittisiin linjauksiin sisältyy kuvaus kaupungin omistajapolitiikasta sekä kuntalain edellyttämät omistajaohjauksen periaatteet. Linjauksissa määritellään muun muassa missä tehtävissä kaupunki on mukana omistajana ja minkä toimintaperiaatteiden mukaan konsernia ohjataan ja valvotaan. Omistajapolitiittisten linjausten tarkoitus on tukea konsernijohdon työtä ja yhteisöjen toimintaa pitkällä tähtäimellä. Kaupunginvaltuusto hyväksyi uudet omistajapolitiittiset linjaukset 16.10.2023.

Kaikkien edellä mainittujen ohjeiden tarkoituksena on osaltaan varmistaa, että kaupungin omaisuutta hoidetaan tuottavasti ja luotettavasti, ja että pääomapanostus tuottaa sitä tehtäessä tai myöhemmin asetetut tavoitteet. Samoin ohjeiden tarkoituksena on tukea kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä ja omistajaohjausta siten, että konsernia voidaan johtaa ja ohjata yhtenäisillä ohjeilla ja toimintaperiaatteilla. Kaupungin konserniohje velvoittaa juridisesti kaupungin tytäryhtiöitä, kun kaupunginvaltuuston vahvistama konserniohje on hyväksytty tytäryhtiöiden yhtiökokouksissa.

Kaupunkikonsernilla tarkoitetaan kuntalain 6 § mukaan kaupungin sekä yhden tai useamman juridisesti itsenäisen yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kaupungilla (emoyhteisö) yksin tai yhdessä muiden konserniin kuuluvien yksiköiden kanssa on kirjanpitolain 1 luvun 5§:n tarkoittama määräämisvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä (tytäryhteisö). Kaupunki tytäryhteisöineen muodostaa Porin kaupunkikonsernin. Määräämisvalta merkitsee kaupungin mahdollisuutta ohjata tytäryhteisöjen toimintaa siten, että konsernin tavoitteet ja edut tulevat otetuksi huomioon.

Konserniohje koskee Porin kaupunkia ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Näiden yhteisöjen tulee noudattaa toiminnassaan Porin kaupunginvaltuuston hyväksymää Porin kaupungin konserniohjetta. Konserniohje ei kuitenkaan muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

Kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt jaetaan

- markkinoilla toimiviin strategisiin yhtiöihin
- muihin strategisiin yhtiöihin
- tytär- ja osakkuusyhtiöihin sekä säätiöihin.
  - osakkuusyhtiöllä tarkoitetaan osakkuusyhtyritystä, jossa kaupungilla on 20-50 %:n omistusosuus ja enintään puolet osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä
- alle 20 %:n omistusosuudet luokitellaan omistusyhtiöiksi.

Erityisesti markkinoilla toimivilla ja myöskin muilla strategisilla yhtiöillä on liikevaihdon ja toiminnan kokoluokan, toimialan ja omistajariskin sekä kokonaisharkinnan näkökulmasta merkittävä rooli Porin kaupunkikonsernissa ja siksi näiden yhtiöiden merkitys korostuu kaupungin (emon) omistajaohjauksessa ja päätöksenteossa. Kaupunginhallitus määrittelee ja nimeää strategiset yhteisöt erillisellä päätöksellään.

Markkinoilla toimivat strategiset yhtiöt:

1. Pori Energia Oy
2. Porin Satama Oy

Muut strategiset yhtiöt olivat 15.10.2023 saakka:

1. Länsirannikon Koulutus Oy
2. Porin Linjat Oy
3. Porin Toimitilat Oy
4. Porin YH-Asunnot Oy
5. Prizztech Oy
6. Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy

Muut strategiset yhtiöt ovat 16.10.2023 alkaen omistajapoliittisten linjausten mukaisesti:

1. Keräämö Oy
2. Länsirannikon Koulutus Oy
3. Porin YH-Asunnot Oy
4. Prizztech Oy
5. Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy
6. Suisto Kiinteistöt Oy

Muut kuin strategisiksi määritellyt yhteisöt ovat tytä-, osakkuus- tai omistusyhteisöjä sekä säätiöitä.

Konserniohjeen mukaan kaupunkikonsernia johtaa ja ohjaa kaupunginhallitus. Kaupunkikonserniin kuuluu kaupunkiorganisaation lisäksi yhtiöitä ja muita yhteisöjä. Omistajaohjauksella tarkoitetaan niitä tavoitteita ja menettelytapoja, joita kaupunki omistajana kohdistaa yhtiöihin ja yhteisöihin. Konsernijohtoon vuonna 2023 kuuluivat kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja, rahoitusjohtaja sekä yhtiökohtainen koordinaativastuullinen toimialajohtaja.

Kaupunginvaltuusto muun muassa:

1. määrittelee kaupungin tavoitteet ja sen mukaiset kaupungin omistajapolitiikan linjaukset
2. käsittelee ja hyväksyy konserniohjeen
3. hyväksyy konsernitason tavoitteet talousarviossa ja taloussuunnitelmassa koko konsernille.
4. päättää kaupunkikonserniin kuuluvien strategisten yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista
5. päättää varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista
6. päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Kaupunginhallitus muun muassa:

1. vastaa omistajapolitiikan ja konserniohjeen kehittämisestä sekä valmistelusta valtuustolle
2. vastaa konsernirakenteen strategisesta kehittämisestä sekä ohjaa ja valvoo omistajana konserniyhteisöjä siten, että nämä toimivat kaupunkikonsernin kokonaisedun, valtuuston hyväksymien omistajaohjauksen periaatteiden ja valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden mukaisesti
3. vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja riskienhallinnan, konsernijohtamisen sekä -valvonnan organisoimisesta
4. määrää konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisökohtaisen työnjaon
5. antaa kaupungin ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa
6. vastaa tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten nimitysprosessista
7. nimeää kaupungin ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin.

Edellä mainituissa tehtävissä kaupunginhallitusta ja -johtajaa vuonna 2023 avusti omistajaohjaus- ja rahoitusyksikkö.

Omistajaohjaus- ja rahoitusyksikkö vastasi omistajastrategioiden sekä kaupungin periaatteiden ja ohjeiden mukaisesta päätösasioiden valmistelusta. Yksikkö myös järjesti säännöllisiä tytäryhtiöille tarkoitettuja konserniyhteisöjen toimintaan liittyviä kokous- ja koulutustilaisuuksia.

Kaupungin strategisille tytäryhteisöille asetetaan talousarvion laadinnan yhteydessä vuositason toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Näiden tytäryhteisöjen tavoiteasetantaa on myös tehostettu lisäämällä nämä tavoitteet osaksi kaupunginvaltuuston hyväksymää talousarviota. Strategisten yhteisöjen osalta tavoitteet ja mittarit asetetaan kaupunginhallituksen esityksestä siten, että ne antavat riittävän tiedon yhtiön taloudellisesta tilasta ja toiminnasta. Muut kuin strategiset yhteisöt eivät osallistuneet kaupunginhallituksen valmisteluesittelyihin, vaan niiden osalta omistajaohjaus- ja rahoitusyksikkö pyysi kaupunkikonserniin kuuluvilta tytäryhteisöiltä erikseen toiminta-ajatukset sekä keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet seuraavalle vuodelle. Näiden osalta raportointi tapahtui omistajaohjauksen toimesta kaupunginhallitukselle. Kaikkien tytäryhteisöjen osalta tavoitteiden toteutumista seurattiin puolivuosi-

ja vuositasolla. Kahdeksan strategisen tytäryhteisön osalta tavoitteiden toteutumista seurattiin kaupunginhallituksen erillisellä päätöksellä myös neljännesvuosittain. Omistajapoliittisten linjausten mukaisesti uusia strategisia yhtiöitä ovat 16.10.2023 alkaen Keräämö Oy ja Suisto Kiinteistöt Oy, joille ei vielä vuodelle 2023 ollut valtuuston vahvistamia tavoitteita.

Tytäryhteisöt ovat raportoineet toiminnastaan säännönmukaisesti vähintään kaksi kertaa vuodessa, mutta Porin kaupunkikonsernin strategiset tytäryhtiöt ovat raportoineet neljä kertaa vuodessa. Raportit sisälsivät konserniohjeen mukaisesti katsauksen valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta, mahdollisiin poikkeamisiin toimintasuunnitelmasta ja niihin tehtyihin korjaaviin toimenpiteisiin. Lisäksi osana konsernin toiminnan vuosikelloa strategiset yhtiöt esittelivät edellisen vuoden tilinpäätöksen kaupunginhallitukselle keväällä omista tätä varten erikseen varatuissa kokouksissa. Näissä kokouksissa yhtiöt raportoivat kaupunginhallitukselle myös, miten riskienhallinta on järjestetty yhtiöissä niin ulkoisten kuin sisäisten riskien osalta.

Kaupunginhallitus nimeää kaupungin ehdokkaat yhtiöiden hallituksiin ja tilintarkastajiksi sekä antaa omistajan muut evästyksen yhtiökokouksiin. Kaupunginjohtaja nimeää hallintosäännön mukaisesti yhtiökokousedustajat. Yhtiökokousedustaja toimii kaupunginhallituksen antaman evästyksen mukaisesti ja yhtiökokoukset ovat suorittaneet tarvittavat valinnat. Kaupungin esittämät henkilöt tytäryhtiöiden hallituksissa toimivat osakeyhtiölain sekä muun lainsäädännön ja konserniohjeen mukaisesti yhtiöjärjestystä ja mahdollista osakassopimusta noudattaen. Hallituksen jäsen edustaa tehtävässään tytäryhtiötä, ei hänet päätöselimeen valinnutta tai muuta tahoa. Etenkin tytäryhtiöissä, joissa on kaupungin lisäksi muita omistajia, on tähän asiaan kiinnitettävä erityistä huomiota.

Kaupungin omistamien tytäryhteisöjen lukumäärästä, erilaisuudesta ja tehtäväkentän monimuotoisuudesta johtuen yhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta ja kannattavuutta arvioidaan ensisijaisesti organisaatiokohtaisesti. Tytäryhteisöjen tavoitteet eivät ole kuitenkaan pelkästään itsenäisiä, vaan yhteisöjen tavoitteiden tulee tukea kaupungin kokonaistavoitteita ja olla hyväksytyt kaupunkitason strategian mukaisia.

Kaupungin ennakkokäsityksen hankkimista ja tytäryhteisön tiedottamisvelvollisuutta koskeva ohjeistus konserniohjeessa tehostaa merkittävästi konserni- ja omistajaohjauksen toimivuutta. Samoin konserniohjeessa edellytetään, että hallituksen kokoonpanossa huomioidaan yhteisön toiminnan luonne, koko ja kehitysvaihe. Hallituksen koko sopeutetaan yhteisön toimintaan. Hallituksen valinnassa tulee huomioida yhteisön toimiala ja toiminnan laajuus sekä yhteisön strateginen (keskeinen) merkittävyys kaupungin toiminnassa. Hallituksen jäsenillä tulee olla riittävä ja monipuolinen osaaminen sekä toisiaan täydentävä kokemus. Hallituksen jäseniltä edellytetään riittävästi aikaa tehtävän asianmukaiseen hoitamiseen sekä erityisesti kaupungin kannalta merkittävissä ja strategisissa yhtiöissä konserniohje edellyttää kaikkien strategisten yhtiöiden Porin kaupungin nimeämiltä hallituksen jäseniltä HHJ-tutkinnon suorittamista viimeistään yhden vuoden aikana ensimmäisestä hallitusnimityksestä alkaen. Konserniohjeen mukaisesti kaupungin vastuulla on järjestää koulutusta ja huolehtia koulutuksen tarjoamisesta kaupungin nimeämille hallitusedustajille kaupunginhallituksen edellyttämiin koulutuksiin.

Konserniohjeessa on otettu kantaa myös tytäryhteisöjen palkkioihin ja palkitsemiseen. Näin ollen kokonaisuohjeistusta voidaan pitää kattavana ja toimintaa selkeästi ohjaavana. Konserniohjauksen toimivallan ja vastuun jaon toimivuuden osalta ei ole havaittu huomautettavaa.

Länsirannikon Koulutus Oy

Tavoite	Mittari	Toteutunut
Yhtiön laatiman strategian mukaiset tavoitteet saavutettu	Vetovoimaluku opiskelijat 1,15 ja henkilöstö 73, tutkintojen määrä 1 900, tutkinon osien määrä 14 100, opiskelijapalautte 4,3	Kyllä
Toiminnan tulos vähintään 0 €	Toteutunut tulos	Ei

Konsernin liikevaihto tilikaudelta oli 54,2 miljoonaa euroa, missä kasvua oli 0,5 miljoonaa euroa edelliseen tilinpäätökseen verrattuna. Tilikauden tulos oli -3,4 miljoonaa euroa. Budjetti tilikaudelle oli alun perin laadittu 3,1 miljoonaa euroa tappiolliseksi, mutta toteutunut tulos oli lopulta budjetoitua heikompi. Tulosta rasittaa kustannusten ja korkotason nousu sekä henkilöstökustannukset, minkä seurauksena yhtiö aloitti säästöohjelman sekä muutosneuvottelut loppuvuodesta.

Yhtiö on jatkanut panostuksia oppimisympäristöjen uudistamiseen. Elokuussa valmistui Professorintie 5C saneeraus- ja loppuvuodesta Luuta-Kreetantie 1 hanke. Muilta osin kehityshankkeita on jouduttu keskeyttämään tai aikatauluttamaan uudelleen taloudellisesta tilanteesta johtuen. Yhtiölle asetetut tavoitteet toteutuivat osittain.

Toiminnan olennaiset riskit ja epävarmuustekijät

Yhtiön taloudelliset riskit ovat kohtuullisen pieniä, koska rahoitus perustuu pääosin valtionosuuksiin. Ainoastaan vuotuiset harkinnanvaraiset sekä lisärahoituserät tuovat rahoitukseen epävarmuutta. Merkittävimmät kuluerät ovat henkilöstö ja toimitilat, mitkä ovat hyvin ennakoitavissa, mutta kustannusten ja korkotason nousu aiheuttavat epävarmuutta. Toiminnalliset riskit ovat toimialalle tyypillisiä terveyst- ja turvallisuusriskejä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttaminen

Yhtiön hallitus on hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet ja niiden pohjalta on laadittu riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimintamalli. Yhtiöllä on myös tietoturvapoliittikka, jolla pyritään varautumaan lisäantyneisiin tietoturvariskeihin. Myös henkilöstöltä edellytetään tietosuojakoulutusta ja sitoutumista tietosuojalainsäädännön ja ohjeistuksien mukaiseen tietojen käsittelyyn. Yhtiölle on myönnetty ISO 9001 sertifikaatin mukainen laajärjestelmäsertifiointi, jota auditoidaan säännöllisesti.

Pori Energia Oy

Tavoite	Mittari	Toteutunut
Sijoitetun pääoman tuotto vähintään 5,5 %	Toteutunut sijoitetun pääoman tuotto-prosentti	Kyllä
Taloudellinen lisäarvo > 0 €	Toteutunut taloudellinen lisäarvo	Kyllä
Hiilidioksidivapaan tuotannon osuus 85 % laskettuna 36 kk liukuvana keskiarvona	Kehitysuralla pysyminen	Kyllä
Asiakkaiden keskeytyskustannukset ovat enintään Energiaviraston valvontamallin mukaiset	Kustannusten toteuma verrattuna valvontamallin sallimaan 1 387 000 euroa	Kyllä
Työtaturmien määrä 0 kappaletta	Toteutunut työtaturmien määrä	Ei

Konsernin liikevaihto pysyi edellisvuoden tasolla. Tilikauden toteutunut liikevaihto oli 135,5 miljoonaa euroa. Liikevoitto 26,0 miljoonaa euroa jäi alle budjetoidun johtuen ennakoitua alemmasta sähköhinnasta vuonna 2023. Tilikauden tulos oli 15,2 miljoonaa euroa, kun se edellisvuonna oli poikkeukselliset 23,5 miljoonaa euroa. Edellisellä tilikaudella vallinneesta energiakriisistä tilanne vuonna 2023 rauhoittui merkittävästi.

Pori Energian energiantuotannosta oli vuonna 2023 hiilidioksidivapaata tuotantoa yhteensä 90,6 prosenttia (edellisvuonna 89 prosenttia), mikä ylitti selkeästi tavoitteeksi asetetun tason. Taloudelliset tavoitteet yhtiö myös ylitti selkeästi. Kokonaisuutena tilikaudelle asetetut tavoitteet toteutuivat yhtä lukuun ottamatta.

Pori Energiasta tuli osakeannin myötä Porin Prosessivoima Oy:n omistaja 11 % omistusosuudella. Porin Prosessivoima tuottaa Pori Energialle kaukolämpöä Kaanaan voimalaitoksella. Tytäryhtiö Tuulia Energy Oy hankki tilikauden aikana JBE Service Oy:n osakekannan ja laajensi sekä toimintaa että asiakaskuntaa kasvustrategian mukaisesti.

Toiminnan olennaiset riskit ja epävarmuustekijät

Yhtiön merkittävimmät riskit on arvioitu vakuutusten kattavuuden ja työturvallisuuden kannalta vakiintuneen käytännön mukaisesti. Yhtiön vuosittain tarkistettava riskipolitiikka määrittää suojauskäytännöt sähkökaupan riskienhallinnassa ja päästökaupassa. Vieraan pääoman aiheuttamia rahoitusriskejä on pyritty pienentämään tekemällä korkosuojausjauksia. Tuotantoon liittyy lisäksi riskejä polttoaineiden saatavuuteen ja hinnanvaihteluihin liittyen. Yhtiö toimii aktiivisesti myös Energiategollisuus ry:n edunvalvontatyössä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttaminen

Yhtiön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perustana on toimintajärjestelmä, joka täyttää laatu- (ISO 9001), ympäristö- (ISO 14001), työterveys- ja turvallisuus- (ISO 45001) sekä energiahallintajärjestelmästandardien (ISO 50001) vaatimukset. Toimintajärjestelmä auditoidaan säännöllisesti. Yhtiöllä on laadittuna Pori Energia –konsernin riskienhallintapolitiikka, joka sisältää riskienhallinnan periaatteet ja ohjeistuksen. Järjestelmistä ovat vastuussa emoyhtiön hallitus ja toimitusjohtaja. Kyberturvallisuusriskejä hallitaan panostamalla tietoturvakoulutukseen, suojausvälineisiin sekä tekemällä yhteistyötä viranomaisten ja muiden alan toimijoiden kanssa. Tietoturvatoinenpiteillä turvataan yhteiskunnalle kriittisten palveluiden jatkuvuus kaikissa tilanteissa.

Porin Linjat Oy

Tavoite	Mittari	Toteutunut
Toimintaa hoidetaan kannattavasti ja kilpailukykyisesti	Maksuvalmius quick ratio yli 1, oman pääoman tuotto ROE yli 5 %, sijoitetun pääoman tuotto ROCE yli 3 %	Ei
Yhtiön roolia viranomaisen tukitoimijana vahvistetaan	Yhteistyön lisääminen pelastus-, kriisinhallinta- ja huoltovarmuustoimijoiden kesken (mittari kyllä/ei). Turvallisuuteen ja poikkeustilanteiden hallintaan liittyvien toimintasuunnitelmien ja dokumenttien päivitys (mittari kyllä/ei)	Kyllä
Joukkoliikenteen käyttöä edistetään yhteistyössä joukkoliikenneviranomaisen kanssa	Joukkoliikenteen käyttö lisääntyy palvelukokonaisuuteen liittyvien teknisten ja laadullisten parannusten myötä, mittari matkustajamäärän kasvu%.	Kyllä
Yhtiö huomioi kestävä kehityksen tavoitteet	Yhtiön strategiaa uudistetaan tulevana vuonna vastaamaan kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumista ja tukemaan Pori 2030 strategiaa. Yhtiö edistää joukkoliikennepalvelujen saavutettavuutta uudistamalla suunnitelmallisesti kalustokantaa ja lisäämällä palvelun käyttöön liittyvää informaatiota (mittari kyllä/ei)	Kyllä

Yhtiön tilikauden liikevaihto oli 7,7 miljoonaa euroa, mikä oli edellisen vuoden tasolla. Liikevaihdosta 94 % oli hankintasopimuksen alaista liikennettä. Sopimukseen sisältyvä kustannusten vaihteluun liittyvä indeksiehto riitti kattamaan yleisen kustannustason nousun. Tilikauden tulos oli 0,2 miljoonaa euroa. Tilikaudella toteutettiin lippu- ja maksujärjestelmän uudistus, kun käyttöön otettiin valtakunnallinen Waltti-järjestelmä.

Tilikaudelle asetetut tavoitteet toteutuivat taloudellisia tavoitteita lukuun ottamatta. 23.10.2023 voimaan tulleiden Porin kaupungin omistajapoliittisten linjausten mukaisesti Porin Linjat Oy ei jatkossa ole strateginen yhtiö.

Toiminnan olennaiset riskit ja epävarmuustekijät

Yhtiön toiminta perustuu kaupungin kanssa tehtyyn hankintasopimukseen, jolloin liikenteen tilaajan resurssit vaikuttavat myös yhtiön taloudelliseen tilanteeseen. Hankintasopimusmallissa lipputuloriski on liikenteen tilaajalla. Toiminnan kannalta riski on matkustajamäärien väheneminen. Toiminnallisista riskeistä pahimpia ovat vakava liikenne- tai ympäristöonnettomuus. Myös varikkoalueella säilytettäviin polttoainesäiliöihin ja linja-autoihin liittyy turvallisuusriskejä, joita pyritään pienentämään mm. vartiointin avulla. Porin Linjat on huoltovarmuuskriittinen yhtiö.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttaminen

Yhtiöllä on tarvittavat omaisuuden ja toiminnan keskeytymisen vakuutukset. Tietoturvariskit on tiedostettu ja yhtiön järjestelmät ostetaan Porin kaupungilta. Yhtiön taloutta ja toiminnallisia tavoitteita seurataan hallitustasolla. Sisäisestä valvonnasta vastaa osaltaan hallitus, toimitusjohtaja sekä johtoryhmä. Yhtiön toiminta on luvanvaraista ja viranomaisvalvottua ja siihen kohdistuu myös säännöllisiä viranomaistarkastuksia. Yhtiö arvioi sisäisen valvonnan toimintatavan hyväksi.

Porin Satama Oy

Tavoite	Mittari	Toteutunut
Sataman toiminnallisen kilpailukyvyyn turvaaminen investoimalla sataman infraan	Investoinnit toteutetaan vuosisuunnitelman mukaisesti	Kyllä
Satamatoiminnan kannattavuuden parantaminen	Liikevoitto 1,8 M€, pääoman tuotto 2,5 %	Ei
Tavaraliikenteen liikevaihto kasvaa 5,0 % verrattuna vuoden 2022 toteumaan	Tavaramaksujen ja alusmaksujen kasvu-%	Ei
Porin Satama on oikein organisoitu, työmäärään nähden oikea määrä henkilöstöä, jonka moniosaaminen on korkealla tasolla	Sairauspoissaolo-% <2,5 %, koulutuspäivät 0,5 pvä/hlö	Kyllä

Yhtiön liikevaihto oli 8,2 miljoonaa euroa pudoten noin 3,3 miljoonaa euroa edellisestä tilikaudesta. Osa pudotuksesta johtui vielä edellisvuonna puolet vuodesta mukana olleen nosturiliiketoiminnan poistumisesta. Tilikauden tulos oli -0,7 miljoonaa euroa. Yhtiö ei pystynyt maksamaan kaupungille lainan korkoa. Sataman liikennevolyyymi putosi edelliseen vuoteen verrattuna. Kun vuonna 2022 hiiltä laivattiin satamaan ennätysellisiä määriä Ukrainan sodan aiheuttamien pakotteiden sekä energiakriisin takia niin vuonna 2023 hiililiikenne jälleen hiipui.

Tilikauden aikana saatiin valmiiksi 30 miljoonan euron laiturihankkeet sekä Mäntyluodossa että Tahkoluodossa. Laituri-investointeihin saatiin EU:n CEF tukea yhteensä 7,3 miljoonaa euroa. Seuraava merkittävä investointi on Kallolahden RoRo-lastausramppi, joka palvelee sekä siviili- että sotilaallista tavaraliikennettä. Myös tälle hankkeelle on saatu EU:lta Milmob-tukea.

Yhtiö pääsi vain osittain sille asetettuihin tavoitteisiin.

Toiminnan olennaiset riskit ja epävarmuustekijät

Yhtiön merkittävimmät riskit ovat yleisestä taloudellisesta tilanteesta ja maailman markkinoista sekä globaalista poliittisesta tilanteesta johtuvia. Vanhentunut infra on aiheuttanut toiminnalle riskejä, minkä takia yhtiössä on viime vuodet investoitu voimakkaasti. Velkarahalla tehtävien investointien takia yhtiön rahoitusriskit ovat kasvaneet.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttaminen

Yhtiön johto seuraa taloutta kuukausittain sekä arvioi riskejä johtoryhmän kanssa. Ohjauksesta ja valvonnasta vastaa yhtiön hallitus yhdessä toimitusjohtajan kanssa. Satamalla on sertifioitu ISO 14001 ympäristöjärjestelmä ja sille on myönnetty Euroopan Satamaorganisaation ESPO:n hyväksymä EcoPorts -status. Turvallisuuteen liittyvissä asioissa noudatetaan kaikkia satamia sitovia kansainvälisen ISPS järjestelmän ohjeistuksia. Tietoturvaan liittyvät riskit pyritään huomioimaan yhteistyössä palveluntarjoajien kanssa.

Porin Toimitilat Oy

Tavoite	Mittari	Toteutunut
Pitkäaikaisten lainojen lyhennys n. 1 M€/v	Lyhennysten määrä €/v	Kyllä
Tulos positiivinen ja suunnitelman mukaiset poistot tehdään täysimääräisinä	Tuloksen suuruus ja poistojen määrä	Kyllä
Viranomaistoiminnan mahdollistaminen ja pysyvyyden turvaaminen olemassa olevassa laajuudessa Porissa ja kiinteistöllä jatkossakin huolehtimalla Poliisitalo-kokonaisuuden laadukkaasta huolto- ja ylläpito-toiminnasta	Päivystyskäyntien ja palvelupyyntöjen lkm	Kyllä
"Turvallinen toimitila"-strategian jalkauttaminen toimitilavuokraukseen	Eryteisesti toimitilaturvallisuutta painottavien uusien vuokrausten lkm	Kyllä

Yhtiön liikevaihto oli 4,2 miljoonaa euroa, jossa kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 0,3 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos oli 0,1 miljoonaa euroa. Tilikaudella ei ollut merkittäviä normaalista liiketoiminnasta poikkeavia tapahtumia. Tytäryhtiö Satakunnan Tietotekniikka Oy sulautui emoyhtiöön tilikauden aikana. Yhtiö pääsi sille asetettuihin tavoitteisiin. 23.10.2023 voimaan tulleiden Porin kaupungin omistajapoliittisten linjausten mukaisesti Porin Toimitilat Oy ei jatkossa ole strateginen yhtiö.

Toiminnan olennaiset riskit ja epävarmuustekijät

Yhtiö on kartoittanut sen toimintaan liittyvät toiminnalliset, taloudelliset ja turvallisuuteen liittyvät riskit sekä kuvannut miten riskejä voidaan ennaltaehkäistä ja vaikutuksia minimoida. Yhtiön organisaatio on pieni (2 henkilöä).

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttaminen

Yhtiön kirjanpitoa hoitaa Porin YH-Asunnot Oy, joka on auktorisoitu isännöintitoimisto. Yhtiöllä on laadittuna kuvaus riskienhallinnasta sekä sisäisestä valvonnasta. Riskeihin varaudutaan tarvittavin vakuutuksin.

Porin YH-Asunnot Oy

Tavoite	Mittari	Toteutunut
Maksuvalmius on yli 2 (ilman seuraavan vuoden lainan lyhennyksiä)	Toteutunut maksuvalmius (ilman seuraavan vuoden lainan lyhennyksiä)	Ei
Nykyisen lainakannan pieneneminen yli 2,0 M€ vuodessa	Lainojen nettolyhennys euroissa	Kyllä
Käyttöaste tavallisissa vuokra-asunnoissa yli 95 %	Toteutunut käyttöaste; toteutuneet vuokratuotot suhteessa teoreettiseen maksimivuokratuottoon	Ei
Asukkaiden vaihtuvuus tavallisissa vuokra-asunnoissa keskimäärin alle 25 %	Toteutunut vaihtuvuus: uudet sopimukset koko asuntosopimuskannasta	Kyllä

Tilikauden liikevaihto 14,6 miljoonaa euroa oli 0,1 miljoonaa euroa edellisestä tilikautta heikompi. Tilikauden tulos oli -0,3 miljoonaa euroa. Lainojen nettolyhennys tilikaudella oli 2,1 miljoonaa euroa. 23.10.2023 voimaan tulleiden Porin kaupungin omistajapoliittisten linjausten mukaisesti jatkossa tavoitteena on keskittää kaupungin asuntojen omistus ja hallinta Porin YH-Asunnot Oy:lle. Yhtiö saavutti vain osittain sille asetetut tavoitteet.

Toiminnan olennaiset riskit ja epävarmuustekijät

Toimintaa koskevia olennaisia riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat asuntojen tyhjäkäyttö, luottotappioiden kasvu ja lainakorkojen nousu.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttaminen

Yhtiö noudattaa sisäistä riskienhallintaohjelmaa, joka käsittää turvallisuus-, tietoturva- ja vahinkoriskit sekä toiminnallisen riskienhallinnan. Yhtiö on ISA ry:n auktorisoima isännöintitoimisto. Auktorisointia auditoi Det Norske Veritas.

Auditointi pitää sisällään yhtiön käytännön toimintatapojen kattavuuden ja toimivuuden sekä sisäisen valvonnan arvioinnin. Auditointi on tehty viimeksi vuonna 2022. Tietoturvaan liittyvät riskit pyritään huomioimaan yhteistyössä yhteistyökumppaneiden kanssa.

Prizztech Oy

Tavoite	Mittari	Toteutunut
Yrittäjyyden edistäminen	Asiakkaina olleiden yrittäjyydestä kiinnostuneiden henkilöiden määrä 600, neuvonnan kautta perustettujen yritysten määrä 40% alueella perustettavista yrityksistä, kiitettävä asiakaskokemus (asteikolla 1-5 arvosana 4)	Kyllä
Yritysten liiketoiminnan kasvun edistäminen	Yritysten kasvutavoitekartoitukset ja toimenpiteet kasvutavoitteiden saavuttamiseksi 30 kpl, yritysten investointi- valmisteluiden avustaminen 5 kpl, Porin ekosysteemisopimusta edistäneiden hankkeiden ja yhteistyöaktiviteettien lukumäärä 10 kpl, kiitettävä asiakas-kokemus (asteikolla 1-5 arvosana 4)	Kyllä
Omistaja-asiakkaiden asiakaskokemus	Kiitettävä asiakaskokemus (asteikolla 1-5 arvosana 4) (mitataan kaksi kertaa vuodessa)	Kyllä
Tulos vähintään 0-tasolla	Toteutunut tulos	Kyllä

Tilikauden liikevaihto 3,9 miljoonaa euroa oli 0,5 miljoonaa euroa edellistä vuotta parempi. Tilikauden tulos oli 527,31 euroa ollen juuri ja juuri tavoitteen mukaisesti positiivinen. Liikevaihtoa kasvatti mm. Eurajoen kunnan liittyminen kokonaisasiakkaaksi syksyllä 2023. Liikevaihto jakautuu kuntasektorin rahoitukseen (45,2 %), eri rahoittajatahojen rahoitukseen (48,6 %), yritysrahoitukseen (5,3 %) sekä muuhun myyntiin (0,9 %). Yhtiö pääsi kaikkiin sille asetettuihin tavoitteisiin.

Toiminnan olennaiset riskit ja epävarmuustekijät

Yhtiön merkittävimmät riskit aiheutuvat rahoituksen hankkimisesta. Kuntatalouden haasteet vaikuttavat palvelujen kehittämiseen. Kokonaisuutena yhtiön toimintaan vaikuttaa olennaisesti omistaja-asiakkailta tuleva rahoitus. Myös yleinen taloudellinen tilanne vaikuttaa yritysten ja rahoittajien mahdollisuuksiin osallistua hankkeiden rahoitukseen. Yhtiön johto arvioi vuosittain toimintaan kohdistuvia riskejä ja yhtiön hallitus käsittelee riskienhallinnan muistion.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttaminen

Yhtiön sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta vastaa hallitus ja toimitusjohtaja. Yhtiön taloudesta merkittävän osan muodostaa projekti- ja ohjelmatoiminta, mitä rahoittajat valvovat ja suorittavat tarkastuksia talouden ja hallinnon osalta. Yhtiöllä on laadittuna erillinen tietosuoja- ja tietoturvapoliittikka. Tietojärjestelmien ylläpito on ulkoistettu Porin kaupungille.

Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy

Tavoite	Mittari	Toteutunut
SAMKin opiskelijoiden työllistyminen on valmistumisen jälkeen metropolialueen ulkopuolella Suomen parasta	Työllistymisaste (Tilastokeskuksen työllistymistilasto, OKM rahoitusmittari)	Ei
SAMKin työhyvinvointia kuvaavan indeksin arvo on parempi kuin koulutustoimialalla (tai asiantuntija-organisaatioilla) keskimäärin	SAMKissa vuosittain tehtävän työhyvinvointikyselyn tulos on parempi verrattuna koulutustoimialaan (tai asiantuntijaorganisaatioihin)	Ei
SAMKin osuus rahoitusmallin mukaisista kaikkien ammattikorkeakoulujen amk-tutkintojen tutkintopisteistä on vähintään 3,9 %	Osuus tutkintopisteistä (OKM-rahoitusmittari, korkeakoulujen extranet Vipunen)	Ei
SAMKin TKI-toiminnan volyyymi on vähintään 4,3 M€	TKI-toiminnan volyyymi (OKM-rahoitusmittari)	Kyllä
Positiivinen tilikauden tulos	Tilikauden voitto (tappio)	Kyllä

Yhtiön liikevaihto 44,1 miljoonaa euroa parani lähes 4,7 miljoonaa euroa edelliseen tilikauteen verrattuna. Liikevoitto tilikaudelta oli 1,5 miljoonaa euroa ja tulos oli 2,9 miljoonaa euroa. Tilikauden tuloksesta 1,2 miljoonaa euroa on syntynyt sijoitustoiminnasta. Sijoitusten realisoitumattomilla arvomuutoksilla oikaistu tulos oli 2,5 miljoonaa euroa.

Liikevaihdon kasvun sekä tavoiteltua paremman liikevoiton taustalla on EU:n ulkopuolelta tulleilta opiskelijoita perittyjen lukuvuosimaksujen kasvu sekä OKM:n lisärahoitus. Tilikaudelle asetetuista tavoitteista yli puolet jäi tällä tilikaudella toteutumatta.

Toiminnan olennaiset riskit ja epävarmuustekijät

Yhtiön keskeiset riskit liittyvät rahoituksen perusteena oleviin mittareihin, joilla on suora vaikutus saatavaan rahoitukseen. Yhtiön maksuvalmius ja vakavaraisuus ovat hyvällä tasolla. Yhtiössä tehdään säännöllisesti riskikartoitus ja riskienhallinnan toimenpiteiden seuranta on osa jatkuvaa strategisten toimenpiteiden seurantaa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttaminen

Yhtiö on luonut vakuutusohjelman, jolla vakuutuksin katettavat riskit ovat hallinnassa. Toimintaa ohjaa säännöllisesti auditoituva ISO 9001 laatujärjestelmä, joka sisältää kattavasti yhtiön toimintaa ohjaavia menettelyohjeita. Auditointi on tehty viimeksi tammikuussa 2024. Lisäksi kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi on antanut yhtiölle laatu-leiman. Tietoturvariskeihin varaudutaan erityisesti koulutuksen avulla. Yhtiön johdon arvion mukaan sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimivat ja ovat riittävällä tasolla yhtiön toiminnan luonne ja laajuus huomioiden.

1.6.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kaupungin konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että konsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätetyt tavoitteet saavutetaan, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuuden arvo turvataan. Konsernivalvonnalla tarkoitetaan konsernijohtajan vastuulla olevaa tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seurantaan, analysointia ja raportointia. Konsernivalvonnalla tarkoitetaan myös konserniohjeen sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisen seurantaan ja arviointia.

Porin kaupunkikonsernia johtaa ja ohjaa kaupunginhallitus, joka antaa yksityiskohtaisia ohjeita tarvittaessa. Kaupunkikonsernin konserni- ja omistajaohjauksesta vastaavaan konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallituksen lisäksi kaupunginjohtaja ja rahoitusjohtaja sekä yhtiökohtainen koordinaativastuullinen toimialajohtaja.

Kaupunginvaltuuston hyväksymä konserniohje on osa kaupungin johtamisjärjestelmää ja siinä noudatetaan ns. hyvää hallintotapaa (corporate governance). Hyvän hallintotavan tarkoituksena on yhdessä muiden konserniohjausta ja -johtamista koskevien ohjeiden kanssa yhtenäistää konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen johtamis- ja hallintokäytännöt ja siten varmistaa riittävä avoimuus, tulostietojen oikeellisuus, sisäinen ja ulkoinen valvonta, riskienhallinta sekä hyvä laskenta- ja kirjanpitoikäytäntö. Tehokas johtamis- ja hallintojärjestelmä edellyttää yhteisön johdon, tilintarkastajien ja omistajien välistä kiinteää vuorovaikutusta.

Tytäryhteisön on jo valmisteluvaiheessa hankittava Porin kaupungin ennakkokäsitys tehdessään päätöstä merkittävässä asiassa. Velvollisuus pääomistajan ennakkokäsityksen hankkimiseen on tytäryhteisön toimitusjohtajalla tai isännöitsijällä. Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuus on valvoa, että ennakkokäsitys on tämän ohjeen mukaan hankittu, ja että se kirjataan sen kokouksen pöytäkirjaan, jossa tehdään merkittävää asiaa koskeva päätös. Omistajan kannan dokumentoitu hankkiminen on osa yhtiön johdon huolellisuusvelvoitteen mukaista toimintatapaa. Ennakkokäsitys on haettava konsernihallinnon omistajaohjaus- ja rahoitusyksikön kautta kaupunginhallitukselta ainakin seuraavissa asioissa:

- liiketoiminnan merkittävä laajentaminen tai toimintaan ja talouteen nähden merkittävä investointi
- yhtiöjärjestyksen tai vastaavan muuttaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen tai toiminnan olennainen muuttaminen
- osakeanti tai muu pääomarakenteen muuttaminen
- liiketoiminnan tai sen merkittävän osan myyminen
- tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai merkittävän sopimuksen tekeminen
- merkittävä lainanotto tai vakuuden antaminen omasta tai toisen velasta
- yritysjärjestelyt kuten sulautuminen, jakautuminen, tytäryhtiön perustaminen tai osakkuus toisessa yhtiössä
- omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilasta päättäminen
- merkittävä henkilöstöpoliittinen asia
- muun kuin kertaluontoisen sekä merkittävän tulospalkkio- ja muiden yhtiön sisäisten kannustinjärjestelmien käyttöönotto tai jo hyväksytyt/olemassa olevien kannustinjärjestelmien merkittävät muutokset
- toimitusjohtajan valinta
- yhtiön tulokseen tai riskiasemaan merkittävästi vaikuttava päätös
- olennainen laskentaperiaatteiden muuttaminen
- sopimukset yhtiön ja yhtiön osakkeenomistajan tai yhtiön ja sen hallituksen jäsenen välillä, kun sopimus koskee muuta kuin yhteisön tavonomaista toimintaa tai se tehdään epätavallisin ehdoin, sekä tällaisten sopimusten muuttaminen tai tällaisiin sopimuksiin perustuvista oikeuksista luopuminen
- muu yhtiön ja/tai pääomistajan kannalta merkittävä asia

Lisäksi konsernissa käytetään yhtenäistä toimitusjohtajasopimus-mallipohjaa.

Hallintosäännössä on myös tehtävä- ja vastuumääräykset riskienhallinnasta. Seuranta toteutetaan säännönmukaisella raportoinnilla ja raporttien analysoinnilla. Sen mukaan kaupunginhallitus arvioi omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta.

Tytäryhteisöt raportoivat toiminnastaan säännönmukaisesti vähintään kaksi kertaa vuodessa, mutta Porin kaupunkikonsernin strategiset tytäryhtiöt raportoivat neljä kertaa vuodessa. Raporttien tulee sisältää konserniohjeen mukaisesti katsaus valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta, mahdollisiin poikkeamisiin toimintasuunnitelmasta ja niihin tehtyihin korjauksiin toimenpiteisiin. Lisäksi osana konsernin toiminnan vuosikelloa strategiset yhtiöt esittelevät edellisen vuoden tilinpäätöksen kaupunginhallitukselle keväällä omista tätä varten erikseen varatuissa kokouksissa. Näissä kokouksissa yhtiöt raportoivat kaupunginhallitukselle myös, miten riskienhallinta on järjestetty yhtiöissä niin ulkoisten kuin sisäisten riskien osalta.

Kaupunginvaltuuston hyväksymän konserniohjeen mukaan tytäryhteisön hallituksen vastuu sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa on keskeinen. Samoin osakeyhtiölain mukaan kokonaisvastuu yhtiön riskienhallinnasta kuuluu aina yhtiön hallitukselle. Yhteisön hallitus huolehtii yhteisön hallinnosta sekä yhtiön toiminnan, kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus ohjaa ja valvoo yhtiön toimivaa johtoa, nimittää ja erottaa toimitusjohtajan, hyväksyy yhtiön strategian ja valvoo sen toteuttamista, hyväksyy riskienhallinnan periaatteet sekä varmistaa johtamisjärjestelmän toiminnan. Voimassa olevan konserniohjeen mukaan yhteisön hallituksen on huolehdittava siitä, että yhtiössä on toimiva johtamisjärjestelmä ja säännöllinen raportointi, joka on oikeassa suhteessa liiketoiminnan laatuun ja laajuuteen. Erityisesti yhtiön hallituksen on kiinnitettävä huomiota ulkoisten ja sisäisten riskien hallintaan.

Samoin voimassa olevan konserniohjeen mukaan yhteisön tulee järjestää itselleen toiminnan laajuuden edellyttämä sisäinen valvonta ja tarkastus. Sisäisessä tarkastuksessa on mahdollista käyttää kaupungin sisäisen tarkastuksen yksikköä sen käytettävissä olevien voimavarojen mukaan. Yhtiön hallituksen on huolehdittava siitä, että yhtiön toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan, arvioidaan ja niitä seurataan, ja että riskienhallinnan periaatteet on määritelty. Kokonaisvastuu yhtiön riskienhallinnasta kuuluu yhtiön hallitukselle.

Samoin yhtiön hallitus vastaa siitä, että yhteisössä noudatetaan hyvää liiketapaa. Yhteisöissä tulee noudattaa kansainvälisesti hyväksytyjä lahjonnanvastaisia periaatteita (esim. Keskuskauppakamarin julkistama ja Transparency Internationalin kehittämä lahjonnanvastaisen liiketoiminnan periaatteet ja niiden soveltamisohje).

Konserniohjeessa on linjattu, että yhtiön sisäinen valvonta ja riskienhallinta toteutuvat:

- määrittelemällä selkeästi tehtävät, valtuudet ja vastuut
- noudattamalla konserniohjetta ja sen hyvän hallintotavan periaatteita
- analysoimalla toimintaympäristön muutoksia
- asettamalla riittävän haastavat strategiset tavoitteet yhtiön toiminnalle ja taloudelle
- järjestämällä riskienhallinta systemaattisella tavalla
- määrittelemällä ja vastuuttamalla riittävät valvontamenettelyt yhtiössä
- järjestämällä tiedonvälitys ja systemaattinen raportointi
- kun hallitus arvioi säännöllisesti yhtiön sisäisen valvonnan sekä riskienhallinnan tuloksellisuutta.

Sisäinen tarkastus ja yhtiön tilintarkastaja arvioivat niitä prosesseja, joilla organisaatioissa varmistetaan, että merkittävät riskit on ymmärretty ja että niitä hallitaan asianmukaisesti. Konserniohjeen mukaisesti tytäryhteisöjen tilintarkastajaa pyydetään yhtiökokouksissa käsiteltävässä lausunnossaan lausumaan myös vastuuvapauden myöntämisestä yhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle.

Kaupunginhallitus voi antaa myös ohjeita tytäryhteisöille yhtenäiseen riskienhallintaan liittyvissä asioissa. Lisäksi omistajaohjaus- ja rahoitusyksikkö konsultoi tarvittaessa tytäryhteisöjä riskienhallintaan ja vakuuttamiseen liittyvissä asioissa. Yhtiöllä on oikeus ottaa vastuuvakuutus hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle, mikäli se on riskeiltä suojautumisen kannalta perusteltua. Erityisesti strategisilta yhtiöiltä edellytetään vastuuvakuutusta hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle.

Rahoitusriskien hallinnassa yhteisöjen tulee pyrkiä tasapainoiseen ja monipuoliseen rahoitusrakenteeseen. Luotonantajan valinnassa ja lainojen erääntymisaikataulussa tulee välttää liiallisia ajallisia keskittyymiä. Lähtökohtaisesti yhteisön korkoriskiä hallitaan ensisijaisesti hajauttamalla lainaposition viitekorkoja eri maturiteetteihin. Omistajaohjaus- ja rahoitusyksikkö koordinoi yhteisöjen rahoitusriskien hallintaa, mutta riskienhallinta on muun muassa osakeyhtiö- ja säätiölain mukaisesti yhteisöjen itsensä vastuulla. Tytäryhteisöjen investointi- ja rahoitussuunnitelmat sekä lainajärjestelyt on valmisteltu yhteistyössä omistajaohjaus- ja rahoitusyksikön kanssa (tilikaudesta 2024 alkaen omistajaohjaus on siirretty elinvoima- ja ympäristötoimialalle ja rahoitus osaksi talous- ja hallintoyksikköä). Yhteisöt raportoivat pyydettyä yhteisön rahoitusasemasta sekä niihin liittyvistä sopimuksista.

Riskienhallinta on toteutettu hajautetulla järjestelyllä. Tytäryhteisöt ovat toteuttaneet riskikartoitusta yhteisöjen erilainen toiminta huomioiden eri kattavuudella ja yksityiskohtaisuudella. Toteutuneiden riskien vähäisyys huomioiden ajallisessa ja rahamääräisessä ennakkoinnissa ei ole havaittu olennaisia puutteita.

Porin konsernivalvonnasta vastasivat vuonna 2023 kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja, rahoitusjohtaja 28.2. saakka, vt. rahoitusjohtaja 1.3. alkaen ja omistajaohjaus- ja rahoitusyksikön controllerit. Koordinaatiovastaavuuksiset toimialajohtajat vastasivat heille nimettyjen yhtiöiden osalta omilla toimialoillaan kaupungin ja tytäryhtiöiden välisen operatiivisen yhteistyön järjestämisestä ja seuraamisesta. Tytäryhteisöjen hallituksen vastuu sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa on keskeinen. Konserniohjauksen toimivallan ja vastuun osalta ei ole havaittu huomautettavaa.

1.6.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma, M€	2023	2022	
Toimintatuotot	257,7	454,8	
Toimintakulut	-465,4	-983,7	<i>Vertailutieto oikaistu</i>
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	1,1	3,3	
Toimintakate	-206,6	-525,6	
Verotulot	198,1	357,8	
Valtionosuudet	106,9	264,3	
Rahoitustuotot ja -kulut	-10,9	-5,3	
Korkotuotot	2,0	0,2	<i>Vertailutieto oikaistu</i>
Muut rahoitustuotot	3,6	3,8	
Korkokulut	-16,5	-6,2	
Muut rahoituskulut	-0,0	-3,1	<i>Vertailutieto oikaistu</i>
Vuosikate	87,4	91,1	
Poistot ja arvonalentumiset	-64,1	-72,8	
Suunnitelman mukaiset poistot	-61,6	-66,9	
Omistuksen eliminointierot	0	-4,9	
Arvonalentumiset	-2,4	-0,9	
Satunnaiset erät	-1,7	0,0	
Satunnaiset kulut	-1,7	0,0	
Tilikauden tulos	21,6	18,3	
Tilinpäätössiirrot	0,2	0,0	
Tilikauden verot	-2,8	-1,2	
Laskennalliset verot	-1,5	-6,1	
Vähemmistöosuudet	0,1	0,8	<i>Vertailutieto oikaistu</i>
Tilikauden yli-/alijäämä	17,5	11,8	
Konsernituloslaskelman tunnusluvut			
Toimintatuotot/toimintakulut, %	55,4	46,2	
Vuosikate/poistot, %	136,4	134,3	
Vuosikate, euroa/asukas	1 052	1 095	
Asukasmäärä	83 117	83 205	

Sosiaali- ja terveystoiminnan sekä pelastustoimen siirto hyvinvointialueelle vaikuttaa konsernituloslaskelmaan olennaisesti. Toimintakate on pienentynyt merkittävästi ja vastaavasti verotulot ja valtionosuudet ovat pudonneet. Myös poistotaso on hieman laskenut. Kaupungin korkokulujen kasvu näkyy rahoitustuottojen ja -kulujen heikentymisenä. Edelliseen tilikauteen verrattuna tulosparannus jäi kaupunkia vaatimattomammaksi, johtuen lähinnä Pori Energia Oy:n, Porin Satama Oy:n ja Länsirannikon Koulutus Oy:n heikentyneistä tuloksista.

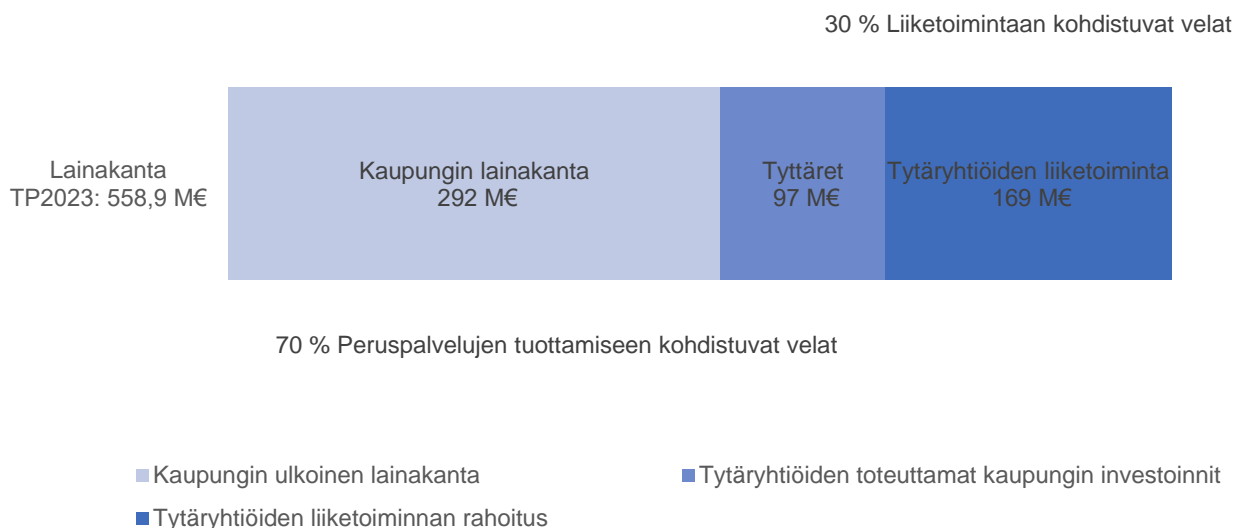
Konsernirahoituslaskelma, M€	2023	2022	
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	87,4	91,1	<i>Vertailutieto oikaistu</i>
Satunnaiset erät	-1,7	0,0	
Tilikauden verot	-2,8	-1,2	
Tulorahoituksen korjauserät	-1,6	-10,3	<i>Vertailutieto oikaistu</i>
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-100,8	-117,3	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2,8	4,5	
Pysyvien vastaavien luovutustulot	10,0	20,9	
Toiminnan ja investointien rahavirta	-6,8	-12,3	
Rahoituksen rahavirta			
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	65,8	103,0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-64,8	-76,0	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-59,0	19,5	
Muut maksuvalmiuden muutokset	29,9	-28,4	<i>Vertailutieto oikaistu</i>
Rahoituksen rahavirta	-28,1	18,1	
Rahavarojen muutos	-34,8	5,8	
Rahavarat 31.12	41,6	81,8	
Rahavarat 1.1.	76,4	76,0	
Konsernirahoituksen tunnusluvut			
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta, M€	-98,6	-156,8	
Investointien tulorahoitus, %	89,1	80,8	
Laskennallinen lainanhoitokate	1,2	1,1	
Kassan riittävyys, pv	23	25	

Kaupunki muutti tilikauden aikana toimintatapaansa konsernipankkitilin osalta, mikä on mahdollistanut konsernipankkitilin alitilien varojen hyödyntämisen. Tämä näkyy eritoten lyhytaikaisten lainojen muutoksessa.

Konsernitase, M€	31.12.2023	31.12.2022	
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 171,7	1 220,0	
Aineettomat hyödykkeet	11,9	10,5	
Aineettomat oikeudet	1,7	3,1	
Muut pitkävaikutteiset menot	10,2	7,4	
Aineelliset hyödykkeet	965,6	1 025,1	
Maa- ja vesialueet	104,7	108,1	
Rakennukset	378,9	411,7	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	294,8	297,3	
Koneet ja kalusto	83,7	89,8	
Muut aineelliset hyödykkeet	68,4	44,8	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	35,1	73,4	
Sijoitukset	194,2	184,4	
Osakkeet ja osuudet	43,9	41,6	
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonkorotukset	148,0	140,4	<i>Vertailutieto oikaistu</i>
Muut lainasaamiset	2,4	2,4	
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	5,6	5,1	
VAIHTUVAT VASTAAVAT	125,7	257,3	
Vaihto-omaisuus	13,7	13,3	
Saamiset	70,4	162,3	
Pitkäaikaiset saamiset	12,4	9,9	
Lyhytaikaiset saamiset	58,0	152,4	<i>Vertailutieto oikaistu</i>
Rahoitusarvopaperit	9,9	1,2	
Rahat ja pankkisaamiset	31,7	80,6	
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 303,0	1 482,4	

Konsernitase, M€	31.12.2023	31.12.2022	
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA	561,0	563,2	
Peruspääoma	415,8	432,1	
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat	1,7	1,7	
Arvonkorotusrahasto	3,5	4,8	
Muut omat rahastot	29,6	29,8	
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	92,8	83,0	Vertailutieto oikaistu
Tilikauden yli- / alijäämä	17,5	11,8	Vertailutieto oikaistu
VÄHEMMISTÖOSUUDET	24,6	24,6	
PAKOLLISET VARAUKSET	2,8	5,2	
Eläkevaraukset	0,1	0,1	
Muut pakolliset varaukset	2,7	5,2	
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	5,6	12,5	
VIERAS PÄÄOMA	709,1	876,8	
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	446,9	474,4	
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	60,5	57,7	
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	102,0	160,9	
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	99,8	183,8	
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 303,0	1 482,4	
KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT			
Omavaraisuusaste, %	45,2	39,8	
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	124,9	81,0	
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	110 324	94 828	
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	1 327	1 140	
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	548 867	635 249	
Konsernin lainat, €/asukas	6 604	7 635	
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	675 711	766 483	
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	8 130	9 212	
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	2 352	2 352	
Konsernin henkilöstömäärä	4 377	7 767	

Konsernin lainakannan jakautuminen

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely

Kaupunginhallitus esittää tilikauden 14 496 344,39 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- 1) Tuloutetaan Porin Veden poistoeroja suunnitelman mukaan 33 333,32 euroa.
- 2) Tuloutetaan vahinkorahaston käyttö 202 486,44 euroa.
- 3) Rahastoidaan antolainojen korkoja asuntorahastoon -1 827,21 euroa.
- 4) Rahastoidaan maksettuja vakuutusmaksuja vahinkorahastoon -32 560,00 euroa.
- 5) Siirretään tilikauden ylijäämä 14 697 776,94 euroa oman pääoman yli-/alijäämätilille.

2. Talousarvion toteutuminen

2.1 Tavoitteiden ja käyttötalouden toteutuminen

Tarkastustoimi

Käyttötalous 1 000 €	Alkuperäinen käyttösuunnitelma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	11		11	17	7
Toimintamenot	-517	-5	-522	-453	69
Toimintakate	-506	-5	-511	-435	76
Muut laskennalliset kust.	-6		-6	-8	-2
Tehtävän kokonaiskust.	-512	-5	-517	-443	74
Käyttösuunnitelman muutokset: Kaupunginvaltuusto 22.5.2023 § 72					
Selvitys käyttötalouden toteutumisesta: Käyttötalous toteutui talousarviota paremmin ja tarkastustoimi pysyi talousarviossa tilikautena 2023.					

Konsernipalvelut

Konsernipalveluiden yhteissitovuuden piiriin kuuluvat konsernipalvelut-esikuntayksikön lisäksi kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen toiminnot.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Porin elinvoimaisuus

PAINOPISTE	Kasvava Pori			
TAVOITE	Pori mahdollistaa yritystoiminnan kasvun ja uudistumisen			
TEKO	Yritysten perustaminen, sijoittuminen ja kasvu			
TOIMENPIDE	Konserniyhtiöiden omistajaohjaus.			
MITTARI	Elinvoimatavoitteiden liittäminen strategisten yhtiöiden strategisiin tavoitteisiin.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Kesken	Lisätty	9 tavoitetta
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta 2023: Kaikkien strategisten yhtiöiden strategisiin tavoitteisiin on liitetty kaupungin elinvoimatavoitteet. Tavoite saavutettiin.				

Porilaisten hyvinvointi

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori			
TAVOITE	Koulutustarjonta varhaiskasvatuksesta yliopistoon Toimivat palvelut yhteistyössä satakunnan hyvinvointialueen kanssa Pori on lasten ja nuorten kaupunki Jokaisella porilaisella on mahdollisuus terveelliseen, aktiiviseen ja turvalliseen elämään			
TEKO	Saavutetaan korkea HYTE-kerroin, jolla on mahdollisimman myönteinen vaikutus valtiosuuksiin			
TOIMENPIDE	Paras mahdollinen tulos HYTE-kertoimen tasossa. HYTE-kerroin pitää sisällään neljä peruskoulun, viisi liikunnan ja viisi kuntajohdon prosessi-indikaattoria sekä kuusi tulosindikaattoria koskien kunnan väestön terveyttä ja hyvinvointia.			
MITTARI	Mittarina käytetään HYTE-kertoimen lukua euroa/asukas.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Porin HYTE-kerroin euroa/asukas vuonna 2021: 18,4	Parempi tulos	19,7
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta 2023: Vuonna 2023 valtiosuuden lisäosa maksettiin Porin vuoden 2022 hyte-kertoimen mukaan, joka oli 19,7 euroa/asukas. Tavoite saavutettiin.				

Konsernipalveluiden taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Käyttötalous 1 000 €	Alkuperäinen käyttösuunni- telma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	901		901	1 730	829
Toimintamenot	-21 544	-684	-22 229	-20 168	2 061
Toimintakate	-20 643	-684	-21 327	-18 437	2 890
Laskennalliset tulot				9 248	9 248
Poistot ja arvonalentumiset	-63		-63	-59	4
Muut laskennalliset kust.	-726		-726	-786	-60
Tehtävän kokonaiskust.	-21 433	-684	-22 117	-10 034	12 083

Käyttösuunnitelman muutokset: Kaupunginvaltuusto 22.5.2023 § 72; Talous- ja hallintojohtaja 19.1.2023 § 1, 2.3.2023 § 62, 19.9.2023 § 271, 9.10.2023 § 274, 17.1.2024 § 5; Kaupunginjohtaja 19.7.2023 § 13

Selvitys käyttötalouden toteutumisesta:

Konsernipalvelujen käyttötalous toteutui kokonaisuudessaan huomattavasti talousarviota paremmin. Toimintakate alittui 2,9 miljoonaa euroa.

Toimintatuottojen toteutuma oli 1,7 miljoonaa euroa. Toimintatuotot ylittyivät 0,8 miljoonaa euroa, mikä aiheutui pääasiassa kotouttamistyöhön saatavista vaikeasti ennakoitavista ja kertaluonteisista valtion korvauksista. Toimintakulujen toteutuma oli -20,2 miljoonaa euroa.

Toimintakulujen suurimmat erät olivat henkilöstökulut 8 miljoonaa euroa, lentoliikennepalvelut 2,7 miljoonaa euroa ja Sarastian palvelut 1,9 miljoonaa euroa. Yhteistoimintaosuuksia eri yhteistyötahoille kaupunki maksoi yhteensä 3,2 miljoonaa euroa. Henkilöstön koulutus-, kulttuuri- ja liikuntatoimintaan käytettiin 0,9 miljoonaa euroa. Avustuksia kaupunginhallitus myönsi (mukaan lukien Ekosysteemisopimus) yhteensä 1,6 miljoonaa euroa.

Toimintakulut alittivat talousarvion yhteensä 2 miljoonaa euroa. Merkittävimmät alitukset tulivat konsernipalveluihin budjetoidusta kohdistamattomasta 0,9 miljoonan euron määrärahasta, jota ei tarvittu kattamaan vuodelle 2023 siirteitä sote- ja pelastustoimen menoja. Lentoliikenteen budjetoidut nettokustannukset eivät täysin toteutuneet. Matkustus- ja kuljetuspalvelut alittivat budjetin 0,4 miljoonaa euroa. Asiantuntijapalveluita ei tarvittu arvioidussa määrin, mikä selittää alituksesta 0,3 miljoonaa euroa. Henkilöstösuunnitelma konsernipalvelujen osalta ei täysin toteutunut. Henkilöstökulut alittivat budjetin 0,3 miljoonaa euroa.

Kunta-AURA talousraportoinnin käsikirja edellyttää tukipalvelukustannusten kohdistamista varsinaisille palveluille. Nämä vyörytykset toimialoille on esitetty rivillä *Laskennalliset tulot*.

Energian välitys

Käyttötalous 1 000 €	Alkuperäinen käyttösuunni- telma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	27 000		27 000	29 537	2 537
Toimintamenot	-27 000		-27 000	-29 537	-2 537
Toimintakate	0		0	0	0
Tehtävän kokonaiskust.	0		0	0	0

Selvitys käyttötalouden toteutumisesta: Pohjolan Voima Oy:n osakkaana Pori kaupunki toimii energian juridisena ostajana, joka myy energiaa edelleen Pori Energia Oy:lle. Kaupungille syntyy energian ostosta ja myynnistä tuloja ja menoja. Energian hintatason vuoksi tuloja ja menoja kirjattiin enemmän kuin talousarviossa.

= valtuustoon nähden sitovat erät

Muut toimialoille kohdistamattomat käyttötalouserät

Käyttötalous 1 000 €	Alkuperäinen käyttösuunni- telma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	9 127		9 127	10 238	1 110
Toimintamenot	-7 769		-7 769	-9 729	-1 960
Toimintakate	1 358		1 358	508	-850
Poistot ja arvonalentumiset				-131	-131
Tehtävän kokonaiskust.	1 358		1 358	377	981

Selvitys käyttötalouden toteutumisesta:

Pori Energia Oy:lle puitesopimuksen perusteella myydyistä Länsi-Suomen Voima Oy:n osakkeista kirjattiin talousarvion mukainen 7,9 M€ myyntivoitto. Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot 1,4 M€ toteutuivat hieman talousarviota paremmin.

Työmarkkinatuen kuntaosuudet olivat 6,6 M€ eli 0,7 miljoonaa euroa talousarviota korkeammat. Kaupungin osuus verotuskustannuksiin oli 0,9 M€. Lisäksi syksyllä 2023 tehtyyn kiinteistökauppaan (KV 28.8.2023 § 99) liittyen kirjattiin 1,0 M€ pakollinen varaus pilaantuneiden maa-alueiden puhdistamiseen.

Tehtäväkohdalle on tilikaudesta 2023 alkaen kirjattu seuraaville palveluluokille kuuluvat tulo- ja menoerät omille kustannuspaikoilleen:

7202 Pelastustoimen tulot ja menot tilikaudelta 2023 alkaen, toimintakate -1,27 M€:

- Pelastustoimen loppuselvitys, pääomanpalautukset muille kunnille 1,09 miljoonaa euroa (KH 4.12.2023 § 553)
- Säiliöauton ajoneuvovahinko 10/2022, 0,17 miljoonaa euroa, katettu vahinkorahastosta (KH 2.10.2023 § 432)

7220 Sosiaali- ja terveystoimen tulot ja menot tilikaudelta 2023 alkaen, toimintakate 0,15 M€:

- Laskennallisesta alv-palautusoikeudesta kertyneiden varojen tuloutus taseesta 0,6 miljoonaa euroa
- Myyntisaamisten luottotappiot -0,7 miljoonaa euroa

Edellä mainittujen merkittävimpien kirjausten lisäksi näille kustannuspaikoille on kirjattu pääasiassa pieniä tuloja ja menoja, jotka ovat jääneet jaksottamatta tilinpäätökseen 2022.

Pelastustoimen pääomanpalautuksesta johtuen tehtäväkohdan sitova erä toteutui 0,9 M€ talousarviota heikommin.

= valtuustoon nähden sitovat erät

Sivistystoimiala – Opetus ja varhaiskasvatus

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Porin elinvoimaisuus

PAINOPISTE	Kasvava Pori
TAVOITE	Pori mahdollistaa yritystoiminnan kasvun ja uudistumisen
TEKO	Yritysten perustaminen, sijoittuminen ja kasvu
Sivistystoimiala	

TOIMENPIDE	Panostukset osaavaan työvoimaan: korkeakoulut, ammatillinen koulutus			
MITTARI	Koulutuksen toteuttajat yhteistyöhön kurssimuotoisen jatko- ja täydennyskoulutuksen toteuttamiseksi yritysten tarpeeseen sivistystoimialan ohjaama.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Kurssien määrä 8/2022	Kurssien määrä 8/2023 = 2022 taso +10 %	Kurssien myynti +36 % Oppisopimuskoulutus + 3.3 %

Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:

Kurssien myynti kasvoi euromääräisesti 36 % ja oppisopimuskoulutuksen osalta 3,3 %. Tavoite toteutui. Eri koulutuksen järjestäjillä on omat toimivat yhteistyötoimintamallinsa yritys yhteistyön edistämiseksi. Arviointi kehittämistarpeista on käynnissä.

TOIMENPIDE	Panostukset osaavaan työvoimaan: korkeakoulut, ammatillinen koulutus			
MITTARI	Ylioppilaspohjainen sisäänotto yliopistokeskusten tekniikan opintoihin.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Ei ole.	Valmistelu käynnissä, pilottihaku.	Pilottihaku toteutunut.

Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:

Hakuaika on päättynyt ja 30 aloituspaikkaan hakijoita oli yli 100.

PAINOPISTE	Kasvava Pori
TAVOITE	Asukasmäärään vaikuttaminen
TEKO	Kehitämme Poria ympärivuotisena tapahtuma- ja kulttuurikaupunkina
Sivistystoimiala	

TOIMENPIDE	Koulujen hyödyntäminen tapahtumia palvelevassa toiminnassa.			
MITTARI	Koulutilojen tapahtuma- ym. käytön (tapahtumat, majoitus yms.) pelisäännöt.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Ei ole.	Pelisäännöt olemassa. Jalkautus käynnissä.	Turvallisuussuunnitelmat laadittu. Pelisääntöjä pilotoidaan.

Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:

Kahdeksaan keskustan kouluun on luotu turvallisuussuunnitelmat, jotka on käsitelty rehtorien kanssa. Pelisääntöjä pilotoidaan Itä-Porin liikunta- ja oppimiskeskuksessa ja Pohjois-Porin monitoimitalossa.

Porilaisten hyvinvointi

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori
TAVOITE	Jokaisella porilaisella on mahdollisuus terveelliseen, aktiiviseen ja turvalliseen elämään
TEKO	Kaupungin poikkihallinnollinen liikkumisohjelma
Sivistystoimiala	

TOIMENPIDE	Laaditaan kaupungin poikkihallinnollinen liikkumisohjelma toimialojen välisenä yhteistyönä liikuntayksikön johdolla			
MITTARI	Liikkumisohjelma ja suunnitelma ohjelman jalkauttamiseksi laadittu	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Ei	Kyllä	Kyllä

Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:

Poikkihallinnollinen liikkumisohjelma on valmis, ja sen käsittely kaupungin johtoryhmissä on aloitettu.

Toimialan tavoitteet

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori			
TAVOITE	Pori on lasten ja nuorten kaupunki			
TEKO	Otamme lapsivaikutusten arvioinnin (LAVA) käyttöön lisätäksemme lasten mahdollisuuksia päästä vaikuttamaan.			
TOIMENPIDE	Luodaan malli lapsivaikutusten arvioinnin toteuttamisesta.			
MITTARI	Lapsivaikutusten arviointimalli luotu ja käytössä.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Ei	Kyllä	Kyllä, pilotoitu
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023: Lapsivaikutusten arvioinnin mallia on pilotoitu Valimon hankesuunnittelussa.				

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori			
TAVOITE	Porin on lasten ja nuorten kaupunki			
TEKO	Harrastamisen Porin malli: takaamme jokaiselle porilaiselle lapselle ja nuorelle harrastuksen			
TOIMENPIDE	Harrastamisen Porin mallin edistäminen tiiviissä yhteistyössä koko toimialan kanssa			
MITTARI	Koulupäivän yhteydessä tarjottavien maksuttomien harrastajaryhmien sekä niihin osallistuvien lasten ja nuorten lukumäärä	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Harrasteryhmien määrä: kevät 2022 – 56 syksy 2022 – 49	Harrasteryhmien määrä: kevät 2023 – 70 syksy 2023 – 60	Harrasteryhmien määrä: kevät 2023 – 58 syksy 2023 – 89
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023: Vuoden aikana toteutui 147 harrasteryhmää. Tavoite toteutui.				

Perusopetus

PAINOPISTE	Osaava Pori			
TAVOITE	KOULUTUSTARJONTA VARHAISKASVATUKSESTA YLIOPISTOON			
TEKO	Terveelliset, turvalliset ja tarkoituksenmukaiset oppimisympäristöt sekä laadukas opetus varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.			
TOIMENPIDE	Edistämme koulutuksellista tasa-arvoa ja tuemme jatkuvaa oppimista. Opetuksen resursoinnissa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet ja taustat.			
MITTARI 1	Kouluille kohdennetusti jaettujen jako- ja samanaikaisopetustuntien määrä suhteessa oppilasmäärään.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		0,03 t/opp. (20.9.22)	sama tai suurempi kuin lähtötaso	0,04 t/opp.
MITTARI 2	Yleisopetuksen kouluille jaettu erityisopetusresurssi suhteessa oppilasmäärään.	0,2 t/opp. (20.9.22)	sama tai suurempi kuin lähtötaso	0,22 t/opp.
MITTARI 3	Oppilasmäärä opetustuntia kohden yleisopetuksen kouluissa.	ala-aste: 17,4 yläaste: 20 yhtenäiskoulu: 17,8 (20.9.2022)	sama tai pienempi kuin lähtötaso	alakoulu: 18,6 yläkoulu: 20 ja yhtenäiskoulu 19,5
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023: Oppilaiden taustat ja tarpeet huomioiva suunnitelma lukuvuoden 2023–2024 resurssien kohdentamisesta on tehty. Mittarin 1 suhdeluku 0,04 eli tavoite on toteutunut. Mittarin 2 suhdeluku 0,22 eli tavoite on toteutunut. Mittarin 3 laskentatapa ei ole validi. Se ei ota huomioon kaikkia opetustunteja, kuten jako- ja erityisopetustunteja. Jälkimmäisiä on viime vuosina lisätty. Tunnusluvut ovat huonontuneet, vaikka esimerkiksi oppilaskohtainen kerroin on noussut.				

PAINOPISTE	Osaava Pori			
TAVOITE	KOULUTUSTARJONTA VARHAISKASVATUKSESTA YLIOPISTOON			
TEKO	Terveelliset, turvalliset ja tarkoituksenmukaiset oppimisympäristöt sekä laadukas opetus varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.			
TOIMENPIDE	Edistetään keskeisten tulevaisuuden taitojen, kuten digitaalisten taitojen Uudet lukutaidot -ohjelman mukaisesti, oppimista kaikissa kouluissa ja kaikilla luokka-asteilla.			
MITTARI 1	Digitaaliseen oppimiseen liittyvä Uudet lukutaidot -ohjelman toimeenpanosuunnitelma on laadittu.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Ei ole laadittu	On laadittu	On laadittu
MITTARI 2	Digitaalisen oppimisen kehittämissuunnitelma on valmis.	Ei ole laadittu	On laadittu	On laadittu
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023: Uudet lukutaidot -materiaalipankki on valmis. Kehittämissuunnitelma on valmis ja toimenpiteet käynnistetty. Kiertävä digiope on koulujen käytössä.				

PAINOPISTE	Osaava Pori			
TAVOITE	KOULUTUSTARJONTA VARHAISKASVATUKSESTA YLIOPISTOON			
TEKO	Terveelliset, turvalliset ja tarkoituksenmukaiset oppimisympäristöt sekä laadukas opetus varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.			
TOIMENPIDE	Kehitetään oppilaanohjausta, lisätään joustavia tapoja osallistua opetukseen ja vähennetään koulupudokkaiden määrää.			
MITTARI 1	Oppilasmäärä / opinto-ohjaaja.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		255 oppilasta (20.9.22)	Alle 250 oppilasta	266 oppilasta (20.9.2023)
MITTARI 2	Joustavan perusopetuksen ryhmien määrä.	5 ryhmää (20.9.22)	7 ryhmää	7 ryhmää
MITTARI 3	Vailla päättötodistusta jääneiden määrä	2 (lv 21-22)	0	2
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023: Mittarin 1 suhdeluku oppilasmäärä / opinto-ohjaaja on 266 (20.9.23). Oppilaanohjausta tuetaan kuitenkin lisätunnein muiden opettajien toimesta, joten tilapäinen poikkeama ylöspäin on huomioitu oppilaiden edun mukaisesti. Mittarin 2 luku on seitsemän eli tavoite on toteutunut. Mittarin 3 luku on kaksi (lv 22-23). Asiassa on paljon vuosittaista vaihtelua, ja laajennetun oppivelvollisuuden myötä kaikille alle 18-vuotialle etsitään opiskelupaikka.				

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori			
TAVOITE	PORI ON LASTEN JA NUORTEN KAUPUNKI			
TEKO	Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi on meille erityisen tärkeää			
TOIMENPIDE	Edistämme inklusiota toteuttamalla lähikoulu kuuluu kaikille -periaatetta, jonka mukaan tarvittava ja varhainen oppimisen ja koulunkäynnin tuki järjestetään ensisijaisesti lähikoulussa. Tarjoamme laadukkaat oppimisen tuen palvelut.			
MITTARI 1	Konsultoivien erityisopettajien viikkotuntimäärä.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		32 viikkotuntia (lv. 2022-23)	48 tuntia	Keväällä 2023 58 tuntia, syksyllä 2023 48 tuntia.
MITTARI 2	Erityiskoulujen erityisen tuen oppilaat / yleisopetuskoulujen erityisen tuen oppilaat = suhdeluku	0,8 (lv. 2022-23)	sama tai pienempi kuin lähtötaso	0,74
MITTARI 3	Erityisen tuen kehittämissuunnitelma on päivitetty.	Ei	Kyllä	Kyllä
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023: Konsultoivien erityisopettajien viikkotuntimäärä toteutui keväällä 2023 resurssin mukaisesti (58 viikkotuntia), syksyllä tunteja saatiin hyödynnettyä vain 48. Tavoite on toteutunut. Mittarin 2 suhdeluku on 0,74 (20.9.23) eli tavoite on toteutunut. Erityisen tuen kehittämissuunnitelma on päivitetty.				

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori			
TAVOITE	PORI ON LASTEN JA NUORTEN KAUPUNKI			
TEKO	Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi on meille erityisen tärkeää			
TOIMENPIDE	Parannamme monikielisten oppilaiden oppimisen edellytyksiä ja tuemme heidän kotoutumistaan.			
MITTARI 1	Valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyvien monikielisten oppilaiden tukemiseksi on laadittu suunnitelma.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Ei	Kyllä	Osittain
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023: Valmistavan opetuksen ja perusopetuksen nivelvaiheissa on kokeiltu erilaisia toimintatapoja. Nivelvaiheen toimintatapoihin on lisätty kielellistä tukea antava opettaja ja monikielisten oppilaiden opetuksen konsultoiva erityisopettaja. Myös ohjaajaresurssia on vahvistettu. Suunnitelma on valmisteilla.				

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori			
TAVOITE	JOKAISELLA PORILAISELLA ON MAHDOLLISUUS TERVEELLISEEN, AKTIIVISEEN JA TURVALLISEEN ELÄMÄÄN			
TEKO	Syrjäytymisen ehkäisemiseksi vähennämme yksinäisyyttä ja osattomuutta.			
TOIMENPIDE	Puutemme kiusaamiseen ja vähennämme sitä. Kiusaamiseen puuttumisessa otetaan huomioon myös yhdenvertaisuus- ja tasa-arvonäkökulma.			
MITTARI 1	Kiusaamistapausten määrä.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		79 (lv 21-22)	0	66 (lv 22-23)
MITTARI 2	Kaikissa kouluissa oppilaat ovat osallistuneet yhteisen toimintamallin mukaisesti kiusaamisen vastaiseen työskentelyyn.	Ei	Kyllä	Osittain
MITTARI 3	Koulujen toiminnalliset yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmat päivitetään.	Ei	Kyllä	Osittain
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:				
Kirjattujen koulukiusaamistapausten määrä oli lukuvuonna 2022-2023 yhteensä 66, joka on 13 kiusaamistapausta vähemmän kuin vuotta aiemmin.				
Nettikiusaaminen oli teemana alueellisissa lasten ja nuorten parlamenteissa lukuvuonna 2023-2024. Konsultoivat erityisopettajat ovat aloittaneet kiusaamisen vastaiseen työskentelyyn liittyvien toimintatapojen jalkauttamisen.				
Kaupungin yhteinen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman pohja on päivitetty ja koulut on ohjeistettu päivittämään suunnitelmansa lv. 2023-2024 aikana.				

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori			
TAVOITE	TOIMIVAT PALVELUT YHTEISTYÖSSÄ SATAKUNNAN HYVINVOINTIALUEEN KANSSA			
TEKO	Asiakaslähtöiset ja saumattomat palvelut hallintorajat ylittäen.			
TOIMENPIDE	Yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden kaupungin toimijoiden kanssa mahdollistamme moniammatillisten, matalan kynnyksen palvelujen lisäämisen kouluissa sekä varmistamme oppilas- huollon palvelujen kattavuuden lakisääteisten mitoitusten mukaisesti.			
MITTARI 1	Oppilasmäärä / kuraattori*	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		687 (20.9.22)	Enintään 670 opp.	612 opp. huom. ammattihenkilöiden määrä (ei htv)
MITTARI 2	Oppilasmäärä / koulupsykologi*	1586 (20.9.22)	Enintään 780 opp.	1427 opp. huom. ammattihenkilöiden määrä (ei htv)
MITTARI 3	Perhetyöntekijöiden määrä kouluilla*	8 (syksy 22)	Vähintään ennal- laan	8 (syksy 23)
MITTARI 4	Koulunuorisotyöntekijöiden määrä**	1,3 (syksy 22)	2	2 (syksy 23)
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023: Yhteinen kokeilu hyvinvointialueen kanssa päättyi vuoden lopussa. Kokeilun tavoitteena oli täydentää opiskelu- ja terveydenhuollon perustason palveluja oppilaan ja perheen lähtökohdista. Kokeilussa oli mukana Lyseon ja Länsi-Porin yläkoulut. Palaute asiakkailta ja henkilöstöltä oli kiitettävää. Kokeilu päättyi, koska toiminta ei ole varsinaisesti perusopetuksen tehtävässä, eikä toisaalta hyvinvointialue tunnista toimintaa omassa palvelujärjestelmässään. Koulupsykologien saatavuus ei ole parantunut. Kuraattorien vastuuyksiköt ja työntekijämäärät ovat pysyneet samoina. Perhetyöntekijöiden toiminta ennallaan. Koulunuorisotyöntekijäresurssin osalta tilanne on muuttunut Meri-Porin yhtenäiskoulussa, kun työntekijän tehtäväkuva muutettiin (vähemmän koululla ja työskentelyä enemmän Pihlavan nuorisotilalla).				

*Hyvinvointialueen työntekijöitä

**Liikunta- ja nuorisoyksikön työntekijöitä

Perusopetuksen taloudelliset tavoitteet

Tavoite 1. Perusopetuksen opetustoiminnan yksikkökustannus €/oppilas kasvaa enintään talousarvion palkankorotusvarauksen verran. Lähtötaso vuosi 2021. Talousarvion 2022 palkankorotusvaraus 1,5 % ja vuoden 2023 varaus 3 %.

Lähtötaso 4339,73 €/oppilas   Tavoitetaso: 4536,97 €/oppilas   Toteutunut: 4682,81 €/oppilas

Selvitys toteumasta: Perusopetuksen oppilaskohtaisten kustannusten nousu oli suurempaa kuin asetettu tavoite. Kokonaiskustannukset nousivat palkankorotusvarauksia enemmän vuodesta 2021 (6,4 %), ja oppilasmäärät vastavasti laskivat, jolloin yksikkökustannus nousi vuodesta 2021 7,9 %. Tavoitteena ollutta 4,5 %:n kasvua ei saavutettu. Tähän vaikutti merkittävästi yleisen kustannustason nousu vuosina 2022-23, mikä vaikutti tarvike- ja palveluhankintojen kustannusten kasvuun. Palkankorotukset olivat myös palkankorotusvarauksia suuremmat.

Tavoite 2. Perusopetuksen käyttökustannukset eivät nouse vuositasolla enempää kuin Tilastokeskuksen Julkisten menojen hintaindeksi (opetustoimi)

Tavoitetaso: Perusopetuksen käyttökustannusten kasvu on enintään vuoden 2023 toteutuneen hintaindeksin verran

Toteutunut: Perusopetuksen toimintakulujen kasvu vuonna 2023 oli 2,8 %. Tilastokeskuksen Julkisten menojen hintaindeksi (opetustoimi) nousi vuonna 2023 4,3 %. Tavoite toteutui, ja toimintakulut kasvoivat selvästi vähemmän kuin indeksi.

Varhaiskasvatus

PAINOPISTE	Kasvava Pori			
TAVOITE	Asukasmäärään vaikuttaminen			
TEKO	Palvelumme tukevat lapsiperheitä			
TOIMENPIDE	Luodaan toimenpiteet palveluohjauksen parantamiseksi			
MITTARI	Palveluohjauksen toimenpiteet luotu	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Ei	Kyllä	Kyllä
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:				
Lasten sijoittelujärjestyksestä on sovittu. Työnjakoa erityisopettajien ja varhaiskasvatuksen esihenkilöiden välillä on tarkennettu. Uudelle asiakkaalle ilmoitetaan paikasta viimeistään kaksi viikkoa ennen aloitusta.				

PAINOPISTE	Osaava Pori			
TAVOITE	Koulutustarjonta varhaiskasvatuksesta yliopistoon			
TEKO	Terveelliset, turvalliset ja tarkoituksen mukaiset oppimisympäristöt sekä laadukas opetus varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa			
TOIMENPIDE	Koulutetaan henkilöstöä 1.8.22 voimaantulevista lapsen tuen tasoista, muodoista ja toimintatavoista			
MITTARI	Kasvatushenkilöstö osallistuminen lapsen tuen järjestämiseen liittyvään koulutukseen.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		30 %	75 %	80 %
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:				
Koulutuksia on järjestetty pitkin vuotta tuen tasoista ja muodoista. Koulutusta järjestetty myös tuen päätösten hallintopäätösten valmisteluun liittyen. Erityistä huomioita on kiinnitetty alle 3-vuotiaiden yleiseen tukeen ja pedagogiikkaan.				

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori			
TAVOITE	Pori on lasten ja nuorten kaupunki			
TEKO	Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi on meille erityisen tärkeää.			
TOIMENPIDE	Hyvinvointia lisätään tarjoamalla aktiivisemmin varhaiskasvatuspalveluja			
MITTARI	Varhaiskasvatuksen ikäluokkien osallistumisaste (tilanne 30.11.)	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		68 % (2021)	70 %	70 %
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:				
Lasten määrä oli vuoden lopulla kunnan omissa palveluissa sama kuin vuonna 2022. Palvelusetelipäiväkodeissa noin 30 vähemmän. Osallisuusaste on edelleen kasvussa, yhä useampi lapsi osallistuu varhaiskasvatukseen ikäluokastaan. Erityisesti alle 3-vuotiaiden osuus on kasvanut.				

Varhaiskasvatuksen taloudelliset tavoitteet

Tavoite 1. Täyttöprosentti varhaiskasvatuksen yksiköissä 95 %

Toteutunut: Vuoden keskiarvo kaikkien yksiköiden osalta oli 94,18%

Selvitys toteutumisesta: Vaikka keskiarvo oli lähes tavoitteen mukainen, täyttöprosentti vaihteli jonkin verran. Kaupunkina keskustaa sijaitsevien päiväkotien täyttöprosentit olivat vähän pienemmät kuin lähempänä keskustaa sijaitsevien.

Tavoite 2. Oman tuotannon ja palvelusetelien suhde; omatuotanto 74 %, palvelusetelit 26 %

Toteutunut: Omatuotanto 76,8 % palvelusetelit 23,4 %

Selvitys toteutumisesta: Tavoitetta ei saavutettu. Palvelusetelipäiväkodeissa ollut hieman väljempää loppuvuonna kuin edellisvuonna.

Lukiokoulutus

PAINOPISTE	Kasvava Pori			
TAVOITE	Asukasmäärään vaikuttaminen			
TEKO	Lisäämme tavoitteellisesti työhön ja koulutukseen perustuvaa maahanmuuttoa.			
TOIMENPIDE	Lisätään monikielisten opiskelijoiden kiinnittymistä lukiokoulutukseen heidän ohjaustaan vahvistamalla ja opintopolkujaan mallintamalla. Yksilökohtaisella ohjauksella tuetaan kielitaidon kehittymistä sekä suomen että englannin kielessä. Henkilökuntaa koulutetaan.			
MITTARI 1	S2 -tukiopintojaksojen lukumäärä.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		3 (lv. 2021-22)	5	6
MITTARI 2	Luotu laatukriteerit monikielisten opiskelijoiden opinto-ohjauksen toimintamalliksi	Ei (lv. 2021-22)	kyllä	Osittain
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023: S2-tukiopintojaksoja on tarjonnassa edelleen 6 opintopisteen verran. Tavoitteena on kasvattaa tukiopintojaksot 14 opintopisteeseen. Lisäys ei ole onnistunut lv. 2023-2024 opettajapulan vuoksi. Luonnos monikielisten opiskelijoiden opinto-ohjauksen toimintamallista on luotu, ja mallin työstämistä jatketaan edelleen.				

Yhden tukiopintojakson kustannus on noin 3000 euroa. Osa kuluista katetaan kohdennetulla valtionosuudella. Laatukriteeristö tuotetaan osana hanketta.

PAINOPISTE	Osaava Pori			
TAVOITE	Koulutustarjonta varhaiskasvatuksesta yliopistoon			
TEKO	Alueen korkeakoulujen toimintaedellytysten tukeminen			
TOIMENPIDE	Lisätään lukiolaisten tuntemusta Satakunnan korkeakoulujen tarjoamista mahdollisuuksista helposti lähestyttävää korkeakoulutietoa jakamalla esittelyin, tutustumiskäynnein ja muin toimenpitein. Toteutetaan koulutusta opetus- ja ohjaushenkilöstölle korkeakoulu- ja työelämäyhteistyöhön liittyen.			
MITTARI 1	Maakunnan korkeakoulut ovat esitelleet koulutustarjontansa lukiolla opiskelijoille.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Ei (lv. 2021-22)	Kyllä	Kyllä
MITTARI 2	Henkilökunnalle järjestetyn korkeakoulu- ja työelämäyhteistyöhön liittyvän koulutuksen määrä	2 (lv. 2021-22)	5	13
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023: Yliopistokeskus ja SAMK ovat esittäytyneet lukiolaisille. Henkilökunnalle on järjestetty robotiikka- ja ohjelmointikoulutusta yhteistyössä SAMKin kanssa.				

Kustannusvaikutuksia lähinnä henkilökunnan kouluttamisesta, katetaan pääosin hankerahoituksella.

PAINOPISTE	Osaava Pori			
TAVOITE	Koulutustarjonta varhaiskasvatuksesta yliopistoon			
TEKO	Alueen korkeakoulujen toimintaedellytysten tukeminen			
TOIMENPIDE	Lukiolaisten ongelmanratkaisu- ja teknologiataitojen sekä ohjelmointiosaamisen kokeileminen ja kehittäminen.			
MITTARI	Teknologiapainotteisten kokeiluissa mukana olevien opettajien lukumäärä.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		2 (lv. 2021-22)	5	14
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023: Teknologiapainotteisissa kokeiluissa on ollut mukana neljä kehittäjäopettajaa ja muita opettajia on osallistunut kymmenen, yhteensä 14 opettajaa.				

Kustannusvaikutuksia lähinnä henkilökunnan kouluttamiseen, laitehankintoihin ja vierailuihin liittyen. Katetaan pääosin hankerahoituksella.

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori			
TAVOITE	Toimivat palvelut yhteistyössä Satakunnan hyvinvointialueen kanssa			
TEKO	Asiakaslähtöiset ja saumattomat palvelut hallintorajat ylittäen			
TOIMENPIDE	Varmistetaan, että tukea tarvitsevat opiskelijat löytävät avun piiriin mm. kehittämällä tukipajatoimintaa, tehostamalla erityisopetuksen resurssointia ja käymällä jatkuvaa vuoropuhelua hyvinvointialueen opiskeluhuollon työntekijöiden kanssa.			
MITTARI 1	Tukipajojen määrä	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		2 (lv. 2021-22)	4	4
MITTARI 2	Erityisopettajien lukumäärä	2 (lv. 2021-22)	3	3
MITTARI 3	Opiskelijamäärä / kuraattori	711 (8/2022)	670	660
MITTARI 4	Opiskelijamäärä / opintopsykologi	711 (8/2022)	780	660
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:				
Tukipajat (4 kpl) ovat tarjolla säännöllisesti äidinkielessä, ruotsin ja englannin kielissä sekä matematiikassa. Lukiossa on toiminut lukuvuonna 2023-2024 kaksi virassa olevaa erityisopettajaa ja yksi hankerahoituksella palkattu erityisopettaja.				

Yhden tukipajan kustannus on noin 3000 euroa. Tukipajat toteutetaan osana lukion nykyistä tuntikehystä. Yhden erityisopettajan kustannus on noin 60 000 euroa. Lisäys katetaan vuonna 2023 hankerahoituksella.

Lukiokoulutuksen taloudelliset tavoitteet

Tavoite 1. Lukiokoulutuksen opetuksen yksikkökustannus €/opiskelija nousee enintään talousarvion palkankorotusvarauksen verran. Lähtötaso vuosi 2021. Vuoden 2022 talousarvion palkankorotusvaraus 1,5 % ja 2023 talousarvion varaus 3 %.

Lähtötaso 4705,92 €/opiskelija   Tavoite 4919,81 €/opiskelija   Toteutunut 5265,46 €/opiskelija

Selvitys toteumasta: Lukiokoulutuksen opetuksen yksikkökustannus nousi enemmän kuin asetettu tavoite. Yksikkökustannus nousi vuodesta 2021 11,9 %. Palkankorotusvaraukset olivat 4,5 %. Kokonaiskustannukset nousivat 11,5 % vuodesta 2021. Tähän vaikuttivat yleinen kustannustason nousu sekä oppivelvollisuusiän laajentaminen, joka lisäsi merkittävästi lukiokoulutuksen oppimateriaalien kustannuksia vuosina 2021 ja 2022. Lisäksi laajentunut hanketoiminta lisäsi kustannuksia. Myös palkankorotukset olivat suurempia kuin mitä talousarviokehyksissä varauduttiin vuodelle 2023. Opiskelijamäärissä ei tapahtunut merkittävää muutosta.

Tavoite 2. Lukiokoulutuksen kustannukset nousevat vuositasolla enintään Tilastokeskuksen Julkisten menojen hintaindeksin (opetustoimi) verran.

Tavoitetaso: Käyttökustannukset nousevat enintään hintaindeksin verran.

Toteutunut: Lukiokoulutuksen toimintakulut nousivat vuonna 2023 12,3 %. Julkisten menojen hintaindeksi (opetustoimi) oli vuonna 2023 4,3 %. Tavoite ei toteutunut. Oppivelvollisuusiän laajentaminen lisäsi etenkin oppimateriaali- ja tarvikkehankintoja. Valtuuston päätöksellä lisättiin lukiokoulutuksen tuntikehystä lukuvuodelle 2023-24. Hanketoiminta laajeni ja lisäsi kustannuksia. Palkankorotukset olivat myös arvioitua suuremmat.

Sivistyslautakunnan taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Käyttötalous 1 000 €	Alkuperäinen käyttösuun- nitelma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	9 015		9 015	10 252	1 237
Toimintamenot	-121 326	-1 545	-122 871	-123 207	-336
Toimintakate	-112 311	-1 545	-113 856	-112 955	901
Poistot ja arvonalentumiset	-455		-455	-911	-456
Muut laskennalliset kust.	-15 987		-15 987	-27 324	-11 337
Tehtävän kokonaiskust.	-128 754	-1 545	-130 299	-141 190	-10 891

Käyttösuunnitelman muutokset: Kaupunginvaltuusto 22.5.2023 § 72; Talous- ja hallintojohtaja 5.9.2023 § 265

Toimialajohtajan selvitys käyttötalouden toteutumisesta:

Vuosi 2023 oli ensimmäinen vuosi sivistystoimialan organisaatiouudistuksen jälkeen. Sivistyslautakunnan vastuulle jäivät opetuksen ja varhaiskasvatuksen palvelut. Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut siirtyivät vapaa-ajan lautakunnan alaisuuteen. Sivistyslautakunnan talous toteutui kokonaisuudessaan suunnitellusti ja tasapainoisesti. Talousarviossa pysyttiin, vaikka kustannukset kasvoivat tuntuvasti.

Sivistyslautakunnan toimintatuotot toteutuivat talousarviota paremmin. Tuottoja kertyi kaikkiaan 1,2 miljoonaa euroa talousarviota enemmän (toteumaprosentti oli 113,7). Hyvinvointialueen kanssa päästiin loppukeväästä 2023 sopimukseen Tuulikellon koulun erityislasten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä ja laskutuksista. Toiminta kuuluu hyvinvointialueen vastuulle. Koska toiminnan järjestämisestä oli sovittu vain kevätlukukauden 2023 loppuun saakka, myyntituotot arvioitiin talousarvioon maltillisesti. Tästä syystä johtuen myyntituotot toteutuivat 0,7 miljoonaa euroa talousarviota paremmin. Maksutuottojen osalta varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja kertyi maksujen alentamisesta huolimatta 0,3 miljoonaa euroa talousarviota enemmän. Lisäksi sivistävän koulutuksen lukukausi- ja kurssimaksuja kertyi 0,2 miljoonaa euroa arvioitua enemmän. Tähän vaikutti osaltaan kansalaisopiston ja taidekoulun lukukausi- ja kurssimaksujen korotukset syyslukukauden alusta lukien.

Toimintakulut toteutuivat hieman talousarviota suurempina (toteumaprosentti 100,3). Toimintakulut ylittivät talousarvion 0,3 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 6,1 %. Varhaiskasvatusyksikössä kasvu oli 13,6 % ja opetustalokuksessa 3,7 %. Varhaiskasvatustalouden muutokset muun muassa varhaisen tuen sekä henkilöstömitoitusten osalta lisäsivät henkilöstötarvetta. Varhaiskasvatukseen osallistuminen kasvoi, ja etenkin nuorempia alle 3-vuotiaita oli hoidossa enemmän. Nämä vaikuttivat tarvittavan henkilöstön määrään. Lisäksi palkankorotukset olivat suuremmat kuin talousarviokehityksiä laadittaessa arvioitiin. Näihin osoitettiin keskitetysti toimialoille lisämäärärahaa. Henkilöstökulut toteutuivat talousarvion mukaisesti (toteumaprosentti 99,9).

Palvelujen ostot toteutuivat kokonaisuutena talousarvion mukaisesti (toteumaprosentti 100,5). Merkittävimmät ylitykset aiheutuivat palvelusetelikeluissa. Keväällä lautakunnan päätöksellä tarkistettiin palvelusetelikerhoimia alle 3-vuotiaiden osalta. Lisäksi palveluseteliin päätettiin tehdä indeksikorotukset vuosittain. Nämä vaikuttivat kustannuksiin. Palvelusetelipäiväkodeissa hoidossa olevien lasten määrä kuitenkin laski edelliseen vuoteen verrattuna. Myös kotikuntakorvaukset ylittivät talousarvion. Työterveyshuollon kustannukset sen sijaan laskivat selvästi edelliseen vuoteen verrattuna. Tähän vaikutti merkittävästi koronapandemian laantuminen.

Tarvikeostot ylittyivät selvästi (toteumaprosentti 127,8). Pohjoisväylän koulun ensimmäisen vaiheen valmistumisen myötä pientarvike- ja kalusto-ostot lisäsivät hankintojen määrää. Pienet alle 10000 euron hankinnat toteutettiin käyttötalouden määrärahoilla. Näihin oli varattu määrärahat irtaimen investoinneissa. Koska käyttötalous toteutui talousarviota positiivisemmin, määrärahasiirtoja investointipuolelta ei tehty. Tämä vähensi hallinnollista työtä. Tarvikemäärärahat olivat kustannustason nousu huomioon ottaen myös jonkin verran alibudjetoituja.

Avustukset alittivat talousarvion määrärahan (toteumaprosentti 91,2). Kotihoidon tuen ja kotihoidon tuen kuntalaisen kustannukset laskivat selvästi edellisvuoteen verrattuna. Tähän vaikutti kotihoidossa olevien lasten määrän väheneminen sekä oletettavasti myös se, että varhaiskasvatukseen osallistuminen on kasvanut muun muassa varhaiskasvatusmaksujen alentamisen myötä. Yksityisen hoidon tuen määrät kasvoivat jonkin verran edelliseen vuoteen verrattuna.

Muut toimintakulut ylittivät talousarvion (toteumaprosentti 116,5). Muissa toimintakuluissa on vuosittaista vaihtelua johtuen muun muassa hanketoiminnasta, erilaisista vuokrauskuluista sekä luottotappiokirjausten määrästä.

Toimintakate toteutui talousarviota paremmin (toteumaprosentti 99,2). Talousarvion toimintakate oli - 113.856.243 euroa ja toteutunut toimintakate oli - 112.955.192 euroa. Määrärahaa jäi käyttämättä 901.051 euroa. Toimintakate kasvoi vuodesta 2022 5,4 %.

Muut laskennalliset kustannukset poikkeavat olennaisesti talousarviosta, koska kuntien automaattista talousraportointia varten tehtävää tukipalveluiden vyörytyskustannusta ei budjetoita.

Sivistystoimiala – Kulttuuri, liikunta ja nuoriso

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Kulttuuripalvelut

PAINOPISTE	Kasvava Pori			
TAVOITE	Asukasmäärään vaikuttaminen			
TEKO	Panostamme kaupunki- ja asukasmarkkinointiin			
TOIMENPIDE	Museopalveluiden yhteisen matkailuhankkeen, Vielä yksi yö, toteuttaminen			
MITTARI	Vielä yksi yö –matkailuhankkeen käynnistäminen	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Ei käynnissä	Hanke käynnistetty	Hanke käynnistetty
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:				
Museopalveluiden markkinointia ja viestintää kehitettiin. Lisäksi käynnistettiin matkailijoille suunnattujen, digitaalisten taide- ja historiareittien laatiminen kaupunkikeskustaan. Reitit julkaistaan käyttöön kesäkaudeksi 2024.				

PAINOPISTE	Kasvava Pori			
TAVOITE	Asukasmäärään vaikuttaminen			
TEKO	Kehitämme Poria ympärivuotisena tapahtuma- ja kulttuurikaupunkina			
TOIMENPIDE	Pori Sinfoniettan toiminnan keskittäminen ja lipunmyynnin kehittäminen			
MITTARI 1	Uuden joustavamman lipunmyyntisopimuksen kilpailutus ja käyttöönotto.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Lipunmyynti- ja agentuurisopimus nykyisen toimittajan kanssa irtisanoittu	Uusi lipunmyyntitoimittaja kilpailutettu, sopimus allekirjoitettu ja toiminta sen puitteissa aloitettu	Uusi lipunmyyntitoimittaja on kilpailutettu, sopimus allekirjoitettu ja toiminta sen puitteissa aloitettu
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:				
Promenadin aulan lippuautomaatti sekä lipunmyyntipiste vakituudessa käytössä. Orkesterin lipunmyyntitulot ylittivät arviot. Promenadisalin vuokratuotot nousivat merkittävästi (+63 %).				

PAINOPISTE	Osaava Pori			
TAVOITE	Koulutustarjonta varhaiskasvatuksesta yliopistoon			
TEKO	Terveelliset, turvalliset ja tarkoituksenmukaiset oppimisympäristöt sekä laadukas opetus			
TOIMENPIDE	Kirjastopolun laajentaminen ammatillisen toisen asteen koulutukseen			
MITTARI	Kirjastopolku tukee aktiivisesti ammatillisen 2. asteen opiskelijoiden tiedonhaku- ja lukutaitoja kaupunginkirjaston ja koulutuslaitosten yhteistyönä.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Kirjastopolku käytössä perusopetuksen oppilaille	Kirjastopolkua pilotoitu myös ammatillisen 2. asteen oppilaille	Kirjastopolkuun ammatillisen toisen asteen oppilaille kehitetty toimivat käytänteet
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:				
Kirjaston ja ammatillisen toisen asteen yhteistyöhön on kehitetty toimivat käytänteet. Kirjastopolku ulottuu esiopetuksesta toisen asteen opetukseen.				

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori			
TAVOITE	Pori on lasten ja nuorten kaupunki			
TEKO	Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi on meille erityisen tärkeää			
TOIMENPIDE	Kulttuuri- ja taidepainotteinen neuvola Kultane yhdistää taiteen ja neuvolatoiminnan myös uudella hyvinvointialueella			
MITTARI	Lastenkulttuurikeskus Kruunupää on mukana hyvinvointialueen kehittämistyössä yhdyspintatasolla ja varmistaa Kultane-neuvolatoiminnan jatkumisen ja laajentumisen hyvinvointialueen aloitettua toimintansa luomalla toimivat yhteistyökäytännöt hyvinvointialueen kanssa.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Kultane-toiminta on vakiintunut osaksi Itä-Porin sotekeskuksen neuvolapalveluita	Kultane-toiminta jatkuu Itä-Porissa hyvinvointialueelle siirryttäessä sekä sitä pilotoidaan uudessa neuvolaympäristössä vuoden 2023 aikana	Kultane-neuvolatoiminta on jatkunut keskeytyksettä hyvinvointialueiden käynnistymisen jälkeen ja integroitunut osaksi perhekeskus Lounatuulen toimintaa. Pilotointia toteutettu myös Maantiekadun sotekeskuksessa.
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:				
Kultane-neuvola on tullut osaksi Satakunnan hyvinvointialueen perhekeskus Lounatuulen (Pori, Merikarvia ja Ulvila) neuvolapalveluita, ja kehittämistyö aloitettu Maantiekadun sotekeskuksessa. Neuvottelut aloitettu hyvinvointialueen kanssa, kulttuurihyvinvointikoordinaattori yhteyshenkilönä.				

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori			
TAVOITE	Mahdollisuus terveelliseen, aktiiviseen ja turvalliseen elämään			
TEKO	Viihtyisät ja turvalliset puitteet ulkoilulle, liikkumiselle, kulttuurille ja asumiselle			
TOIMENPIDE	Kulttuuripalvelujen vaikuttavuuden nostaminen ja palveluiden käyttäjien aktivoiminen koronapandemian jälkeen			
MITTARI	Kävijämäärät (TP 2021) Kirjasto – 430.027 Taidemuseo – 11.150 Satakunnan museo – 28.382 Lastenkulttuurikeskus – 38.183* Kinokellari – n. 4.500 Kulttuuritalo Annis – 9.249 Pori Sinfonietta – 27.689	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Kävijätilastot tilinpäätöksessä 2021	5 % kasvu kulttuuripalvelujen perusyksikkö-kohteisissa käyttäjä-/asiakasmäärissä vuoden 2023 aikana	Kulttuuripalvelujen yhteenlaskettu asiakasmäärä v. 2023 oli 722.945 hlö. Verrattuna vuoteen 2021 (549.180 hlö) kasvua oli n. 32%
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:				
Kirjasto – 519.473 Taidemuseo – 33.491 Satakunnan Museo – 60 273 Lastenkulttuurikeskus – 79.547 Kinokellari – 1.678 Kulttuuritalo Annis – 9.725 Pori Sinfonietta – 18.758				
Kävijämäärät nousivat vähintään 5 % jokaisessa kulttuurin perusyksikössä lukuun ottamatta Sinfoniettaa. Keväällä 2021 voimassa olleiden koronarajoitusten johdosta Sinfoniettan konsertit toteutettiin kaikille maksuttomina striimilähetyksinä, kun taas vuonna 2023 konsertit toteutettiin tavanomaisesti konserttisaleissa. Tämä selittää vuoden 2021 korkeammat kuulijaluvut vuoteen 2023 verrattuna.				

Kulttuuripalveluiden taloudelliset tavoitteet

Taloudellinen tavoite: Hankerahoituksen määrä on 700.000 euroa vuonna 2023

Lähtötaso: 654.383 euroa

Tavoitetaso: 700.000 euroa

Toteutunut: 804.584 euroa

Selvitys toteutumisesta: Perusyksiköiden aktiivinen toiminta hankerahoituksen hankkimiseksi on tuottanut onnistuneesti tulosta. Varsinkin museopalvelut sekä kirjastopalvelut ovat onnistuneet saamaan useita erilaisia lyhytaikaisia (6kk-12kk) projektirahoituksia useista eri rahoituslähteistä.

Taloudellinen tavoite: Kulttuurin käyttökustannukset nousevat enintään Tilastokeskuksen Julkisten palvelujen (kulttuuritoimi) hintaindeksin verran.

Lähtötaso: 9.827.435 euroa Tavoitetaso +5,5 %: 10.367.944 euroa Toteutunut: 10.966.960 euroa (+11,6 %)

Selvitys toteutumisesta: Kustannustasot vuosilta 2022 ja 2023 eivät ole suoraan vertailukelpoisia, johtuen sivistystoimialan sisäisestä organisaatiomuutoksesta (yhteiset palvelut -yksikön purkaminen 6/2022) sekä kesäkuussa 2023 voimaan astuneista poikkeuksellisen suurista kunta-alan palkankorotuksista.

Liikuntapalvelut ja nuorisotyö

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori			
TAVOITE	Porin on lasten ja nuorten kaupunki			
TEKO	Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi on meille erityisen tärkeää			
TOIMENPIDE	Panostamme lasten, nuorten ja perheiden liikuttamiseen tiivistämällä koulu- ja päiväkotiyhteistyötä sekä lisäämällä resurssia lasten ja nuorten liikuttamiseen. Erityisryhmien liikkumismahdollisuuksien parantaminen, jokaisella on oikeus liikkua. Toteutetaan hanke erityisryhmien liikkumismahdollisuuksien nykytilan kartoittamiseksi.			
MITTARI 1	Kouluikäisten (5.- ja 8.-luokkalaiset) liikkumista mittaavat Move!-tulokset (fyysisen toimintakyvyn kokonaistulos ja eri osa-alueiden tulokset). Prosenttiosuus oppilaista, joiden fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla: 2021: P5lk 49% P8lk 48% T5lk 46% T8lk 46% 2023: P5lk 49% P8lk 41% T5lk 44% T8lk 44%	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Vuoden 2021 tulokset	Fyysisen toimintakyvyn kokonaistulos sekä eri osa-alueiden tulokset parantuneet	Fyysisen toimintakyvyn kokonaistulos parantunut osittain
MITTARI 2	Selvitetään tarjolla olevan muiden toimijoiden järjestämän toiminnan määrä ja mahdollisten osallistujien toiveet lajeista.	Ei selvitetty kokonaisuudessaan.	On selvitetty.	On selvitetty.

Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:

Vuoden aikana tapahtuvaa lasten ja nuorten liikuttamista tapahtuu monipuolisesti sekä liikuntapalveluiden omana toimintana, että tiiviissä yhteistyössä varhaiskasvatus- ja opetustyöyksiköiden sekä Harrastamisen Porin mallin toimintojen kanssa. Koulujen uimaopetus, Liikuntapolku, nuorisopassi ja Porin mallin hönstätoiminta ovat kaikki lapsille ja nuorille kohdennettua toimintaa. Jokaisella on oikeus liikkua -hanke odottaa jatkokauden hankepäätöstä.

Move!-tulosten fyysisen toimintakyvyn kokonaistulos parantui muilta osin, ainoastaan 5.-lk pojat tulos pysyi samalla tasolla. Suurin parannus tapahtui 8.-lk poikien kohdalla. Tyttöjen tulokset parantuivat sekä 5.- että 8.-lk osalta.

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori			
TAVOITE	Porin on lasten ja nuorten kaupunki			
TEKO	Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi on meille erityisen tärkeää			
TOIMENPIDE	Lasten ja nuorten liikkumisen lisääminen Nuorisopassin uintikertojen käyttöä kasvatamalla sekä uintien laajentaminen myös 8.- ja 9.-luokkalaisille			
MITTARI 1	Nuorisopassin uintien käyttöaste 5.-7.-luokkalaiset (%)	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		ennen koronaa 15 %	20 %	16 %
MITTARI 2	Uintikertojen määrä passeissa 8.- ja 9.-luokkalaisilla vuodessa	8. lk=10 9. lk=0	8. lk=43 9. lk=43	8. lk=43 9. lk=43

Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:

Kuluva lukuvuosi on ensimmäinen kokonainen lukuvuosi, kun myös 8.–9.-lk oppilaille on 43 uintikertaa. Nuorisopassin uintikerrat vuonna 2023 yhteensä 18.973 kpl. Uintikerrat ajalla 1.9.2022-17.8.2023: 5.-7.-lk 16.762 kertaa, 8.-9.-lk 3.328 kertaa, yhteensä 20.090 kertaa.

Nuorisopassin uintien käyttöasteen tavoitetasoa ei saavutettu, mutta käyttöaste parantui +1,0 %-yksikköä koronaa edeltävään aikaan verrattuna. Toimenpiteitä käyttöasteen nostamiseksi 20 % tavoitetasolle jatketaan.

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori			
TAVOITE	Jokaisella porilaisella on mahdollisuus terveelliseen, aktiiviseen ja turvalliseen elämään			
TEKO	Viihtyisät ja turvalliset puitteet ulkoilulle, liikkumiselle, kulttuurille ja asumiselle			
TOIMENPIDE	Tiivistetään vuoropuhelua seurakentän kanssa, korostetaan seuraparlamentin roolia kaupungin keskustelukumppanina			
MITTARI	Säännölliset tapaamiset seurakentän kanssa (seurafoorumi).	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Seurafoorumi 2 krt/vuosi	Seurafoorumi 2 krt/vuosi	Seurafoorumi 2 krt/vuosi
	Vakiintunut yhteistyö seuraparlamentin kanssa, vuosikellon mukaiset tapaamiset.	Seuraparlamentti 4 krt/vuosi	Seuraparlamentti 5–6 krt/vuosi	Seuraparlamentti 5krt/vuosi
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:				
Tavoite toteutui. Seuraparlamentin toiminta oli aktiivista ja seurafoorumit keräsivät runsaasti osallistujia. Seurafoorumien teemoina oli Mieli ry:n Nuori mieli urheilussa -hanke, Satakunnan liikuntastrategia sekä kaupungin toiminta-avustukset. Liikunta- ja nuorisoyksikön erottaminen omiksi yksiköikseen mahdollistaa aiempaa tiiviimmän yhteydenpidon seurakentän kanssa.				

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori			
TAVOITE	Porin on lasten ja nuorten kaupunki			
TEKO	Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi on meille erityisen tärkeää			
TOIMENPIDE	Nuorisopalvelujen toimintojen kehittäminen laadittavan nuorisotyön perussuunnitelman (NUPS) avulla. Nuorisotyön perussuunnitelma jäsentää kaupungissa tehtävää nuorisotyötä sekä tukee eri toimijoiden (henkilöstö, yhteistyötahot ja sidosryhmät sekä päättäjät) ymmärrystä nuorisotyön taustoista ja tavoitteista. Suunnitelma antaa työkaluja myös palvelujen kehittämiseen, kohdentamiseen ja suunnitteluun.			
MITTARI	Nuorisotyön perussuunnitelma laadittu ja otettu käyttöön nuorisopalveluissa.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Ei laadittu	Laadittu ja otettu käyttöön	Laadittu ja otettu käyttöön
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:				
Nuorisopalvelujen perussuunnitelma on valmis. Suunnitelma on otettu käyttöön ja jalkauttamista tehdään jatkuvana toimintana.				

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori			
TAVOITE	Porin on lasten ja nuorten kaupunki			
TEKO	Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi on meille erityisen tärkeää			
TOIMENPIDE	Moniammatillisena verkostona toimivan Ohjaamon kehittämisohjelmaa on laadittu vuodesta 2021 lähtien. Kehittämisohjelman rakentamiseen on osallistettu kaikki Ohjaamon verkostossa työskentelevät organisaatiot. Kehittämisohjelman laatimisen yhtenä muotona on ollut vertailun kehittäminen, jota on työstyetty vuoden 2022 aikana valitun verrokki-Ohjaamon kanssa. Ohjaamon kehittämisohjelma valmistuu vuoden 2022 aikana ja sen tavoitteena on selkeyttää hanketoimintana aloitetulle ja vuodesta 2021 osana sivistystoimialaa toimineelle Ohjaamoverkostolle yhteiset tavoitteet sekä kehittämistarpeet ja luoda polku etenemiselle kohti monialaisempaa ja vaikuttavampaa Ohjaamoa. Ohjaamon tavoitteena on, että nuori saa kaikki tarvitsemansa palvelut yhdestä toimipisteestä, matalalla kynnyksellä.			
MITTARI	Ohjaamon valmistuvan kehittämisohjelman käyttöönotto ja jalkauttaminen koko Ohjaamossa toimivaan moniammatilliseen verkostoon.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Ei valmis	Valmis, otettu käyttöön ja jalkautettu koko verkostoon.	Valmis, otettu käyttöön ja jalkauttamista tehdään jatkuvasti
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:				
Ohjaamon kehittämisohjelma on valmistunut ja sen jalkauttamista tehdään jatkuvana toimintana.				

Liikuntapalveluiden ja nuorisotyön taloudelliset tavoitteet

Uimalaitosten asiakasmäärien palauttaminen koronapandemiaa edeltäneelle tasolle (v. 2019 taso)

Liikuntalaitoksista uimalaitosten kävijämäärä koostuu pääosin yksittäisistä, pääsymaksun maksavista asiakkaista. Muut liikuntalaitokset ovat pääosin seuratoiminnan sekä muiden ryhmille varattujen vuorojen käytössä. Varattujen vuorojen osalta käyttöasteet ovat koronarajoitusten poistuttua palautuneet pandemiaa edeltäneelle tasolle. Liikunta- ja nuorisoyksikön pääsymaksukertymästä suurin osa kertyy uimalaitosten pääsymaksuista, joten uimalaitosten kävijämäärien kasvattaminen ja tästä seuraava pääsymaksukertymän kasvu vaikuttaa olennaisesti yksikön talouteen. Liikunta- ja nuorisoyksikön taloudellisena tavoitteena on saada nostettua myös uimalaitosten asiakasmäärät pandemiaa edeltäneelle tasolle (v. 2019 taso). Vertailuna vuosien 2021 ja 2022 kävijämäärät, joissa nähtävissä koronasulkujen ja muiden rajoitusten vaikutukset uimalaitosten käyttöön sekä kävijämäärien kehitys pandemian aikana ja sen jälkeen.

	2019	2021	2022	2023
Keskustan uimahalli	341.595	156.003	270.249	310.115
Meri-Porin uimahalli	49.758	23.945	39.182	40.873
Maaumala	81.239	78.063	82.232	74.925
Yhteensä	472.592	258.011	391.663	425.913

Selvitys toteutumisesta: Tavoite ei toteutunut. Uimalaitosten kävijämäärät ovat kasvaneet selvästi vuoden 2023 aikana. Edellisen vuoden tasoon verrattuna uimalaitosten kokonaiskävijämäärän kasvu on ollut noin 9 %. Vuoden 2019 tasoon verrattuna vuoden 2023 uimalaitosten kokonaiskävijämäärä on edelleen lähes 10 % matalampi. Vuoden 2023 aikana uimalaitosten kohdalla kävijämäärien kasvua haittasi kuitenkin kaksi tekijää: ukkosmyrskyn tuhot maaumalassa ja legionellabakteerista aiheutunut sulkua Meri-Porin uimahallissa. Kesäkuun lopulla SuomiAreena-viikolla tapahtuneen ukkosmyrskyn aikana salamien isku osui maaumalaa ja aiheutti tuhoa maaumalan laitteistossa ja tekniikassa. Tästä seurasi tapahtumapäivän lisäksi kahden kokonaisen päivän sulkua maaumalassa. Vuoden 2022 ja 2023 kävijämäärien perusteella kahden sulkupäivän vaikutuksen voidaan arvioida olevan 3.500–4.000 kävijää. Elokuun puolivälissä otetusta Meri-Porin uimahallin vesinäytteestä löytyi legionellabakteeria, eikä uimahallia päästyä avaamaan suunnitellusti 5.9.2023. Legionellabakteerista aiheutunut sulkua kesti lopulta viisi viikkoa ja halli saatiin avattua vasta 10.10.2023. Vuoden 2019 ja 2022 kävijämääristä laskettuna sulkujakson vaikutus Meri-Porin uimahallin kokonaiskävijämäärään voidaan arvioida olevan noin 6.000 kävijää. Näiden kahden käyttökätkön arvioitu vaikutus uimalaitosten kokonaiskävijämäärään on noin 10.000 kävijää.

Hankerahoituksen määrän kasvattaminen

Vuonna 2022 liikunta- ja nuorisoyksikössä oli hankerahoitusta 177 849 euroa. Hankerahoitusta pyritään kasvattamaan 10 %, erityisesti liikuntapuolen hankerahoitusta kehittämällä.

Tavoitetaso: 195.634 euroa

Toteutunut: 209.834 euroa, +18,0 %

Selvitys toteutumisesta:

Tavoite toteutui. Kasvanut hankerahoitus koostui kaikkien liikunta- ja nuorisoyksikön toimintayksiköiden hankkeista. Hankerahoituksen suhteen ollaan aktiivisia ja hankkeita haetaan niin, että niiden avulla edistetään yksikölle tärkeitä tavoitteita ja että hanketoiminta on mitoitettu sekä yksikön henkilöstö- että taloudelliseen resurssiin.

Vuonna 2023 toteutettiin seuraavia hankkeita:

Liikuntapalvelut

- Erityistä tukea tarvitsevien 18–29-vuotiaiden nuorten liikuntaharrastuneisuutta edistävä Jokaisella on oikeus liikkua -hanke
- Satakunnan Urheiluakatemia OKM:n hankerahoitus

Nuorisopalvelut

- Kansainvälisen nuorisotyön nuorten liikkuvuutta edistävät ESC-hankkeet
- Koulunuorisotyön kehittämishanke (kohdekoulu Kaarisilta)
- Nuokka x DesYIng – parempaa nuorten digitaalista tieto- ja neuvontapalvelua palvelumuotoilun avulla

Ohjaamopalvelut

- RRF-rahoitus Ohjaamokuraattorin palkkaamiseen

Vapaa-ajan lautakunnan taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Käyttötalous 1 000 €	Alkuperäinen käyttösuunnitelma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	3 760	-400	3 360	4 452	1 092
Valmistus omaan käyttöön				9	9
Toimintamenot	-13 816	-470	-14 286	-15 136	-850
Toimintakate	-10 056	-870	-10 926	-10 675	251
Poistot ja arvonalentumiset	-136		-136	-90	46
Muut laskennalliset kust.	-2 144		-2 144	-2 295	-2 295
Tehtävän kokonaiskust.	-12 336	-870	-13 206	-13 059	147

Käyttösuunnitelman muutokset: Kaupunginvaltuusto 22.5.2023 § 72, 11.12.2023 § 158; Kaupunginhallitus 9.10.2023 § 452; Kaupunginjohtaja 19.7.2023 § 13; Talous- ja hallintojohtaja 19.1.2023 § 1, 5.9.2023 § 265, 9.10.2023 § 274

Toimialajohtajan selvitys käyttötalouden toteutumisesta:

Vuosi 2023 oli ensimmäinen vuosi sivistystoimialan organisaatiouudistuksen jälkeen. Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut siirtyivät vapaa-ajan lautakunnan alaisuuteen ja sivistyslautakunnan vastuulle jäivät opetuksen ja varhaiskasvatuksen palvelut.

Uutena kokonaisuutena aloittaneen vapaa-ajan lautakunnan ensimmäisen toimintavuoden talouden suunnittelussa ei täysin onnistuttu, sillä syksyllä havaittiin lautakunnan tulevan ylittämään määrärahasa. Keskeiseksi haasteeksi osoittautuivat ylioptimistiset odotukset liikuntapalveluiden pääsymaksujen palautumisesta koronaa edeltävälle tasolle. Lautakunta pyysi valtuustolta 450 000 euron lisämäärärahan. Loppuvuoden aikana toteutetun tiukan taloudenpidon ansiosta muutetusta talousarviosta jäi määrärahaa käyttämättä lopulta 251 350 euroa. Vapaa-ajan lautakunnan toimintakate oli 10 674 747 euroa.

Vapaa-ajan lautakunnan toimintatuotot kasvoivat 0,6 miljoonalla eurolla edellisestä vuodesta. Tuottoja kertyi 1,1 miljoonaa euroa talousarviota enemmän (toteumaprosentti 132,5 %). Pääsymaksut ylittyivät 0,16 miljoonalla eurolla. Pori Sinfonietta onnistui kaksikertaistamaan pääsymaksutulonsa (lisäys 60 000 euroa). Myös museoiden kävijämäärä kasvoi siitä huolimatta, että taidemuseo oli edelleen suljettuna heinäkuussa 2021 tapahtuneesta tulipalosta johtuvan peruskorjauksen vuoksi.

Erilaisia hanke- ja valtionavustuksia on vuosittain onnistuttu saamaan yksiköihin noin miljoonan euron edestä. Niiden budjetointi on ollut varovaista, minkä vuoksi tuet ja avustukset ylittivät talousarvion 0,7 miljoonalla eurolla. Myös muita toimintatuottoja saatiin odotettua enemmän Promenadisalin ja kesäteatterin vuokraustoiminnan siirryttyä tekniseltä toimialalta kulttuuriyksikköön.

Toimintakulut kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 1,8 miljoonalla eurolla. Kasvuun vaikutti merkittävästi sivistystoimialan sisäinen organisaatiomuutos, jossa yhteiset palvelut -yksikkö purettiin (6/2022). Muutoksessa yksikön henkilöstö ja yhteiset kustannukset siirtyivät muihin yksiköihin. Näkyvin vaikutus vapaa-ajan lautakunnan talouteen aiheutuu 0,9 miljoonan euron yhdistysavustusten maksatuksen siirtymisestä liikuntayksikön vastuulle.

Toimintakulut ylittivät talousarvion 0,85 miljoonalla eurolla (toteumaprosentti 106,0 %). Ylitystä tuli kaikissa tiliryhmissä, mutta palveluiden ostoissa ylitys oli euromääräisesti suurin, 0,45 miljoonaa euroa (toteumaprosentti 122,0 %). Erityisesti toimisto- ja asiantuntijapalveluita, matkustus- ja kuljetuspalveluita sekä koulutus- ja kulttuuripalveluita hankittiin kulttuuriyksikössä yhteensä 0,8 miljoonalla eurolla, mikä oli 0,4 miljoonaa euroa suunniteltua enemmän. Ennakoimattomia kustannuksia aiheutui muun muassa museoiden asiantuntijapalveluiden hankinnasta, Pori Sinfonietan ulkomaanmatkasta sekä hanketoiminnasta.

Myös henkilöstökustannukset ylittyivät kulttuuriyksikössä reippaasti (0,3 miljoonaa euroa). Ylitys koostui tilapäisen henkilöstön ja sijaisten palkoista. Kehittämishankkeiden toteuttamiseen palkataan määräaikaista henkilöstöä, jonka palkkakustannukset katetaan avustuksesta, mutta joita ei ole huomioitu henkilöstösuunnitelmassa. Lisäksi palkan korotukset olivat suuremmat kuin talousarviokehyyksiä laadittaessa arvioitiin. Näihin osoitettiin keskitetysti toimialoille lisämäärärahaa. Henkilöstökustannukset kasvoivat kokonaisuudessaan 2,6 miljoonalla eurolla edellisestä vuodesta.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot kasvoivat 5,1 % edelliseen vuoteen verrattuna. Museoiden ostot lisääntyivät 0,1 miljoonalla eurolla, mutta muissa perusyksiköissä ostot vähenivät. Muut toimintakulut kasvoivat prosentuaalisesti eniten, 153,6 %. Euromääräinen kasvu oli kuitenkin vain 60 000 euroa. Porissa kesäkuussa järjestettyjen SM-uintien markkinointi oli suurin yksittäinen syy tiliryhmän kustannusten kasvuun.

Elinvoima- ja ympäristötoimiala

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Porin elinvoimaisuus

PAINOPISTE	Kasvava Pori
TAVOITE	Asukasmäärään vaikuttaminen
TEKO	Kehitämme Poria ympärivuotisena tapahtuma- ja kulttuurikaupunkina
Elinvoima- ja ympäristötoimiala	

TOIMENPIDE	Kansalliseen tapahtumayhteistyöhön osallistuminen			
MITTARI	Tapahtuma-alan elinvoimavaikutusmittariston kehittäminen. Toteutustapana osallistuminen kansalliseen kehittämistyöhön, jolla edistetään ympärivuotisen tapahtumateollisuuden kasvua ja sen mittamista.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Mittariston kehittäminen käynnissä.	Mittaristo valmis.	Työ edelleen valtakunnan tasolla kesken.
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023: Tapahtuma-alan elinvoimavaikutusmittariston kehittäminen on yhä käynnissä valtakunnallisella tasolla. Pori on toimittanut oman datansa kehittämistyötä varten. Tapahtumateollisuus ry etsii parhaillaan uutta tahoja, joka ottaa käytännön toimet elinvoimavaikutusmittaristoon liittyen vastuulleen. Turun yliopiston kanssa aloitettu malli tuottaa Porille toivottavasti jatkossa tietoa tapahtumien aluetaloudellisesta vaikuttavuudesta, mutta voi vaatia kaupungilta Tapahtumateollisuus ry:n jäsenyyttä.				

TOIMENPIDE	Majoituskapasiteetin ja Kirjurinluodon sekä kaupunkikeskustan matkailu- ja tapahtumaedellytysten kehittäminen.			
MITTARI	Mittari 1. Kirjurinluodon leiriytymisalueen toiminnan vakiinnuttaminen. Mittari 2. Kävijälaskureiden hankkiminen keskustaan ja Kirjurinluotoon.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Pilotti toteutettu	Useampi vuotinen sopimus toiminnanharjoittajan kanssa.	Toteutunut ja valmis.
		Hankinta suunnitteilla.	Laskurit käytössä, dataa (avointa) hyödynnetään tapahtumasuunnitelussa.	Toteutunut, kehitys edelleen käynnissä.
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023: Mittari 1. Kirjurinluodon leiriytymisalueelle valittu palveluntuottaja avoimella kilpailutusmenettelyllä ja useampi vuotinen käyttöoikeussopimus ja maanvuokrasopimus tehty palveluntuottajan kanssa. Kirjurinluodon leiriytymisalueen yleissuunnitelma valmistunut ja hyväksytty teknisessä lautakunnassa 16.5.2023. Yleissuunnitelmasta johdettuja jatkotoimenpiteitä aloitettu heinäkuussa 2023 ja niitä jatketaan vuoden 2024 aikana. Tavoitteena toteuttaa infran kehittämistoimenpiteitä yleissuunnitelman mukaisesti vuosina 2023-2027. Mittari 2. Kävijälaskurit (Hypercell) hankittu keskustaan, Kirjurinluotoon ja Yyteriin. Laskurit ovat käytössä ja datan analysointia kehitetään käyttäjien tarpeisiin. Kävijälaskureiden lisäksi hyödynnetään Telia Crowd Insight -menetelmällä saatavaa dataa. Datasta tehty jo raportointitoteutuksia niin päättäjille kuin alueen yrityksille. Raportointia ja datan analysointia kehitetään edelleen vuoden 2024 aikana.				

Porilaisten hyvinvointi

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori			
TAVOITE	Jokaisella porilaisella on mahdollisuus terveelliseen, aktiiviseen ja turvalliseen elämään			
TEKO	Kaupungin poikkihallinnollinen liikkumisohjelma			
Elinvoima- ja ympäristötoimiala				
TOIMENPIDE	Keskustan liikenneverkkoosuunnitelma			
MITTARI	Keskustan liikenneverkkoosuunnitelma hyväksytty	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Suunnittelu on kesken	Suunnitelma on hyväksytty	Suunnitelma on hyväksytty
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023: Liikenneverkkoosuunnitelma on hyväksytty KH:ssa 26.6.2023 ja siirtynyt tekniselle toimialalle jatkotoimenpiteisiin.				

Toimialan tavoitteet

PAINOPISTE	Kasvava Pori			
TAVOITE	Pori mahdollistaa yritystoiminnan kasvun ja uudistumisen			
TEKO	Tarjoamme nopeat ja digitaaliset lupaprosessit			
TOIMENPIDE	Lupaprosessien sujuvoittaminen			
MITTARI		Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
	Mittari 1. Uudisrakennuslupien keskimääräinen läpimenoaika säilyy samassa suhteessa Topten –kaupunkeihin. Porin lupakäsittelyn läpimenoaika lyhenee ja sijoitus Topten-kaupunkien välisessä vertailussa säilyy vähintään samana.	1. Porissa n. 40 pv, Topten n. 60 pv.	30 pv	n. 38 pv
	Mittari 2. Kaikkien lupien keskimääräinen läpimenoaika lyhenee. Vuonna 2021 lupia yht. 672 kpl, keskimääräinen läpimenoaika 26 pv.	26 pv	20 pv	24 pv
	Mittari 3. Lupapalveluiden asiakaspalautejärjestelmän käyttöönotto.	Ei käytössä	Käytössä H1/2023	Ei käytössä
	Mittari 4. Lupapalveluiden prosessien kehittäminen palvelumuotoilun keinoin.	Tarve tunnistettu	Käynnistys Q1/2023, valmistuminen Q2/2023	Käynnistynyt

Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:

Mittari 1. Porin kaupungin uudisrakentamisen lupien keskimääräinen läpimenoaika on lyhentynyt noin 40 päivästä noin 38 päivään, johon merkittävin syy rakennusalan heikosta tilanteesta johtuva lupien määrän vähentyminen ja koon pieneeminen.

Mittari 2. Porin kaupungin lupien keskimääräinen läpimenoaika on lyhentynyt.

Mittari 3. Porin kaupunki on kilpailuttanut teleoperaattorin ja kilpailutuksen voittanut Elisa pystyy tarjoamaan Elisa desk -palvelun, johon voidaan liittää yhtenäisesti Porin kaupungin asiakaspalautetta eri lähteistä. Elisa desk otetaan käyttöön vuoden 2024 aikana. Lisäksi päädytty ottamaan käyttöön Roidun asiakaspalautejärjestelmä kokonaisuus vuoden 2024 aikana.

Mittari 4. Porin kaupungilla on selvitetty Trimble/Esri -järjestelmän kokonaisuutta laajasti kevään 2023 aikana. Selvityksessä on läpikäyty kokonaisuuksia ja prosesseja sekä niihin käytettäviä tietojärjestelmiä. Selvitys valmistuu vuoden 2024 aikana. Näiden päätöksien jälkeen voidaan kehittää prosesseja sekä koko kokonaisuutta. Esri-päätös ei toteutunut vuoden 2023 aikana. Palvelumuotoiluun liittyen käynnistettiin Lean-projekti, jossa katsotaan rakennusvalvonnan toimintaa asiakasnäkökulmasta lyhyttä läpimenoaikkaa, toimitusvarmuutta, laatua ja prosessihelppoutta tavoitellen.

PAINOPISTE	Kasvava Pori			
TAVOITE	Pori mahdollistaa yritystoiminnan kasvun ja uudistumisen			
TEKO	Huomioimme päätösten vaikutukset yritysten toimintaympäristöön			
TOIMENPIDE	Yritysvaikutusten arviointi			
MITTARI		Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
	Laadittujen yritysvaikutusten määrä	0	5	1

Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:
Liikenneverkkosuunnitelma on ollut tarkastelun kohteena. Arviointiin osallistuivat mm. Prizztech Oy:n ja Satakunnan kauppakamarin edustajat. Vaikutuksia tarkastellaan yksityiskohtaisemmin jatkosuunnitteluvaiheissa osana yleis- ja katusuunnittelutyötä. Kesäkävelykadun vaikutukset arvioitu.

Yritysvaikutusten arviointeja toteutetaan asia- ja tapauskohtaisesti Prizztech Oy:n palvelua hyödyntäen.

PAINOPISTE	Kasvava Pori			
TAVOITE	Asukasmäärään vaikuttaminen			
TEKO	Panostamme kaupunki- ja asukasmarkkinointiin			
TOIMENPIDE	Jatkamme asukas- ja matkailumarkkinointia			
MITTARI	Mittari 1. Markkinointikampanjoiden määrä	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
	Mittari 2. Kansainvälisten matkailijoiden yöpymisvuorokausien määrä kesäsesonkina toukokuu-syyskuu	5	7	9
	Mittari 3. Yöpymisvuorokausien kokonaismäärä vuonna 2023 kotimaisten ja kansainvälisten matkailijoiden osalta	2019: 11200 2021: 5000 2022: 10 900	Lähestyä v. 2019 tasoa, 10000	Yöpymisluvut 11 952, toteutunut.
		2019 ja 2021 yöpymisvrk:t 221 000	Kasvu 228 000 yöpymisvrk:n	Toteutunut 237 000 yöpymisvuorokautta.

Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:

Mittari 1. Toteutuneita markkinointikampanjoita- ja toimenpiteitä:

- Joukkoliikenne**, ympärivuotinen (kampanjointitoimenpiteitä läpi vuoden, some-mainonta, ulkopinnat, radio),
- SuomiAreena**, kevät-kesä 2023 (tv-mainonta, some, ulkomainonta, bussiteippaus, liitelehti),
- Rakastuporiin.fi ja Porisuhdeneuvoja** –kampanjointi, ympärivuotinen (verkkosivujen uusi lanseeraus, muutajatarinat ja asuinaluetesti, etuovi.com-mainonta, kaupallinen yhteistyö PieruPerse, syksyn tapahtumat, medianäkyvyys, ulkomainonta sekä some),
- Yyterin luontomatkailu ja muu mainonta**, kevät-syyskuu 2023 (Outdooractiven lanseeraus, AirBaltic-näkyvyys, Tampereen ratikkanäkyvyys, some, hakukonemarkkinointi, Salaa rakas –viestit julkkiksille, 100 syytä matkaila kotimaassa –kampanjaan osallistuminen, vaikuttajavierailut),
- Yksityismajoituksen mainonta**, kevät-kesä 2023 (lehtimainos, Sanoma median digikampanja, some),
- Kv-kampanjat, kevät 2023:** Ruotsin kampanja (Visit Finland -yhteistyö) ja Saksan kampanja (Rannikkokaupunkien yhteistyö),
- Kumppaniyhteistyön markkinointitoimenpiteet**, ympärivuotinen (tapahtumakumppanien ja matkailukumppanien kanssa toteutetut monimuotoiset markkinointitoimet)
- BusinessPori**, kesä-syyskuu 2023 (screennäkyvyys SuomiAreenassa, yrittäjäpäivät),
- Brändituotemainonta**, ympärivuotinen (some, tapahtumat, lehtimainonta, korttelikuhinat, Visit Satakunta -yhteistyö).

Mittari 2. Touko-syyskuussa 2023 Porissa kirjattiin ulkomaalaisten tekemiä rekisteröityjä yöpymisiä yhteensä 11952 yöpymistä.

Mittari 3. Porissa vuoden 2023 tammi-joulukuussa kirjattiin 237 000 rekisteröityä yöpymistä (- 2,4 %), joista kotimaisia oli 208 000 (- 4, %) ja ulkomaalaisten tekemiä 28 000 yötä (+ 10 %). Eniten ulkomaalaisten rekisteröityjä yöpymisiä kirjattiin matkailijoille, jotka saapuivat Saksasta (4 200 yötä). Vapaa-ajan matkailijat viettivät 144 000 yötä (+1,9 %) ja business-matkailijat 92 700 yötä (-8,3 %).

Kokonaisuutena maksullisessa yöpymisessä tammi-joulukuussa 2023 kirjattiin Porissa 301 000 yöpymistä (-0,8 %). Tämä luku sisältää yöpymiset niin rekisteröidyissä majoitusliikkeissä kuin AirBnB:ssä ja Vrbo:ssakin. Rekisteröityjen yöpymisten osuus oli 79 % ja rekisteröimättömien 21 %. Rekisteröimättömissä yöpymisissä 5 % kasvu vuoteen 2022 verrattuna. Lähde: visitory.fi.

PAINOPISTE	Kasvava Pori			
TAVOITE	Pori mahdollistaa yritystoiminnan kasvun ja uudistumisen			
TEKO	Edistämme aktiivisesti yritysten ja investointien sijoittumista Porin seudulle			
TOIMENPIDE	Yritysmarkkinoinnin käynnistäminen			
MITTARI	Uusien businesspori.fi -sivujen valmistuminen ja yritysmarkkinoinnin konsepti. Markkinointi käynnissä.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Suunnitteilla	Valmis ja käynnissä	Verkkosivut valmiina, markkinoinnin konseptointi ja toteutus vuodelle 2024 ole-massa

Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:

Verkkosivujen lanseeraus SuomiAreena-viikolla, screenmainontaa, verkkosivuartikkeleiden toteutus. Pori mukana Valtakunnallisilla yrittäjäpäivillä kumppanosastolla ja yrittäjäyhteisömaakuntaosastolla. Vuoden 2024 markkinoinnin suunnittelu.

PAINOPISTE	Kasvava Pori			
TAVOITE	Pori mahdollistaa yritystoiminnan kasvun ja uudistumisen			
TEKO	Edistämme aktiivisesti yritysten ja investointien sijoittumista Porin seudulle			
TOIMENPIDE	Maankäytön suunnittelu	tukee		investointeja
	Rakennetaan kannustimia TKI-volyymien kasvattamiseksi			
MITTARI	Mittari 1. Ekosysteemisopimuksen puitteissa rahoitettavien hankkeiden määrän kasvattaminen	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Vuoden 2022 luku (0)	Määrän kasvu	5 kpl
	Mittari 2. Prosessiteollisuudelle sopivien T/kem-tonttien määrän kasvattaminen	0	1 uusi + 1 vireille	1 on lähes valmis, 1 tulossa päätösvaiheeseen
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:				
Mittari 1. Rahoitusviranomaisen (maakuntaliitto) saanut tehtyä rahoituspäätökset ensimmäisille yhteensä viidelle hankkeelle. Toinen haku käynnistynyt.				
Mittari 2. Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 5.2.2024 esittää kaupunginvaltuustolle, että Kirrinsanta 66. kaupunginosan teollisuusalueen asemakaavan muutos 609 1765, päivätty 30.1.2024, hyväksytään.				

PAINOPISTE	Osaava Pori			
TAVOITE	Osaavan työvoiman saatavuus			
TEKO	Asettumis- ja sijoittumispalvelut yhteistyössä maakunnan toimijoiden (ml valtion) kanssa			
TOIMENPIDE	Uusi Satakunnan työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton ja asettautumispalveluiden toimintamalli käytössä			
MITTARI	Uusi malli käytössä	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Suunnitteilla	Käytössä	Käynnistyy 2/24
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:				
Work & Study in West Coast Finland -verkkosivusto on valmistunut ja julkaistu valtakunnallisessa Business Finlandin Work in Finland -palvelussa. Lisäksi Satakuntaan on avattu kaksi osaamisperusteiseen maahanmuuttoon suunnattua palvelua: International House of Pori (käynnistyy 2/2024) ja International House of Rauma.				

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori			
TAVOITE	Jokaisella porilaisella on mahdollisuus terveelliseen, aktiiviseen ja turvalliseen elämään			
TEKO	Viihtyisät ja turvalliset puitteet ulkoilulle, liikkumiselle, kulttuurille ja asumiselle			
TOIMENPIDE	Vuorovaikutteisen palautejärjestelmän käyttöönotto luontokohteissa			
MITTARI	Vuorovaikutteinen palautejärjestelmä on hankittu ja otettu käyttöön. Puutteisiin reagoidaan ripeästi.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Puhelin- ja sähköpostipalaute	Palautejärjestelmä käytössä	Palautejärjestelmä on testivaiheessa
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:				
Järjestelmäksi valittiin sama järjestelmä, joka on tulossa kaupungin leikkipaikoille. Qr-koodien takana oleva palautekysely on tehty ja ensimmäiset palautteet saatu, vaikka vielä testivaihe käynnissä. Qr-koodien sijoittelusuunnitelma (60 koodipaikkaa) on tehty ELYMin vastuulla oleville reitistöille (Meri-Pori, Joutsijärvi, Noormarkku, Ahlainen). Meri-Porin reitistöille koodit on sijoitettu suunnitelman mukaisesti, muualla sijoittelu on käynnissä.				

Joukkoliikenne

PAINOPISTE	Kasvava Pori			
TAVOITE	Toimivat yhteydet			
TEKO	Kattava ja vähäpäästöinen joukkoliikenne			
TOIMENPIDE	Tausta- ja tilipohjaisen lippu- ja maksujärjestelmän käyttöönotto - enemmän vaihtoehtoisia lipputuotteiden maksutapoja älypuhelimien sovelluksella, verkkokaupassa ja lähimaksu linja-autossa.			
MITTARI	Uudet maksutavat ovat käytössä. Aika- ja kertalippumatkoja tehdään loka-joulukuussa enemmän kuin 2021 vastaavaan aikaan.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		113 000 matkaa	119 000 (+5 %)	135 000 (+13 %)

Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:

Kaikki Waltti -lippu- ja maksujärjestelmän sopimuksenmukaiset palvelut on otettu käyttöön kesäkuun loppuun mennessä. Digitaaliset myyntikanavat Waltti-verkkokauppa, Waltti Mobiili –sovellus ja lähimaksu ovat toiminnassa. Käyntiasiakkaiden myyntikanavia ovat kaupungin asiakaspalvelu Porin Leijonassa, jossa myydään matkakortteja, kausilippuja ja arvoa, minkä lisäksi kolme yksityistä myyntipistettä myy kausilippuja ja arvoa. Linja-autoissa kuljettajat myyvät käteisellä aikaja kertalippuja. Perusopetuslain ja Kelan koulumatkatuen mukaiset matkat ja matkakortit hallinnoidaan Waltti Pro-järjestelmässä.

Loka-joulukuussa Waltti Mobiili -sovelluksella ja lähimaksulla on matkustettu kerta- ja aikalipuilla noin 46 000 matkaa, joista on kertynyt lipputuloloja noin 116 000 euroa. Käteisellä ostetuilla kerta- ja aikalipuilla on matkustettu noin 89 000 matkaa ja lipputuloloja on kertynyt lähes 157 000 euroa. Kerta- ja aikalipuilla tehtyjen matkojen määrä kasvoi noin 13 % vuoden 2021 vastaavaan aikaan verrattuna ja mittarin tavoitetaso ylittyi 21 000 matkalla.

PAINOPISTE	Kasvava Pori			
TAVOITE	Ylivertaiset asuin ympäristöt ja keskustan kehittäminen			
TEKO	Moni-ilmeisten asuinalueiden sekä niiden palvelutason ja arvojen vahvistaminen.			
TOIMENPIDE	Reittien 2, 3, 4, 6, 8, 12, 34, 35 ja 66 vuoroväliä tiennetään ja liikennöintiäikää pidennetään syksystä 2023 alkaen. Parannuksiin käytetään 300 000 € vuoden 2023 aikana, sen jälkeen 630 000 € vuosittain.			
MITTARI	Joukkoliikennematkojen määrä kasvaa ympärivuotisilla vahvan palvelutason reiteillä elo-joulukuussa 2023 vuoden 2021 samaan aikaan verrattuna.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		259 000	272 000 (+ 5 %)	355 000 (+ 37 %)

Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:

Kouluvuodelle 2023-24 Vähärauman, Leppäkorven, Ruosniemen ja Noormarkun asukkaiden vuorotarjonta parani, kun vuoroja lisättiin arkipäivien ruuhka-aikoihin, iltoihin ja viikonloppuihin. Elo-joulukuussa 2023 reiteillä 2, 3, 4, 6, 8, 12, 34, 35 ja 66 matkustettiin Waltin digilipputuotteilla noin 285 000 matkaa. Käteisellä maksettuja tai kuljettajan maksuttomaksi kirjaamia matkoja tehtiin em. reiteillä noin 70 000. Elo-joulukuun aikana reiteille oikein kirjattuja matkoja on tehty noin 355 000 eli lähes 96 000 enemmän kuin vuoden 2021 tarkastelujaksolla. Matkojen määrä kasvoi ympärivuotisilla vahvan palvelutason reiteillä noin 37 %.

Matkojen määrän kasvuun oli monia todennäköisiä syitä palvelutason parannusten lisäksi. Heinä-elokuussa aloitettiin Kansaneläkelaitoksen koulumatkatukilippujen sähköiset ostot suorakorvausjärjestelmästä, mikä helpotti yli seitsemän kilometrin koulumatkaa tekevien lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden joukkoliikenteen käyttöä. Talviset sääolosuhteet alkoivat lokakuun lopulla ja jatkuivat keskeytyksettä vuoden loppuun. Matkustus kasvoi erityisesti pyöräily- ja kävelyetäisyyksillä keskustasta ja kouluista.

Markkinointitoimissa keskityttiin Waltti Mobiili -sovelluksen tunnetuksi tekemiseen tarjoamalla sovelluksessa ostettavia yhden euron kertalippuja Black Friday -päivänä 24. marraskuuta ja kausilippuja puoleen hintaan 11.-17. joulukuuta. Poliittinen työtaistelu seisautti joukkoliikenteen 14. joulukuuta kokonaan, minkä jälkeen matkojen määrä kuitenkin palasi arkipäivien tasolle.

Vuoden 2021 matkojen määrä koko linjastolla oli 1 070 000 ja vuonna 2023 1 490 000. Matkustus elpyi noin 39 %.

Joukkoliikenteen taloudellinen tavoite vuodelle 2023: Joukkoliikenteen lipputuotot nousevat 3 %:ia vuoden 2022 tilinpäätöksen luvusta tehtyjen matkojen määrän kasvaessa. Vuonna 2021 lipputuotot olivat 1,8 M€.

Toteutuminen:

Vuoden 2023 joukkoliikenteen lipputuotot olivat 2,2 M€ euroa. Vuoden 2022 lipputuottoihin 1,8 M€ verrattuna lipputuotot kasvoivat noin 22 %. Matkojen määrä kasvoi vuoden 2022 aikana tehdyistä 1 290 000 matkasta 1 490 000 matkaan eli kasvua oli noin 15 %.

Työllisyydenhoito

PAINOPISTE	Kasvava Pori			
TAVOITE	PORI MAHDOLLISTAA YRITYSTOIMINNAN KASVUN JA UUDISTUMISEN			
TEKO	Mahdollistamme yritysten kasvun: tonttituotanto, vesi, energia, tietoverkot ja liikenneyhteydet, osaava työvoima			
TOIMENPIDE	Kuntakokeilu vastaa porilaisten työnhakijoiden työvoimapalveluista kokeilulain mukaisesti. Työvoimapalveluiden tavoite on asiakkaiden työllistymisvalmiuksien edistäminen, asiakkaiden kouluttaminen ja työllistäminen. Työllistymistä tuetaan mm. tarjoamalla työtä ja palkkatukea kompensoimaan osaamisen puutteita yrityksissä.			
MITTARI	Kuntakokeilun palkkatukipäätökset yrityksiin.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		130 kpl (52 % kaikista palkkatukipäätöksistä) tammi-kesäkuun aikana (2022)	150 kpl/tammi-kesäkuussa 2023	63 kpl (48 %)
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:				
Yksityisille työnantajille tehdään palkkatukipäätöksiä heidän hakemuksistaan. Tuen käytön mahdollisuutta markkinoidaan yrityksille kuntakokeilun yritys yhteistyön yhteydessä. Tammi-heinäkuun aikana päätöksiä yrityksille tehty 63 kpl ja se on 48 % kaikista palkkatukipäätöksistä (131 kpl). 1.7. alkaen Porin kaupunki ei enää myöntänyt yrityksille palkkatukea täydentävää Pori-lisää, vaan tilalle tuli rekrytointipalkkio. Sitä ei haettu ollenkaan.				

PAINOPISTE	Osaava Pori			
TAVOITE	OSAAVAN TYÖVOIMAN SAATAVUUS			
TEKO	TE24-uudistuksen toteuttaminen vaikuttavasti			
TOIMENPIDE	Porin työvoimapalvelumallin suunnittelun ja valmistelun aloittaminen			
MITTARI	Työryhmä ja valmistelija valittu ja tulevan alueen koko määriteltä	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Aloittamatta	Tuleva alue ja malli sovittu	Toteutunut
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:				
Porin kaupungilla kokopäivätoiminen uudistuksen valmistelija ja hän tekee tiivistä yhteistyötä kaupungin muiden avainvirkamiesten sekä alueellisen valmistelun ohjausryhmän kanssa. Kuntien yhteistoimintasopimus ja suunnitelma on hyväksytty Porin kaupungin valtuustossa 25.9.2023. Hyväksytty myös 10:ssä muussa kunnassa ja TEM hyväksynyt hakemuksen joulukuussa 2023. Sopimuksessa sovitaan 11 kunnan yhteisestä Satakunnan työllisyysalueesta, joka aloittaa toimintansa 1.1.2025 ja Pori toimii vastuukuntana uudessa organisaatiossa. Työllisyysalueen yhteistyöelimenä tulee toimimaan Porin elinvoima- ja ympäristölautakunnan alainen jaos, jossa on edustus jokaisesta jäsenkunnasta.				

PAINOPISTE	Osaava Pori			
TAVOITE	OSAAVAN TYÖVOIMAN SAATAVUUS			
TEKO	Valmistuneiden nopea työllistyminen ja jääminen alueelle			
TOIMENPIDE	Nuorisotakuun toteuttaminen ja nuorten palveluihin panostaminen			
MITTARI	Mittari 1. TE-tilasto: niiden työnhakijoiden määrä, joiden valmistumisesta on korkeintaan 1 vuosi ja työttömyysjakso ylittää yli 3 kk.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Työttömänä 37 % (1-7/2022)	27 % (1-7/2023)	35 % (1-7/2023)
MITTARI	Mittari 2. Ohjaamon ja nuorten työvoimapalveluiden keskittäminen samoihin tiloihin ja tiiviiseen yhteistoimintaan	Suunnittelu- vaihe	Toteutunut	Suunnitelma muutui vuoden 2023 aikana
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:				
Mittari 1. Heinäkuun lopussa vastavalmistuneita työnhakijoita oli 221 henkilöä ja näistä 35 % oli työttömänä vielä 3 kuukauden jälkeen. Tavoitetasoon 27 % ei ole siis päästy, mutta luku on hieman pienempi kuin vuonna 2022. Joulukuussa 2023 työnhakijoita oli 268 ja näistä 37 % oli työttömänä 3 kuukauden jälkeen.				
Mittari 2. Toimitilamuutos suunnitelma muuttui v. 2023 aikana. Kaupungin työllisyyspalveluiden kuntakokeilusta osa palveluista ja henkilöstöstä siirtyi uuteen virastotalo Leijonaan joulukuussa. Työllisyyspalveluiden osalta päädyttiin siihen, että osallistuminen Ohjaamon toimintaan on enemmän päivitysluonteista kuin pysyvää toimitilan osalta. Työllisyyspalveluiden ns. Monialaisten palveluiden henkilöstö siirtyy Kelan ja hyvinvointialueen tulevaan yhteis palveluvirastoon vuoden 2024 aikana.				

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori			
TAVOITE	TOIMIVAT PALVELUT YHTEISTYÖSSÄ SATAKUNNAN HYVINVOINTIALUEEN KANSSA			
TEKO	Asiakaslähtöiset ja saumattomat palvelut hallintorajat ylittäen			
TOIMENPIDE	Yhteistoimintasopimus hyvinvointialueen kanssa kuntouttavan työtoiminnan ja työttömien terveyspalveluiden osalta			
MITTARI	Mittari 1. Yhteistoimintasopimus tehty ja voimassa	Lähtötaso Suunnitteluvaihe	Tavoitetaso Toteutunut	Toteuma Ei erillistä sopimusta.
	Mittari 2. Asiakasmäärä kuntouttavassa työtoiminnassa kuukausittain	Te-tilasto 12/2021 431 hlö/kk	Vähintään sama	12/2023: 250 hlö/kk
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta vuonna 2023:				
Mittari 1. Erillistä yhteistoimintasopimusta ei tehdä, vaan yhteistyö perustuu lakiin.				
Mittari 2. Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaita joulukuussa 2023 vain 250 henkilöä, kun sama luku oli vertailuvuonna 2021 yli 430 henkilöä. Laskua siis n. 70 %. Syyt löytyvät hyvinvointialueen romahtaneista asiakasmääristä ja työtoimintapaikkojen tarjonnan merkittävästä vähenemisestä. Esim. kunnallisissa työpajoissa ko. asiakkaita merkittävästi vähemmän ja 3. sektorin toimijoista jäi pois monta isoa toimijaa syksyn 2023 aikana.				

Työllisyyden hoidon taloudellinen tavoite vuodelle 2023 liittyy työmarkkinatuen kuntaosuuden laskuun. Tavoite on kuntaosuuden väheneminen 1 M€:lla vuonna 2023 verrattuna vuoden 2021 tilinpäätöksen toteumaan.

Toteutuminen: Työmarkkinatuen kuntaosuus oli vuonna 2021 6 967 749 € ja vuonna 2023 kuntaosuus oli 6 633 298 € eli kuntaosuus väheni vuoden 2021 tilinpäätöksen toteumasta 334 451 €.

Elinvoima- ja ympäristötoimialan taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Käyttötalous 1 000 €	Alkuperäinen käyttösuunnitelma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	10 334		10 334	11 327	992
Valmistus omaan käyttöön				1	1
Toimintamenot	-36 572	411	-36 161	-33 720	2 441
Toimintakate	-26 238	411	-25 827	-22 393	3 434
Laskennalliset tulot				7 731	7 731
Poistot ja arvonalentumiset	-757		-757	-1 101	-344
Muut laskennalliset kust.	-1 220		-1 220	-3 891	-2 671
Tehtävän kokonaiskust.	-28 215	411	-27 804	-19 654	8 150

Käyttösuunnitelman muutokset: Kaupunginvaltuusto 22.5.2023 § 72; Talous- ja hallintojohtaja 19.9.2023 § 268, 19.9.2023 § 271, 9.10.2023 § 274, 17.1.2024 § 4

Toimialajohtajan selvitys käyttötalouden toteutumisesta:

Toimialan toimintatuotot ylittivät 0,992 M€ käyttösuunnitelmaan nähden. Maksutuotot jäivät 0,3 M€ budjetoidusta. Tähän suurimpana tekijänä vaikutti rakennusvalvonnan asunto- ja toimitilarakentamisen heikko tilanne, joka jatkui edelleen. Rakennusvalvonnan ja kaupunkimittauksen tuotot jäivät yhteensä noin 0,4 M€ budjetoidusta. Merkittäviä liiketaloudellisia hankkeita ei edennyt lupavaiheeseen entiseen malliin ja tämä näkyi rakennusvalvonnan tuotoissa vähenemisenä.

Toimintatuottojen kasvun yksi merkittävin tekijä on joukkoliikenne. Suurin syy kasvuun oli matkustuksen elpyminen. Matkoja tehtiin noin 15 % enemmän kuin edeltävänä vuonna, ja lipputulot nousivat 22 %. Matkustajien maksamat lipputulot ylittivät käyttösuunnitelman arvion noin 0,2 M€. Alkuvuodesta kausilippujen asiakashinnat olivat tavanomaista edullisemmat, koska valtion päättämä arvonlisäveron määräaikainen poistaminen vietiin täysimääräisesti kausilippujen hintoihin. Kertaliput säilytettiin asiakkaalle samanhintaisina, joten kaupunki sai lisätuloja arvonlisäveron osuuden verran.

Markkinointitoimenpiteinä joukkoliikenteessä toteutettiin määräaikaista tarjouksia, esimerkiksi Black Friday -päivänä Waltti Mobiili -sovelluksen kertaliput myytiin eurolla, ja koulujen joululomaksi kausiliput -50 % hinnalla. Lipputulot menetettiin kokonaan hiihtolomaviikolta, jolloin joukkoliikenne oli kokonaan maksutonta, ja siten myös erittäin suosittua.

Kaupungin sisäiset joukkoliikenteen lipputulot muodostuvat perusopetuslain mukaisista matkoista sekä opetuksen ja varhaiskasvatuksen ryhmämatkoista. Koska koronarajoitteet poistuivat, ryhmät lähtivät jälleen liikkeelle muuttaman hiljaisemman vuoden jälkeen. Kaupungin sisäiset matkat tuottivat joukkoliikenne-kustannuspaikalle lähes 0,2 M€. Tämä ei kuitenkaan korvaa peruskoulujen opetuksen tarpeisiin suunniteltujen reittien ja aikataulujen hankintakustannuksia.

Lisäksi toimintatuotoissa näkyy ympäristö- ja terveysvalvonnan maksutuottojen kasvu (+120 000 euroa), sillä vuonna 2023 annettiin poikkeuksellisen monta päätöstä ympäristövaikutuksiltaan merkittävistä ympäristölupahakemuksista ja terveysvalvonnassa tarkastustoiminta tehostui muun muassa valvonnan perusmaksun vakiinnuttua. Myös kasvupalveluiden toimintatuotot ovat ylittäneet budjetoidun (+90 000 euroa), joka johtuu muilta kunnilta las-
kutetuista kohonneista liikennöintikustannuksista liittyen Uudenkaupungin työmatkaliikenteeseen.

Myös avustusten lisääntymisessä näkyy merkittävää kasvua (0,87 M€). Työllisyydenhoidon palkkatukea oikaistiin toimintatuottoihin taseesta löytyneen kustannuspaikkavirheen vuoksi vuodelle 2023 noin 0,5 M€ verran.

Kaupunki pääsi joukkoliikenteen osalta lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten maksuttoman opetuksen (oikeutettuja v. 2015 alkaen syntyneet ikäluokat) myötä Kansaneläkelaitoksen koulumatkojen suorakorvausjärjestelmän piiriin, kun joukkoliikenne siirtyi joukkoliikennekaupunkien yhdessä omistaman sidosyksikkö Waltti Solutions Oy:n lippu- ja maksujärjestelmän käyttöön keväät-kesällä 2023. Kelan koulumatkatuet helpottavat joukkoliikennelippujen ostamista siten, että osto tapahtuu Waltin verkkokaupassa, jossa opiskelijan osto-oikeus varmennetaan Kelan rajapinnasta ja lippu ladataan matkakortille ilman opiskelijalta veloitettavaa maksua. Opiskelijan ei tarvitse ensin maksaa lippuaan ja hakea jälkikäteen korvausta Kelalta, kuten Porin Linjat Oy:n tuottamassa lippu- ja maksujärjestelmässä. Todennäköisesti opiskelijat ovat lisänneet joukkoliikenteen käyttöä ja tuovat enemmän lipputuloja kaupungille suorakorvausjärjestelmän ansiosta. Heinä-joulukuussa Kelan koulumatkatukea maksettiin kaupungille 140 000 euroa.

Lisäksi kasvuna avustustuotoissa näkyy myös hankkeisiin kohdistuneita tuottoja, joista suurimpana lisäyksenä ICT-yksikön 0,3 M€ avustustuotot. ICT:n merkittävin lisäys avustustuottoihin johtuu Satakunnan hyvinvointialueelta las-
kutettavista IT-kuluista. Tämä on avustustuotoissa, koska valtio on avustanut hyvinvointialueiden alkua projektiluonteisesti ja näin on esimerkiksi rahoitettu myös ICT:n siirtyminen kunnilta hyvinvointialueille. Myös ympäristö- ja terveysvalvontayksikön avustustuotot ovat toteutuneet 0,1 M€ suurempina budjetoituun nähden, sillä valtakunnal-

lisesti haastavasta eläinlääkärilanteesta huolimatta valtion korvattavaksi kuuluvaan valvontaeläinlääkärin työparityöskentelyyn kyettiin osoittamaan henkilöresursseja. Lisäksi syksyllä suoritettiin useita valtion korvattavaksi kuuluvia lintuinfluenssaepidemiaan liittyneitä näyteenottoja ja torjuntatoimenpiteitä sekä yhteistoiminta-alueen että aluehallintoviraston määräyksestä muun lähialueen turkistarhoilla.

Toimialan toimintamenot jäivät 2,44 M€ pienemmiksi kuin oli arvioitu. Henkilöstökulut alittuivat noin 0,9 M€. Henkilöstövajausta oli muun muassa ICT-yksikössä, jätehuoltoviranomaisella, rakennusvalvonnassa ja kaupunkimittauksessa eläköitymisten, irtisanoutumisten, osa-aikaisuuksien sekä rekrytointivaikeuksien vuoksi. Eläinlääkinnässä oli edelleen rekrytointivaikeuksien vuoksi kaksi kaupungineläinlääkärin virkaa avoinna, mutta suurelänpäivystyksen korvauskulut olivat vuoden alusta lähtien nousseet, joka näkyy eläinlääkinnän henkilöstökuluissa lisäyksenä (0,1 M€, +16,81 %).

Vuoden 2023 henkilöstökulujen kehitystä tarkasteltaessa tulee muistaa, että vielä joulukuussa 2022 pidettyjen yt-neuvottelujen tuloksena työllisyyden hoidosta siirtyi 1.1.2023 alkaen 3,5 henkilötyövuotta Satakunnan hyvinvointialueelle. Tähän ei oltu talousarviovaiheessa varauduttu, joten palkkamäärärahat näkyivät yhä toimialan käyttösuunnitelmassa, vaikkakin kaupungin rahoituspohjasta oli tehty siirto hyvinvointialueelle. Euroissa tämä teki 140 000 euroa koko vuodelta. Työllisyyden hoidon työpajoilta siirrettiin 3,5 henkilötyövuotta (4 henkilöä) niistä tehtävistä, jotka kohdistuvat pelkästään kuntouttavan työtoiminnan asiakkuuksiin. Vuoden 2023 alusta alkaen hyvinvointialue on vastannut kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä ja kustannuksista. Näin ollen myös osa toimitilakuluista Porin pajojen osalta siirrettiin hyvinvointialueen vastuulle ja Laviassa sijaitseva Ekopaja siirtyi kokonaisuudessaan.

Työllistämispalkat eli palkkakustannukset, jotka syntyvät kaupungin eri yksiköihin palkattujen työttömien palkkauskustannuksista, alittuivat noin 0,2 M€. Koko vuoden aikana työllistettyjen määrä kaupungin yksiköissä tai kaupungin tuella oli noin 20 % vähemmän kuin vuonna 2022. Tosin loppuvuoden osalta maksetut tukisummat olivat normaalia isompia, koska palkkatukilainsäädännön uudistus 1.7.2023 nosti hieman kunnan kustannuksia.

Palvelujen ostot jäivät 1 M€ pienemmiksi käyttösuunnitelmaan verrattuna. ICT:n osalta palvelujen ostoista on jäänyt käyttämättä 0,2 M€, johon suurimpana syynä on se, että kaikki ohjelmistohankinnat eivät edenneet suunnitelmien mukaisesti ja näin ollen kustannukset eivät ole kohdistuneet vuodelle 2023. Lisäksi myös kustannusten jaksotus ohjelmistohankintojen osalta myös siirsi osan kustannuksista vuodelle 2024.

Pienelänpäivystyksen osalta palvelujen ostot olivat alkuvuodesta käyttösuunnitelmassa esitettyä vähäisemmät palvelutuottajan rekrytointivaikeuksien vuoksi, mutta tilanne muuttui käyttösuunnitelman mukaiseksi kesällä 2023, sillä Evidensia Eläinlääkäripalvelut Oy:n pienelänpäivystys alkoi pyöriä sopimuksen mukaisesti ympärivuorokautisena Porin toimipisteellä 26.6.2023 alkaen.

Suunnittelu- ja kehittämissyksikössä varauduttiin 0,1 M€ suurempiin palvelujen ostoihin, mutta muun muassa jätehuoltoviranomaisen kustannuspaikalla oli budjetoitu ostopalveluihin, joiden tarve ei realisoitunut vielä tänä vuonna alkuvuoden henkilöstövajauksen takia.

Joukkoliikenteen palveluja ostettiin noin 0,2 M€ vähemmän kuin talousarviossa ennakoitiin. Joukkoliikenteen hankintojen kustannusten kasvukehitys on tasaantunut korona- ja energiakriisin pahimmasta vaiheesta. Tilastokeskuksen ylläpitämässä liikennehankintojen kustannusindeksissä vuoden 2021 kesään verrattuna kustannukset ovat noin +20 % korkeammalla tasolla tällä hetkellä.

Porin kaupunki osti 2023 joukkoliikenteen vuorotarjontaa noin 7,1 M€, kun vuonna 2022 hankintoja tehtiin noin 6,8 M€. Yleisen kustannustason nousun lisäksi kuluja on tietoisesti lisätty. Kaupungin strategiaan sidottu joukkoliikenteen toiminnallinen tavoite oli kohottaa ympärivuotisten reittien palvelutasoa eli ostaa lisää vuoroja matkustetuimmille reiteille. Reiteillä tehtyjen matkojen määrä kasvoi + 37 %, kun vertailtiin syksyn 2022 ja 2023 matkamääriä.

Koulujen alkamis- ja päättymisaikojen ruuhkahuippuja varten varauduttiin lisävuorojen ostoihin. Samat vuorot ruuhkautuivat toistuvasti ja samanaikaisesti busseissa matkusti paljon matkustajia myös seisten osan matkaa. Ruuhkia saatiin helpotettua koulujen välittämällä tiedotteilla ja toisille vuoroille ohjaamisella. Kyliin ja harvaan asutuille alueille koulujen tarpeisiin suunniteltujen reittien ja aikataulujen kustannuksia karsittiin päättämällä koulujen loma-ajan vuorotarjonta kokonaan vähäisen toteutuneen matkamäärän takia.

Varsinais-Suomen ELY-keskus kilpailutti uudelleen Rauma-Eurajoki-Pori -yhteysvälin vuorotarjonnan. Kaupunki jatkoi kustannuksiin osallistumista seudullisen työmatka- ja opiskeluliikenteen tukemiseksi. Yhteysvälin vuorotarjontaa vähennettiin säästöpainneiden ja toteutuneen matkustajakäynnän takia, siirryttiin käyttöoikeussopimuksesta hankintasopimukseen ja otettiin käyttöön Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ylläpitämä Seutu+ -lippu- ja maksujärjestelmä. Sopimusmallin muutoksen takia liikennöintikorvaus kasvoi, ja jatkossa kaupunki saa osan reitin lipputulosta. Tämä lisää kaupungin taloudellista riskiä, mutta samalla mahdollistaa reitin palvelutason lisäämisen ja vähentämisen joustavammin kuin käyttöoikeussopimuksen mukaisessa liikenteessä. Kaupunki osallistui Varsinais-Suomen ELY-keskuksen yhteishankintojen (kuusi sopimusta) kustannuksiin noin 0,3 M€ ja sai lipputulosta uudesta hankintasopimuksesta 18 000 euroa.

Asiantuntija- ja asiakaspalvelujen ostot jäivät vähäisemmiksi käyttösuunnitelmaan nähden myös muun muassa kaupunkimittauksen, elinkeinopalvelujen ja toimialajohdon kustannuspaikoilla. Kaupunkimittauksen alkuperäinen kustannusarvio laserkeilauksen ja ilmakuvauksen hankintamenosta oli 0,19 M€ suurempi kilpailutuksen voittaneeseen tarjoukseen nähden. Lisäksi elinkeinopalvelujen ja toimialajohdon kustannuspaikkojen asiantuntijapalveluihin varattua määrärahaa jäi käyttämättä yhteensä 0,2 M€. Määrärahaan oli budjetoitu muun muassa luontopalveluiden kehittämisstrategia, joka tehtiin kuitenkin viranhaltijatyönä. Ostopalveluissa on myös varauduttu toimialan toimintaympäristöstä ja sen muutoksista mahdollisesti aiheutuviin yllättäviin kuluihin, joihin monesti on tarpeen vastata nopeasti. Tällöin etukäteisbudjetointi on vaikeaa ja alibudjetointi voi aiheuttaa hitautta, josta voi esimerkiksi teollisuuden sijoittumiskysynnän edessä seurata oman alueemme kilpailuedun menettäminen.

Kaupunkisuunnittelussa palvelujen ostoihin käytettiin 0,3 M€ vuonna 2023, joka on 0,19 M€ enemmän kuin vuonna 2022. Määrärahaa käytettiin suunniteltujen palveluiden ostojen lisäksi erinäisiin yleiskaava- ja asemakaavahankkeisiin, jotka olivat aikataulullisesti kaikkein kriittisimpiä kaupungin elinvoimaisuuden ja kaupunkikehityksen näkökulmasta. Kaavoitukseen liittyvät selvitykset edistävät elinkeinoelämän tarpeisiin tehtävää kaavoitusta.

SuomiAreenan kustannuspaikka ylitti toimintakatteensa noin 75 000 eurolla. Suurimmat kuluerät olivat lavojen rakentaminen ja tapahtuman muut rakenteet, tapahtumatekniikka (äänentoisto ja screenit) sekä tapahtuman turvallisuusjärjestelyt. Ylityksen pääsyyinä voidaan nähdä tapahtumajärjestämisen kustannusten nousu kokonaisuudessaan koronaa edeltävästä ajasta. Lisäksi tapahtuman uusi ajankohta kesäkuussa toi tarpeen tapahtumamarkkinoinnin toimenpiteiden lisäämiseen, jotta tapahtumakävijät löytävät tapahtuman myös jatkossa. Lisättyinä toimenpiteinä toteutettiin muun muassa käsiohjelma yhteistyössä Sanoma Median kanssa, kadunvarsimainontaa, radiomainontaa sekä Citylinjan bussiteippaukset. Tapahtumasta toteutettiin lisäksi kävijätutkimus, jonka kautta kerättiin tietoa muun muassa tapahtuman aluetaloudellisesta vaikuttavuudesta. SuomiAreenan vetovoimaisuus on viime vuonna toteutetun tutkimuksen mukaan nousussa ja samoin odotukset tapahtuman jatkuvaa kehittymistä kohtaan kasvavat.

Toimialan avustuksiin varatuista määrärahoista jäi käyttämättä 0,3 M€. Työllisyyspalveluiden kesätyöpaikkatuesta jäi käyttämättä 0,15 M€. Yhtenä syynä tähän oli hyvinvointialueelta haetun kesätyöpaikkatuen vähyys budjetoituun nähden. Lisäksi työllisyyspalveluiden Pori-lisän maksettu avustussumma oli suunniteltua alhaisempi. Julkisen sektorin vähennys johtuu osittain hyvinvointialueen vähäisestä käytöstä verrattuna aiemmin perusturvan palkkatuen käyttöön. Yhdistykset ovat Pori-lisän käyttäjiä ja heilläkin käyttö oli hieman suunniteltua vähäisempää. Loppuvuonna yhdistysten tarve kaupungin tukeen kuitenkin nousi. Tämä johtuu 1.7.2023 päivitetystä palkkatukilainsäädännöstä. Valtion palkkatuki yhdistyksille ei kata heidän palkkauskustannuksiaan kuten aiemmin ja yhdistykset tarvitsevat tukea kaupungilta noin 50–80 euroa/henkilö/kuukausi lisää niin kutsutun normaalin Pori-lisän lisäksi. Pori-lisää jäi käyttämättä tänä vuonna noin 144 000 euroa (talousarviovaiheessa varattiin 300 000 euroa).

Muista toimintakuluista saatiin säästöä 0,3 M€, josta suurin osa tulee ICT-yksiköstä, sillä ICT:n leasingvuokrakuluista jäi käyttämättä 0,2 M€ johtuen perusturvan henkilöstön siirtymisestä hyvinvointialueelle.

Toimintakate toteutui talousarviota paremmin (toteuma 86,7 %). Talousarvion toimintakate oli -25 826 510 euroa ja toteutunut toimintakate oli -22 392 693 euroa. Määrärahaa jäi käyttämättä 3 433 816 euroa.

Laskennalliset tulot ovat pääasiassa ICT-yksikön kustannusvyörytyksiä.

Tekninen toimiala

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Porin elinvoimaisuus

PAINOPISTE	Kasvava Pori
TAVOITE	Pori mahdollistaa yritystoiminnan kasvun ja uudistumisen
TEKO	Yritysten perustaminen, sijoittuminen ja kasvu
Tekninen toimiala	

TOIMENPIDE	Markkinavuoropuhelu hankinnoissa, hankkeiden yrityksiin kohdistuvien vaikutusten arviointi. Tunnistetaan alueen omien markkinoiden kannalta positiiviset vaikutukset.			
MITTARI	Markkinavuoropuhelujen määrä. Käydään markkinavuoropuhelu hankkeissa aina, jos hankkeen/hankinnan arvo yli 500.000 €. Pienemmissä hankkeissa/hankinnoissa arvioidaan tapauskohtaisesti hankinnan merkittävyyttä paikallisen elinkeinoelämän kannalta.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		8 kpl	10-15	3
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta 2023: Tilahankkeiden osalta markkinavuoropuhelut pidettiin Itä-Porin päiväkodin ja Ahlaisten monitoimitalon osalta. Infrahankkeiden osalta markkinavuoropuhelu pidettiin liikenteenohjauslaitteiden inventointihankinnassa. Tavoitetta ei saavutettu.				

TOIMENPIDE	Maapoliittinen ohjelma päivitetty.			
MITTARI	Maapoliittisen ohjelman valmistelun tilanne.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Kesken	Ohjelma valmis	Ohjelma valmis
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta 2023: Kaupunginvaltuusto hyväksyi ohjelman 24.4.2023 § 57. Tavoite saavutettiin.				

PAINOPISTE	Kasvava Pori
TAVOITE	Asukasmäärään vaikuttaminen
TEKO	Kehitämme Poria ympärivuotisenä tapahtuma- ja kulttuurikaupunkina
Tekninen toimiala	

TOIMENPIDE	Kirjurinluodon matkailu- ja tapahtumaedellytysten kehittäminen.			
MITTARI	Kirjurinluodon saunapalvelujen mahdollistaminen.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Suunnittelu käynnissä	Toimija valittu, rakentaminen käynnissä.	Hankintaneuvottelut aloitettiin.
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta 2023: Kirjurinluodon saunapalvelu-konseptin laatukilpailu on pidetty ja hankintaneuvottelut on aloitettu. Liittymien rakentaminen saunan ja kioskin rakentamiskoille on käynnissä. Tavoitetta ei saavutettu.				

TOIMENPIDE	Yyterin matkailu- ja tapahtumaedellytysten kehittäminen.			
MITTARI	Yyterin inforakennuksen rakentaminen.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Rakennusvaiheessa	Rakenteilla, valmistumisen tavoite kesä 2024	Rakenteilla
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta 2023: Rakennustyöt ovat alkaneet elokuussa ja valmistuminen on kesällä 2024. Tavoite saavutettiin.				

Porilaisten hyvinvointi

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori			
TAVOITE	Jokaisella porilaisella on mahdollisuus terveelliseen, aktiiviseen ja turvalliseen elämään			
TEKO	Kaupungin poikkihallinnollinen liikkumisohjelma			
Tekninen toimiala				
TOIMENPIDE	Liikkumisohjelman huomiointi liikuntapaikkasuunnitelmassa			
MITTARI	Liikuntapaikkasuunnitelman pohjalta laadittu liikkumisohjelmaa tukeva toimenpideohjelma	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Materiaali valmisteilla	Hyväksytty päätöksenteossa	Liikuntapaikkasuunnitelmaa ei olla hyväksytty päätöksenteossa
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta 2023: Liikkumisohjelman laadinta on käynnistynyt. Liikuntapaikkasuunnitelma tulee antamaan pohjatietoja liikkumisohjelmalle, mutta poikkihallinnollisen liikkumisohjelman pääpaino tulee olemaan liikkumisen ja fyysisen aktiivisuuden edistämässä, liikuntapaikkasuunnitelma keskittyy enemmän sekä ohjatun että omatoimisen liikunnan ja urheilun olosuhteisiin. Liikkumisohjelmaa tukeva toimenpidesuunnitelma valmistuu vasta alkuvuodesta 2024, joten 2023 tavoitetta ei olla saavutettu.				

Infrastruktuurin kunnossapito

PAINOPISTE	Kasvava Pori			
TAVOITE	Toimivat yhteydet			
TEKO	Suomen parhaat pyörätiet ja -reitit			
TOIMENPIDE	Jalankulku- ja pyöräteiden korjausvelan kasvua hillitään osoittamalla vuosittain investointiohjelmaan väylien peruskorjaukseen ja uudelleen päällystyksiin korjausvelkalaskelmassa esitetyn tarpeen mukainen määräraha, uudet jalankulku- ja pyörätiet rakennetaan laadukkaasti ja jalankulku- ja pyöräteihin kohdistuvista hankkeista tiedotetaan aktiivisesti.			
MITTARI	Yhdyskuntatekniset palvelut – tutkimuksen mittari ”jalankulku- ja pyöräteiden kunto” saa vähintään arvosanan 2,78 ja 36 % asukkaista on sitä mieltä, että jalankulku- ja pyöräteiden kunto on hoidettu hyvin.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		2,65 31 %	2,78 36 %	2,54 27 %
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta 2023: Yhdyskuntatekniset palvelut -kyselytutkimus toteutettiin touko-kesäkuussa 2023. Tulokset saatiin syyskuussa. Mittari ”jalankulku- ja pyöräteiden kunto” sai arvosanan 2,54 ja 27 % asukkaista oli sitä mieltä, että jalankulku- ja pyöräteiden kunto on hoidettu hyvin. Tavoitetta ei saavutettu.				

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori			
TAVOITE	Pori on lasten ja nuorten kaupunki			
TEKO	Pidämme leikki- ja lähiliikuntapaikat hyvässä kunnossa			
TOIMENPIDE	Vuorovaikutteisen palautejärjestelmän käyttöönotto leikki- ja lähiliikuntapaikoilla.			
MITTARI	Vuorovaikutteinen palautejärjestelmä on hankittu.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		Puhelin ja sähköposti-palaute	Palautejärjestelmä hankittu ja käyttöön otettu	Ei hankittu, ICT-yksikkö rakentaa itse palautejärjestelmän
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta 2023: Tekninen toimiala ja viestintäyksikkö ovat valmistelleet palautejärjestelmää ja siihen liittyviä leikkipaikkatauluja. Leikkipaikkataulut saatiin mainostuimistosta syksyllä 2023 ja asennus tehdään keväällä 2024. Palautejärjestelmä ei ole käytössä. Tavoitetta ei saavutettu.				

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori			
TAVOITE	Jokaisella porilaisella on mahdollisuus terveelliseen, aktiiviseen ja turvalliseen elämään			
TEKO	Viihtyisät ja turvalliset puitteet ulkoilulle, liikkumiselle, kulttuurille ja asumiselle			
TOIMENPIDE	Infran korjausvelan kasvua hillitään ohjaamalla vuosittain vähintään 20 % investointimäärärahoista katujen, viheralueiden ja liikuntapaikkojen perusparannuksiin. Sekä perusparannusten että uusien kohteiden suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota turvallisuuteen, esteettömyyteen, kaupunkikuvallisiin arvoihin, luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, laadukkaaseen rakentamiseen sekä investoinnin elinkaarikustannuksiin ja kunnossapitotarpeen vähentämiseen.			
MITTARI	Yhdyskuntatekniset palvelut – tutkimuksen mittari “Liikennealueiden ylläpito” saa vähintään arvosanan 3,17, mittari “Puistojen hoito” arvosanan 3,37 ja mittari “Liikuntapaikat” arvosanan 3,79	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		3,09	3,17	2,82
		3,30	3,37	3,16
		3,70	3,79	3,60
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta 2023:				
Yhdyskuntatekniset palvelut -kyselytutkimus toteutettiin touko-kesäkuussa 2023. Tulokset saatiin syyskuussa. Mittari “Liikennealueiden ylläpito” sai arvosanan 2,82, mittari “Puistojen hoito” sai arvosanan 3,16 ja mittari “Liikuntapaikat” sai arvosanan 3,60. Asetettuja tavoitteita ei saavutettu.				

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori			
TAVOITE	Jokaisella porilaisella on mahdollisuus terveelliseen, aktiiviseen ja turvalliseen elämään			
TEKO	Viihtyisät ja turvalliset puitteet ulkoilulle, liikkumiselle, kulttuurille ja asumiselle			
TOIMENPIDE	Talvikunnossapitoon käytettävän kaluston lisääminen.			
MITTARI	Aurasta vaativina päivinä liikkeelle lähtevän kaluston määrä.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		32	36	35
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta 2023:				
Talvikunnossapidon yksiköiden määrä nostettiin 35 kappaleeseen talvella 2023. Tavoitetta ei saavutettu.				

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori			
TAVOITE	Jokaisella porilaisella on mahdollisuus terveelliseen, aktiiviseen ja turvalliseen elämään			
TEKO	Viihtyisät ja turvalliset puitteet ulkoilulle, liikkumiselle, kulttuurille ja asumiselle			
TOIMENPIDE	Liikuntapaikkasuunnitelman laadinta, jossa otetaan kantaa liikuntapaikkaverkoston laajuuteen ja ylläpitoon.			
MITTARI	Liikuntapaikkasuunnitelman pohjalta laadittu toimenpideohjelma.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		materiaali valmisteilla	hyväksytty päätöksenteossa	siirtyi kevääseen 2024
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta 2023:				
Liikuntapaikkasuunnitelman lopullinen valmistuminen siirtyi kevääseen 2024. Tavoitetta ei saavutettu.				

Tilatehokkuus

PAINOPISTE	Kasvava Pori			
TAVOITE	Ajanmukaiset tietoverkot			
TEKO	Mahdollistamme 5G-verkkojen rakentamisen julkisten rakennusten katoille.			
TOIMENPIDE	Tehdään sopimuksia verkkotoimittajien kanssa.			
MITTARI	Sopimuksien määrän lisäys, vuoden 2023 lopussa on yhteensä neljässä eri osoitteessa tukiasemia.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		0 kpl	1 kpl	4 kpl
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta 2023:				
Maantiekatu 31, Palotie 4, Käppärätie 3 ja Eva Ahlströmin tie 8 osoitteissa on vuokrattu tiloja tukiasemia varten. Tavoite saavutettiin.				

PAINOPISTE	Osaava Pori			
TAVOITE	Terveelliset, turvalliset ja tarkoituksenmukaiset oppimisympäristöt			
TEKO	Suunniteltujen olosuhteiden varmistaminen oikea-aikaisella huollolla.			
TOIMENPIDE	Palvelupyynnöt saadaan tehtyä viipymättä.			
MITTARI	Valmiiksi tehtyjen palvelupyyntöjen osuus.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		100%	100%	98,9%
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta 2023:				
Vuoden 2023 aikana tehdyistä 7672 kpl palvelupyynnöistä 48kpl oli vielä joulukuun lopussa prosessissa eli 98,9 % valmistui. Tavoitetta ei saavutettu.				

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori			
TAVOITE	Julkiset tilat harrastekäyttöön ja matalan kynnyksen kohtaamispaikoiksi.			
TEKO	Toimistojen kokoustilojen ilta- ja viikonloppukäytön mahdollistaminen kohtaamispaikaksi.			
TOIMENPIDE	Lisätään Timmi-sovellukseen varattavia tiloja.			
MITTARI	Kohtaamispaikkoja lisätty yhteensä.	Lähtötaso	Tavoitetaso	Toteuma
		0 kpl	4kpl	4kpl
Selvitys toimenpiteen toteutumisesta 2023:				
Pohjoisväylän, Vähärauman, Itä-Porin ja Lavian monitoimitalot lisättiin Timmiin. Sivistystoimiala ja tekninen toimiala tekevät yhteistyötä Yhteisötilat -hankkeen kautta tilojen lisäämiseksi. Tavoite saavutettiin.				

Teknisen toimialan taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Käyttötalous 1 000 €	Alkuperäinen käyttösuunnitelma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	24 191	1 137	25 327	25 374	46
Valmistus omaan käyttöön	3 631		3 631	3 028	-604
Toimintamenot	-49 221	-2 238	-51 460	-51 766	-307
Toimintakate	-21 399	-1 102	-22 501	-23 365	-864
Laskennalliset tulot	26 822		26 822	30 197	3 375
Poistot ja arvonalentumiset	-21 279		-21 279	-24 202	-2 923
Muut laskennalliset kust.	-6 739		-6 739	-12 873	-6 134
Tehtävän kokonaiskust.	-22 595	-1 102	-23 697	-30 243	-6 546

Käyttösuunnitelman muutokset: Kaupunginvaltuusto 22.5.2023 § 72, 11.12.2023 § 159; Talous- ja hallintojohtaja 2.3.2023 § 62, 5.9.2023 § 262, 9.10.2023 § 274, 17.1.2024 § 1, 17.1.2024 § 4

Toimialajohtajan selvitys käyttötalouden toteutumisesta:

Toimialan käyttötalous ei toteutunut alkuperäisen talousarvion mukaisena. Toimialan määrärahoihin tehtiin 0,8 miljoonan euron määrärahalisäys erityisesti varaosiin, kunnossapitopalveluihin ja lämmityskustannuksiin sekä 0,3 miljoonan euron määrärahalisäys palkkojen yleiskorotuksiin. Määrärahoissa huomioitiin myös jätehuollon aiheuttaman toiminnan kustannusvaikutukset tammi-maaliskuun osalta toiminnan yhtiöittämisen siirryttyä alkamaan vasta 1.4.2023. Lisäksi määrärahamuutoksia tehtiin toimialojen välisten henkilösiirtojen, kesätyöntekijöiden ja työllistettyjen palkkamäärärahojen osalta sekä Helmentien terminaalirakennuksen purkua koskien.

Talvi ja sitä myötä tarve tilojen lämmitykselle sekä katujen talvikunnossapidolle kesti keväällä viime vuosiin verrattuna pidempään ja myös alkoi syksyllä aiemmin. Lisäksi kaukolämmön hintaan tehtiin vuoden aikana kaksi korotusta. Vuonna 2022 päätettyjen talvikunnossapidon tasoa nostavien toimenpiteiden vaikutukset näkyivät erityisesti kolmosluokan katujen, eli pääosin asuntokatujen talvikunnossapidossa. Aikaisemmin asuntokatuja ei aurattu ylitöinä eikä viikonloppuisin. Pidempi talvihoitokausi heijastui erityisesti kunnossapitokaluston korjaustarpeen lisääntymiseen niin palveluostoina kuin varaosina. Korjaustarpeeseen vaikuttaa myös iäkäs kalusto. Kaluston kunnossapitoon on tullut kustannuksia oletettua enemmän myös koulujen teknisentyön luokkien tarkastusten perusteella. Muun muassa teknisten töiden laiteturvallisuus on laitettu vastaamaan nykyisiä vaatimuksia.

Toimintatuottojen toteutuma oli 25 miljoonaa euroa. Toimintatuotot toteutuivat kokonaisuutena talousarvion mukaisina. Toimintatuottojen suurimmat erät olivat rakennusten, liikehuoneistojen ja asuntojen vuokrat, 11,5 miljoonaa, joista hyvinvointialueelle vuokrattujen tilojen osuus oli 9,7 miljoonaa euroa. Maa- ja vesialueiden vuokrat tuottivat 8,1 miljoonaa euroa sekä pysäköintimaksut ja pysäköintivirhemaksut 1,7 miljoonaa euroa. Erityisesti vuokratuotot maa- ja vesialueiden sekä toimitilojen osalta toteutuivat ennustettua paremmin, kuten myös metsänmyyntituotot.

Suurimmat euromääräiset talousarviopoikkeamat toimintatuotoissa olivat maa- ja vesialueiden vuokrat, + 1 miljoonaa euroa. Vuokrien nousuun vaikutti uusien vuokrasopimusten ja vuokrantarkistusten lisäksi merkittävästi indeksikorotukset sekä tuulivoimaloiden vuokratuotto. Maankäyttö- ja kehittämiskorvaukset jäivät talousarviosta -0,6 miljoonaa euroa. Kyseisiä korvauksia ei tänä vuonna peritty yhtään. Pysäköintimaksujen ja pysäköintivirhemaksujen osalta poikkeama oli -0,4 miljoonaa euroa.

Investointikohteita toteutettiin suunniteltua vähemmän omajohtoisesti, mikä näkyi valmistus omaan käyttöön (VOK) erän alittumisena 0,6 miljoonaa euroa.

Toimintakulujen toteutuma oli -51,8 miljoonaa euroa. Henkilöstökuluja kertyi loppuvuoden osalta erityisesti ylitöinä ennakoitua enemmän aikaisen talven ja lumen tulon seurauksena. Kylmä, aikainen talvi lisäsi myös lämmitystarvetta ennakoitua enemmän, mikä näkyi kaukolämmön ja sähkön kustannusten toteutumisena ennakoitua isompina. Palvelujen ostojen osalta asiantuntijapalvelujen hankintatarvetta ei osattu ennakoida riittävästi, mikä näkyi ennusteen ylittymisenä. Toimintakulut ylittivät muutetun käyttösuunnitelman 0,3 miljoonaa euroa (0,6 %).

Toimintakulujen suurimmat erät olivat henkilöstökulut, -16,6 miljoonaa euroa, toimitilojen vuokratulot ja kiinteistöverot -13,2 miljoonaa euroa, lämmitys ja sähkö -8,9 miljoonaa euroa ja katujen, viheralueiden ja toimitilojen ulkoa hankitut kunnossapitopalvelut, -3 miljoonaa euroa.

Henkilöstökulut toteutuivat 0,5 miljoonaa euroa talousarviota pienempinä. Tiukan taloustilanteen vuoksi osaa rekrytoinneista viivästettiin tarkoituksella ja osa henkilöstösuunnitelman mukaisista rekrytoinneista viivästyi muista syistä tai jäi kokonaan toteuttamatta. Palvelujen osalta kulut ylittyivät 0,2 miljoonaa euroa, suurimpana yksittäisenä tekijänä olivat asiantuntijapalvelut. Aineet, tarvikkeet ja tavarat ylittyivät 0,3 miljoonaa euroa ja muut toimintakulut 0,4 miljoonaa euroa, josta ulkoisten vuokratulujen nousua 0,2 miljoonaa euroa.

Toimintakate toteutui 0,9 miljoonaa euroa talousarviota heikompana.

Laskennalliset tulot ovat pääosin sisäisiä vuokria (toimitilavuokrat 27 miljoonaa euroa, logistiikkayksikön veloitukset 3 miljoonaa euroa).

Liikelaitosten tavoitteiden toteutuminen

Porin Palveluliikelaitos

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tulosbudjettivertailu 1 000 €	Alkuperäinen käyttösuunnitelma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	17 606		17 606	17 958	352
Toimintamenot	-16 495	-231	-16 726	-16 343	383
Korvaus peruspääomasta	-390		-390	-441	-51
Poistot ja arvonalentumiset	-387		-387	-574	-187
Tilikauden ali-/yli jäämä	334	-231	103	600	497

Käyttösuunnitelman muutokset: Kaupunginvaltuusto 22.5.2023 § 72

Liikelaitoksen johtajan selvitys tulosbudjetin toteutumisesta:

Toimintatuotot toteutuivat suunniteltua suurempana johtuen pääasiassa ateriatuottojen arvioituja suuremmista to-teumista, budjetoimattomista eristä, kohdemuutoksista sekä puhtauden erillisistä lisätilauksista. Tuet ja avustukset toteutuivat suunniteltua suurempana, johtuen ennakoitua suuremmista EU-tuista sekä työterveyshuollon korvauksista.

Toimintamenot toteutuivat suunniteltua pienempinä. Henkilöstömenojen, palveluiden ostojen sekä tarvikkeiden ja tavaroiden osalta merkittävimmät muutokset suunniteltuun johtuvat pääasiassa kohdemuutoksista, sairauspoissa-olujen aiheuttamista henkilöstökuluista sekä sote-toimintojen eriyttämisestä johtuvista konversio-/suunnitteluhaas-teista. Palvelujen ostojen osalta merkittävimmät muutokset tulivat työterveys-, rahti- ja kuljetus- sekä ravitsemispal-veluiden kustannuksista.

Kaupunginvaltuusto vahvisti kokouksessaan 22.5.2023 § 71 Porin Palveluliikelaitoksen avaavan taseen sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen jälkeen voimaanpanolain § 42 mukaisesti. Hyvinvointi-alueelle siirtyneet omaisuus- ja pääomaerät on kirjattu alkusaldojen muutoksina tilinavaukseen päiväykselle 1.1.2023. Palveluliikelaitoksen peruspääomaan kirjattava siirtyneen henkilöstön lomapalkkavelka oli suurempi kuin peruspääomaa vastaan kirjatun siirretyn omaisuuden tasearvo, joten liikelaitoksen peruspääoma kasvoi 853 071,36 eurolla. Voimassa olevan talousarvion mukaan liikelaitokset suorittavat kaupungille korvausta peruspääomasta 6 %, joten Palveluliikelaitoksen kaupungille vuosittain maksama peruspääoman korvaus nousi 51 184,28 eurolla.

Investointibudjettivertailu 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Investointimenot	-290		-290	-289	1
Investoinnit (netto)	-290		-290	-289	1

Liikelaitoksen johtajan selvitys investointibudjetin toteutumisesta:

Määräraha käytettiin talousarvion mukaisesti keittiö- ja puhtaanapitolaitteiston hankintaan. Merkittävimmät yksittäi-set hankinnat olivat Cygnaeuksen ruokapalvelukeskuksen sekoittavat padat sekä Pohjoisväylän koulun robottiyh-distelmäkone.

= valtuustoon nähden sitovat erät

Porin Vesi

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tulosbudjettivertailu 1 000 €	Alkuperäinen käyttösuunnitelma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	21 910		21 910	20 985	-925
Valmistus omaan käyttöön	100		100	94	-6
Toimintamenot	-11 993	-57	-12 050	-12 529	-480
Korvaus peruspääomasta	-2 652		-2 652	-2 652	0
Poistot ja arvonalentumiset	-4 757		-4 757	-4 542	216
Tilikauden ylijäämä	2 652	-57	2 596	1 402	-1 194

Käyttösuunnitelman muutokset: Kaupunginvaltuusto 22.5.2023 § 72

Liikelaitoksen johtajan selvitys tulosbudjetin toteutumisesta:

Liikevaihto alitti muutetun käyttösuunnitelman ja toteutuneet menot olivat budjetoitua suuremmat. Vuonna 2022 vallinneen voimaakkaan inflaation vaikutus näkyi Porin Veden hankinnoissa vasta tilikaudella 2023, kun aiemmin solmitut vuositilimitussopimukset päättyivät. Tilikauden ylijäämä oli 1,40 M€.

Talouden päätavoite eli liikelaitoksen talouden vakaana pitäminen toisaalta lyhytaikaisen kassanhallinnan ja toisaalta pitkäaikaisen investointien rahoituksen toteuttamiseksi toteutui vuonna 2023.

Investointibudjettivertailu 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Investointimenot	-5 000		-5 000	-5 107	-107
Investoinnit (netto)	-5 000		-5 000	-5 107	-107

Liikelaitoksen johtajan selvitys investointibudjetin toteutumisesta:

Investointien kokonaismäärä oli 5,107 M€, joka ylitti sitovan enimmäismäärän 0,107 miljoonalla eurolla. Merkittävimpana talousarvioon kirjatun investointisumman ylityksen syynä on 10.3.2023 voimaan tullut kaupungin asfaltointiohje, jonka johdosta verkostoyksikön investointikohteiden asfaltointialueet on jouduttu toteuttamaan merkittävästi aiempaa käytäntöä suurempina. Investointikohteita on vuoden aikana kymmeniä. Investointien lopullisen kokonaismäärän tarkka arviointi on haastavaa, koska ennakoimattomia lisäkustannuksia ilmenee urakoissa usein vielä aivan loppuvuodesta.

Investointikohteista lähes 90 % oli saneerauskohteita. Huomattavimpia saneerausinvestointeja olivat pääviemärin alkupään saneeraus sukkaajutusmenetelmällä ja Lukkarinsannan suuremman alavesisäiliön täydellinen kunnostus.

Laajennus- ja uudisrakennusinvestoinneista suurimmat olivat vesijohto ja jätevesiviemäri Radanvarrentielle ja Tahkoluodon siirtoviemäri.

= valtuustoon nähden sitovat erät

2.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelmaosa sisältää eriä, joita seurataan käyttötalousosassa ja eriä, joita seurataan tuloslaskelmaosassa. Toteutuksen vertailu tehdään käyttösuunnitelmaan. Alkuperäisessä käyttösuunnitelmassa meno- ja tuloarviot poikkeavat useimpien toimialojen osalta talousarviosta, mutta sitovien erien ja tulo-rahoituksen osalta käyttösuunnitelma vastaa valtuuston hyväksymää talousarviota eurolleen. Liikelaitosten luvut eivät sisälly tuloslaskelmaosan tarkasteluun.

Toimintakate

Toimintatulot ylittivät käyttösuunnitelman 7,9 M€:lla. Myyntituloissa poikkeamaa aiheutti mm. energian välitys-tehtäväkohta (poikkeama 2,5 M€). Tukiin ja avustuksiin krijattiin merkittävästi talousarviota enemmän erilaisia hanketukia. Valmistus omaan käyttöön jäi talousarviosta johtuen omajohtoisen rakentamisen vähentymisestä. Toimintamenot toteutuivat lähes muutetun käyttösuunnitelman mukaisesti. Toimintakate muodostui 5,8 M€ muutettua talousarviota paremmaksi.

Toimialojen merkittävimmät poikkeamat

Kaupungin talousarvion käyttötalousosassa valtuustoon nähden sitovaksi taloudelliseksi tavoitteeksi oli määritelty teknisellä toimialalla toimintamenot ja muilla toimialoilla sekä toimialojen ulkopuolisilla tehtäväkohdilla toimintakate. Lisäksi kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen toiminnolle oli määritelty yhteissitovuus konsernipalveluiden kanssa.

Yhteenveto toimialojen poikkeamista, 1 000 €	Alkup. KS	Muutokset	MKS	Toteuma	Poikkeama
Konsernipalvelut	-20 643	-684	-21 327	-18 437	2 890
Sivistystoimiala / Sivistyslautakunta	-112 311	-1 545	-113 856	-112 955	901
Sivistystoimiala / Vapaa-ajan lautakunta	-10 056	-870	-10 926	-10 675	251
Elinvoima- ja ympäristötoimiala	-26 238	411	-25 827	-22 393	3 434
Tekninen toimiala (toimintamenot)	-49 221	-2 238	-51 460	-51 766	-307

Poikkeamien syyt on eritelty käyttötalousosassa.

Kaupunginvaltuusto 22.5.2023 § 72 myönsi toimialoille yhteensä 2,4 M€ lisämäärärahan henkilöstökuluihin, koska vuonna 2022 solmittua palkkasopimusratkaisua täydennettiin niin sanotulla perälautatarkastelulla, minkä seurauksena vuoden 2023 yleiskorotuksia ja paikallisia järjestelyeriä korotettiin sekä henkilöstölle maksettiin erilaisia kertapalkkiota. Tämän lisäksi vapaa-ajan lautakunnalle myönnettiin 0,45 M€ määrärahalisäys kaupunginvaltuuston päätöksellä 11.12.2023 § 158 ja tekniselle lautakunnalle 0,8 M€ määrärahalisäys kaupunginvaltuuston päätöksellä 11.12.2023 § 159. Muut talousarviomuutokset ovat siirtoja toimialojen välillä tai siirtoja käyttötalousosan ja investointiosan välillä.

Verotulot

Vuoden 2023 kunnallisveroprosentti oli 8,36. Vielä edellisenä vuotena se oli 21,00 prosenttia. Veroprosenttia leikattiin lakimuutoksella kaikilta kunnilta 12,64 prosenttiyksikköä hyvinvointialueiden rahoitusjärjestelmän takia. Vastaavasti yhteisöverosta leikattiin noin kolmannes hyvinvointialueiden rahoitukseen. Kiinteistövero pysyi järjestelmänä ennallaan.

Järjestelmän muutoksesta johtuen kunnallisveroa ja yhteisöveroa tilitettiin vanhoilla eli korkeammilla veroperusteilla aikaisemmilta verovuosilta. Näiden "verohänniksi" nimettyjen erien vaikutus vuoden 2023 verotuloihin oli suuruusluokaltaan noin 16 M€. Vastaavia eriä ei tule enää tulevina vuosina merkittävässä määrin.

Verotulojen ennusteet kehittyivät positiivisesti alkuvuoden aikana ja kaupunginvaltuusto korotti veroennusteita kokouksessaan 22.5.2023. Kunnallisveron tulo-odotusta korotettiin 4,5 M€ ja muutettu talousarvio oli 153,0 M€. Yhteisöveron odotusta korotettiin 1,1 M€ ja muutettu talousarvio oli 19,0 M€. Kiinteistöveron odotusta korotettiin 0,7 M€ ja muutettu talousarvio oli 27,0 M€.

Kunnallisveroa kertyi 154,7 M€ eli 1,7 M€ yli muutetun talousarvion. Vuoteen 2022 (308,2 M€) verrattuna verokeräytymä pieneni -153,5 M€ (-49,8 %).

Yhteisöveroa kertyi 18,9 M€ eli 0,1 M€ vähemmän kuin muutetussa talousarviossa. Vuoteen 2022 (26,2 M€) verrattuna yhteisövero pieneni 7,3 M€ eli -28,0 %.

Kiinteistövero määräytyy kiinteistön verotusarvon ja kunnan päättämän veroprosentin mukaan. Kaupunginvaltuuston päättämät kiinteistöveroprosentit vuodelle 2023 olivat seuraavat: yleinen kiinteistöveroprosentti 0,93 prosenttia, vakituinen asuinrakennus 0,5 prosenttia, muut asuinrakennukset 1,1 prosenttia, voimalaitokset 3,1 prosenttia ja rakentamaton rakennuspaikka 6,0 prosenttia.

Kiinteistövero kertyi 27,1 M€ eli 0,1 M€ yli muutetun talousarvion. Vuoteen 2022 (26,0 M€) verrattuna kiinteistöverotuotto kasvoi 1,1 M€ (+4,1 %). Kiinteistöverokertymän kasvuun vaikutti etenkin rakennuskustannusindeksin kehitys.

Verotulot, euroa	Muutettu talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Kunnan tulovero	153 000 000	154 748 107	1 748 107
Osuus yhteisöveron tuotosta	19 000 000	18 852 855	-147 145
Kiinteistövero	27 000 000	27 101 569	101 569
Verotulot yhteensä	199 000 000	200 702 531	1 702 531

Valtionosuudet

Porin vuoden 2023 valtionosuustulot olivat 24,6 M€. Ne koostuivat peruspalvelujen valtionosuudesta 16,7 M€, verotulomenetysten kompensatiosta 13,5 M€ ja opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksista -5,6 M€. Valtionosuudet laskivat vuodesta 2022 159,7 M€. Sote-uudistus vähensi merkittävästi kuntien valtionosuuksia. Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen ja kustannukset siirtyivät hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta lukien. Samalla kuntien valtionosuuksista kaksi kolmasosaa siirrettiin hyvinvointialueiden rahoittamiseen. Kaupunginvaltuusto korotti talousarvion valtionosuusarviota korjattuihin valtionosuuspäätöksiin perustuen kokouksessaan 22.5.2023. Peruspalveluiden valtionosuudet toteutuivat talousarviota paremmin 0,28 M€. Verotulomenetysten korvaukset ja opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet poikkesivat talousarviosta yhteensä -0,03 M€. Kaikkiaan valtionosuudet toteutuivat 0,25 M€ talousarviota paremmin.

Valtionosuudet, euroa	Muutettu talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Peruspalvelut ml. tasaus	16 420 382	16 696 511	276 129
Verotulomenetysten korvaus	13 501 031	13 537 031	36 000
Opetus- ja kulttuuritoimi	-5 595 216	-5 658 095	-62 879
Valtionosuudet yhteensä	24 326 197	24 575 447	249 250

Rahoituserät

Korkotulot jäivät talousarviosta 0,6 M€. Ne muodostuivat pääosin Pori Energia Oy:lle myönnettyjen lainojen koroista (4,7 M€). Porin Satama Oy ei kyennyt heikon tuloksen vuoksi tulouttamaan budjetoitua 1,5 M€ korkoa, mutta parantuneet korkotulot esimerkiksi konsernitililtä paikkasivat tilannetta.

Muut rahoitustulot sisältävät Pori Energian 1,1 M€ korvauksen energiaosakkeiden käytöstä sekä erinäisiä osinko-, perintä- ja viivästyskorkotuottoja. Liikelaitoksilta saatiin 3,1 M€ korvaus kaupungin sijoittamasta peruspääomasta. Muiden rahoitustulosten osuus oli yhteensä 0,8 M€ budjetoitua suurempi.

Yleisestä korkotason kasvusta johtuen korkomenot nousivat merkittävästi. Valtuusto päätti 22.5.2023 tehdyn talousarviomuutoksen yhteydessä lisätä korkomenoihin 3,4 M€. Tästä huolimatta korkomenot ylittivät muutetun talousarvion 1,3 miljoonalla eurolla. Kiinteistö Oy Porin Jäähallille maksetut rahoitusvastikkeet olivat 1,0 M€ eli 0,2 M€ yli muutetun talousarvion.

Yhteensä rahoitustulot ja -menot ylittivät talousarvion sitovan erän noin 1,3 miljoonalla eurolla.

Vuosikate ja tilikauden tulos

Toteutunut vuosikate 39,0 M€ oli 6,5 M€ talousarviota parempi.

Suunnitelman mukaisia poistoja tehtiin 1,4 M€ budjetoitua enemmän eli yhteensä 24,3 M€. Lisäksi kirjattiin 2,2 M€ arvonalentumiset.

Tilikauden tulos ilman liikelaitosten vaikutusta oli 12,5 M€ eli 2,8 miljoonaa euroa talousarviota parempi.

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutuminen, 1 000 euroa	Alkuperäinen käyttösuunnitelma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama muutettuun KS	Poikkeama %
Toimintatulot	84 339	737	85 076	92 926	7 850	9,2 %
Myyntitulot	37 745	1 137	38 882	43 427	4 545	11,7 %
Maksutulot	7 227	-300	6 927	6 490	-437	-6,3 %
Tuet ja avustukset	7 986	0	7 986	10 018	2 032	25,4 %
Muut toimintatulot	31 381	-100	31 281	32 992	1 711	5,5 %
Valmistus omaan käyttöön	3 631	0	3 631	3 038	-593	-16,3 %
Toimintamenot	-277 767	-4 531	-282 298	-283 716	-1 418	0,5 %
Henkilöstömenot	-131 469	-2 978	-134 447	-133 047	1 400	-1,0 %
Palvelujen ostot	-72 355	-1 025	-73 380	-73 357	23	0,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-42 834	-429	-43 263	-46 749	-3 486	8,1 %
Avustukset	-13 796	-100	-13 896	-14 306	-410	3,0 %
Muut toimintamenot	-17 312	0	-17 312	-16 258	1 054	-6,1 %
TOIMINTAKATE	-189 796	-3 795	-193 591	-187 752	5 839	-3,0 %
Verotulot	192 671	6 329	199 000	200 703	1 703	0,9 %
Valtionosuudet	23 740	586	24 326	24 575	249	1,0 %
Rahoitustulot ja –menot	6 967	-4 152	2 815	1 496	-1 320	-46,9 %
Korkotulot	6 282	0	6 282	5 695	-587	-9,3 %
Muut rahoitustulot	5 188	0	5 188	6 000	812	15,6 %
Korkomenot	-4 155	-3 400	-7 555	-8 903	-1 348	17,8 %
Muut rahoitusmenot	-347	-752	-1 099	-1 296	-196	17,9 %
VUOSIKATE	33 582	-1 031	32 550	39 022	6 471	19,9 %
Poistot ja arvonalentumiset	-22 811	0	-22 811	-26 494	-3 683	16,1 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-22 811	0	-22 811	-24 253	-1 442	6,3 %
Arvonalentumiset				-2 241	-2 241	
TILIKAUDEN TULOS	10 771	-1 031	9 740	12 528	2 788	28,6 %
Tilinpäätössiirrot				168	168	
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	10 771	-1 031	9 740	12 696	2 956	30,4 %

= valtuustoon nähden sitovat erät

Talousarvion tuloslaskelman toteutuminen liikelaitokset mukaan lukien, 1 000 euroa	Alkuperäinen käyttö-suunnitelma	KS muutokset	KS muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama muutettuun KS	Poikkeama %
Toimintatulot	123 856	737	124 592	131 870	7 277	5,8 %
Myyntitulot	76 935	1 137	78 071	81 764	3 693	4,7 %
Maksutulot	7 280	-300	6 980	6 566	-414	-5,9 %
Tuet ja avustukset	8 071	0	8 071	10 217	2 146	26,6 %
Muut toimintatulot	31 570	-100	31 470	33 323	1 852	5,9 %
Valmistus omaan käyttöön	3 731	0	3 731	3 132	-599	-16,0 %
Toimintamenot	-306 255	-4 819	-311 074	-312 588	-1 515	0,5 %
Henkilöstömenot	-145 576	-3 265	-148 841	-148 008	834	-0,6 %
Palvelujen ostot	-77 904	-1 025	-78 929	-78 825	104	-0,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-50 011	-429	-50 440	-53 532	-3 092	6,1 %
Avustukset	-13 796	-100	-13 896	-14 306	-410	3,0 %
Muut toimintamenot	-18 968	0	-18 968	-17 918	1 050	-5,5 %
TOIMINTAKATE	-178 668	-4 082	-182 750	-177 586	5 164	-2,8 %
Verotulot	192 671	6 329	199 000	200 703	1 703	0,9 %
Valtionosuudet	23 740	586	24 326	24 575	249	1,0 %
Rahoitustulot ja –menot	3 937	-4 152	-215	-1 585	-1 370	637,4 %
Korkotulot	6 282	0	6 282	5 695	-587	-9,3 %
Muut rahoitustulot	5 200	0	5 200	6 013	813	15,6 %
Korkomenot	-4 155	-3 400	-7 555	-8 903	-1 348	17,8 %
Muut rahoitusmenot	-3 390	-752	-4 142	-4 390	-248	6,0 %
VUOSIKATE	41 680	-1 319	40 361	46 107	5 746	14,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-27 955	0	-27 955	-31 610	-3 655	13,1 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-27 955	0	-27 955	-29 369	-1 414	5,1 %
Arvonalentumiset				-2 241	-2 241	
TILIKAUDEN TULOS	13 725	-1 319	12 406	14 496	2 091	16,9 %
Tilinpäätössiirrot	33	0	33	201	168	504,3 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	13 758	-1 319	12 439	14 698	2 259	18,2 %

Liikelaitokset mukaan lukien tulos oli 14,5 M€ eli liikelaitokset paransivat kaupungin tulosta noin 2 M€.

2.3 Investointiosan toteutuminen

Liikelaitosten investoinnit eivät kuulu investointiosaan ja ne on käsitelty liikelaitosten tavoitteiden toteutumisen yhteydessä sekä liikelaitosten erillistilinpäätöksissä.

Talousarvion investointiosan toteutuminen, 1 000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama muutettuun talousarvioon	Poikkeama alkuperäiseen talousarvioon
Irtain ym. investoinnit	-9 343	869	-8 474	-3 416	5 058	5 927
Kaupunginhallituksen käyttöön	-2 400	258	-2 142	-55	2 087	2 345
KH 2.5.2023 § § 233 Kiinteistö Oy Lavian Virastotalon rahoitus.						
TA-muutos: Talous- ja hallintojohtaja 17.1.2024 § 5 Määrärahasiirto TA2023, Satama ja Pelastusharjoitusalue.						
Konsernipalvelut	-2 924	752	-2 172	-884	1 288	2 040
Yritysjärjestelyt	-1 210		-1 210	-326	884	884
Kiinteistö Oy Porin Jäähalli	-752	752	0	0	0	752
Muut pääomavastikkeet	-662		-662	-602	60	60
Vesiosuuskuntien avustaminen	-300		-300	-62	238	238
Osakkeiden myynti	0		0	106	106	106
Yritysjärjestelyihin on kirjattu Suomi-Rata Oy osakassopimuksen mukaisia rahoitusosuuksia ja 300 000 euron sijoitus Kiinteistö Oy Domus Arctopoliksen sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon (KH 4.12.2023 § 551).						
Kiinteistö Oy Porin Jäähallin rahoitusvastikkeisiin varattu määräraha siirrettiin tuloslaskelmaosan kohtaan muut rahoitusmenot (Talous- ja hallintojohtaja 17.4.2023 § 98).						
Vesiosuuskuntien avustamiseen varatusta määrärahasta on maksettu avustus Lamppi-Ylikylän vesiosuuskunnalle. (Kaupunginhallitus 12.4.2021 § 247)						
Sivistystoimiala	-1 357		-1 357	-855	502	502
Irtaimen investointimäärärahalla hankittiin 4. ja 7. luokkalaisten chromebookit sekä lukion ensimmäisen vuoden opiskelijoiden tietokoneet. Määrärahaa käytettiin Pohjoisväylän koulun ja sairaalakoulun ensikertaiseen varustamiseen sekä lukion tilojen kalusteiden uusimiseen. Lisäksi tehtiin opetus- ja varhaiskasvatyüksikön uus- ja korvaushankintoja. Investointeihin oli varattu 1.357.000 euroa. Määrärahasta käytettiin 855.395 euroa (toteumaprosentti 63,0). Määrärahaa jäi käyttämättä 501.605 euroa.						
Elinvoima- ja ympäristötoimiala	-1 750	-141	-1 891	-1 223	668	527
Yyteri	-400		-400	-303	97	97
ICT-investoinnit	-1 270		-1 270	-721	549	549
Työllisyydenhoito	-60		-60	-41	19	19
Muu irtain omaisuus	-20	-141	-161	-158	3	-138
Yyterissä keskityttiin mm. yleissuunnitelmien toteutuksiin sekä alueen infran kehittämiseen sekä golfpolun lankonkin perusparannuksen toteuttamiseen. Yyterin yleissuunnitelman projektit jäivät osittain toteuttamatta uuden inforakennuksen työvaiheiden vuoksi. Jotkin projektit esimerkiksi Yyterinaiukiolla on ajoitettava inforakennuksen valmistumisen jälkeiseen aikaan, jotta rakennuksen työt eivät häiriinny. Kallon WC:lle varattu investointiraha ei toteutunut, koska vesi- ja viemäri liittymien tuominen kyseiselle alueelle ei ole tällä hetkellä realistista.						
Vuonna 2023 ICT:n investointimäärärahaa käytettiin digitalisaation kehittämiseen sekä sovellus- ja laitehankintoihin. Teknisesti vanhentunut levyjärjestelmä korvattiin uudella ja tehokkaammalla versiolla, Pohjoisväylän koululle rakennettiin kattava tietoverkko, kaupungin tietoverkon luotettavuutta parannettiin merkittävästi hankkimalla tietoverkkoanalysointori ja vaihtamalla vanhentuneita kytkimiä uusiin ja turvallisuutta tehostettiin kameravalvontajärjestelmän päivityksellä, joka sisälsi uuden videovalvontapalvelimen ja lisää kameroita. Lisäksi otettiin käyttöön ammatikäyttöön soveltuva drone. Myös lukion opettajien työympäristöä parannettiin hankkimalla heille uudet kannettavat tietokoneet ja ylioppilassalin tekniikkaa päivitettiin ylioppilaskirjoitusten sujuvuuden ja tehokkuuden varmistamiseksi. Kaupungin näyttöjen siirto leasingistä omistukseen on toteutettu vuonna 2023 vaihtuvien näyttöjen osalta. Lisäksi myös sivistyksen opetuslaitteita, kuten tietokoneita ja esitystekniikkaa, päivitettiin.						
Työllisyydenhoidon investointimäärärahalla hankittiin muun muassa Veturitallin kiinteistölle aita sekä sähköpörrä ja rakennettiin ja huollettiin Porin alueen retkeilyreittejä ja taukopaikkoja ja hankittiin taukopaikoille ulkokäymälöitä sekä kompostointijärjestelmä.						
Toimialan irtaimen omaisuuden investointimääräraha (20 000 euroa) käytettiin vuonna 2023 neuvottelutilan (iso puhelinkoppi) hankintaan terveystalvonnalla tiloihin.						
Tekninen toimiala	-912		-912	-401	511	511
Kalustohankintoja toteutettiin suunnitellusti, pois lukien imulakaisukone, johon oli varattu 500 000 euroa.						

= valtuustoon nähden sitovat erät

Talousarvion investointiosan toteutuminen, 1 000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama muutettuun talousarvioon	Poikkeama alkuperäiseen talousarvioon
Infrastruktuuri-investoinnit	-21 036	40	-20 996	-16 815	4 181	4 221
Kiinteä omaisuus	-1 100	40	-1 060	-463	597	637
<i>Maa-alueiden uushankinta</i>	-1 500		-1 500	-940	560	560
<i>Maa-alueiden perusparannus</i>	-200	¹⁾ 40	-160	-32	128	168
<i>Maa-alueiden myynti</i>	600		600	509	-91	-91
Liikenneväylät	-10 550	1 160	-9 390	-7 178	2 211	3 371
<i>Pää- ja kokoojakadut</i>	-3 390	1 335	-2 055	-1 420	635	1 970
<i>Asunto- ja teollisuusalueiden kadut</i>	-1 900	230	-1 670	-1 282	388	618
<i>Liikennejärjestelyt</i>	-610	-125	-735	-676	59	-66
<i>Kevyen liikenteen väylät</i>	-100		-100	-37	63	63
<i>Katujen perusparantaminen</i>	-4 055	-280	-4 335	-3 503	831	551
<i>Joukkoliikenne</i>	-70		-70	-66	4	4
<i>Siltojen perusparannus</i>	-425		-425	-195	230	230
Viheralueiden rakentaminen	-730		-730	-531	199	199
Muu toiminta ja erillishankkeet	-7 485	-1 160	-8 645	-8 034	612	-548
<i>Tulvasuojelu</i>	-589		-589	-439	150	150
<i>Maanläjitysalueet</i>	-20		-20	-20		
<i>Pienvenesatamat ja -väylät</i>	-800	340	-460	-463	-3	337
<i>Katuvalaistuksen saneeraus</i>	-1 700	500	-1 200	-1 191	9	509
<i>Erillishankkeet</i>	-360		-360	-189	171	171
<i>Kävelykatu</i>	-100		-100	-71	29	29
<i>Jokikeskus</i>	-2 871	-2 000	-4 871	-5 073	-202	-2 202
<i>Liikuntapaikat</i>	-646	-70	-716	-525	191	121
<i>Kaupunkikehityskohteet</i>	-400	70	-330	-64	266	336
Ajoneuvojen hankinta	-1 171		-1 171	-609	562	562

Infrainvestointien osalta siltojen perusparantamisessa Kokemäenjoen ja Varvourinjuovan rautatiesiltojen toteutus viivästy, koska hanke keskeytettiin muutamaksi kuukaudeksi. Kustannukset siirtyivät vuoteen 2024. Valtion hankkeista osa käynnistyi aivan loppuvuodesta ja kustannukset siirtyivät vuoteen 2024. Pohjoisväylän osalta suunnitellut vihertyöt siirtyivät vuodelle 2024 ja muilta osin kustannusarviot onnistuttiin alittamaan useimmissa osakokonaisuuksissa. Perusparantamisessa kustannusarviot onnistuttiin alittamaan useassa työkohteessa. Yleisesti maanrakennuksessa varauduttiin suurempaan kustannusnousuun kuin mitä lopulta toteutui. Myöskään kaikki suunnittelukohteet eivät edenneet suunnitellusti resurssipulan vuoksi.

¹⁾Talous- ja hallintojohtaja 17.1.2024 § 1 Määrärahasiirto TA2023, Helmentie 18 terminaalirakennuksen purku. Muilta osin talousarviomuutokset ovat teknisen lautakunnan päättämiä työohjelman päivityksiä.

Talousarvion investointiosan toteutuminen, 1 000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama muutettuun talousarvioon	Poikkeama alkuperäiseen talousarvioon
Tilainvestoinnit	-37 870	0	-37 870	-32 094	5 776	5 776
SOTE ja pelastustoimen rakennukset	-3 610	140	-3 470	-3 303	167	307
Noormarkun paloasema	-2 380		-2 380	-2 459	-79	-79
<i>Kaupunginsairaala B2-siipi</i>	-250	250		-1	-1	249
<i>Kaupunginsairaala A-rakennus</i>	-80		-80		80	80
<i>Muut korjausinvestoinnit</i>	-900	-110	-1 010	-844	166	56
Sivistystoimialan rakennukset	-29 425	-60	-29 485	-25 552	3 933	3 873
<i>Pohjois-Porin monitoimitalo</i>	-9 000		-9 000	-10 504	-1 504	-1 504
<i>Pohjois-Pori, vaihe 2</i>	-3 500		-3 500	-4 157	-657	-657
<i>Ahlaisten monitoimitalo</i>	-1 400		-1 400	-123	1 277	1 277
<i>Itä-Porin päiväkoti</i>	-5 000	830	-4 170	-50	4 120	4 950
<i>Noormarkun ruokalarakennus</i>	-2 350		-2 350	-2 786	-436	-436
<i>Kallelan koulun saneeraus</i>	-1 200		-1 200	-1 248	-48	-48
<i>Reposaaren palvelumuotoilu</i>	-2 600		-2 600	-2 155	445	445
<i>Taidemuseon peruskorjaus</i>	-2 000		-2 000	-1 257	743	743
<i>Pääkirjasto</i>	-150		-150	-5	145	145
<i>Nuorisotalo</i>	-50		-50	-3	47	47
<i>Urheilutalon peruskorjaus</i>	-80		-80		80	80
<i>Stadionin alueen peruskorjaus</i>	-120		-120	-20	100	100
<i>Muut korjausinvestoinnit</i>	-1 975	-890	-2 865	-3 244	-379	-1 269
ELYM rakennukset	-3 100		-3 100	-1 545	1 555	1 555
<i>Yyterin inforakennus</i>	-2 900		-2 900	-1 448	1 452	1 452
<i>Kirjurin kioskki</i>	-200		-200	-96	104	104
Teknisen toimialan rakennukset	-1 735	-80	-1 815	-1 695	120	40
<i>Reposaaren kalasatama</i>	-60		-60	-75	-15	-15
<i>Valtakatu 11, peruskorjaus</i>	-100		-100	-22	78	78
<i>Kiinteistöjen kunnossapito</i>	-1 725	-80	-1 805	-1 598	207	127
<i>Rakennusten myynti</i>	150		150	0	-150	-150

Suurimmat toteutetut tilainvestoinnit olivat uudisrakennukset Pohjois-Porin monitoimitalo (14,7 miljoonaa euroa), Noormarkun paloasema (2,5 miljoonaa euroa) ja Yyterin inforakennus (1,4 miljoonaa euroa). Korjausinvestoinneista suurimmat olivat Noormarkun yhtenäiskoulun ruokalarakennus (2,8 miljoonaa euroa), Reposaaren palvelumuotoilu (2,2 miljoonaa euroa), Kallelan koulun saneeraus Myötätuulen koulun käyttöön (1,3 miljoonaa euroa) ja Taidemuseon peruskorjaus (1,3 miljoonaa euroa). Suurimpia kokonaan siirtyneitä hankkeita olivat Itä-Porin päiväkoti ja Ahlaisten monitoimitalo. Yyterin inforakennuksen osalta aikataulumuutokset viivästyttivät hankkeen aloitusta.

Talousarviomuutokset ovat teknisen lautakunnan päättämiä työohjelman päivityksiä.

Teknisen toimialan investoinnit yht.	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama muutettuun talousarvioon	Poikkeama alkuperäiseen talousarvioon
Investointitulot	750	0	750	509	-241	-241
Investointien rahoitusosuudet	3 020	0	3 020	2 778	-243	-243
Investointimenot	-62 677	40	-62 636	-52 196	10 157	10 480
Investoinnit netto	-58 906	40	-58 866	-48 909	9 674	9 997

Tiloihin, infrastruktuuriin ja ajoneuvoihin kohdistuvia investointeja toteutettiin toimialalla yhteensä 52,1 miljoonalla eurolla, joista tilainvestointeja oli 32,7 miljoonaa euroa, infrainvestointeja 18,7 miljoonaa euroa ja ajoneuvoja 0,6 miljoonaa euroa. Rahoitusosuuksia ja muita avustuksia hankkeisiin saatiin noin 2,8 miljoonaa euroa, joista suurimmat olivat Jokikeskus 2,2 miljoonaa euroa, Noormarkun paloasema 0,22 miljoonaa euroa ja taidemuseo 0,2 miljoonaa euroa.

Investointiosa yhteensä	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama muutettuun talousarvioon	Poikkeama alkuperäiseen talousarvioon
Investointitulot	750	0	750	616	-134	-134
Investointien rahoitusosuudet	3 020		3 020	2 778	-243	-243
Investointimenot	-72 020	909	-71 110	-55 719	15 391	16 300
Investoinnit netto	-68 249	909	-67 340	-52 326	15 014	15 923

= valtuustoon nähden sitovat erät

2.4 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosa sisältää sellaisia eriä, joiden toteutumisen seuranta tapahtuu talousarvion tuloslaskelma- ja investointiosassa sekä sellaisia eriä, joiden toteutumista seurataan rahoitusosassa. Liikelaitosten toiminnan ja investointien luvut eivät sisälly rahoitusosaan. Investointien rahavirrassa erotus investointiosan toteumaan johtuu siitä, että investointiosassa ei ole esitetty kaikkia rahoituslaskelmaan sisältyviä eriä, esimerkiksi jätehuollon liiketoimintakauppaan liittyvää omaisuuden luovutusta ja pääomasijoitusta.

Rahoitusosan sitova erä talousarviossa oli pitkäaikaisten lainojen lisäyksen enimmäismäärä, mikä toteutui talousarvion mukaisesti. Pitkäaikaista lainaa lyhennettiin noin 11,9 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarviossa oli budjetoitu. Tilikauden aikana kaupunki aloitti konsernitilivarojen laajamittaisen hyödyntämisen ja kuntatodistusten käyttöä pystyttiin vähentämään. Tämän vuoksi lyhytaikaisten lainojen muutos poikkeaa merkittävästi talousarviosta.

Muina maksuvalmiuden muutoksina oli budjetoitu kuntayhtymän pääomanpalautus kaupungille. Vuonna 2023 maksettu palautus oli talousarvion mukainen, poikkeama 2,2 miljoonaa euroa johtuu vuonna 2022 perimättä jätetyistä lainanlyhennyksistä (akordi), mikä huomioitiin budjettiteknisesti talousarvion 2023 maksuvalmiutta parantavana tekijänä.

Talousarvion rahoitusosan toteutuminen, 1 000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama muutettuun talousarvioon	Poikkeama %
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	33 582	-1 031	32 550	39 022	6 471	19,9 %
Tulorahoituksen korjauserät	-9 282		-9 282	-9 726	-443	4,8 %
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-72 020	909	-71 110	-65 003	6 108	-8,6 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	3 020		3 020	2 778	-243	-8,0 %
Pysyvien vastaavien luovutustulot	10 032		10 032	11 786	1 754	17,5 %
Toiminta ja investoinnit, netto	-34 667	-122	-34 790	-21 142	13 647	-39,2 %
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys				-122	-122	
Antolainasaamisten vähennys	3 000		3 000	3 000	0	0
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	60 500		60 500	60 500	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-31 000		-31 000	-42 885	-11 885	38,3 %
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-10 000		-10 000	-49 134	-39 134	391,3 %
Muut maksuvalmiuden muutokset ¹⁾	9 334		9 334	7 108	-2 226	-23,8 %
Vaikutus maksuvalmiuteen	-2 833	-122	-2 956	-42 674	-39 718	1 343,6 %

= valtuustoon nähden sitovat erät

¹⁾ Toteuma vain talousarviossa 2023 budjetoidun sairaanhoitopiirin kuntayhtymän pääomanpalautuksen osalta.

3. Tilinpäätöslaskelmat

Porin kaupungin tuloslaskelma

	2023		2022	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	62 320 125,06		126 839 163,35	
Maksutuotot	6 367 380,04		33 352 566,49	
Tuet ja avustukset	10 199 286,78		21 593 977,46	
Muut toimintatuotot	32 903 124,40	111 789 916,28	23 855 394,20	205 641 101,50
Valmistus omaan käyttöön		3 132 285,24		3 080 891,70
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-118 341 215,86		-232 829 134,18	*
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-24 755 421,41		-52 680 607,06	
Muut henkilösivukulut	-4 910 868,06		-9 933 553,71	
Palvelujen ostot	-59 683 242,38		-314 677 151,43	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-53 227 430,98		-65 708 312,41	*
Avustukset	-14 305 932,10		-28 596 140,53	
Muut toimintakulut	-17 284 532,80	-292 508 643,59	-31 947 858,10	-736 372 757,42
Toimintakate		-177 586 442,07		-527 650 764,22
Verotulot		200 702 531,45		360 422 445,48
Valtionosuudet		24 575 447,00		184 313 455,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	5 694 641,35		6 204 413,36	
Muut rahoitustuotot	2 919 928,08		3 238 403,06	
Korkokulut	-8 903 083,02		-2 755 291,20	
Muut rahoituskulut	-1 296 373,61	-1 584 887,20	-1 676 767,11	5 010 758,11
Vuosikate		46 106 649,18		22 095 894,37
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-29 369 123,45		-29 546 970,48	
Arvonalentumiset	-2 241 181,34	-31 610 304,79	-1 423 568,41	-30 970 538,89
Tilikauden tulos		14 496 344,39		-8 874 644,52
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		33 333,32		33 333,36
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		168 099,23		-149 546,68
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		14 697 776,94		-8 990 857,84

*Korjattu vertailuvuodelle. Tarkempi erittely liitetiedoissa.

Porin kaupungin rahoituslaskelma

	1 000 €	2023	2022
Toiminnan rahavirta		36 381	*16 071
Vuosikate		46 107	*22 096
Tulorahoituksen korjauserät		-9 726	-6 025
Investointien rahavirta		-55 838	-40 339
Investointimenot		-70 402	-54 995
Rahoitusosuudet investointimenoihin		2 778	727
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		11 786	6 821
Sairaanhoidopiirin peruspääoman palautus		0	7 108
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		-19 456	-24 268
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		-13 980	*34 156
Antolainauksen muutokset		2 878	2 974
Antolainasaamisten lisäykset		-122	-28
Antolainasaamisten vähennykset		3 000	3 002
Lainakannan muutokset		-31 519	42 628
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		60 500	70 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-42 885	-40 067
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-49 134	12 695
Muut maksuvalmiuden muutokset		14 660	-11 447
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		2 472	-18 976
Vaihto-omaisuuden muutos		-247	-676
Saamisten muutos		60 369	*-7 448
Korottomien velkojen muutos		-47 934	15 653
RAHAVAROJEN MUUTOS		-33 437	9 888
Rahavarat 31.12.		9 138	42 575
Rahavarat 1.1.		42 575	32 687

*Korjattu vertailuvuodelle. Tarkempi erittely liitetiedoissa.

Porin kaupungin tase

	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	864 632 535,00	875 768 793,09
Aineettomat hyödykkeet	5 869 553,17	6 847 163,26
Aineettomat oikeudet	934 416,00	2 026 852,36
Muut pitkävaikutteiset menot	4 935 137,17	4 798 437,36
Ennakkomaksut	0,00	21 873,54
Aineelliset hyödykkeet	462 360 005,13	443 405 649,67
Maa- ja vesialueet	91 538 934,75	91 077 422,51
Rakennukset	178 099 238,11	160 993 340,35
Kiinteät rakenteet ja laitteet	156 463 269,09	157 980 906,76
Koneet ja kalusto	8 217 755,67	11 686 482,39
Muut aineelliset hyödykkeet	12 270,48	28 952,46
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	28 028 537,03	21 638 545,20
Sijoitukset	396 402 976,70	425 515 980,16
Osakkeet ja osuudet	276 078 818,47	302 313 442,56
Muut lainasaamiset	120 085 231,60	123 085 231,60
Muut saamiset	238 926,63	117 306,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	4 239 569,20	4 063 010,09
Valtion toimeksiannot	267 634,25	267 634,25
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	3 971 934,95	3 791 109,57
Muut toimeksiantojen varat	0,00	4 266,27
VAIHTUVAT VASTAAVAT	40 934 856,94	134 493 935,12
Vaihto-omaisuus	2 315 106,82	2 067 804,15
Aineet ja tarvikkeet	2 315 106,82	2 067 804,15
Saamiset	29 481 702,66	89 851 139,79
Lyhytaikaiset saamiset	29 481 702,66	89 851 139,79
Myyntisaamiset	10 420 063,52	16 127 280,46
Lainasaamiset	9 746 071,47	49 740 536,07
Muut saamiset	1 349 196,00	10 501 364,99
Siirtosaamiset	7 966 371,67	*13 481 958,27
Rahoitusarvopaperit	944 998,39	864 153,69
Muut arvopaperit	944 998,39	864 153,69
Rahat ja pankkisaamiset	8 193 049,07	41 710 837,49
VASTAAVAA YHTEENSÄ	909 806 961,14	1 014 325 738,30

*Korjattu vertailuvuodelle. Tarkempi erittely liitetiedoissa.

	31.12.2023	31.12.2022
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	489 199 182,29	495 765 580,85
Peruspääoma	415 843 670,09	432 080 314,46
Arvonkorotusrahasto	2 554 077,67	7 413 509,57
Muut omat rahastot	21 169 452,77	21 337 552,00
Edellisten tilikausien ylijäämä	34 934 204,82	43 925 062,66
Tilikauden yli-/alijäämä	14 697 776,94	*-8 990 587,84
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	633 333,35	666 666,67
Poistoero	633 333,35	666 666,67
PAKOLLISET VARAUKSET	1 064 100,00	1 474 647,66
Eläkevaraukset	64 100,00	64 100,00
Muut pakolliset varaukset	1 000 000,00	1 410 547,66
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	31 351 337,48	28 702 466,82
Valtion toimeksiannot	126 327,18	126 327,18
Lahjoitusrahastojen pääomat	3 971 934,95	3 841 323,92
Muut toimeksiantojen pääomat	27 253 075,35	24 734 815,72
VIERAS PÄÄOMA	387 559 008,02	487 651 234,41
Pitkäaikainen vieras pääoma	218 015 014,05	201 518 356,05
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	210 111 674,00	193 615 016,00
Liittymismaksut ja muut velat	7 903 340,05	7 903 340,05
Lyhytaikainen vieras pääoma	169 543 993,97	286 198 020,25
Joukkovelkakirjalainat	40 000 000,00	85 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	41 853 342,00	40 734 933,38
Lainat muilta luotonantajilta	36 087 414,44	40 221 450,51
Saadut ennakot	30 024,33	56 168,89
Ostovelat	18 845 875,83	55 908 858,82
Muut velat	4 331 291,64	9 251 831,40
Siirtovelat	28 396 045,73	*55 024 777,25
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	909 806 961,14	1 014 325 738,30

*Korjattu vertailuvuodelle. Tarkempi erittely liitetiedoissa.

Konsernilaskelmat

Porin kaupunkikonsernin tuloslaskelma	1 000 €	2023	2022
Toimintatuotot		257 663	454 810
Toimintakulut		-465 408	*-983 723
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		1 098	3 281
Toimintakate		-206 646	-525 632
Verotulot		198 101	357 760
Valtionosuudet		106 885	264 302
Rahoitustuotot ja -kulut:		-10 926	-3 027
Korkotuotot		2 000	*197
Muut rahoitustuotot		3 624	3 794
Korkokulut		-16 509	-6 162
Muut rahoituskulut		-41	*-3 147
Vuosikate		87 413	91 112
Poistot ja arvonalentumiset:		-64 077	-72 802
Suunnitelman mukaiset poistot		-61 632	-66 949
Omistuksen eliminointierot		0	-4 949
Arvonalentumiset		-2 445	-904
Satunnaiset erät		-1 711	0
Satunnaiset kulut		-1 711	0
Tilikauden tulos		21 626	18 310
Tilinpäätössiirrot		198	-10
Tilikauden verot		-2 819	-1 156
Laskennalliset verot		-1 536	-6 065
Vähemmistöosuudet		61	*768
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)		17 529	11 847

*Korjattu vertailuvuodelle. Tarkempi erittely liitetiedoissa.

Porin kaupunkikonsernin rahoituslaskelma	1 000 €	2023	2022
Toiminnan rahavirta		81 256	79 614
Vuosikate		87 413	*91 112
Satunnaiset erät		-1 711	0
Tilikauden verot		-2 819	-1 156
Tulorahoituksen korjauserät		-1 628	*-10 342
Investointien rahavirta		-88 032	-91 881
Investointimenot		-100 842	-117 254
Rahoitusosuudet investointimenoihin		2 778	4 492
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		10 032	20 881
Toiminnan ja investointien rahavirta		-6 776	-12 266
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset		0	-7
Antolainasaamisten lisäykset		0	-7
Lainakannan muutokset		-58 014	46 505
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		65 829	102 963
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-64 811	-75 962
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-59 032	19 504
Muut maksuvalmiuden muutokset		29 945	-28 428
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		-7 168	-1 807
Vaihto-omaisuuden muutos		-3 344	-4 860
Saamisten muutos		83 747	*-34 005
Korottomien velkojen muutos		-43 290	*12 244
Rahoituksen rahavirta		-28 069	18 070
Rahavarojen muutos		-34 846	5 804
Rahavarat 31.12.		41 558	81 769
Rahavarat 1.1.		76 404	75 965

*Korjattu vertailuvuodelle. Tarkempi erittely liitetiedoissa.

Porin kaupunkikonsernin tase

1 000 €

31.12.2023

31.12.2022

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT**1 171 682****1 219 982****Aineettomat hyödykkeet****11 857****10 523**

Aineettomat oikeudet

1 650

3 066

Muut pitkävaikutteiset menot

10 207

7 436

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet

0

22

Aineelliset hyödykkeet**965 597****1 025 090**

Maa- ja vesialueet

104 702

108 101

Rakennukset

378 926

411 687

Kiinteät rakenteet ja laitteet

294 779

297 345

Koneet ja kalusto

83 691

89 823

Muut aineelliset hyödykkeet

68 369

44 770

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

35 130

73 364

Sijoitukset**194 228****184 368**

Osakkuusyhteisöosuudet

43 876

41 576

Muut osakkeet ja osuudet

147 991

*140 431

Muut lainasaamiset

2 352

2 352

Muut saamiset

10

9

TOIMEKSIANTOJEN VARAT**5 649****5 134**

Valtion toimeksiannot

1 354

1 338

Lahjoitusrahastojen erityiskatteet

3 972

3 791

Muut toimeksiantojen varat

323

5

VAIHTUVAT VASTAAVAT**125 667****257 320****Vaihto-omaisuus****13 678****13 267**

Aineet ja tarvikkeet

13 122

12 884

Keskeneräiset tuotteet

557

384

Saamiset**70 430****162 284****Pitkäaikaiset saamiset****12 432****9 888**

Lainasaamiset

5 691

5 714

Muut saamiset

6 741

4 173

Lyhytaikaiset saamiset**57 998****152 396**

Myyntisaamiset

35 573

47 128

Lainasaamiset

208

40 219

Muut saamiset

5 518

10 440

Siirtosaamiset

16 699

*54 608

Rahoitusarvopaperit**9 850****1 204**

Osakkeet ja osuudet

2 412

253

Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin

1 057

*951

Muut arvopaperit

6 381

*0

Rahat ja pankkisaamiset**31 708****80 565****VASTAAVAA YHTEENSÄ****1 302 998****1 482 437**

*Korjattu vertailuvuodelle. Tarkempi erittely liitetiedoissa.

Porin kaupunkikonsernin tase

1 000 €

31.12.2023

31.12.2022

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA**560 978****563 175**

Peruspääoma

415 844

432 080

Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat

1 684

1 684

Arvonkorotusrahasto

3 477

4 753

Muut omat rahastot

29 649

29 831

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä

92 794

*82 981

Tilikauden yli-/alijäämä

17 529

*11 847

VÄHEMMISTÖOSUUDET**24 583****24 662****PAKOLLISET VARAUKSET****2 775****5 227**

Eläkevaraukset

64

64

Muut pakolliset varaukset

2 711

5 163

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT**5 588****12 487**

Valtion toimeksiannot

1 493

1 197

Lahjoitusrahastojen pääomat

3 972

4 083

Muut toimeksiantojen pääomat

123

7 207

VIERAS PÄÄOMA**709 074****876 884****Pitkäaikainen****507 350****532 102**

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta

446 900

474 286

Lainat julkisyhteisöiltä

0

76

Lainat muilta luotonantajilta

12

12

Liittymismaksut ja muut velat

26 493

25 318

Siirtovelat

33 945

32 409

Lyhytaikainen**201 725****344 783**

Joukkovelkakirjalainat

40 000

85 000

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta

61 955

75 860

Lainat julkisyhteisöiltä

0

15

Saadut ennakot

6 147

4 590

Ostovelat

32 758

76 468

Liittymismaksut ja muut velat

14 516

20 888

Siirtovelat

46 348

81 933

Laskennalliset verovelat

0

28

VASTATTAVAA YHTEENSÄ**1 302 998****1 482 437****Korjattu vertailuvuodelle. Tarkempi erittely liitetiedoissa.*

4. Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

1) Arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja –menetelmät

Jaksotusperiaatteet	Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.
Pysyvät vastaavat	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.
Vaihto-omaisuus	Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen tuotekohtaisen keskihinnan mukaan.
Rahoitusomaisuus	Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon. Johdannaiset sisältävät sekä perus- että strukturoituja koronvaihtosopimuksia. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon.

3) Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Toimintakuluja korjattiin vuoden 2022 osalta virheellisen työterveyshuollon jaksottamisen johdosta 971 689,85 euroa sekä Porin Veden varastonmuutoksen johdosta 65 141,89 euroa. Taseessa vastaavat viennit näkyvät siirtosaamisten ja siirtovelkojen muutoksena. Korjausten seurauksena tulos heikkeni miljoona euroa.

4) Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston antaman lausunnon 128/2022 mukaan kunnista hyvinvointialueelle siirtyneet omaisuus- ja pääomaerät on kirjattu alkusaldojen muutoksina tilinavaukseen päiväykselle 1.1.2023. Kaupunginvaltuusto on vahvistanut avaavan taseen päätöksellä 22.5.2023 § 71. Avaavaa tasetta on myöhemmin täydennetty talous- ja hallintojohtajan päätöksellä 5.9.2023 § 251. Siirtyneet omaisuus- ja pääomaerät on kuvattu taseen liitetiedoissa.

4.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen menetelmät	Kuntayhtymät on yhdistelty rivi riviltä tilinpäätöshetkellä olevan peruspääomaosuuden mukaan. Tytäryhteisöt on yhdistelty menetelmällä, joka vastaa keskeisiltä osin hankintamenomenetelmää. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle. Tytäryhtiöiden muodostamissa alakonserneissa keskinäisen omistuksen eliminoinnissa on sovellettu hankintamenomenetelmää. Alakonsernien tytäryhteisöiden hankintojen yhteydessä syntynyt konserniaktiiva on kohdistettu omaisuuseriin ja ne poistetaan vaikutusajanaan. Osakkuusyhteisöt on yhdistelty sovellettua pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Voitosta ja tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta on yhdistelty konserniyhteisöjen omistusosuutta vastaava määrä. Osakkuusyhteisöjen hankintameno ja hankintahetken oman pääoman ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle lukuun ottamatta alakonsernien osakkuusyhtiötä, joissa konserniaktiiva on jaksotettu.
-----------------------------------	---

Osakkuusyhteisöistä on jätetty yhdistelemättä yhteisöt, joiden merkitys omaan pääomaan on vähäinen. Lisäksi yhdistelemättä on jätetty Satakunnan koulutus kuntayhtymän tytär SataEdu Oy. Yllä mainittujen yhteisöjen samanaikaiseen yhdistelemättä jättäminen ei vaaranna konsernitilinpäätöksen antamaa oikeaa ja riittävää kuvaa konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Yhdistelemättä jättämisen vaikutus on selvitetty liitteessä omistukset muissa yhteisöissä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet	Konserniyhteisöjen tuloslaskelmiin merkityt olennaiset sisäiset tuotot ja kulut on vähennetty konsernituloslaskelmaa laadittaessa. Konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien taseisiin merkityt olennaiset keskinäiset saamiset ja velat on vähennetty konsernitasetta laadittaessa. Olennaiset vaihto- ja käyttöomaisuuteen sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty siltä osin, kun ne ovat tiedossa. Konsernin sisäiset kiinteistöverot on eliminoitu. Liittymismaksujen eliminointeja on jatkettu edellisen vuoden taapaan, mutta kaikkien liittymismaksujen oikeellisuutta ei ole pystytty selvittämään.
--	--

Suunnitelmapoistojen oikaisu	Poistot on yhdistelty toimialakohtaisen suunnitelmapoistolaskennan mukaan. Kiinteistö- ja asuntoyhteisöihin, jotka noudattavat lyhennysmaksusuunnitelmien mukaista poistolaskentakäytäntöä, sovelletaan kiinteistötoimialalle soveltuvaa suunnitelmapoistojen laskentaa. Olennaisilta osin muiden kiinteistö- ja asuntotytyritysteisöjen alipoistot on oikaistu emon poistosuunnitelman mukaisiksi niiltä osin kuin ne ovat tiedossa.
	Kuten aiempinakin vuosina, poistoja on yhdistetty kaupungin laskentaperiaatteisiin myös neljältä yhtiöltä, jotka tilinpäätöksessä annettujen tietojen mukaan tekevät suunnitelman mukaisia poistoja. Nämä oikaisut heikentävät vuoden 2022 tilinpäätöksessä konsernitulosta noin 1,1 Meuroa, sekä pienentävät rakennusten arvoa ja edellisen tilikauden ylijäämää noin 65,0 Meuroa.
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä. Laskennallinen verovelka on esitetty kokonaisuudessaan pitkäaikaisena vieraana pääomana.
Vähemmistöosuudet	Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omaan pääomaan kuuluvista eristä.
Poikkeavat tilikaudet	Kaikilla yhdisteltävillä yhteisöillä on sama tilikausi.
Laskentaperiaatteiden yhdenmukaistaminen	Rakennusten arvoon tilikaudella aktivoidut korkomenot on konsernitilinpäätöstä laadittaessa oikaistu korkokuluksi. Arvonkorotukset on peruutettu konserniin kuuluvilta yhteisöiltä. Ammattikorkeakoulun sijoituksia ei ole yhdenmukaistettu kaupungin laskentaperiaatteiden mukaiseksi, koska riittäviä tietoja ei ole ollut saatavilla.
Hyvinvointialueelle siirtyneiden omaisuus- ja pääomaerien aiheuttamat muutokset	Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta annettun lain (616/2021) 4 luku sisältää säännökset uudistuksen omaisuusjärjestelyistä, mitä on noudatettu tämän tilinpäätöksen laadinnassa. Omaisuusjärjestelyt vaikuttavat siihen, mitkä yhteisöt on yhdistelty kuntakonsernin konsernitilinpäätökseen, ja siten myös konsernitilinpäätöksen oikaisu- ja eliminointikirjauksiin. Voimaantulon mukaan hyvinvointialueelle siirtyi konserniin kuuluvista yhteisöistä Satakunnan Sairaanhoidopiiriin kuntayhtymäkonserni ja Satakunnan pelastuslaitos. Muutoksen vaikutus konsernin avaavan taseen loppusummaan -90,4 milj. euroa, pysyviin vastaaviin -98,2 milj. euroa ja omaan pääomaan -18,3 milj. euroa.
Oikaisut edelliseltä tilikaudelta esitettäviin tietoihin	Vuoden 2023 tilinpäätöksessä on tehty takautuvaa korjausta ammattikorkeakoulun sijoitusten arvostuskirjauksiin. Aiemmin tehdyt käyvän arvon peruutuskirjaukset on poistettu vertailuvuoden luvusta, koska saatavilla oleva tieto on ollut puutteellista, eikä peruutusten oikeellisuudesta ollut varmuutta.
	Muutoksen seurauksena vuoden 2022 rahoituskulut kasvoivat konsernissa 2,3 Meuroa ja tuloksen vähemmistöosuus muuttui 1,1 Meuroa. Kokonaisvaikutus tilikauden ylijäämään oli -1,1 Meuroa. Samalla osakkeiden arvo vuoden 2022 tilinpäätöksessä kasvoi 3,5 Meuroa, Edellisen tilikauden ylijäämä kasvoi 2,9 Meuroa ja vähemmistöosuudet kasvoi 1,8 Meuroa. Muutoksen kokonaisvaikutus omaan pääomaan oli 1,8 Meuroa.
	Vuoden 2023 tilinpäätöksessä on tehty takautuvaa korjausta Porin kaupungin lukuihin. Toimintakuluja korjattiin vuoden 2022 osalta virheellisen työterveyshuollon jaksottamisen johdosta 971 689,85 euroa sekä Porin Veden varastonmuutoksen johdosta 65 141,89 euroa. Taseessa vastaavat viennit näkyvät siirtosaamisten ja siirtovelkojen muutoksena. Korjausten seurauksena tulos heikkeni 1 Meuroa.

4.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot tehtäväalueittain				
	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Konsernipalvelut ja muu yleishallinto	9 574 955	7 321 404	4 993 995	3 491 621
Perusturva ja muut sosiaali- ja terveystuotot	3 345	186 661 025	0	86 479 431
Sivistystoimiala ja muut opetus- ja kulttuuripalvelut	34 030 839	35 234 222	14 704 229	14 027 351
Tekninen toimiala ja muut yhdyskuntapalvelut	214 054 293	225 593 746	92 091 692	101 642 699
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>257 663 431</i>	<i>454 810 397</i>	<i>111 789 916</i>	<i>205 641 102</i>

7) Verotulojen erittely		
	2023	2022
Kaupungin tulovero	154 748 107	308 217 953
Osuus yhteisöveron tuotosta	18 852 855	26 174 821
Kiinteistövero	27 101 569	26 029 672
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>200 702 531</i>	<i>360 422 445</i>

8) Valtionosuuksien erittely		
	2023	2022
Kaupungin peruspalvelujen valtionosuus	16 696 511	145 927 992
<i>Siiitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (±)</i>	<i>25 221 433</i>	<i>35 779 602</i>
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain valtionosuudet	-5 658 095	-5 716 342
Verotulomenetyksen kompensatio	13 537 031	44 101 805
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	<i>24 575 447</i>	<i>184 313 455</i>

9) Palvelujen ostojen erittely		
	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	13 539 862	237 810 053
Muiden palvelujen ostot	46 143 380	76 867 098
<i>Kaupungin palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>59 683 242</i>	<i>314 677 151</i>

10) Valtuustoryhmille annetut tuet		
	2023	2022
Keskustan valtuustoryhmä	4 635	2 512
Kokoomuksen valtuustoryhmä	20 210	12 416
Kristillisdemokraattien valtuustoryhmä	4 461	4 116
Liike Nyt valtuustoryhmä	2 172	0
Perussuomalaisten valtuustoryhmä	8 658	8 645
Sosiaalidemokraattien valtuustoryhmä	10 388	13 739
Vasemmistoliiton valtuustoryhmä	6 401	6 719
Vihreiden valtuustoryhmä	7 003	6 468
<i>Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä</i>	<i>63 928</i>	<i>54 615</i>

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksesta

Poistosuunnitelma on alun perin hyväksytty vuonna 1996 ja sitä on muutettu vuosina 2000, 2013 sekä viimeksi tilikauden 2019 aikana. Kaupungin poistosuunnitelman hyväksymismenettelystä määrätään hallintosäännön 69 §:ssä, jonka mukaan kaupunginhallitus hyväksyy poistosuunnitelman. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on vuonna 2016 antanut yleisohjeen kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista. Poistosuunnitelma on voimassa olevan yleisohjeen mukainen. Talous- ja hallintojohtaja on valtuutettu hyväksymään poistoajat, mikäli aktivoitavalle investoinnille käytetään poistosuunnitelman mukaisen alarajan ylittävää poistoaikaa.

Hankintamenoiltaan alle 10 000 euron pysyvien vastaavien hankinnat on kaupungissa kirjattu vuosikuluiksi.

POISTOSUUNNITELMA, VOIMASSA 1.12.2019 ALKAEN

Kaupunginhallitus 25.11.2019 § 637

Aineettomat hyödykkeet**Poistomenetelmä: tasapoisto****Poisto aika**

Kehittämismenot	3-5 vuotta
Aineettomat oikeudet	5-20 vuotta
Liikearvo	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	
Atk-ohjelmistot	5 vuotta
Osallistuminen toisen yhteisön	
- tiehankkeisiin	15-20 vuotta
- ratahankkeisiin	30-40 vuotta
- rakennushankkeisiin	Sovelletaan vastaavanlaisen rakennelman hankintamenoa koskevia poistoajoja
Osake- ja vuokrahuoneistojen peruseränparannusmenot	5-10 vuotta
Muut	3-10 vuotta

Aineelliset hyödykkeet**Poisto aika**

Maa- ja vesialueet	ei poisto aikaa
Rakennukset ja rakennelmat	
Hallinto- ja laitosrakennukset	20-50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-30 vuotta
Talousrakennukset	10-20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	20-30 vuotta
Asuinrakennukset	30-50 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit ja puistot	15-20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	10-30 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	15-30 vuotta
Vedenjakeluverkosto	30-40 vuotta
Viemäriverkko	30-40 vuotta
Kaukolämpöverkko	20-30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15-20 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	10-20 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15-20 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	10-15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10-15 vuotta
Koneet ja kalusto	
Rautaiset alukset	15-20 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkonet	8-15 vuotta
Muut kuljetusvälineet	4-7 vuotta
Muut liikkuvat työkonet	5-10 vuotta
Muut raskaat koneet	10-15 vuotta
Muut kevyet koneet	5-10 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. Laitteet	5-15 vuotta
Atk-laitteet	3-5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	3-5 vuotta

Poisto aika on poistoajan alaraja, ellei pidemmän poistoajan käyttämiselle ole erityistä hyödykekohtaista perustetta. Poistot aloitetaan hyödykkeen käyttöönottoa seuraavasta kuukaudesta alkaen. Poistopohjana on hyödykkeen hankintaan saadulla valtionosuudella, investointiavustuksella tai muulla rahoitusosuudella vähennetty hankintameno määrä. Tuotannosta poistetun hyödykkeen jäljellä oleva poistamaton meno jäännös poistetaan kokonaan sinä tilivuonna, jona hyödyke poistetaan käytöstä. Mikäli hyödykkeelle odotetaan tulevina vuosina olevan käyttöä kunnan palvelutuotannossa, voidaan hyödykkeestä tehdä toistaiseksi alkuperäisen poistosuunnitelman mukaiset poistot. Mikäli tällaisen hyödykkeen käyttö on lopetettu, eikä sille kolmen seuraavan vuoden aikana tule käyttöä, on jäljellä oleva poistamaton meno jäännös poistettava kokonaan kirjanpidosta.

12) Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Eläkevastuu 1.1.	64 100	64 100	64 100	64 100
Eläkevastuu 31.12.	64 100	64 100	64 100	64 100
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12. ed. tilikausi	3 752 765	3 679 053		
Hyvinvointialuemuutos	-3 752 765			
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	0	3 679 053		
Lisäykset tilikaudella		435 177		
Vähennykset tilikaudella		-361 464		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	0	3 752 765		
Muu ympäristövelvoitteista johtuva varaus 1.1.	810 548	808 015	810 548	808 015
Lisäykset tilikaudella	900 000	2 533		2 533
Vähennykset tilikaudella			-810 548	
Muu ympäristövelvoitteista johtuva varaus 31.12.	1 710 548	810 548	0	810 548
Muut pakolliset varaukset 1.1.*	600 000	0	600 000	0
Lisäykset tilikaudella	1 000 000	600 000	1 000 000	600 000
Vähennykset tilikaudella	-600 000		-600 000	
Muut pakolliset varaukset 31.12.	1 000 000	600 000	1 000 000	600 000

*Vertailutietoa oikaistu, Hangassuon kaatopaikan ympäristövelvoitteista johtuva varaus eroteltu muista pakollisista varauksista

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	1 415 259	1 517 775	1 415 259	1 264 991
Rakennusten luovutusvoitot	2 659	82 531	2 500	82 531
Osakkeiden luovutusvoitot	60 624	7 626 911	7 898 944	5 316 998
Muut luovutusvoitot	398 678	930 913	0	0
Luovutusvoitot yhteensä	1 877 220	10 158 130	9 316 702	6 664 520
Muut toimintakulut				
Rakennusten luovutustappiot	0	51 262	0	37 051
Osakkeiden luovutustappiot	0	21 407	0	0
Muut luovutustappiot	12 873	0	1 744	0
Luovutustappiot yhteensä	12 873	72 669	1 744	37 051

15) Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2023	2022
Osinkotuotot muista yhteisöistä	934 404	541 142
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	1 880	457 109
Yhteensä	936 285	998 251

4.4 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

18) Arvonkorotukset				
	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Osakkeiden ja osuuksien arvonkorotukset				
Arvo 31.12. ed. tilikausi	4 752 558	6 027 867	7 413 510	8 688 819
Hyvinvointialuemuutos			-3 584 123	
Arvo 1.1.	4 752 558	6 027 867	3 829 387	8 688 819
Länsi-Suomen Voima Oy arvonkorotuksen purku	-1 275 309	-1 275 309	-1 275 309	-1 275 309
<i>Osakkeiden ja osuuksien arvonkorotukset 31.12.</i>	<i>3 477 248</i>	<i>4 752 558</i>	<i>2 554 078</i>	<i>7 413 510</i>
<i>Arvonkorotukset yhteensä</i>	<i>3 477 248</i>	<i>4 752 558</i>	<i>2 554 078</i>	<i>7 413 510</i>

19) Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti

Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Tietokone-ohjelmistot	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 31.12.2022	0	2 026 852	4 798 437	21 874	6 847 163
Hyvinvointialueelle siirtynyt	0	-681 204	0	0	-681 204
Poistamaton hankintameno 1.1.	0	1 345 648	4 798 437	21 874	6 165 959
Lisäykset tilikauden aikana	0	74 198	232 952	0	307 150
Siirrot erien välillä	0	0	287 254	-21 874	265 380
Tilikauden poisto	0	-485 430	-383 506	0	-868 936
<i>Kirjanpitoarvo 31.12.</i>	<i>0</i>	<i>934 416</i>	<i>4 935 137</i>	<i>0</i>	<i>5 869 553</i>

Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyöd.	Ennakkomaksut ja kesk. er. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 2022	91 077 423	160 993 340	157 980 907	11 686 482	28 952	21 638 545	443 405 650
Hyvinvointialueelle siirtynyt	0	-105 301	-88 592	-5 099 453	-2 720	0	-5 296 066
Poistamaton hankintameno 1.1.	91 077 423	160 888 040	157 892 315	6 587 029	26 232	21 638 545	438 109 584
Lisäykset tilikauden aikana	970 760	17 445 493	11 534 970	4 118 424	0	26 330 131	60 399 777
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	-112 558	-69 915	0	0	-2 595 187	-2 777 659
Vähennykset tilikauden aikana	-509 247	-695 861	-1 155 100	-4 740	0	0	-2 364 948
Siirrot erien välillä	0	14 848 320	1 220 642	1 010 609	0	-17 344 952	-265 380
Tilikauden poisto	0	-12 033 014	-12 959 644	-3 493 567	-13 962	0	-28 500 187
Arvonalennukset	0	-2 241 181	0	0	0	0	-2 241 181
<i>Kirjanpitoarvo 31.12.</i>	<i>91 538 935</i>	<i>178 099 238</i>	<i>156 463 269</i>	<i>8 217 756</i>	<i>12 270</i>	<i>28 028 537</i>	<i>462 360 005</i>

Pysyvien vastaavien sijoitukset	Osakkeet ja osuudet					Muut laina- ja muut saamiset		
	Osakkeet konserniyhteisöt	Osakkeet omistusyhteisöt	Kunta-yhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Saamiset konserniyhteisöt	Saamiset Muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 2022	226 324 569	1 941 448	34 715 104	39 332 321	302 313 443	120 850 211	2 352 327	123 202 538
HVA:lle siirtynyt	0	-5 000	-34 422 523	-120 032	-34 547 555	0	0	0
Hankintameno 1.1.	226 324 569	1 936 448	292 581	39 212 289	267 765 887	120 850 211	2 352 327	123 202 538
Lisäykset	9 668 410	0	0	26 296	9 694 706	121 621	0	121 621
Vähennykset	-63 409	0	0	-5 147 398	-5 210 807	-3 000 000	0	-3 000 000
Hankintameno 31.12.	235 929 570	1 936 448	292 581	34 091 187	272 249 786	117 971 831	2 352 327	120 324 158
Arvonkorotukset				3 829 032	3 829 032	0	0	0
<i>Kirjanpitoarvo 31.12.</i>	<i>235 929 570</i>	<i>1 936 448</i>	<i>292 581</i>	<i>37 920 219</i>	<i>276 078 818</i>	<i>117 971 831</i>	<i>2 352 327</i>	<i>120 324 158</i>

Olennaiset kuntayhtymä-osuuksien arvon muutokset	Tasearvo 31.12.2022	Siirto HVA:lle	Tasearvo 1.1.	Tasearvo 31.12.	Kunnan osuus kuntayhtymän peruspääomasta	Ero
Satakunnan Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä	34 422 523	-34 422 523	0	0	0	0

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

20.-22. Omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä ja osakkuusyhteisöissä

Nimi	Y-tunnus	Kunnan omistus-osuus %	Konsernin omistus-osuus %	Kuntakonsernin osuus omasta pääomasta (€)	osuus vieraasta pääomasta (€)	osuus tilikauden tuloksesta (€)
Tytäryhteisöt						
Asunto- ja kiinteistöliiketoiminta						
Asunto Oy Porin Kiertokatu 16-18	2633556-2	58,8	58,8	1 079	1 284	0
Kiinteistö Oy Domus Arctopolis	2787231-9	100,00	100,00	10 791	317	-659
Kiinteistö Oy Keskusmarkku	0623268-9	86,6	86,6	605	6	0
Kiinteistö Oy Luotsinmäen puhdistamo	2160342-5	100,0	100,0	8 441	99	809
Kiinteistö Oy Otavankatu 3	1706868-5	45,2	66,9	1 716	7	-26
Kiinteistö Oy Porin Jäähalli	2610704-1	100,0	100,0	5 539	5 770	0
Kiinteistö Oy Porin Uimahalli	2249838-0	100,0	100,0	5 757	5 031	155
Kiinteistö Oy Porin Winnova	2787242-3	100,0	100,0	16 530	30 043	-434
Kiinteistö Oy Pormestarinluodon Keskus	0197380-8	88,0	88,0	225	54	-85
Kiinteistö Oy Ulvilanpuisto	0895256-7	60,0	60,0	44	298	0
Kiinteistö Oy Viikarin Valkama	0870712-3	100,0	100,0	2 099	13	0
Meri-Porin Palvelukeskus Oy	0477278-8	100,0	100,0	7 602	3 273	1
Porin Linja-autoasemakiinteistö Oy	0137776-6	100,0	100,0	1 917	13	8
Porin Toimitilat Oy	0568454-4	100,0	100,0	24 006	3 773	139
Porin YH-Asunnot Oy	0887796-6	100,0	100,0	6 234	37 419	-200
Asunto Oy Porin Polkkapuisto	0875437-6		100,0	1 110	5	-33
Asunto Oy Porin Säveltäjänlinna	0734180-1		97,8	6 056	16	-64
Kiinteistö Oy Porin Päiväkodit	2436645-3		100,0	1 286	9 739	-4
Kiinteistö Oy Porin Annankatu 8	2419901-8		100,0	1 584	4 730	0
Kaarissan Koulu Oy	2685156-7		100,0	4 158	6 831	0
Porin Erityiskiinteistöt Oy	2034116-0		100,0	8	7 449	0
Porin Haka Oy konserni	2419902-6		100,0	4 453	8 425	0
Asunto Oy Porin Otavan Kruunu	2850221-3		100,0	4 412	7 850	0
Porin Palvelukiinteistöt Oy	2034118-7		100,0	8	15 697	0
Porin Rakennuttaja Oy	3137742-5		100,0	292	25	54
Sampolan Palvelukeskus Oy	0197384-0	100,0	100,0	5 660	20 462	-869
Suisto Kiinteistöt Oy	1955835-4	100,0	100,0	2 481	6 900	-13
Elinkeinoiminta ja muu liiketoiminta						
Länsirannikon Koulutus Oy konserni	2245018-4	48,0	61,0	14 222	4 326	-2 093
PäteWin Oy	2761742-2		100,0	358	190	159
Pori Energia Oy konserni	0790442-4	100,0	100,0	166 421	246 701	15 241
Pori Energia Sähköverkot Oy *)	2042723-9		100,0	0	0	0
Pori Jazz Oy	0761440-0	62,6	62,6	85	0	0
Porin Linjat Oy	0137089-8	100,0	100,0	894	1 227	199
Porin Satama Oy	2647353-5	100,0	100,0	63 643	50 287	-717
Priztech Oy	0773693-4		77,1	604	735	0
Priztech Asiantuntijapalvelut Oy	0799162-8		100,0	37	45	12
Satakunnan Ammattikorkeakoulu Oy	2388924-4	50,0	50,0	20 013	4 968	1 475
Visit Pori Oy	1519270-3	100,0	100,0	148	10	7
Yyterin Meriravintola Oy	0499202-7	100,0	100,0	44	1	-22
Keräämö Oy	3344353-7	68,7	68,7	4 641	505	-1 354
Säätiöt						
Maire Gullichsenin taidesäätiö	0135768-5		100,0	1 820	0	265
Piirilääkäri Anders Bustorffin säätiö sr	0137286-9		100,0	251	0	-4
Porin Aikuskoulutussäätiö	0137311-6		100,0	11 992	82	-342
Porin Teatterisäätiö konserni	0137370-6		100,0	3 212	5 357	-261
Porin Teatteritalo Oy *)	0204343-4	1,2	96,5	2 517	4 649	54
Länsi-Suomen Pelastusharjoitusalue-säätiö konserni	2343392-5		100,0	56	354	18
Turvallisuuskeskus - Safety Center Oy	0137067-9		100,0	7	21	0
				415 058	494 987	11 326
Kuntayhtymät						
Satakuntaliitto	0830322-5		37,2	491	228	-105
Satakunnan koulutusyhtymä Sataedu	0203929-1		1,7	324	106	1
				815	334	-104
Osakkuusyhteisöt						
Sarastia Oy konserni	2360731-5		21,94	3 401	8 857	29
Tempore Henkilöstöpalvelut Oy	2217411-6		100,00	17 489	11 301	5 383
Revire Perintä Oy	2689224-6		67,00	710	2 286	385
Onvire Oy	2226573-9		100,00	611	1 101	146
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
Kiinteistö Oy Mikonkadun Pysäköinti **)	2230703-8		32,0	0	0	0
Kiinteistö Oy Porin Promenadikeskus **)	1567154-4		26,8	0	0	0
Kiinteistö Oy Väinöläntammi **)	0137989-2		23,0	0	0	0
				22 191	23 545	5 943

*) Alakonsernin tytäryhtiöiden osuudet pääomasta ja tilikauden tuloksesta sisältyvät emon lukuihin.

**) Yhteisö ei toimittanut tilinpäätöstietoja.

23) Saamisten erittely				
	2023		2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		5 182 328		5 083 742
Lainasaamiset		9 548 895		9 532 103
Siirtosaamiset		3 879		1 508 391
<i>Yhteensä</i>		<i>14 735 102</i>		<i>16 124 236</i>
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		2 052		238 789
Muut saamiset		0		7 108 448
Siirtosaamiset		6 713		1 333 242
<i>Yhteensä</i>		<i>8 765</i>		<i>8 680 479</i>
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset		500		500
<i>Yhteensä</i>		<i>500</i>		<i>500</i>
<i>Saamiset yhteensä</i>		<i>14 744 366</i>		<i>24 805 216</i>

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Siirtyvät korot	432	5 604	0	1 500 000
Verosaamiset	34 399	53 285	0	0
Jaksotetut henkilöstökulut	37 708	14 068	0	0
Kelan korvaus työterveyshuollosta	941 645	1 610 046	697 165	*1 114 340
Ennakkomenot	72 197	133 130	0	0
Valtion tuet ja avustukset	1 585 954	1 820 000	1 585 954	1 820 000
Hankeavustussaamiset	5 288 112	6 074 197	1 123 522	1 663 538
Sähköjohdannaisten jaksotukset	3 324 227	36 894 220	0	0
Muut siirtosaamiset, konsernin keskinäiset	4 218	848 764	10 592	1 341 633
Muut siirtosaamiset	5 410 175	7 154 736	4 549 139	6 042 447
<i>Yhteensä</i>	<i>16 699 067</i>	<i>54 608 051</i>	<i>7 966 372</i>	<i>13 481 958</i>

*Korjattu takautuvasti Kelan korjaus työterveyshuollosta.

4.5 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 31.12. ed. tilikausi	432 080 314	432 080 314	432 080 314	432 080 314
Hyvinvointialuemuutos	-16 236 644	0	-16 236 644	0
Peruspääoma 1.1.	415 843 670	432 080 314	415 843 670	432 080 314
Peruspääoma 31.12.	415 843 670	432 080 314	415 843 670	432 080 314
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat 1.1.	1 683 830	1 683 830	0	0
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat 31.12.	1 683 830	1 683 830	0	0
Arvonkorotusrahasto 31.12. ed. tilikausi	4 752 558	6 027 867	7 413 510	8 688 819
Hyvinvointialuemuutos	0	0	-3 584 123	0
Arvonkorotusrahasto 1.1.	4 752 558	6 027 867	3 829 387	8 688 819
Arvonkorotusrahaston vähennykset	-1 275 309	-1 275 309	-1 275 309	-1 275 309
Arvonkorotusrahasto 31.12.	3 477 248	4 752 558	2 554 078	7 413 510
Rakennusrahasto 1.1.	1 700 882	1 700 882	0	0
Rakennusrahasto 31.12.	1 700 882	1 700 882	0	0
Lainanlyhennysrahasto 1.1.	103 281	103 281	0	0
Lainanlyhennysrahasto 31.12.	103 281	103 281	0	0
Muut omat rahastot 1.1.	28 026 343	27 937 974	21 337 552	21 188 005
Siirrot rahastoon	43 854	188 099	34 387	188 099
Siirrot rahastosta	-225 183	-99 729	-202 486	-38 552
Muut omat rahastot 31.12.	27 845 015	28 026 343	21 169 453	21 337 552
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	29 649 178	29 830 507	21 169 453	21 337 552
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12. ed. tilikausi	94 828 017	82 980 819	35 971 037	43 925 063
Hyvinvointialuemuutos	-2 033 535	0	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	92 794 483	82 980 819	35 971 037	43 925 063
Työterveyshuollon jaksotuskorjaus			-971 690	
Porin Veden varastonmuutoksen korjaus			-65 142	
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	92 794 483	82 980 819	34 934 205	43 925 063
Tilikauden yli-/alijäämä	17 529 421	11 847 199	14 697 777	*-8 990 858
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>560 977 831</i>	<i>563 175 226</i>	<i>489 198 828</i>	<i>492 181 104</i>

*Vertailutieto korjattu

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät	2023	2022
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	34 934 205	43 925 063
Tilikauden yli-/alijäämä	14 697 777	-8 990 858
Kertynyt poistoero 31.12.	633 333	666 667
Muut omat rahastot 31.12.	21 169 453	21 337 552
<i>Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä</i>	<i>71 436 791</i>	<i>56 938 423</i>

27) Pitkäaikaiset velat	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	77 025 000	*73 741 676

*Vertailutieto korjattu

29) Pakolliset varaukset				
	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Muut ympäristövelvoitteista johtuvat varaukset	1 710 548	810 548	0	810 548
Potilasvahinkovakuutusmaksu	0	3 752 765	0	0
Söörmarkun romukiinteistöjen ennallistamisvaraus	1 000 000	600 000	1 000 000	600 000
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>2 710 548</i>	<i>5 163 313</i>	<i>1 000 000</i>	<i>1 410 548</i>

30) Vieras pääoma				
	2023		2022	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Lainat		36 087 414		40 221 451
Ostovelat		1 528 701		1 363 088
Siirtovelat		16 617		6 753
<i>Yhteensä</i>		<i>37 632 733</i>		<i>41 591 292</i>
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat				16 302 684
Muut velat				28
Siirtovelat				3 093 506
<i>Yhteensä</i>				<i>19 396 218</i>
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Ostovelat		16 419		80 956
<i>Yhteensä</i>		<i>16 419</i>		<i>80 956</i>
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>		<i>37 649 152</i>		<i>61 068 466</i>

32) Muiden velkojen erittely				
	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Muut velat				
Liittymismaksut	22 071 641	20 846 773	3 491 533	3 491 533
Muut velat	4 421 032	4 471 254	4 411 807	4 411 807
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>26 492 674</i>	<i>25 318 026</i>	<i>7 903 340</i>	<i>7 903 340</i>

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Verovelat	2 030 386	545 509	0	0
Jaksotetut henkilöstökulut	14 068 497	23 311 583	7 000 536	5 540 257
Lomapalkkajaksotukset	19 408 554	40 316 032	*16 270 636	37 172 006
Korkojaksotukset	3 583 460	1 716 361	1 769 035	689 452
Korkojaksotukset	1 867	0	0	0
Tuloennakot	383 558	7 516 943	0	0
Muut tuet, avustukset ja korvaukset	4 560 360	7 570 780	2 426 665	4 257 508
Muut siirtovelat**	2 311 614	956 232	929 174	7 365 555
<i>Yhteensä</i>	<i>46 348 297</i>	<i>81 933 438</i>	<i>28 396 046</i>	<i>55 024 777</i>

*Hyvinvointialueelle siirtynyt, avaavassa taseessa peruspääomaan kirjattu lomapalkkavelka oli 20 704 058 euroa.

**Korjattu takautuvasti Muut siirtovelat konsernin ja kunnan osalta vuodelle 2022 Porin Vesi varastonmuutos

4.6 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

34) Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin		
	Konserni	
	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	165 137 213	179 589 354
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	227 512 978	242 036 423
<i>Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä</i>	<i>227 512 978</i>	<i>242 036 423</i>

35-37) Vakuudet				
	Konserni			
	2023	2022		
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Kiinteistökiinnitykset	289	289		
Yrityskiinnitykset	150 000	150 000		
Pantattujen arvopapereiden kirjanpitoarvo	578 319	578 319		
Talletukset	5 427 930	2 602 255		
Takaukset	3 515 392	3 523 392		
Muut	3 893 043	458 605		
<i>Yhteensä</i>	<i>13 564 973</i>	<i>7 312 860</i>		
			Kunta	
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet			2023	2022
Takaukset			107 745 236	203 031 828
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Kiinteistökiinnitykset	13 000	13 000		
Muut	42 822 688	31 620 094		
<i>Yhteensä</i>	<i>42 835 688</i>	<i>31 633 094</i>		
<i>Vakuudet yhteensä</i>	<i>56 400 661</i>	<i>38 945 954</i>	<i>107 745 236</i>	<i>203 031 828</i>

38) Vuokravastuut				
	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Vuokravastuut yhteensä	126 844 195	131 233 308	146 311 770	146 596 250
Siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	18 465 261	22 856 718	18 947 605	29 592 699

Vertailutietoja korjattu kunnan ja konsernin osalta

39-40) Vastuusitoumukset		
	2023	2022
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	196 337 305	196 337 305
Jäljellä oleva pääoma	104 468 468	112 649 040
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	6 694 523	6 694 523
Jäljellä oleva pääoma	3 276 768	3 692 655
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista 31.12.		
Kaupungin osuus takauskeskuksen takausvastuista	690 254 474	632 010 351
Kaupungin mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta	549 459	365 481

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Sopimusvastuut				
Lentoliikennesopimus KH 19.12.2022 § 781	3 000 000	5 929 681	3 000 000	5 929 681
...josta seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	3 000 000	2 964 841	3 000 000	2 964 841
Innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimus	1 600 000	0	1 600 000	0
...josta seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	400 000		400 000	0
Muut sopimusvastuut	103 383	185 588	0	0
...josta seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	0	0	0	0
Vakuus Hangassuon ympäristölupaan, jälkihoitovelvoite	0	1 350 000	0	1 350 000
...josta seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	0	0	0	0
Sopimuspalokuntakorvaukset	0	2 733 798	0	2 733 798
...josta seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	0	0	0	0
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset	3 853 972	1 472 774	3 853 972	1 472 774
...josta seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	3 249 324	736 387	3 249 324	736 387
Sopimusvastuut yhteensä	8 557 355	11 671 841	8 453 972	11 486 253
Arvonlisäveron palautusvastuu	8 393 680	11 384 532	44 475	89 274

Johdannaissopimusten käsittely

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnolla 116/2017 on annettu ohjeita kuntien suojaustarkoituksessa tehtyjen koronvaihtosopimusten käsittelystä kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä. Lausunnon mukaan johdannaissopimusten luonne ratkaisee kirjanpitokäsittelyn. Jos kirjanpitovelvollisen johto katsoo johdannaissopimusten olevan suojaavia, tulee tämä seikka todentaa ja dokumentoida sekä kuvata tilinpäätöksessä.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimista koskevassa yleisohjeessa linjannut, että kunnat eivät voi soveltaa kirjanpitolain 5:2a §:n mahdollisuutta arvostaa johdannaissopimuksia tai muita rahoitusvälineitä käypään arvoon. Kunnan kirjanpidossa ei myöskään sovelleta kirjanpitolain 7 a lukua kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaan laadittavasta tilinpäätöksestä ja konsernitiilinpäätöksestä.

Kaikki voimassa olevat johdannaissopimukset on vuoden 2023 tilinpäätöksessä määritelty kaupungin näkökulmasta suojaaviksi ja esitetty siten ainoastaan tilinpäätöksen liitetiedoissa. Lähtökohtana tälle on kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunto 116/21.3.2017: "Suojaavan koronvaihtosopimuksen käypää arvoa ja arvon muutosta ei merkitä taseeseen, vaan ne esitetään liitetietoina." Lausunto ei ota kantaa, onko yksittäinen johdannaissopimus suojaava vai ei, vaan jättää asian kirjanpitovelvollisen ratkaistavaksi.

Kaikkien johdannaissopimusten suojaavuus tulee kaupungin näkemyksen mukaan siitä, että tarkoituksena on ollut lukita korkotasoa kaupungin kustannuskehityksen kannalta pitkäaikaiseen ennalta laskettuun kestävään kiinteään korkotasoon sekä parantaa korkotason ennakoitavuutta. Näin ollen johdannaissopimukset ovat vakuutuksen tyyppisiä tuotteita ja siten niiden ainoa tarkoitus on suojata kaupunkia lainoihin kohdistuvalta korkoriskiltä ja tasoittaa kaupungin korkokustannuksia myös pitkällä aikavälillä.

Johdannaissopimuksilla hallitaan lainoihin liittyvää korkoriskiä kääntämällä vaihtuvaa korkoa kiinteäksi tavoitteena korkotason muutosten vaikutusten tasaaminen, kassavirtojen parempi ennakoitavuus sekä korkokustannusten alentaminen pitkällä aikavälillä. Antamalla pankille jatko-oikeuden kaupunki on saanut alemman kiinteän korkotason (kassavirtavaikutus) suojaukseen kuin tekemällä suoraan saman pituisen pelkän koronvaihtosopimuksen. Lisäksi mikäli pankki käyttäisi jatko-oikeuttaan, niin kaikissa jatko-oikeudellisissa sopimuksissa kiinteän koron taso on alle kaupungin laskeman pitkäaikaisen kestävä tason tai korko jää alle sen hetkisen markkinatason.

Yksipuolisesti jatkettavissa koronvaihtosopimuksissa ei ole myöskään mitään erityisiä purkuehtoja, jotka aiheuttaisivat kassavirtavirtoja pankkiin päin normaalin maksetun kiinteän koron lisäksi, eikä niissä ole myöskään mitään sellaisia tuntemattomia lukitusmekanismeja, joiden arvo määräytyisi vasta tulevaisuudessa. Eli jos pankki yksipuolisesti käyttää koronvaihtosopimukseen liittyvän oikeuden tulevaisuudessa, sopimuksen toteutumiseen ei liity rahaliikennettä eikä koronvaihtosopimuksella ole siten hankintamenoa. Koska kaupunki on tehnyt kaikki johdannaissopimukset pelkästään suojaamistarkoituksessa, niitä ei ole lähtökohtaisesti tarkoituskaan purkaa ennen sopimusten normaalia päättymistä.

Johdannaissopimusten määrä on suhteutettu Porin kaupungin lainasalkkuun ja koronvaihtosopimukset ovat kohdistettavissa kaupungin lainasalkun lainoihin. Porin kaupungin lainasalkkuun otettavissa lainoissa on jo pitkään käy-

tetty viitekorkona kolmen tai kuuden kuukauden euriboria. Samaa korkosidonnaisuutta käytetään myös johdannais-sopimuksissa. Yksittäisen johdannaissopimuksen kesto ulottuu pisimmälleen vuoteen 2047. Vuonna 2022 tulevasta lainamäärän kehityksestä tehdyn arvion mukaan kaupungin lainasalkku tulee pysymään vähintäänkin nykyisten teh-tyjen johdannaissopimusten nimellispääomien tasolla vielä vuosikymmentenkin päästä. Ja johdannaissopimuksia tehtäessä on ajateltu, että tulevaisuudessakin kaupungin lainaa on tuon arvion mukaan vähintäänkin sen verran kuin on pitkällä tulevaisuudessa erääntyvien yksittäisten suojausten pääoma. Vuoden 2023 syyspuolella Porin kaupun-ginvaltuuston antama valmistelu-oikeus virkamiehille tärkeimmän tytäryhtiön osamyyntistä voi toteutuessaan vaikut-taa merkittävästi tulevien suojausten tarpeeseen ja lainasalkun rakenteeseen. Jos kaupungille ei ole tulossa suuria sote-kiinteistöjen myyntituloja tai muita suuria myyntituloja, niin jatkossakin on äärimmäisen tärkeää suojata kau-pungin lainasalkkua pitämällä lainasalkun suojausaste edelleen vähintään kohtuullisella tasolla ja tarvittaessa kas-vattaa lainasalkun suojausastetta.

Markkinakorot jatkoivat vuoden 2022 lopulla alkanutta nousuaan läpi vuoden 2023 ja inflaatio on ollut korkealla ta-solla vuoden 2023. Keskuspankkien rahapolitiikkaa on ollut tärkeää seurata tiiviisti vuoden 2023 aikana ja kaupunki on pyrkinyt reagoimaan koronnousuun ja mahdolliseen laskuun toimisissaan. Hyvinvointialueiden aloitus on aiheutta-nut kaupungin kassavirroissa merkittävän pienemisen (mm. verotulot ja valtionosuudet) lainojen kuitenkin jäädessä kaupungin taseeseen. Lisäksi kaupungin nettolainanotto kasvoi vuonna 2023 ja arvion mukaan kasvaa edelleen talousarviovuonna 2024 sekä myöskin suunnitelmavuonna 2025. Näiden syiden takia korkojen nousuun lyhyellä, keskipitkällä sekä pitkällä aikavälillä on varauduttu suojaamalla ja pienentämällä lainasalkun tulevaa korkoriskiä. Näistä syistä myös pitkät jatko-oikeudelliset koronvaihtosopimukset ovat olleet suojaavia ja perusteltuja, sillä näin kaupunki on saanut lukittua lainasalkun keskikorkoa kaupungin kannalta kestäväälle tasolle pitkällä aikavälillä ja näi-den pitkien suojauksien kiinteä korko on ollut poikkeuksellisen alhaalla. Porin kaupungin tulokinnan mukaan kaikki pankin yksipuolisesti jatkettavat koronvaihtosopimukset ovat edelleen suojaavia kuten ne olivat tilinpäätöksessä 2022. Ehdollisen sopimuksen toteutumisen ennuste on kuvattu kyseisen yksittäisen sopimuksen tiedoissa.

Kaupungin johdannaissopimukset ovat koronvaihtosopimuksia, jatkettavia koronvaihtosopimuksia, kynnyksellisiä ko-ronvaihtosopimuksia, kynnyksellisiä koronvaihtosopimuksia jatko-oikeudella sekä korkolattiasopimuksia.

Avoimna olevien johdannaisten nimellismäärä 31.12.2023 oli 155 000 000,00 kun vuosi sitten avoimna olevien joh-dannaisten määrä oli 95.000.000,00 euroa. Tämä muutos johtuu siitä, että jo aiemmin oli tehty sopimuksia, mitkä astuivat voimaan vuoden 2023 aikana. Johdannaisten nimellismäärä suhteessa avoimna olevaan lainasaldoon (netto) oli 58,83 % ja lainasalkun keskikorko johdannaisten kanssa oli 2,27 %. Alla on lueteltu tilinpäätöshetkellä voimassa olleet johdannaissopimukset sekä analysoitu johdannaissopimusten herkkyyttä korkotason muutoksille.

Koronvaihtosopimus nro 1. Koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 5 000 000,00
 Käypä arvo 31.12.2023, pankin ilmoituksen mukaan EUR 303 840
 Maksettu korko 1,690 %
 Vastaanotettu korko 6 kk Euribor
 Lyhennysohjelma Bullet
 Sopimuksen alkamispäivä 3.7.2023
 Sopimuksen eräpäivä 1.4.2032

Koronvaihtosopimus nro 2. Koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 25 000 000,00
 Käypä arvo 31.12.2023, pankin ilmoituksen mukaan EUR 547 133
 Maksettu korko 1,965 %
 Vastaanotettu korko 6 kk Euribor
 Lyhennysohjelma Bullet
 Sopimuksen alkamispäivä 5.6.2023
 Sopimuksen eräpäivä 5.12.2028

Koronvaihtosopimus nro 3. Koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 25 000 000,00
 Käypä arvo 31.12.2023, pankin ilmoituksen mukaan EUR 1 353 499
 Maksettu korko 1,989 %
 Vastaanotettu korko 6 kk Euribor
 Lyhennysohjelma Bullet
 Sopimuksen alkamispäivä 5.12.2028
 Sopimuksen eräpäivä 5.12.2047

Molemmilla sopimusosapuolilla on valinnainen oikeus koronvaihtosopimuksen ennen-aikaiseen eräännyttämiseen, eräännyttämisspäivät 5.12.2029 ja 5.12.2039

Koronvaihtosopimus nro 4. Koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 10 000 000,00
 Käypä arvo 31.12.2023, pankin ilmoituksen mukaan EUR 408 314
 Maksettu korko 1,745 %
 Vastaanotettu korko 6 kk Euribor
 Lyhennysohjelma Bullet
 Sopimuksen alkamispäivä 5.7.2023
 Sopimuksen eräpäivä 5.10.2029

Koronvaihtosopimus nro 5. Koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 10 000 000,00
 Käypä arvo 31.12.2023, pankin ilmoituksen mukaan EUR 1 127 489
 Maksettu korko 1,128 %
 Vastaanotettu korko 6 kk Euribor
 Lyhennysohjelma Bullet
 Sopimuksen alkamispäivä 11.12.2023
 Sopimuksen eräpäivä 10.6.2033

Koronvaihtosopimus nro 6. Jatkettava koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 10 000 000,00
 Käypä arvo 31.12.2023, pankin ilmoituksen mukaan EUR 1 183 829
 Maksettu korko 0,745 %
 Vastaanotettu korko 6 kk Euribor
 Lyhennysohjelma Bullet
 Sopimuksen alkamispäivä 9.6.2027
 Sopimuksen eräpäivä 9.6.2036 (tai 10.6.2041)*.

*Pankilla on oikeus, mutta ei velvollisuutta, jatkaa sopimusta muuttamalla sopimuksen päättymispäiväksi 10.6.2041 siten, että pankin tulee ilmoittaa jatko-oikeuden käytöstä kaupungille viimeistään 5.6.2036. Terminiikorkojen perusteella sopimus olisi eräännyttämässä 9.6.2036.

Molemmilla sopimusosapuolilla on oikeus sopimuksen ennen-aikaiseen eräännyttämiseen 9.6.2031.

Ehdollisen suojauksen ennuste nykyisen korkokäyrän mukaan: Ei ole toteutumassa

Koronvaihtosopimus nro 7. Jatkettava koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 10 000 000,00
 Käypä arvo 31.12.2023, pankin ilmoituksen mukaan EUR 1 183 829
 Maksettu korko 0,745 %
 Vastaanotettu korko 6 kk Euribor
 Lyhennysohjelma Bullet
 Sopimuksen alkamispäivä 9.6.2027
 Sopimuksen eräpäivä 9.6.2036 (tai 10.6.2041)*.

*Pankilla on oikeus, mutta ei velvollisuutta, jatkaa sopimusta muuttamalla sopimuksen päättymispäiväksi 10.6.2041 siten, että pankin tulee ilmoittaa jatko-oikeuden käytöstä kaupungille viimeistään 5.6.2036. Terminiikorkojen perusteella sopimus olisi eräännyttämässä 9.6.2036.

Molemmilla sopimusosapuolilla on oikeus sopimuksen ennen-aikaiseen eräännyttämiseen 9.6.2031.

Ehdollisen suojauksen ennuste nykyisen korkokäyrän mukaan: Ei ole toteutumassa

Koronvaihtosopimus nro 8. Jatkettava koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 10 000 000,00
 Käypä arvo 31.12.2023, pankin ilmoituksen mukaan EUR 705 008
 Maksettu korko 1,740 %
 Vastaanotettu korko 6 kk Euribor
 Lyhennysohjelma Bullet
 Sopimuksen alkamispäivä 5.10.2029
 Sopimuksen eräpäivä 5.10.2040

Molemmilla sopimusosapuolilla on valinnainen oikeus koronvaihtosopimuksen ennen-aikaiseen eräännyttämiseen, eräännyttämispäivät 19.5.2030 ja 19.5.2040

Koronvaihtosopimus nro 9. Kynnyksellinen koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 5 000 000,00

Käypä arvo 31.12.2023, pankin ilmoituksen mukaan EUR – 79 260

Maksettu korko % 1,74

Vastaanotettu korko 3 kk Euribor

Lyhennysohjelma Bullet

Sopimuksen alkamispäivä 24.1.2025

Sopimuksen eräpäivä 24.1.2040

Mikäli korkojaksolle määritelty viitekorko alittaa tai on yhtä suuri kuin 4,00 % p.a., kaupungin maksama korkojakson vaihtuva korko on 1.74 % p.a., muutoin kaupunki maksaa viitekoron vähennettynä 0,5 prosenttiyksiköllä.

Molemmilla sopimusosapuolilla on valinnainen oikeus koronvaihtosopimuksen ennen-aikaiseen eräännyttämiseen, eräännyttämispäivät 24.1.2030 ja 24.1.2035

Koronvaihtosopimus nro 10. Kynnyksellinen koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 10 000 000,00

Käypä arvo 31.12.2023, pankin ilmoituksen mukaan EUR 776 294

Maksettu korko 1,39 % p.a.

Vastaanotettu korko 3 kk Euribor + marginaali 0 %

Lyhennysohjelma Bullet

Sopimuksen alkamispäivä 11.1.2019

Sopimuksen eräpäivä 11.1.2045

Mikäli korkojaksolle määritelty viitekorko alittaa tai on yhtä suuri kuin 5 % p.a., kaupungin maksama korkojakson vaihtuva korko on 1,39 % p.a., muutoin kaupunki maksaa viitekoron vähennettynä 1,00 prosenttiyksiköllä. Molemmilla sopimusosapuolilla on valinnainen oikeus koronvaihtosopimuksen ennenaikaiseen eräännyttämiseen (ns. break clause) 8.1.2025, 8.1.2035 ja 8.1.2045

Koronvaihtosopimus nro 11 Kynnyksellinen koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 10 000 000,00

Käypä arvo 31.12.2023, pankin ilmoituksen mukaan EUR - 26 925

Maksettu korko 1,95 %

Vastaanotettu korko 3 kk Euribor + marginaali 0 %,

Lyhennysohjelma Bullet

Sopimuksen alkamispäivä 20.6.2023

Sopimuksen eräpäivä 20.6.2043

Mikäli korkojaksolle määritelty viitekorko alittaa tai on yhtä suuri kuin 5,00 % p.a., kaupungin maksama korkojakson vaihtuva korko on 1,95 % p.a., muutoin kaupunki maksaa viitekoron vähennettynä 1,00 prosenttiyksiköllä. Molemmilla sopimusosapuolilla on valinnainen oikeus koronvaihtosopimuksen ennenaikaiseen eräännyttämiseen (ns. break clause) 4.6.2031, 4.6.2036 ja 4.6.2041

Koronvaihtosopimus nro 12 Kynnyksellinen koronvaihtosopimus jatko-oikeudella

Nimellispääoma EUR 20 000 000,00

Käypä arvo 31.12.2023, pankin ilmoituksen mukaan EUR 562 430

Maksettu korko 0,64 %

Vastaanotettu korko 3 kk Euribor

Lyhennysohjelma Bullet

Sopimuksen alkamispäivä 28.1.2016

Sopimuksen eräpäivä 27.7.2027

Mikäli korkojaksolle määritelty viitekorko alittaa tai on yhtä suuri kuin 5 % p.a., kaupungin maksama korkojakson vaihtuva korko on 0,64 % p.a., muutoin kaupunki maksaa viitekoron vähennettynä yhdellä (1) prosenttiyksiköllä. Molemmilla sopimusosapuolilla on valinnainen oikeus koronvaihtosopimuksen ennenaikaiseen eräännyttämiseen (ns. break clause) 28.1.2026, 28.1.2036.

Pankilla on yksipuolinen oikeus jatkaa johdannaisoppimusta koronvaihtosopimuksena alkaen 27.07.2027 alla olevin ehdoin. Molemmilla sopimusosapuolilla on valinnainen oikeus koronvaihto-sopimuksen ennenaikaiseen eräännyttämiseen (ns. break clause) 28.1.2026, 28.1.2036.

Nimellispääoma EUR 20 000 000,00

Maksettu korko 1,5 %

Vastaanotettu korko 3 kk Euribor

Lyhennysohjelma Bullet

Sopimuksen alkamispäivä 27.7.2027
Sopimuksen eräpäivä 27.7.2045

Ehdollisen suojauksen ennuste nykyisen korkokäyrän mukaan: Ei ole toteutumassa

Koronvaihtosopimus nro 13. Kynnyksellinen koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 10 000 000,00
Käypä arvo 31.12.2023, pankin ilmoituksen mukaan EUR – 95 050
Maksettu korko 1,98 % p.a.
Vastaanotettu korko 3 kk Euribor + marginaali 0 %
Lyhennysohjelma Bullet
Sopimuksen alkamispäivä 6.6.2017
Sopimuksen eräpäivä 6.6.2044

Mikäli korkojaksolle määritelty viitekorko alittaa tai on yhtä suuri kuin 5,00 % p.a., kaupungin maksama korkojakson vaihtuva korko on 1,98 % p.a., muutoin kaupunki maksaa viitekoron vähennettynä 1,00 prosenttiyksiköllä. Molemmilla sopimusosapuolilla on valinnainen oikeus koronvaihtosopimuksen ennenaikaiseen eräännyttämiseen (ns. break clause) 4.6.2024, 5.6.2034.

Koronvaihtosopimus nro 14. Koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 10 000 000,00
Käypä arvo 31.12.2023, pankin ilmoituksen mukaan EUR 1 086 220
Maksettu korko 0,62 %
Vastaanotettu korko 3 kk Euribor
Lyhennysohjelma Bullet
Sopimuksen alkamispäivä 18.9.2023
Sopimuksen eräpäivä 18.9.2030

Koronvaihtosopimus nro 15. Kynnyksellinen koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 20 000 000,00
Käypä arvo 31.12.2023, pankin ilmoituksen mukaan EUR 2 144 687
Maksettu korko 0,49 % (kun euribor 6kk on alle 4,75 %, muuten korko on 1,00 % alle sen hetken euribor 6 kk)
Vastaanotettu korko 6 kk Euribor
Lyhennysohjelma Bullet
Sopimuksen alkamispäivä 2.10.2023
Sopimuksen eräpäivä 30.9.2030

Koronvaihtosopimus nro 16 Koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 10 000 000,00
Käypä arvo 31.12.2023, pankin ilmoituksen mukaan EUR 1 665 536
Maksettu korko 0,87 % p.a.
Vastaanotettu korko 3 kk Euribor
Lyhennysohjelma Bullet
Sopimuksen alkamispäivä 18.9.2023
Sopimuksen eräpäivä 18.9.2035

Koronvaihtosopimus nro 17. Jatkettava koronvaihtosopimus

Nimellispääoma EUR 15 000 000,00
Käypä arvo 31.12.2023, pankin ilmoituksen mukaan EUR 219 180,76
Maksettu korko 1,35 %
Vastaanotettu korko 3 kk Euribor
Lyhennysohjelma Bullet
Sopimuksen alkamispäivä 18.8.2017
Sopimuksen tarkistamispäivä 18.8.2027
Sopimuksen eräpäivä 18.8.2037

Pankilla on oikeus, muttei velvollisuutta 18.8.2027 jatkaa koronvaihtosopimusta samalla nimellispääomalla EUR 15 000 000,00 ja samalla kaupungin maksamalla kiinteällä korkotasolla 1,35 %.

Yhteenveto ja herkkyyshanalyysi

#	Laskennallinen pääoma	Eräpäivä	Kassavirran suunta 31.12.2023 terminikorkojen valossa?	-1,00 %	Markkina-arvo 31.12.2023	+1,00 %
1	5 000 000	1.4.2032	Positiivinen koko sopimusajan	- 61 952	303 840	639 804
2	25 000 000	5.12.2028	Positiivinen koko sopimusajan	-525 116	547 133	1 561 614
3	25 000 000	5.12.2047	Positiivinen 5.12.2045 asti	-2 360 280	1 353 499	4 157 146
4	10 000 000	5.10.2029	Positiivinen koko sopimusajan	- 109 221	408 314	894 902
5	10 000 000	10.6.2033	Positiivinen koko sopimusajan	340 968	1 127 489	1 839 641
6	10 000 000	9.6.36/41	Positiivinen koko sopimusajan	340 791	1 183 829	1 844 419
7	10 000 000	9.6.36/41	Positiivinen koko sopimusajan	340 791	1 183 829	1 844 419
8	10 000 000	5.10.2040	Positiivinen koko sopimusajan	427 558	705 008	2 167 585
9	5 000 000	24.1.2040	Positiivinen koko sopimusajan	-448 935	-79 260	256 165
10	10 000 000	11.1.2045	Positiivinen koko sopimusajan	-1 306 070	776 294	816 120
11	10 000 000	20.6.2043	Positiivinen lähes koko s.ajan	-1 326 260	-26 925	896 795
12	20 000 000	27.7.2027	Positiivinen koko sopimusajan	-1 802 110	562 430	854 815
13	10 000 000	6.6.2044	Positiivinen lähes koko s.ajan	-1 392 190	-95 050	941 160
14	10 000 000	18.9.2030	Positiivinen koko sopimusajan	498 248	1 086 220	1 634 918
15	20 000 000	30.9.2030	Positiivinen koko sopimusajan	1 147 327	2 144 687	2 780 852
16	10 000 000	18.9.2035	Positiivinen koko sopimusajan	698 994	1 665 536	2 524 582
17	15 000 000	18.8.27/37	Positiivinen koko sopimusajan	-684 819	289 180	962 114
Markkina-arvo yhteensä				-6 111 994	13 136 053	24 868 975

Johdannaissopimukset, markkina-arvo				
	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Koronvaihtosopimukset	15 500 034	22 767 340	13 136 053	19 129 898
Sähköjohdannaiset (erittely Pori Energia Oy tasekirjassa)	1 046 534	-36 058 170	0	0
Johdannaissopimukset yhteensä	16 546 568	-13 290 830	13 136 053	19 129 898

4.7 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä		
	2023	2022
Yleishallinto	118	116
Sosiaali- ja terveystoimi	0	2 672
Opetus- ja kulttuuritoimi	1 942	1 950
Yhdyskuntapalvelut	971	1 517
Yhteensä	3 031	6 255

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2023	2022
Eurajoen Sosialidemokraatit ry	20	40
Harjavallan Kokoomus ry	50	40
Harjavallan Sosialidemokraatit ry	30	15
Keskustan Satakunnan piiri ry	1 055	1 776
Kokemäen Perussuomalaiset ry	90	105
Merikarvian Sos.-dem. Työväenyhdistys ry	20	155
Porin Kokoomus ry	19 036	19 159
Porin Perussuomalaiset ry	10 923	17 006
Porin seudun vihreät ry	8 440	11 393
Porin Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö ry	32 223	37 882
Satakunnan Kokoomus r.y.	4 188	303
Satakunnan Sosialidemokraatit ry	0	458
SKP Satakunnan Seudun piirijärjestö ry	0	59
Suomen Keskusta r.p., ruotsiksi Centern i Finland r.p.	4 883	4 961
Suomen Kristillinen liitto ry	1 058	1 433
Uvilan Kokoomus r.y.	20	200
Uvilan Sosialidemokraatit ry	45	450
Vasemmistoliiton Porin Kunnallisjärjestö ry	10 532	13 072
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	92 611	108 506

45) Tilintarkastajan palkkiot		
	2023	2022
Tilintarkastuspalkkiot	56 383	73 346
Muut palkkiot	9 823	1 676
<i>Palkkiot yhteensä</i>	66 205	75 022

46) Selvitys kaupungin ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista

Porin kaupungin sidonnaisuusrekisterin henkilöt on listattu internetsivustolla pori.sidonnaisuusrekisteri.fi.

Intressitahoja ovat kaupunginjohtaja, kaupunginhallituksen jäsen ja varajäsen sekä kaupungin muiden toimielinten puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat sekä johtavat viranhaltijat. Lisäksi intressitahoja ovat konserniyhtiöt, joissa kaupunki käyttää määräysvaltaa.

Kaikilla tytäryhtiöillä on mahdollisuus liittyä osaksi Porin kaupungin konsernipankkitiliä. Yhtiöille on maksettu tilin saldosta korkoa 1,75 % ajalla 1.1.2023-30.6.2023 ja 3,00 % ajalla 1.7.2023-31.12.2023. Lisäksi konsernitiliin kuuluviin tileihin on mahdollista myöntää kaupunginhallituksen päätöksellä osalmiitti kaupungin luottolimiitistä, josta yhtiö joutuu maksamaan koron lisäksi 0,1 % korkeamman marginaalin kuin mitä kaupunki maksaa limiitin käytöstä. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2023 käytössä olivat seuraavat limiitit:

- Kiinteistö Oy Domus Arctopolis 142 829,73 (limiitti 1 000 000,00)
- Prizztech Oy 106 065,01 (limiitti 1 500 000,00)

Intressitahotapahtumina ilmoitetaan:

- Suisto Kiinteistöt Oy kassalaina 6,3 miljoonaa euroa erääntyy 31.12.2024. Kertyneet korot lainasta on maksettu normaalin käytännön mukaisesti. Laina-aikaa on pidennetty kaupunginhallituksen päätöksellä 18.12.2023 § 570, koska lainan poismaksamista varten haettuun pankkilainaan kaupungin myöntämästä takauksesta on valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen. KHO on hylännyt valituslupahakemuksen 22.12.2023. Kaupunginhallitus on merkinnyt korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen tiedokseen tilikauden jälkeen 29.1.2024 § 40.

Muita olennaisia intressitahotapahtumia ei ole tiedossa. Kaupungin ja sen tytäryhtiöiden välillä on lisäksi myös merkittävä määrä liiketoimia ja lainajärjestelyjä, jotka on toteutettu tavanomaisin ehdoin.

5. Eriytetyt tilinpäätökset

5.1 Liikelaitosten tilinpäätökset

Porin Palveluliikelaitos

TOIMINTAKERTOMUS 2023

Porin Palveluliikelaitos tuottaa Porin kaupunkikonsernille ateria- ja puhtauspalvelut toimien liiketaloudellisten periaatteiden mukaisesti.

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Vuoden 2023 talousarviossa varauduttiin tiedossa oleviin muutoksiin toiminnassa ja niiden edellyttämiin sopeutustarpeisiin. Merkittävimmät muutokset vuonna 2023 muodostuivat raaka-ainehintojen, puhdistusaineiden hintojen sekä sairauspoissaolojen kasvusta. Yhteismitallistettujen terveysperusteisten sairauspoissaolojen kasvu edellisvuoteen nähden oli 0,6 %. Palveluliikelaitos ei kompensoinut kustannustennousua vuoden 2022 aikana aterian tai puhtauden hinnoittelulla. Lisäksi talousarvioon sisältyy kaupunginjohtajan ehdotuksen mukaista 450 000 euron laskutuksen lisäystä kohonneisiin aine- ja tarvikkekustannuksiin ei toteutettu.

Poiketen vuoden 2022 tilinpäätöksestä Palveluliikelaitoksella ei ole 40 t€:n ylittävää kilpailuneutraaliteetti säännösten mukaista ulkoista myyntitoimintaa, joten 2023 tilinpäätöksessä ei esitetä kilpailulain § 30d edellyttämiä laskelmia.

Palveluliikelaitos aloitti syksyn 2023 aikana puhtausalan henkilöstön työkyvyn kehittämisprojektin yhteistyössä Hryksikön kanssa. Projektin tarkoituksena on kehittää Palveluliikelaitoksen puhtaushenkilöstön työkykyjohtamista erilaisten teknisten ratkaisujen avulla. Projektissa selvitetään teknisten sovellusten, kuten siivousrobotiikan hyödyntämismahdollisuudet tuki- ja liikuntaelinsairauksien ennaltaehkäisyssä, ja luodaan toimintamallit ratkaisujen käyttöön-ottoon sekä vaikutusten raportointiin. Projektilla pyritään myös monipuolistamaan puhtausalan työtehtäviä ja mahdollistamaan uudenlainen työskentelymalli puhtausalalla.

Aterian ja puhtauden toimintojen kehittäminen ja uudelleen organisoimiset sekä onnistuneet sopeutustoimenpiteet johtivat siihen, että Palveluliikelaitos kykeni tuottamaan laadukkaita palveluita kohtuullisin kustannuksin.

Henkilöstöasioiden hoitaminen Safety Manager ja Sirius -ohjelmilla mahdollistaa tehokkaan seurannan ja varhaisen puuttumisen henkilöstöasioiden hoitamisessa. Korvaavan sekä kevennetyn työn mahdollisuutta käytetään aktiivisesti. Vuoden 2023 yhteismitallistettujen sairauspoissaolopäivien määrä henkilötyövuotta kohden oli 30,38 ja työtaturmien 1,0. Vuoden 2023 henkilötyövuositavoitteeksi (htv2) asetettiin 328. Henkilötyövuodet toteutuivat 297.

Vuoden 2023 toiminnan tuotot toteutuivat käyttösuunnitelmaan verrattuna 352 t€ paremmin. Suurimmista tuloeristä ateriatulot toteutuivat +190 t€ ja puhtauden tulot +60 t€.

Henkilöstökulut toteutuivat 485 t€ suunniteltua suurempana. Sijaisten ja määräaikaisten kustannusten osuus henkilöstökuluista oli 1,4 M€. Palveluiden ostot toteutuivat 310 t€ suunniteltua pienempinä. Palveluiden ostot olivat yhteensä 1,19 M€. Näistä oli kaupungin sisäisiä veloituksia 0,7 M€. Aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat 569 t€ suunniteltua pienempänä. Näistä suurin yksittäinen erä oli elintarvikkeet 2,96 M€. Muut toimintakulut toteutuivat lähes suunnitellusti.

Kaupunginvaltuusto vahvisti kokouksessaan 22.5.2023 § 71 Porin Palveluliikelaitoksen avaavan taseen sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen jälkeen voimaantulon § 42 mukaisesti. Hyvinvointialueelle siirtyneet omaisuus- ja pääomaerät on kirjattu alkusaldojen muutoksina tilinavaukseen päiväykselle 1.1.2023. Palveluliikelaitoksen peruspääomaan kirjattava siirtyneen henkilöstön lomapalkkavelka oli suurempi kuin peruspääomaa vastaan kirjatun siirretyn omaisuuden tasearvo, joten liikelaitoksen peruspääoma kasvoi 853 071,36 eurolla. Voimassa olevan talousarvion mukaan liikelaitokset suorittavat kaupungille korvausta peruspääomasta 6 %, joten Palveluliikelaitoksen kaupungille vuosittain maksama peruspääoman korvaus nousi 51 184,28 eurolla.

Arvio tulevasta taloudellisesta kehityksestä

Palveluliikelaitoksen talouden kehittymiseen vaikuttaa sopeutustoimien onnistuminen yleisten tuotantokustannusten noustessa ennakoitua enemmän tai kun toimialoille kohdistuu ennakoimattomia muutoksia tai lakkautuksia. Vuoden 2023 talousarvion laadinnassa pyrittiin ottamaan huomioon tiedossa olevat asiakkaiden toiminnan muutokset.

Arvio merkittävimmistä riskeistä sekä toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista sekä selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Työvoimavaltaisena tuotantoalana Palveluliikelaitoksen vuositason käyttötalouden riskit muodostuvat tuotantokustannusten, kuten raaka-ainekustannusten sekä terveysperusteisten poissaolojen ennakoitua suuremmasta noususta. Pitkän aikavälin taloudelliset riskit muodostuvat toiminnasta saatavien tuottojen sekä investointimäärärahojen riittävyydestä ylläpitää kustannustehokkuuden edellyttämää kehitystoimintaa yleisen kustannustason noustessa.

Muita toiminnan yleisiä haasteita ovat mm. ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus sekä riittävän valmistuskeittiöverkoston ylläpito mahdollisissa poikkeustilanteissa. Toiminnalliset riskit on kartoitettu ja dokumentoitu sekä varautumissuunnitelma laadittu. Sen ajantasaisuus tarkistetaan vuosittain. Riskien vähentämiseen tähtäävien toimenpiteiden vaikuttavuutta varmistetaan prosesseja kehittämällä, selkeillä tehtävien ja vastuiden määrittelyllä, riittäväillä resursseilla sekä käytettävissä olevien tietojen hyödyntämisellä. Taloudellisiin riskeihin varaudutaan jatkuvalla kustannusten seurannalla sekä kehittämällä toiminnan kustannustehokkuutta. Muutostilanteissa ratkaisevaa on aloittaa sopeutuksen suunnitteleminen välittömästi.

Johtaminen perustuu Porin kaupungin sääntöihin sekä Palveluliikelaitoksen toimintasääntöön sekä sisäisen valvonnan ohjeeseen. Sääntöjen ja määräysten noudattamista valvoo Palveluliikelaitoksen johtokunta ja johtaja sekä päälliköt omien vastuualueidensa osalta. Sisäinen valvonta ja riskien hallinta ovat osa toiminnan ja talouden päivittäisiä prosesseja. Tarvittaessa keskeisistä asioista henkilöstölle pidetään tiedotus- ja koulutustilaisuuksia. Erityistä huomiota hankintojen ohella kiinnitetään henkilöstömenojen seurantaan. Työkyvyn johtamisen tukena käytetään Safety Manager -työturvallisuuden hallintajärjestelmää sekä Sirius HR -työkyvyn ohjausjärjestelmää. Hallinto- ja toimintasääntö, ohjeet ja delegoinnit ovat henkilöstön saatavilla. Johtokunnalle viedään tarvittaessa hyväksyttäväksi toimintasäännön muutos. Johtoryhmässä käsitellyistä ja päätetyistä asioista laaditaan muistiot.

Johtokunta päättää valtuuston asettamissa rajoissa Palveluliikelaitoksen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Johtokunta kokoontuu keskimäärin 11 kertaa vuodessa ja se saa tiedot toiminnasta ja tulevista muutoksista sekä taloustilanteesta. Raportointi tapahtuu Sarastia Oy:n järjestelmien kautta. Johtokunta päättää toimialaansa koskevat sopimukset ja niiden noudattamisesta vastaavat Palveluliikelaitoksen johtaja ja päälliköt. Hankinnoissa noudatetaan kaupungin hankintaohjeistusta ja päätöksiä. Irtaimistoluettelot pidetään ajan tasalla. Johtokunta päättää vuosittain ostolaskujen hyväksyjät kustannuspaikoittain. Tarkastuslautakunta vastaa kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Porin kaupunkistrategian 2030 mukaisesti Pori on sujuvan arjen ja kestävä kasvun kotikaupunki. Porin Palveluliikelaitos kehittää tuottamia ateria- ja puhtauspalveluita strategian mukaisesti.

Osaava Pori

Perusopetuksen 8-9. luokkalaisille suunnattu työelämään tutustuminen (TET-harjoittelu) vahvistaa nuoren koululaisen itsetuntoa, antaa ajankohtaista tietoa eri ammateista, ammattien tulevaisuuden näkymistä sekä opettaa nuorta myös kantamaan vastuuta teoistaan. Palveluliikelaitoksen tavoitteena on tarjota yhteensä vähintään 50 TET-harjoittelupaikkaa Palveluliikelaitoksen eri toimipisteissä.

Tavoitteen toteuma 2023; toteutunut

Hyvinvoiva Pori

Kouluruokailulla tuetaan koululaisten koulunkäyntiä tarjoamalla ravintosuositusten mukaisia ja terveellisiä kouluaterioita. Ravintosuositusten lisäksi voidaan terveydellistä lisäarvoa tuottaa sydänmerkkikriteerit täyttävien aterioiden muodossa. Ravintosuositusten täyttymisen lisäksi sydänmerkkiaterioiden kriteereinä ovat mm. rasvan laatu ja suolan määrä, runsaskuituisuus sekä maltillinen sokerin määrä. Palveluliikelaitoksen tavoitteena on tarjota vähintään 100 sydänmerkkikriteerit täyttävää koululounasta vuonna 2023.

Tavoitteen toteuma 2023; toteutunut

TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU**TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN**

KÄYTTÖTALOUS 1 000 €	TP 2022	TA 2023	TA MUUTOKSET	YHTEENSÄ	TP 2023	POIKKEAMA
Tulot	27 954	17 530	0	17 530	17 958	428
Menot	-27 299	-16 809	-231	-17 039	-16 784	255
Poistot	-657	-387	0	-387	-574	-187
Tilikauden yli-/alijäämä	-3	334	0	103	600	497

INVESTOINNIT 1 000 €	TP 2022	TA 2023	TA MUUTOKSET	YHTEENSÄ	TP 2023	POIKKEAMA
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-276	-290	0	-290	-289	-1
Netto	-276	-290	0	-290	-289	-1

Liikelaitoksen johtajan selvitys käyttötalouden ja investointien toteutumisesta:

Toimintatuotot toteutuivat 428 762 € suunniteltua suurempana, johtuen pääasiassa ateriatuottojen arvioituja suuremmista toteumista, budjetoimattomista eristä, kohdemuutoksista sekä puhtauden erillisistä lisätuloista. Tuet ja avustukset toteutuivat 91 993 € suunniteltua suurempana, johtuen ennakoitua suuremmista EU-tuista sekä työterveyshuollon korvauksista.

Toimintamenot toteutuivat suunniteltua 255 531 € pienempinä. Henkilöstömenojen osuus muutoksesta oli -518 622 €, palvelujen ostojen +278 476 €, aineet, tarvikkeet ja tavaroiden +558 246 € ja muiden toimintakulujen -11 440 €. Henkilöstömenojen, palveluiden ostojen sekä tarvikkeiden ja tavaroiden osalta merkittävimmät muutokset suunniteltuun johtuvat pääasiassa kohdemuutoksista, sairauspoissaolojen aiheuttamista henkilöstökuluista sekä sote-toimintojen eriyttämisestä johtuvista konversio-/suunnitteluhaasteista. Palvelujen ostojen osalta merkittävimmät muutokset tulivat työterveys-, rahti- ja kuljetus- sekä ravitsemispalveluiden kustannuksista.

Alkuperäinen talousarvio laadittiin kaupunginhallituksen kehyksen mukaisesti vuosikatteeseen 721 049 €. Kunta-alan palkkasopimusratkaisusta johtuva henkilöstökulujen lisäys -230 960 € muutoksena talousarvioon, laski tavoiteltua vuosikatetta 490 089 €. Palveluliikelaitoksen vuoden 2023 vuosikatetavoite ylittyi 684 274 €. Talousarviossa 2023 investointeihin varattiin 290 000 €. Investoinnit toteutuivat 289 486 €. Määräraha käytettiin talousarvion mukaisesti keittiö- ja puhtaanapitolaitteiston hankintaan. Merkittävimmät yksittäiset hankinnat olivat Cygnaeuksen ruokapalvelukeskuksen sekoittavat padat sekä Pohjoisväylän koulun robottiyhdistelmäkone.

Varat, jotka koostuvat pankkisaamisista ja yhdystilin saldosta olivat yhteensä 11,1 M€.

Kassan riittävyys pelkkä pankkitili oli 0,79 päivää. Jos kassan riittävyteen lasketaan mukaan yhdystilin saldo, se olisi ollut 239,09 päivää.

Valtuustoon nähden sitovien taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Porin Palveluliikelaitoksen osalta valtuuston nähden sitovat erät ovat korvaus peruspääomasta sekä nettoinvestoinnit. Porin Palveluliikelaitos on tulouttanut Porin kaupungille peruspääoman korkoa kaupunginvaltuuston 22.5.2023 § 71 mukaisesti 441 180 €. Palveluliikelaitoksella ei ollut vuoden lopussa kaupungin sisäistä lainaa. Investointien enimmäismäärä 290 000 € ei ylittynyt.

Johtokunnan ehdotus tilikauden tuloksen käsittelystä

Johtokunta ehdottaa, että Porin Palveluliikelaitoksen tilikauden 2023 ylijäämä 600 004,16 € siirretään liikelaitoksen taseeseen edellisten tilikausien yli- / alijäämätileille.

PORIN PALVELULIIKELAITOKSEN TULOSLASKELMA	2023	2022
Liikevaihto	17 649 267	27 454 363
Liiketoiminnan muut tuotot	309 051	465 919
Tuet ja avustukset kunnalta	0	33 375
Materiaalit ja palvelut	4 866 366	6 917 791
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	3 646 723	5 134 282
Ostot tilikauden aikana	3 646 723	5 134 282
Varastojen muutos	-29 453	-1 999
Palveluiden ostot	1 190 190	1 785 507
Henkilöstökulut	11 258 083	19 719 511
Palkat ja palkkiot	8 810 036	15 577 474
Henkilösivukulut	2 448 047	4 142 036
Eläkekulut	2 100 083	3 466 973
Muut henkilösivukulut	347 964	675 063
Henkilöstömenojen korjaukset	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	574 359	657 122
Liiketoiminnan muut kulut	218 362	337 288
Kulut yhteensä	16 917 170	27 631 712
Liikeliiketty jäämä (-alijäämä)	1 041 148	321 944
Rahoitustuotot ja kulut	-441 144	-325 038
Muut rahoitustuotot	361	1
Peruspääoman korko kunnalle	-441 180	-324 996
Muut rahoituskulut	0	-43
Yli- /alijäämä ennen satunnaisia eriä	600 004	-3 094
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	600 004	-3 094
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Sijoitetun pääoman tuotto, %	8,85	2,9
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	8,85	2,9
Voitto, %	3,4	-0,01

PORIN PALVELULIIKELAITOKSEN TASE

VASTAAVAA	31.12.2023	31.12.2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	3 293 378,33	3 701 872,65
Aineelliset hyödykkeet	3 293 378,33	3 701 872,65
Rakennukset	2 795 096,64	3 041 467,8
Kiinteät rakenteet ja laitteet	13 191,60	42 583,35
Koneet ja kalusto	485 090,09	617 821,50
VAIHTUVAT VASTAAVAT	11 537 569,24	11 346 496,30
Vaihto-omaisuus	83 008,42	125 931,66
Aineet ja tarvikkeet	83 008,42	125 931,66
Saamiset	11 417 723,59	11 211 776,01
Lyhytaikaiset saamiset	11 417 723,59	11 211 776,01
Myyntisaamiset	66 980,56	105 454,33
Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	11 146 766,60	10 737 811,12
Muut saamiset	63 167,50	65 778,13
Muut siirtosaamiset	140 808,93	302 732,43
Rahat ja pankkisaamiset	36 837,23	8 788,63
VASTAAVAA YHTEENSÄ	14 830 947,57	15 048 368,95

VASTATTAVAA	31.12.2023	31.12.2022
OMA PÄÄOMA	12 486 941,05	11 033 865,53
Peruspääoma	7 352 997,80	6 499 926,44
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	4 533 939,09	4 537 032,73
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	600 004,16	-3 093,64
VIERAS PÄÄOMA	2 344 006,52	4 014 503,42
Lyhytaikainen vieras pääoma	2 344 006,52	4 014 503,42
Ostovelat	296 757,66	490 803,02
Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	0,00	0,00
Muut lyhytaikaiset velat	211 745,64	362 858,05
Siirtovelat	1 835 503,22	3 160 842,35
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	14 830 947,57	15 048 368,95

TASEEN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	84,20	73,32
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	13,05	14,36
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	5 134	4 534
Lainakanta 31.12.2022, 1 000 €	0	0
Lainasaamiset 31.12.2022, 1 000 €	0	0

PORIN PALVELULIIKELAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA	2023	2022
Toiminnan rahavirta	1 174 364	654 029
Liikelylijäämä (alijäämä) (+/-)	1 041 148	321 944
Poistot ja arvonalentumiset	574 359	657 122
Rahoitustuotot- ja kulut (+/-)	-441 144	-325 038
Investointien rahavirta	-289 486	-276 164
Investointimenot (-)	-289 486	-276 164
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	884 878	377 865
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-856 829	-397 548
Vaihto-omaisuuden muutos (+/-)	42 923	-4 459
Saamisten muutos kunnalta, yhdistyiltä (+/-)	-408 955	-469 131
Saamisten muutos muilta (+/-)	203 008	-85 841
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä (+/-)	0	-52 719
Korottomien velkojen muutos muilta (liittymismaksut ym.) (+/-)	-693 805	214 601
Rahoituksen rahavirta	-856 829	-397 548
Rahavarojen muutos	-28 049	-19 683
Rahavarat 31.12.	36 837	8 789
Rahavarat 1.1.	8 789	28 472
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	3 686 963	3 429 223
Investointien tulo-rahoitus, %	405,67	236,83
Kassan riittävyys, pv	0,79	0,12
Quick ratio	4,89	2,8
Current ratio	4,92	2,8

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT**TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT TIEDOT****Arvostus ja jaksotusperiaatteet**

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioiden taloudellisen käyttöiän mukaisesti. Suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa.

Lomapalkkavelka on määritelty henkilöittäin ja laskettu todellisten lomasaldojen mukaisesti.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Edellisen tilikauden tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia. Merkittävä osa Palveluliikelaitoksen tuloista sekä menoista poistui Hyvinvointialueuudistuksen myötä 1.1.2023 alkaen.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT**Liikevaihdon muodostuminen**

	2023
Aterian myyntitulot	10 115 834,13
Puhtauden myyntitulot	7 391 996,09
Myyntituotot kunnilta	18 053,17
Liikevaihdon muut tulot	123 383,83
Yhteensä	17 649 267,22

Liiketoiminnan muut tuotot sekä tuet ja avustukset

	2023
Sisäiset vuokratulot	135 972,00
Kelan korvaus työterveyshuollosta	97 114,54
Koulujen maito- ja hedelmätki (EU)	68 868,19
Muut tuotot	7 095,95
Yhteensä	309 050,68

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaisesti. Poistomenetelmänä on tasapoisto. Kaupunginhallitus on päättänyt 25.11.2019 muuttaa Porin kaupungin poistosuunnitelmaa 1.12.2019 alkaen. Ennen tätä aktivoidut hankintamenot, poistetaan vanhan poistosuunnitelman mukaisesti loppuun ja uutta poistosuunnitelmaa noudatetaan uusissa investoinneissa.

30.11.2019 asti Hyödykeryhmä	poistoaika vuotta	poisto-%
Hallinto- ja laitosrakennukset	25	4
Muut kiinteät koneet ja laitteet	10	10
Liikkuvat työkoneet	5	20
Muut kevyet koneet	5	20
Muu irtain käyttöomaisuus	5	20
Tietokoneohjelmistot	5	20

1.12.2019 alkaen Aineelliset hyödykkeet	poistoaika vuotta	poisto-%
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 - 50	
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 - 15	
Muut liikkuvat työkonet	5 - 10	
Muut kevyet koneet	5 - 10	
Muut laitteet ja kalusteet	3 - 5	

1.12.2019 alkaen Aineettomat hyödykkeet	poistoaika vuotta	poisto-%
ATK -ohjelmistot	5	

Tilintarkastuspalkkiot

Palveluliikelaitos on maksanut Porin tarkastustoimelle 4 000 € BDO Oy:n suorittamasta lakisääteisestä tilintarkastuksesta.

TASEEN LIITETIEDOT

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet	Tietokoneohjelmistot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00
Rahoitusosuudet		
Vähennykset		
Siirrot erien välillä		
Poistot	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	0	0

Aineelliset hyödykkeet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	3 041 467,80	42 583,35	617 821,50	3 701 872,65
Lisäykset	0,00	0,00	165 865,02	165 865,02
Rahoitusosuudet				
Vähennykset				
Siirrot erien välillä				
Poistot	246 371,16	29 391,75	298 596,43	574 359,34
Poistamaton hankintameno 31.12.	2 795 096,64	13 191,60	485 090,09	3 293 378,33

Siirtosaamisiin liittyvät olennaiset erät

Kelan korvaus työterveyshuollosta	97 114,56
Muut siirtosaamiset	43 694,37
Siirtosaamiset yhteensä	140 808,93

Oma pääoma

Oman pääoman erittely	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	7 352 997,80	6 499 926,44
Lisäykset		
Vähennykset		
Peruspääoma 31.12.	7 352 997,80	6 499 926,44
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.		
Edellisen tilikauden virheen oikaisu		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	4 533 939,09	4 537 032,73
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	600 004,16	-3 093,64
Oma pääoma yhteensä	12 486 941,05	11 033 865,53

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät**Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät**

Joulukuun palkkojen sivukulut	25 724,67
Lomapalkkajaksotukset sivukuluineen	1 749 848,85
Muut siirtovelat	59 929,70
Siirtovelat yhteensä	1 835 503,22

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT TIEDOT

	Henkilötyövuodet / HTV2 –luku	
	2023	2022
Ateria ja puhtaus	295,7	510,3
Hallinto ja talous	1,1	11,6
Yhteensä	296,8	521,9

Porin Vesi, liikelaitos

TOIMINTAKERTOMUS 2023

Porin Vesi, liikelaitos tuottaa vesihuoltopalveluita toiminta-alueellaan liiketaloudellisia periaatteita noudattaen.

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Tasapainoinen käyttötalous ja varautuminen tarvittavien investointien riittävään rahoitukseen ovat keskeisiä tekijöitä Porin Veden toiminnassa. Palvelutaso pyritään pitämään koko ajan korkeana kehittämällä sitä asiakkaiden tarpeiden ja tekniikan edistymisen mukaan.

Porin Veden talous toteutui talousarvion vuosikatetavoitetta heikommin. Tilikauden ylijäämä oli budjetoitua pienempi. Porin Veden asiakkaat vähensivät talousveden kulutustaan heikentyneen taloudellisen tilanteen ajamina. Inflaatiokehitys ja vuoden aikana tapahtuneet kaksi vesihuollon poikkeustilannetta: suuren siirtoviemärin tukkeutuminen keväällä ja kahdeksan perättäisen vesijohtovuodon sarja syksyllä lisäsivät myös käyttökustannuksia.

Joulukuussa 2023 ilmeni, että Porin Vesi on ajalla 1.1.2017-31.12.2022 laskuttanut Eurajoen kunnalle myydystä talousvedestä 228.433,23 euroa enemmän kuin sopimuksen perusteella olisi pitänyt. Kyseinen summa on kirjattu siirtovelaksi 2023, ja omalta osaltaan vaikuttaa heikentävästi tilikauden tulokseen.

Jätevesimaksutulot sen sijaan eivät juurikaan vähentyneet johtuen Pomarkun kunnan jätevesien puhdistuksen alkamisesta Porissa ja teollisuuden jätevesierien aiempaa laajemmasta käsittelystä keskuspuhdistamolla.

Liikevaihto oli 20,8 M€, kulut 12,5 M€, kaupungille maksettu peruspääoman korko 2,7 M€ ja poistot 4,5 M€. Tilikauden ylijäämä oli 1,4 M€.

Talousveden laatu oli edelleen hyvä ja koko vesihuollon palvelutaso korkea. Alueellisen jätevedenpuhdistuksen jatkuminen Porin Luotsinmäen keskuspuhdistamolla varmistui, kun sekä Jokilaakson Ympäristö Oy:n että Eurajoen kunnan kanssa saavutettiin neuvottelutulokset pitkien sopimusneuvotteluiden tuloksena keväällä 2023. Molemmat sopimukset ovat voimassa vähintään 31.12.2043 saakka.

Etäluettavien vesimittareiden hankinta ja asennus asiakkaille jatkui kuluneena toimintavuotena. Vuoden lopussa näitä mittareita oli toiminnassa 2 789 kappaletta, joka on noin 13 % kaikista vesimittareista.

Ympäristöasioiden korkealaatuinen hoito on liikelaitokselle jo toimialankin vuoksi hyvin olennaista. Luotsinmäen keskuspuhdistamo toimii erittäin hyvin. Myös Reposaaressa ja Lavian pienpuhdistamot toimivat hyvin. Pienpuhdistamoiden ympäristöluopien päivityshakemukset jätettiin aluehallintoviraston käsiteltäviksi valvontaviranomaisen asiaa koskevien lausuntojen ohjaamina. Reposaaressa puhdistamo tullaan poistamaan ja alueen jätevedet käsitellään Luotsinmäen keskuspuhdistamolla vuosikymmenen loppuun mennessä. Valmiussuunnittelun ja kriisitilanteisiin varautumisen merkitys on kasvanut vuosi vuodelta. Porin Veden valmiussuunnitelman ajantasaisuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota.

Myyty vesimäärä väheni 5,4 %. Laskutettu jätevesimäärä kasvoi 3,3 %. Verkostoon pumpattu vesimäärä väheni 2,7 % ja puhdistettu jätevesimäärä kasvoi 10,5 %. Vuotovesimäärä vesijohtoverkossa kasvoi ja oli 9,5 %. Viemäriverkoston vuotovesimäärä kasvoi myös ja oli 34,4 %. Runkovesijohdon vuotoja sattui 36 kappaletta, joka on enemmän kuin edellisenä vuonna, mutta vähemmän kuin 2010-luvun alkuvuosina.

Porin Veden taksat olivat ennallaan jo yhdeksättä vuotta peräkkäin. Ne ovatkin selvästi suomalaisten vesihuoltolaitosten taksojen keskitasoa selvästi edullisemmat.

Toteutuneet investoinnit olivat 5,1 M€. Laajennus- ja uudisrakennusinvestoinneista suurimmat olivat vesijohto ja jätevesiviemäri Radanvarrentielle ja Tahkoluodon siirtoviemäri. Saneerauksen osuus kaikista investoinneista oli lähes 90 %. Huomattavimpia saneerausinvestointeja olivat pääviiemärin alkupään saneeraus sukkaajutusmenetelmällä ja Lukkarinsannan suuremman alavesisäiliön täydellinen kunnostus.

Investoinnit toteutettiin kokonaisuudessaan Porin Veden vuotuisella tulo-rahoituksella. Vaikka verkostojen saneeraus on saatu oikein suunnatuilla saneerausinvestoinneilla pitkällä aikajänteellä paranemaan, on vesihuollon saneerauksiin kohdennettava entistä enemmän varoja. Tuotantolaitoksiin ei ole pitkään investoitu pienekkoja vuosinvestointeja suuremmissa määrin. Kaupunginvaltuuston asettama vuoden 2023 investointien maksimimäärä on 5,0 milj. euroa. Laaditussa Porin kaupungin budjetissa 2024 on sama investointirahoitus. Budjettiin liittyvässä vuosien 2025 ja 2026 taloussuunnitelmassa Porin Veden vuotuiset investointimäärät ovat 6,0 M€.

Henkilöstön määrä vuoden lopussa oli 57 vakituista ja yksi määräaikainen (HTV2 57,4, edel. vuosi 56,8). Eläkkeelle siirtyneitä oli vuoden aikana kaksi henkilöä. Uusia työntekijöitä palkattiin myös kaksi. Sairauslomia oli 21 pv työntekijää kohti. Sairauspoissaolo prosentti oli 5,7.

Arvio tulevasta taloudellisesta kehityksestä

Liikelaitoksen talous ei toteutunut kertomusvuonna talousarvion mukaisesti, vaan muutetun käyttösuunnitelman vuosikatetavoitteesta jäätin selvästi. Vuoden 2022 voimakkaan inflaation vaikutus ilmeni Porin Veden taloudessa vasta vuonna 2023 johtuen aiemmin solmituista nykyhintatasoon nähden edullisista vuosisopimuksista, joiden voimassaolo päättyi 31.12.2022. Sähköenergian hinnan vaihteluiden johdosta näkymät tulevaan ovat takavuosia epävarmempia. Porin Veden asiakkaiden talouden kiristymisen aiheuttamat säästötoimet veden käytössä saattavat jatkossakin aiheuttaa heikkenevää tulokertymää. Rakentaminen väheni merkittävästi Porin Veden toimialueella erityisesti tilikauden jälkimmäisellä puoliskolla. Liittymismaksutulot jäivät budjetoidusta tuntuvasti. Heikko liittymismaksukertymä jatkuu, kunnes rakentaminen jälleen elpyy.

Arvio merkittävimmistä riskeistä sekä toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista sekä selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Vesihuollon toimialaan liittyy sen luonteen mukaisesti monenlaisia riskejä. Riskit liittyvät mm. talousveden laatuun, toimitushäiriöihin, laitteistovikojen tai sääilmiöiden aiheuttamiin vahinkoihin ulkopuolisille, jätevesipäästöihin, viemäritulviin, jne. Porin Vesi on kartoittanut riskit ja niihin on varauduttu valmiussuunnitelmassa. Tärkeimmät kohteet on vakuutettu. Porin Vesi on mukana kaupungin vastuuvakuutuksessa. Liikelaitoksen talous muodostaa oman riskinsä. Mikäli tulo-rahoitus ei ole riittävän suuri, verkostojen ja laitosten saneerauksiin ei voida panostaa riittävästi ja toiminnalliset ongelmat alkavat kasautua. Tästä aiheutuu lisääntyvää kustannuspainetta käyttötalouteen. Sisäinen valvonta on Porin Vedessä toteutettu pääpiirteittäin kaupungin yleisten asiaa koskevien ohjeiden ja määräysten mukaan. Porin Vesi, liikelaitoksen johtokunta ohjaa ja valvoo sisäisen valvonnan asianmukaista järjestämistä sekä seuraa ja raportoi tavoitteiden toteutumaa.

Toiminnan tunnuslukuja	2022	TP 2023	Muutos
Verkostoon pumpattu vesimäärä (1000 m ³)	5 568	5 415	-153
Puhdistettu jätevesimäärä (1000 m ³)	10 615	11 729	+1 114
Vesijohtoverkoston pituus (km)	913	917	+4
Viemäriverkoston pituus (km)	1 018	1 022	+4
Asiakkaiden määrä (vesimittarit)	21 289	21 323	+34

Liikelaitoksen johtajan selvitys toiminnan tunnuslukujen toteutumisesta:

Verkostoon pumpattu vesimäärä väheni aiemmasta asiakkaiden vedenkulutuksen vähenemisen vuoksi. Vesijohtovuotoja oli yhteensä 36 kpl. Rakentamisen merkittävä hiipuminen vähensi myytyjen uusien vesijohto- ja viemäri liittymien määrää. Puhdistettu jätevesimäärä kasvoi, koska vuosi 2023 oli vuotta 2022 sateisempi ja Pomarkun kunnan jätevedet ryhdyttiin johtamaan vuoden 2022 lopusta alkaen Poriin Luotsinmäen keskuspuhdistamolle. Uutta vesijohtoverkosta sekä jätevesi- ja hulevesiviemäriverkosta rakennettiin molempia neljä kilometriä.

Liikelaitoksen talous

Porin Veden toimintatuotot olivat 21,0 M€, käyttömenot 12,5 M€ ja tilikauden ylijäämä 1,40 M€. Liikelaitoksen taloudellinen tilanne on vuoden 2023 osalta kohtuullinen ja vesihuoltolain mukainen, vaikka asetetusta vuosikatetavoitteesta jäätin, eikä taloudessa juurikaan enää ole liikkumavaraa eikä puskurikykyä poikkeustilanteisiin.

Tulosbudjetti 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Liiketoiminnan tulot	21 910		21 910	20 985	-925
Valmistus omaan käyttöön	100		100	94	-6
Liiketoiminnan menot	-12 049		-12 050	-12 529	+479
Poistot ja arvonalentumiset	-4 757		-4 757	-4 542	-215
Liikelylijäämä	5 203		5 203	4 008	-1 195
Muut rahoitustuotot	12		12	13	+1
Korvaus peruspääomasta	-2 652		-2 652	-2 652	0
Poistoeron muutos	33		33	33	0
Tilikauden yli-/alijäämä	2 596		2 596	1 402	-1 194

Liikelaitoksen johtajan selvitys tulosbudjetin toteutumisesta:

Liikevaihto alitti muutetun käyttösuunnitelman mukaisen 1,2 miljoonalla eurolla.

Toteutuneet menot olivat 0,5 M€ budjetoitua suuremmat. Vuonna 2022 vallinneen voimaakaan inflaation vaikutus näkyi Porin Veden hankinnoissa vasta tilikaudella 2023, kun aiemmin solmitut vuositöimitussopimukset päättyivät. Tilikauden ylijäämä oli 1,40 M€.

Talouden päätavoite eli liikelaitoksen talouden vakaana pitäminen toisaalta lyhytaikaisen kassanhallinnan ja toisaalta pitkäaikaisen investointien rahoituksen toteuttamiseksi toteutui vuonna 2023.

Investointibudjetti 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Investointimenot	-5 000		-5 000	-5 107	+107
Investoinnit (netto)	-5 000		-5 000	-5 107	+107

Investointien talousarviomuutokset:**Liikelaitoksen johtajan selvitys investointibudjetin toteutumisesta:**

Investointien kokonaismäärä oli 5,107 M€, joka ylitti sitovan enimmäismäärän 0,107 miljoonalla eurolla. Merkittävimpana talousarvioon kirjatun investointisumman ylityksen syynä on 10.3.2023 voimaan tullut kaupungin asfaltointiohje, jonka johdosta verkostoyksikön investointikohteiden asfaltointialueet on jouduttu toteuttamaan merkittävästi aiempaa käytäntöä suurempina. Investointikohteita on vuoden aikana kymmeniä. Investointien lopullisen kokonaismäärän tarkka arviointi on haastavaa, koska ennakoimattomia lisäkustannuksia ilmenee urakoissa usein vielä aivan loppuvuodesta.

Investointikohteista lähes 90 % oli saneerauskohteita. Huomattavimpia saneerausinvestointeja olivat pääviemäriin alkuperäisen saneeraus sukkasujutusmenetelmällä ja Lukkarinsannan suuremman alavesisäiliön täydellinen kunnostus.

Laajennus- ja uudisrakennusinvestoinneista suurimmat olivat vesijohto ja jätevesiviemäri Radanvarrentielle ja Tahkoluodon siirtoviemäri.

Liikelaitoksen johtajan selvitys käyttötalouden ja investointien toteutumisesta:

Liikevaihto alitti muutetun käyttösuunnitelman 1,2 miljoonalla eurolla. Liiketoiminnan menot ylittivät muutetun käyttösuunnitelman 0,48 miljoonalla eurolla. Peruspääoman korkoa kaupungille maksettiin suunnitellusti 2,652 M€. Vuosikatetavoitesta jäätin 1,4 M€. Käyttötalouden tilanne ja näkymä olivat budjetoitua heikompia läpi vuoden. Tilanteen kehittymistä seurattiin tarkasti Porin Veden toimivan johdon ja kaupungin konsernipalveluiden talous- ja hallintoyksikön kuukausittaisissa palvereissa.

Toteutuneet investoinnit olivat 5,107 M€. Investoinnit toteutettiin kokonaisuudessaan Porin Vesi, liikelaitoksen omalla tulorahoituksella.

Valtuustoon nähden sitovien taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Korvaus peruspääomasta (2,652 M€) toteutui budjetoidun mukaisena. Investointimäärä (5,107 M€) ylitti lievästi valtuuston asettaman sitovan investointimäärärahan enimmäismäärän (5,0 M€).

Johtokunnan ehdotus tilikauden tuloksen käsittelystä

Johtokunta ehdottaa, että Porin Vesi, liikelaitoksen tilikauden ylijäämä 1.401.810,12 € siirretään liikelaitoksen taseeseen edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.

Porin Vesi on tulouttanut Porin kaupungille peruspääoman korkoa 6 % eli 2 652 000 €.

PORIN VEDEN TULOSLASKELMA

	2023	2022
Liikevaihto	20 763 606	21 281 289
Valmistus omaan käyttöön	94 420	116 395
Liiketoiminnan muut tuotot	203 044	87 436
Tuet ja avustukset kunnalta	18 200	16 085
Materiaalit ja palvelut	7 384 834	6 485 802
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	3 106 674	2 509 843
Ostot tilikauden aikana	3 053 488	2 509 843
Varastojen muutos	53 187	
Palveluiden ostot	4 278 159	3 975 959
Henkilöstökulut	3 702 729	3 561 373
Palkat ja palkkiot	2 956 351	2 687 383
Henkilösivukulut	746 378	873 990
Eläkekulut	616 271	761 462
Muut henkilösivukulut	130 107	112 528
Poistot ja arvonalentumiset	4 541 941	4 623 644
Liiketoiminnan muut kulut	1 441 839	1 491 797
Liikeylijäämä (-alijäämä)	4 007 927	5 338 589
Rahoitustuotot ja kulut	-2 639 450	-2 205 070
Muut rahoitustuotot	13 036	5 397
Peruspääoman korko kunnalle	-2 652 000	-2 210 211
Muut rahoituskulut	-486	-256
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä	1 368 477	3 133 519
Varausten ja rahastojen muutos	33 333	33 333
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 401 810	3 166 852
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	3,64	4,93
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	3,64	4,93
Voitto, %	6,59	14,72

PORIN VEDEN TASE

VASTAAVAA	31.12.2023	31.12.2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	76 638 771,93	76 071 361,91
Aineettomat hyödykkeet	71 487,90	110 481,30
Tietokoneohjelmistot	71 487,90	110 481,30
Aineelliset hyödykkeet	65 600 055,53	64 993 652,11
Maa ja vesialueet	175 048,97	175 048,97
Rakennukset	5 706 831,85	4 875 079,80
Kiinteät rakenteet ja laitteet	58 971 304,52	59 207 388,39
Koneet ja kalusto	744 622,54	736 134,95
Ennakkomaksut ja muut keskeneräiset hankinnat	2 247,65	
Sijoitukset	10 967 228,50	10 967 228,50
Osakkeet ja osuudet	10 938 352,00	10 938 352,00
Muut saamiset	28 876,50	28 876,50
VAIHTUVAT VASTAAVAT	40 437 097,61	39 928 868,93
Vaihto-omaisuus	478 099,03	443 578,23
Aineet ja tarvikkeet	478 099,03	443 578,23
Saamiset	36 831 570,97	38 332 917,92
Lyhytaikaiset saamiset	36 831 570,97	38 332 917,92
Myyntisaamiset	1 833 678,15	2 924 230,80
Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	34 965 343,10	35 276 664,72
Siirtosaamiset	32 549,72	132 022,40
Rahat ja pankkisaamiset	3 127 427,61	1 152 372,78
VASTAAVAA YHTEENSÄ	117 075 869,54	116 000 230,84

PORIN VEDEN TASE

VASTATTAVAA	31.12.2023	31.12.2022
OMA PÄÄOMA	110 543 362,64	109 206 694,41
Peruspääoma	44 204 225,99	44 204 225,99
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	64 937 326,53	61 835 615,69
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 401 810,12	3 166 852,73
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	633 333,35	666 666,67
Poistoero	633 333,35	666 666,67
VIERAS PÄÄOMA	5 899 173,55	6 126 869,76
Pitkäaikainen vieras pääoma	3 481 822,66	3 481 822,66
Liittymismaksut ja muut velat	3 481 822,66	3 481 822,66
Lyhytaikainen vieras pääoma	2 417 350,89	2 645 047,10
Saadut ennakot		91,04
Ostovelat	772 011,26	1 189 335,54
Muut lyhytaikaiset velat	922 957,78	647 394,56
Siirtovelat	722 381,85	808 225,96
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	117 075 869,54	116 000 230,84
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	94,96	94,72
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	28,11	28,65
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	66 339	65 002

PORIN VEDEN RAHOITUSLASKELMA**2023****2022****Toiminnan rahavirta**

Liikelylijäämä (alijäämä) (+/-)	4 007 927	5 338 590
Poistot ja arvonalentumiset	4 541 941	4 623 644
Rahoitustuotot ja -kulut (+/-)	-2 639 450	-2 205 070

Investointien rahavirta

Investointimenot (-)	-5 109 351	-4 056 849
Rahoitusosuudet investointeihin (+)		

TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA

801 067

3 700 314

Rahoituksen rahavirta

Antolainauksen muutokset		-1 337,50
Oman pääoman muutokset	-65 142	
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 239 130	-5 348 336
Vaihto-omaisuuden muutos	-34 521	-443 578
Saamisten muutos kunnalta, yhdystili (+/-)	311 663	-3 055 523
Saamisten muutos muilta (+/-)	1 189 684	-1 615 026
Korottomien velkojen muutos	-227 696	-234 208

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA

1 173 988

-5 349 673

Rahavarojen muutos**1 975 055****-1 649 359**

Rahavarat 31.12.	3 127 428	1 152 373
Rahavarat 1.1.	1 152 373	2 801 732

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	14 150 626	14 348 579
Investointien tulorahoitus, %	115,68	191,21
Kassan riittävyys, pv	56,52	23,78
Quick ratio	16,53	14,93
Current ratio	16,73	15,10

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT**TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT TIEDOT****Arvostus ja jaksotusperiaatteet**

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu Porin kaupunginhallituksen hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmapoistojen laskenta-perusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa. Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Lomapalkkavelka on määritelty henkilöittäin ja laskettu A-taulukon todellisten lomasaldojen mukaisesti.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT**Liikevaihdon muodostuminen**

	2023
Vesimaksut	8 475 231
Jätevesimaksut	9 941 830
Hulevesimaksut	1 002 861
Sisäiset hulevesimaksut	56 123
Tarvikemyynti ja tilaustyöt	1 085 587
Liittymismaksut	187 610
Yhteensä	20 749 242

Tilintarkastajien palkkiot

Lakisääteiset tilintarkastajien palkkiot 4 520,00

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaisesti. Poistomenetelmänä on tasapoisto. Kaupunginhallitus on päättänyt 25.11.2019 muuttaa Porin kaupungin poistosuunnitelmaa 1.12.2019 alkaen. Ennen tätä aktivoidut hankintamenot poistetaan vanhan poistosuunnitelman mukaisesti loppuun ja uutta poistosuunnitelmaa noudatetaan uusissa investoinneissa.

30.11.2019 asti Hyödykeryhmä	poisto- aika vuotta	poisto-%
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20	5
Autot	5	20
Muut raskaat koneet	10	10
Muut kevyet koneet	5	20
Muu irtain käyttöomaisuus	5	20
Vesi- ja viemäriverkosto	30	3,5
Raakavedenottojärjestelmä	30	3,5
Kiinteät koneet ja laitteet	25	4
Muut kiinteät koneet ja laitteet	10	10
Mittarit ja tarkistuslaitteet	10	10
Aineettomat hyödykkeet	5	20

1.12.2019 alkaen Aineelliset hyödykkeet	poisto- aika vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-30
Muut kuljetusvälineet	4-7
Muut raskaat koneet	10-15
Muut kevyet koneet	5-10
Muut laitteet ja kalusteet	3-5
Vedenjakeluverkosto	30-40
Viemäriverkko	30-40
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	10-20
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10-15

1.12.2019 alkaen Aineettomat hyödykkeet	poistoaika vuotta
Atk-ohjelmistot	5

Hulevesiviemärit sisältyvät erään vesi- ja viemäriverkosto, jonka poistoaika on 30 vuotta.

Pienhankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa ja taloudellinen pitoaika alle 3 vuotta, on kirjattu vuosikuluksi.

TASEEN LIITETIEDOT

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet		Aineetto- mat oikeu- det	Muut pitkävai- kutteiset menot	Ennakkomaksut	Yht.
Poistamaton hankintameno 1.1.		110 481,30			110 481,30
Poistot		-38 993,40			-38 993,40
Poistamaton hankintameno 31.12.		71 487,90			71 487,90

Aineelliset hyö- dykkeet	Maa- ja vesi- alueet	Rakennukset	Kiinteät raken- teet ja laitteet	Koneet ja ka- lusto	Ennako- maksut ja keskener. h.	Yht.
Poistamaton han- kintameno 1.1.	175 048,97	4 875 079,80	59 207 388,39	736 134,95		64 993 652,11
Lisäykset		1 347 708,08	3 654 669,67	104 725,24	2 247,65	5 109 350,64
Poistot		-515 956,03	-3 890 753,54	-96 237,65		-4 502 947,22
Poistamaton han- kintameno 31.12.	175 048,97	5 706 831,85	58 971 304,52	744 622,54	2 247,65	65 600 055,53

Aineelliset hyödykkeet	Hulevesi	Kiinteät raken- teet ja laitteet	Ennako- maksut ja keskener. h.	Yht.
Poistamaton hankintameno 1.1.		12 713 291,23		12 713 291,23
Lisäykset		111 562,04	2 247,65	113 809,69
Poistot		-799 958,62		-799 958,62
Poistamaton hankintameno 31.12.		12 024 894,65	2 247,65	12 027 142,30

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Hankintameno 1.1.	Lisäykset	Vähennykset	Hankintameno 31.12.
Tytäryhtiöosakkeet ja osuudet	10 938 352,00			10 938 352,00

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

Kelakorvaus työterveyshuollosta	15 035,08
Muut siirtosaamiset	17 514,64
Siirtosaamiset yhteensä	32 549,72

Oma pääoma

Oman pääoman erittely	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	44 204 225,99	44 204 225,99
Peruspääoma 31.12.	44 204 225,99	44 204 225,99
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	61 835 615,69	58 319 539,01
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	64 937 326,53	61 835 615,69
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 401 810,12	3 166 852,73
Oma pääoma yhteensä	110 543 362,64	109 206 694,41

Pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten velkojen erittely

Pitkäaikaiset muut velat	
Palautuskelpoiset liittymismaksut	3 481 822,66
Pitkäaikaiset muut velat yhteensä	3 481 822,66
Lyhytaikaiset velat	
Saadut ennakot	386,68
Ostovelat	772 011,26
Siirtovelat	922 957,78
Lyhytaikaiset muut velat	
Arvonlisäverovelka	556 932,77
Muut velat	165 062,40
Lyhytaikaiset muut velat yhteensä	2 417 350,89

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	79 022,42
Lomapalkkajaksotukset sivukuluineen	544 312,84
Muut siirtovelat	299 622,52
Siirtovelat yhteensä	922 957,78

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT TIEDOT

Henkilöstön lukumäärä	2023	2022
Verkostoyksikkö	31	35
Laitosyksikkö	25	24
Hallinto	2	2
Henkilöstö yhteensä	58	61

Henkilöstökulut

	2023
Henkilöstökulut tuloslaskelmassa	3 702 729,02
josta aktivoitunut henkilöstökulut	103 361,90

VESIHUOLTOLAIN EDELLYTTÄMÄT TIEDOT

Vesihuoltolain mukaan hulevesien viemärointi tulee eriyttää muusta vesihuoltolaitoksen kirjanpidosta. Lain mukaan hulevesien viemäroinnille tulee laatia tilikausittain tase, tuloslaskelma ja rahoituslaskelma sekä esitettävä niiden liitteenä olevat tiedot. Toimintakertomusta koskevat tiedot on esitetty yhdessä liikelaitoksen toimintakertomuksen kanssa.

Eriyttäminen on tehty Kirjanpitolausuntokunnan kuntajaoston lausuntoa 112 noudattaen laskennallisesti. Suoraan kohdistettavat tuotot ja kulut sekä varallisuus- ja pääomaerät on kirjattu suoraan ns. hulevesilaitoksen tilinpäätökseen. Liiketoimintojen yhteiset erät on kohdistettu aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Hulevesilaitoksella ei ole omaa henkilöstöä, minkä takia myös henkilöstökustannukset on kohdistettu laskennallisesti. Pysyvät vastaavat sisältävät hulevesiviemärit. Eriyttämisen yhteydessä hulevesilaitoksen alkusaldoksi on laskettu hulevesiviemäriverkoston suhteellinen osuus koko viemäriverkostosta. Poistot tämän osalta on kirjattu samassa suhteessa. Tilikaudesta 2015 alkaen lisäykset on kirjattu tilikauden aikana toteutuneiden investointien mukaan ja poistot liikelaitoksen poistoperiaatteita noudattaen.

VESIHUOLTOLAIN EDELLYTTÄMÄT LASKELMAT

	2023	2023	2023
TUOSLASKELMA	Hulevesi	Liikelaitos ilman hulevettä	Liikelaitos yhteensä
Liikevaihto	1 216 390,76	19 547 215,10	20 763 605,86
Valmistus omaan käyttöön	0,00	94 419,95	94 419,95
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	203 043,53	203 043,53
Tuet ja avustukset kunnalta	0,00	18 199,74	18 199,74
Materiaalit ja palvelut	100 431,41	7 284 401,85	7 384 833,26
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	68 800,92	3 037 873,56	3 106 674,48
Ostot tilikauden aikana	68 800,92	2 984 686,62	3 053 487,54
Varastojen muutos	0,00	53 186,94	53 186,94
Palveluiden ostot	31 630,49	4 246 528,29	4 278 158,78
Henkilöstökulut	54 649,34	3 648 079,68	3 702 729,02
Palkat ja palkkiot	39 648,60	2 916 702,89	2 956 351,49
Henkilösivukulut	15 000,74	731 376,79	746 377,53
Eläkekulut	13 221,59	603 049,26	616 270,85
Muut henkilösivukulut	1 779,15	128 327,53	130 106,68
Poistot ja arvonalentumiset	803 235,22	3 738 705,40	4 541 940,62
Liiketoiminnan muut kulut	7 122,43	1 434 716,66	1 441 839,09
Liikeylijäämä (-alijäämä)	250 952,37	3 756 974,73	4 007 927,09
Rahoitustuotot ja kulut	0,00	-2 639 450,29	-2 639 450,29
Muut rahoitustuotot	0,00	13 035,91	13 035,91
Peruspääoman korko kunnalle	0,00	-2 652 000,00	-2 652 000,00
Muut rahoituskulut	0,00	-486,20	-486,20
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä	250 952,37	1 117 524,44	1 368 476,80
Varausten ja rahastojen muutos	0,00	33 333,32	33 333,32
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	250 952,37	1 150 857,76	1 401 810,12
TUOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
Sijoitetun pääoman tuotto, %	1,7		3,64
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	1,7		3,64
Voitto, %	20,63		6,59

TASE

VASTAAVAA	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2023
	Hulevesi	Liikelaitos	Liikelaitos
		ilman	yhteensä
		hulevettä	
PYSYVÄT VASTAAVAT	12 027 142,30	64 611 629,63	76 638 771,93
Aineettomat hyödykkeet	0,00	71 487,90	71 487,90
Tietokoneohjelmistot	0,00	71 487,90	71 487,90
Aineelliset hyödykkeet	12 027 142,30	53 572 913,23	65 600 055,53
Maa ja vesialueet	0,00	175 048,97	175 048,97
Rakennukset	0,00	5 706 831,85	5 706 831,85
Kiinteät rakenteet ja laitteet	12 024 894,65	46 946 409,87	58 971 304,52
Koneet ja kalusto	0,00	744 622,54	744 622,54
Ennakkomaksut ja muut keskeneräiset hankinnat	2 247,65	0,00	2 247,65
Sijoitukset	0,00	10 938 352,00	10 938 352,00
Osakkeet ja osuudet	0,00	10 938 352,00	10 938 352,00
Muut saamiset	0,00	28 876,50	28 876,50
Liittymismaksut palautettavat	0,00	28 876,50	28 876,50
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 807 513,45	37 629 584,16	40 437 097,61
Vaihto-omaisuus	0,00	478 099,03	478 099,03
Saamiset	66 971,79	36 764 599,18	36 831 570,97
Lyhytaikaiset saamiset	66 971,79	36 764 599,18	36 831 570,97
Myyntisaamiset	65 474,49	1 768 203,66	1 833 678,15
Saamiset kunnalta	0,00	34 965 343,10	34 965 343,10
Siirtosaamiset	1 497,30	31 052,42	32 549,72
Rahat ja pankkisaamiset	2 740 541,66	386 885,95	3 127 427,61
VASTAAVAA YHTEENSÄ	14 834 655,75	102 241 213,79	117 075 869,54

TASE

VASTATTAVAA	31.12.2023 Hulevesi	31.12.2023 Liikelaitos ilman hulevettä	31.12.2023 Liikelaitos yhteensä
OMA PÄÄOMA	14 723 457,61	95 819 905,03	110 543 362,64
Peruspääoma	13 527 491,77	30 676 734,22	44 204 225,99
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	945 013,47	63 992 313,06	64 937 326,53
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	250 952,37	1 150 857,75	1 401 810,12
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VA- RAUKSET	0,00	633 333,35	633 333,35
Poistoero	0,00	633 333,35	633 333,35
VIERAS PÄÄOMA	111 198,14	5 787 975,40	5 899 173,55
Pitkäaikainen vieras pääoma	0,00	3 481 822,66	3 481 822,66
Liittymismaksut ja muut velat	0,00	3 481 822,66	3 481 822,66
Lyhytaikainen vieras pääoma	111 198,14	2 306 152,74	2 417 350,89
Ostovelat	35 512,52	736 498,74	772 011,26
Siirtovelat	42 456,06	880 501,72	922 957,78
Muut lyhytaikaiset velat	33 229,57	689 152,28	722 381,85
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	14 834 655,75	102 241 213,78	117 075 869,54
TASEEN TUNNUSLUVUT			
Omavaraisuusaste, %	99,25		94,96
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	9		28,11
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	1246		66 339

RAHOITUSLASKELMA**2023****Hulevesi****Toiminnan rahavirta**

Liikelylijäämä (alijäämä) (+/-)	250 952
Poistot ja arvonalentumiset	803 235
Rahoitustuotot ja -kulut (+/-)	
Sisäiset tuotot	-213 254
Sisäiset kulut	4 263

Investoinnit

Käyttöomaisuusinvestoinnit (-)	-117 086
--------------------------------	----------

TULORAHOITUS JA INVESTOINNIT NETTO**937 101****Rahoitustoiminta**

Lyhytaikaisten saamisten muutokset (+/-)	54 830
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	-10 474

RAHOITUSTOIMINTA NETTO**44 356****VAIKUTUS KUNNAN KASSAVAROIHIIN****981 457****RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT**

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	1 688 497
Investointien tulorahoitus, %	900,35
Quick ratio	25,68
Current ratio	25,68

5.2 Muut eriytyt laskelmat

Kilpailulain 30 d §:n edellyttämät eriytyt laskelmat

Toimitilojen vuokraus	2023	2022
Liikevaihto	9 651 410	721 054
Materiaalit ja palvelut	-1 555 824	-231 880
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 324 995	-207 592
Palveluiden ostot	-230 829	-24 289
Henkilöstökulut	-29 188	-28 537
Palkat ja palkkiot	-24 425	-22 969
Henkilösivukulut	-4 763	-5 568
Poistot ja arvonalentumiset	-2 199 580	-219 242
Liiketoiminnan muut kulut	-839 162	-187 630
Kulut yhteensä	-4 623 754	-667 289
Liikeali-/ylijäämä	5 027 656	53 765
Tilikauden ali-/ylijäämä	5 027 656	53 765

Laskentaperiaatteet

Toimitilojen vuokraus on lisääntynyt huomattavasti hyvinvointialueen käynnistymisen myötä. Kaupungin tilayksikössä on määritelty vuokrattavista kohteista ne kohteet, jotka ovat ulkopuolisten toimijoiden käytössä. Ulkopuolelle on rajattu yhdistykset yms. joiden toimintaa kaupunki tukee avustusten kautta. Rajausten avulla on kyseisten kohteiden tiedot haettu kirjanpidosta. Perittävien vuokrien määrittelyn pohjalla on Kiinteistötietojärjestelmä, joka huomioi mm. sijainnin, kunnan ja iän. Hyvinvointialueelle vuokrattujen rakennusten osalta perittävä vuokra on määritetty vuokra-asetuksen perusteella. Rakennuksilla on kirjanpidossa oma seuranta-tunnus, mille kirjataan suoraan niiden aiheuttamat kustannukset. Laskelmassa on lisäksi lisätty puolet yhden isännöitsijän palkkakustannuksista henkilöstökuluihin, koska isännöintiä ei ole kohdistettu suoraan rakennuksille. Isännöintiä tilayksikössä on hoitanut yksi henkilö, jonka palkkakustannukset on laskelmassa jaettu asunnoille ja toimitiloille.

Asuntovuokraus	2023	2022
Liikevaihto	888 173	457 296
Materiaalit ja palvelut	-348 165	-141 610
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-230 663	-114 805
Palveluiden ostot	-117 501	-26 805
Henkilöstökulut	-52 431	-32 618
Palkat ja palkkiot	-43 733	-25 561
Henkilösivukulut	-8 698	-7 057
Poistot ja arvonalentumiset	-163 269	-34 184
Liiketoiminnan muut kulut	-124 748	-99 556
Kulut yhteensä	-688 612	-307 968
Liikeyli-/ylijäämä	199 561	149 328
Rahoituskulut	-179 259	-127 910
Tilikauden ali-/ylijäämä	20 302	21 418

Laskentaperiaatteet

Kiinteistötietojärjestelmässä on luokiteltu erikseen vuokrattavat asunnot. Luokittelun perusteella on kirjanpidosta poimittu kohteiden tiedot. Laskelmaan on otettu mukaan omat asunnot ml. osakeomisteisista kohteista 1410043005 Messukatu 14 as 1 ja 1410043238 Kiertokatu. Kiertokatu sisältää sekä As Oy Porin Kiertokatu 16-18 vuokratut asunnot että rakennuksessa sijaitsevan päiväkodin kustannukset. Perittävien vuokrien määrittelyn pohjalla on Kiinteistötietojärjestelmä, joka huomioi mm. asunnon sijainnin, kunnan ja iän. Rakennuksilla on kirjanpidossa oma seuranta-tunnus, mille kirjataan suoraan niiden aiheuttamat kustannukset. Laskelmassa on lisäksi lisätty puolet yhden isännöitsijän palkkakustannuksista henkilöstökuluihin, koska isännöintiä ei ole kohdistettu suoraan rakennuksille. Isännöintiä tilayksikössä on hoitanut yksi henkilö, jonka palkkakustannukset on laskelmassa jaettu asunnoille ja toimitiloille. Tulosta rasittaa Kiertokadun asuntoihin kohdistuva rahoitusvastike, joka on aiheutunut mittavasta julkisivuremontista.

Tytäryhtiöiden kiinteistöhoito	2023	2022
Liikevaihto	341 273	568 980
Materiaalit ja palvelut	-58 783	-60 850
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-19 629	-28 537
Palveluiden ostot	-39 154	-32 313
Henkilöstökulut	-231 573	-273 943
Palkat ja palkkiot	-193 280	-225 797
Henkilösivukulut	-38 294	-48 146
Liiketoiminnan muut kulut	-11 617	-71 038
Kulut yhteensä	-301 973	-405 831
Liikelylijäämä	39 301	163 149
Tilikauden ylijäämä	39 300	163 149

Laskentaperiaatteet

Myyntihinta perustuu tytäryhtiöiden kanssa neuvoteltuihin sopimuksiin. Liikevaihto on kustannuspaikalle 1415220007 kirjattu ulkoinen myynti. Sopimuksia on edelleen päättynyt vuoden 2023 aikana, mikä selittää liikevaihdon laskun. Materiaalit ja palvelut -erässä on suoraan kyseiselle kustannuspaikalle osoitetut kulut sekä 18% kiinteistöhoitojen yleisistä kuluista kuten auras-, polttoaine-, vaate- ja työkalukuluista. Henkilöstökuluina on kustannuspaikalle kirjattu 5 henkilön palkat. Vyörytyksiin kirjatut autovuokrat ja tilavuokrat on yhdistetty muihin kuluihin.

ICT-palveluiden myynti tytäryhtiöille	2022	2023
Liikevaihto	72 547	95 297
Materiaalit ja palvelut	0	0
Palveluiden ostot	0	0
Henkilöstökulut	-12 867	-93 103
Palkat ja palkkiot	-10 636	-76 799
Henkilösivukulut	-2 232	-16 304
Liiketoiminnan muut kulut	-14 091	-12 330
Kulut yhteensä	-26 958	-105 433
Liikelylijäämä/-alijäämä	45 589	-10 136
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	45 589	-10 136

Laskentaperiaatteet

ICT-yksikön palveluiden hinnoittelu perustuu tytäryhtiöiden kanssa solmittuihin palvelusopimuksiin. Ostot on kirjattu ICT-yksikön toteuttaman kustannusseurannan mukaisesti. Henkilöstökustannukset on laskettu tukipalveluita ostavien tytäryhtiöiden henkilöstön osuuden mukaan (3,77 % ict-tukipalveluita käyttävästä kaupungin henkilöstöstä). Liiketoiminnan muut kulut on laskettu markkinaehtoisien palvelun tuottojen osuudella (1,1 % yksikön ulkoisista ja sisäisistä myyntituotoista). Poistoja ei ole huomioitu laskelmassa, sillä ne eivät kohdistu yhtiöiden hallussa olevaan omaisuuteen.

6. Allekirjoitukset ja merkinnät